PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, PETEK, 19. NOVEMBRA 1965 • LETO VI., ŠTEVILKA 315 • CENA 50 DIN

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK JOŽE SMOLE
ODGOVORNI UREDNIK DUŠAN BENKO

Prva izdaja

Dobanovci: nadaljevanje pogovorov

Jugoslovanska in poljska delegacija sta govorili o mednarodnih vprašanjih

BEOGRAD, 18. nov. (Tanjug). — Predsednik Tito in člani poljske partijsko vladne delegacije, ki jo vodita Wladyslaw Gomulka in Jozef Cyrankiewicz, so se davi vrnili v Beograd z enodnevnega obiska v Makedoniji.

Na železniški postaji na Topčideru so jih sprejeli Petar Stambolić, Marko Nikezić, Dragi Stamenković, Branko Pešić, Stevan Doronjski, Nikola Džuverović, Milivoje Rukavina, Milorad Pešić in generalpolkovnika Kosta Nagy in Nikola Ljubičić kakor tudi člani poljskega veleposlaništva v Beogradu.

Z železniške postaje v Topčideru so se poljski gostje odpeljali v dvorec na Dedinju, od tam pa v Dobanovce, kjer so se na ondotnem lovskem posestvu danes dopoldne nadaljevali poljsko-jugoslovanski pogovori med delegacijama, ki ju vodijo predsednik Tito ter Gomulka in Cyrankiewicz. Današnje, tretje seje se je udeležil tudi podpredsednik republike Aleksandar Ranković.

Na seji, ki je trajala dobre tri ure, so nadalje obravnavali mednarodna vprašanja. Posebej so spregovorili o problemih OZN in o drugih vprašanjih občega značaja. Pogovarjali so se tudi o problemih mednarodnega delavskega gibanja.

Kakor se je zvedelo, so na dosedanjih treh sejah v zelo prijateljskem in delovnem ozračju proučili praktično vsa vprašanja, ki so se zdela važna obema delegacijama.

NADALJEVANJE POGOVOROV — Jugoslovanska in poljska delegacija sta se včeraj na lovskem posestvu v Dobanovcih pogovarjali o mednarodnih vprašanjih. Na sliki: Delegaciji med pogovori. Telefoto: Tanjug

Karjalainen povabil Kosigina

MOSKVA, 18. nov. (TASS) Finski zunanji minister Karjalainen je povabil sovjetskega premiera Kosigina, naj obišče Finsko. Premier Kosigin je povabilo sprejel, datum obiska pa bodo določili naknadno.

Karjalainen je danes v Kremlju obiskal sovjetskega premiera. Pogovarjala sta se o razvoju sovjetsko-finskih odnosov.

Stališča oblikujmo že pred kongresom

Glavni odbor SZDL Slovenije se bo sestal 7. decembra

LJUBLJANA, 18. nov. — Izvršni odbor glavnega odbora SZDL Slovenije je danes sklical X. sejo glavnega odbora, ki bo 7. decembra. Na seji bo glavni odbor sklepal o sklicu VI. kongresa SZDL Slovenije, ki naj bi se, po predlogu izvršnega odbora, začel 5. aprila prihodnje leto. Glavni odbor bo na decembrski seji obravnaval tudi vsebino svojega poročila kongresu, predkongresno gradivo, razen tega pa še poročilo svoje volilne komisije o nekaterih vprašanjih reelekcije. Izvršni odbor je sprejel tudi predlog pravilnika o izvedbi volitev delegatov za kongres. Po tem predlogu, o katerem bo sklepal glavni odbor, naj bi na VI. kongresu sodelovalo 466 delegatov občinskih organizacij SZDL, 46 delegatov kolektivnih članov (Zveze sindikatov Slovenije, Zveze združenj borcev NOV Slovenije, Zveze mladine Slovenije) ter člani glavnega in nadzornega odbora. Delegate občinskih organizacij SZDL bodo s tajnim glasovanjem izvolili na konferencah teh organizacij, na vsakih 1500 članov po enega.

Kongres, ki bo obravnaval izhodišča nadaljnjega družbenega in ekonomskega razvoja v SR Sloveniji ter vlogo socialističnih sil pri pospeševanju tega razvoja, naj bi imel povsem delovni značaj. Predkongresne priprave naj bi potekale kot sestavni del in intenzifikacija aktualnih nalog Socialistične zveze, tako da bi kongres iz te široke predkongresne aktivnosti članstva SZDL lahko rezultiral odločitve o smernicah za bodoče delo Socialistične zveze v procesu, ki ga imenujemo gospodarska reforma, so poudarili na današnji seji. K delovnemu značaju kongresa naj bi prispevalo predvsem tudi predkongresno gradivo, ki predstavlja pregled aktualnih idejno-političnih vprašanj. Nekatera teh vprašanj že obravnavajo na konferencah krajevnih organizacij SZDL, na raznih

● Nadaljevanje na zadnji strani

Konferenca v DSZZ

Obisk Alda Mora pri nas dokaz prisrčnih odnosov

2. decembra začetek pogovorov o odpravi vizumov z Italijo — Bo obtožnica za Klarića razširjena?

OD NAŠE BEOGRAJSKE DOPISNICE

BEOGRAD, 18. nov. — Vrste tujih in domačih novinarjev na današnji tiskovni konferenci v protokolu DSZZ so bile razredčene. Zanimanje manjkajočih je namreč pritegnil obisk poljske partijsko-vladne delegacije, o katerem je predstavnik DSZZ izjavil, da poteka v prijateljskem, prisrčnem ozračju in medsebojnem razumevanju. Jutrišnje podpisovanje skupnega sporočila bo to oceno brez dvoma potrdilo.

Dušan Blagojević je začel konferenco z izjavo o nedavnem obisku italijanskega premiera Alda Mora. Dejal je, da ocenjujemo obisk za zelo uspelo manifestacijo prisrčnih odnosov in prijateljskega sodelovanja in da je bil koristen tako z bilateralnega kot tudi s širšega mednarodnega vidika. Srečanje, ki je nadaljevanje vsestranskih medsebojnih odnosov, je prispevalo k boljšemu razumevanju in k ozračju prijateljstva in dobrega sosestva, kar zagotavlja še intenzivnejše sodelovanje, za katero se zavzemajo narodi obeh držav. Med obiskom so to razvojno pot delovno potrdili z več sporazumi, koristnimi za obe strani. Tudi na širšem področju je obisk spodbuda za nadaljnje zbliževanje narodov Jugoslavije in Italije. Podobnost stališč, ki sta jo med pogovori ugotovili obe strani o mnogih mednarodnih vprašanjih, življenjsko važnih za vse narode na svetu, je pokazala, da razlike v družbenih sistemih ne morejo ovirati uresničevanja ter krepitve sodelovanja in razumevanja med državama.

Ob pogajanjih za ukinitev vizumov med Jugoslavijo in Avstrijo so novinarji vprašali po dosedanjih rezultatih na tem področju. Predstavnik DSZZ je povedal, da smo se

●● Nadaljevanje na zadnji strani

Vietnam

Ameriški bataljon padel v zasedo blizu Plei Meja

Novice o hudih izgubah so ohladile optimizem v ZDA – Ostra debata med »golobi in jastrebi«

SAIGON, 18. nov. — Bataljon ameriške letalske divizije je zašel v zasedo partizanskih enot kakih 10 km od Plei Meja. Američani trdijo, da je bataljon pretrpel »srednje izgube«. AFP naglaša, da so Američani doživeli ta neuspeh prav v času, ko je načelnik glavnega generalnega štaba general Harold Johnson poslal čestitke letalski diviziji »za uspehe v bitki pri Plei Meju«.

Boj s partizani je trajal dobrih šest ur. Američani so se bojevali med umikanjem in so po nekaterih vesteh puščali na bojišču mrtve in ranjene. Natančni podatki o ameriških izgubah niso znani. Ameriški vojaški krogi pa trdijo, da je obležalo na bojišču tristo partizanov.

V Saigonu so danes objavili, da so partizani zavzeli kraj Mily, 45 km od Da Nanga in pri tem zadali hude izgube lokalni saigonski garnizji.

Partizani so od sinoči izvedli že več uspešnih napadov v raznih krajih dežele. Tako so zasedli postojanko 560 km severno od Saigona, kjer so imele ameriške in saigonske enote svoj štab.

Pri Pleikuju se je včeraj vnel spopad, ki je ponoči prenehal, davi pa se je spet nadaljeval z neznanjšano srditostjo.

Osvobodilne enote so 50 km južno od Saigona napadle letališče saigonskih izvidniških letal v Tan Hiepu in jih pet uničile, razen tega so uničile tudi 14 kamionov in zažgale vse barake ter šotore pri letališču. Tan Hiep je sicer glavno letališče za letala sedme saigonske divizije, katere štab je komaj 10 km od letališča.

Iz Saigona poroča AFP, da so ameriška letala danes opravila tritisoči polet na DR Vietnam, odkar so 7. februarja začeli Američani redno bombardirati ozemlje nad 17. vzporednikom.

Ameriški obrambni minister Robert McNamara je izjavil, kakor poroča Reuter iz Washingtona, da ZDA pošiljajo nove vojaške okrepitve v Južni Vietnam.

Predstavnik State Departmenta je včeraj znova zanikal, da bi ZDA prejele še eno ponudbo DR Vietnama za pogajanja. Kakor poroča Tanjug, je newyorški novinar David Schönbrunn zvedel iz zanesljivih francoskih virov, da je Hanoi s posredovanjem Pariza ponudil Washingtonu pogajanja, in sicer aprila, ko so Američani za šest dni prenehali bombardirati Viet-

●●● Nadaljevanje na zadnji strani

Gošnjak na vojaških vajah v Makedoniji

SKOPJE, 18. nov. (Tanjug). — Državni sekretar za narodno obrambo general armade Ivan Gošnjak je v spremstvu načelnika generalštaba JLA generalpolkovnika Rada Hamovića in skupine generalov ter višjih oficirjev pripotoval davi v Skopje, kjer bo danes in jutri navzoč pri skupnih vajah nekaterih enot skopske armadne oblasti.

Poleg vojaških voditeljev si bodo vaje ogledali tudi politični sekretar CK ZK Makedonije Krste Crvenkovski, predsednik republiškega izvršnega sveta Nikola Minčev in drugi funkcionarji.

Jugoslovansko-sovjetsko srečanje

Beograjski delavci so se sestali s člani sovjetske sindikalne delegacije

BEOGRAD, 18. nov. (Tanjug.) V veliki dvorani Doma sindikatov v Beogradu je bilo nocoj srečanje beograjskih delavcev s člani sovjetske sindikalne delegacije, ki se na čelu s predsednikom sovjetskih sindikatov Viktorjem Grišnom mudi v Jugoslaviji. Srečanja se je udeležilo več članov centralnega sveta ZSJ kakor tudi sovjetski veleposlanik v Jugoslaviji Aleksander Puzanov.

Navzoče je najprej pozdravil podpredsednik mestnega sindikalnega sveta Milenko Janjić, ki je dal potem besedo predsedniku centralnega sveta ZSJ Svetozarju Vukmanoviću. Ta je poudaril, da pomeni obisk sovjetske sindikalne delegacije nov pomemben donesek h krepitvi prijateljskih in tovariških stikov med narodi Jugoslavije in Sovjetske zveze. Menil je, da je treba organizirati razprave in izmenjavo izkušenj pri nadaljnjem razvijanju in krepitvi vloge in mesta sindikatov v socialistični družbi.

Okrog 2000 navzočih je potem toplo pozdravilo Viktorja Vasiljeviča Grišina, ki je sporočil delovnim ljudem Jugoslavije iskrene pozdrave in najboljše želje sovjetskih sindikatov in delavskega razreda. Sovjetski ljudje — je dejal — se veselijo uspehov, ki so jih dosegli jugoslovanski narodi v izgradnji socializma. Med drugim je govoril o pomenu razvoja in poglabljanja sovjetsko-jugoslovanskega prijateljstva in sodelovanja, ki je bilo potrjeno tudi med letošnjim obiskom tovariša Tita v Sovjetski zvezi.

Množično zborovanje v Džakarti

Udeleženci zborovanja so zahtevali razpustitev komunistične partije

DŽAKARTA, 18. nov. — Tanjug poroča, da je bilo včeraj v Džakarti množično zborovanje, posvečeno »boju proti kontrarevoluciji, neokolonializmu, kolonializmu in imperializmu ter okrepitvi prizadevanj za povečanje produktivnosti in zboljšanje gospodarstva«. Udeleženci zborovanja, v glavnem pripadniki religioznih skupin in gibanja panča šile, so zahtevali razpustitev KP Indonezije.

Po zadnjih vesteh, ki so jih objavili sinoči v Džakarti, je v nedavnem spopadu med vojaškimi enotami in pripadniki »gibanja 30. septembra« na vzhodni Javi padlo okrog 50 aktivistov KP Indonezije ter članov mladinske sekcije KP, okrog 500 pa so jih aretirali.

Pripadniki varnostne službe v jugovzhodnem delu centralne Jave so ubili dva voditelja KP Indonezije. S centralne Jave je »pribežalo pred terorjem tolp« na zahodno Javo okrog 5000 ljudi.

V Džogdžakarti je policija zaplenila dokumente, ki menda razkrivajo namero mladinske sekcije KP »Pemuda rakjat«, da bi ustanovili »gibanje dveh milijonov« z namenom, vreči vlado.

Od skupno 2000 funkcionarjev ministrstva za visoko šolstvo in znanost v Džakarti, ki so jih bili zaslišali, se jih je vrnilo na delo 1054.

Po vesteh AFP je indonezijski obrambni minister Nasution zahteval od predsednika Sukarna, naj odstavi glavnega poveljnika letalstva vicemaršala Omarja Danija, ker je sodeloval v državnem udaru. Dani je zdaj na Nizozemskem.

Dogodki okrog Južne Rodezije

„Pomagali bomo vsem, ki bodo zaradi zvestobe oškodovani“

Wilsonovo sporočilo po radiu, namenjeno J. Rodeziji

LONDON, 18. nov. — Britanski premier Wilson je sinoči v posebnem sporočilu po radiu, namenjenem Rodeziji, izjavil, da bo britanska vlada prevzela materialne obveznosti do vseh ljudi, ki bi zaradi lojalnosti britanski kroni doživeli nevšečnosti v Rodeziji. To pomeni, da Britanija zagotavlja novo zaposlitev tistim, ki bi izgubili delo, kakor tudi pokojnine in druge ugodnosti.

Wilson upa, da bo tako osrčil nasprotnika Smithovega režima in celo sprožil razcepitev v vrstah uporniške vlade in njenih pristašev. Mnogi pa menijo, da bi utegnila imeti takšna taktika »omahovanja in zavlačevanja« prav nasproten učinek, namreč da se Smithov režim utrdi. V tem primeru bi bile afriške države prisiljene »samostojno in mimo Britanije« stopiti na prizorišče. Menijo namreč, da polovične gospodarske sankcije ne morejo imeti večjega učinka, saj je Smithov režim računal z gospodarskimi težavami in se je pripravil nanje. Kar se tiče napovedi o morebitni razcepitvi Smithovega režima, pa britanski dopisniki iz Salisburyja sporočajo, da za zdaj nič ne kaže, da bi Smithov režim slabel ali zabredel v krizo. Zato menijo, da ga bo huje prizadela šele ustavitev dobav bencina; to bi bila najhujša oblika gospodarskih sankcij.

Reuter poroča iz New Yorka, da je Velika Britanija sinoči obvestila varnostni svet, da je »docela pripravljena« preučiti možnost za širše gospodarske ukrepe proti Južni Rodeziji, vštevši embargo na izvoz petroleja v Rodezijo. Britanski zunanji minister Michael Stewart je predlagal varnostnemu svetu, naj takoj ustanovi manjšo delovno skupino, ki bi preučila metode in posledice takšnih ukrepov.

Stewart je danes ponovno odklonil uporabo sile kot način, da bi zatrli upor v Južni Rodeziji.

Tanzanijski predsednik Julius Nierere je sinoči po vrnitvi iz Nairobija izjavil — kakor javlja Tanjug — da je bistvo problema v tem, kako pomagati afriškemu ljudstvu Zimbabve, da se reši kolonializma in postane neodvisno, ne pa v tem, kako pomagati Veliki Britaniji, da bi obnovila izgubljeno oblast v tej svoji koloniji. Predsednik Nierere se je v Nairobiju pogovarjal s predsednikom Kenyatto, ugandskim premierom Obotom in zambijskim podpredsednikom Kamangom. Na sestanku, ki so se ga udeležili tudi zunanji ministri štirih držav, so sprejeli kompleten akcijski načrt, vendar njegovih podrobnosti niso objavili. Dobro poučeni krogi pa vedo povedati, da ta načrt med drugim določa vso podporo afriškemu osvobodilnemu gibanju Rodezije, katerega voditelji in pripadniki žive zdaj kot begunci v sosednjih državah; ti naj bi se takoj vrnili v svojo deželo in tam organizirali aktiven upor proti rasistom.

Na sestanku v Nairobiju so se med drugim pogovarjali tudi o položaju, v katerem se je zdaj znašla Zambija, ker gredo njene glavne zveze z zunanjim svetom preko Rodezije.

Po vesteh iz Adis Abebe je jugoslovanski veleposlanik v Etiopiji Dimitrije Bajalić včeraj obiskal etiopskega zunanjega ministra Ketemo Jifruja, katerega je seznanil z deklaracijo jugoslovanske vlade ob enostranski razglasitvi neodvisnosti Južne Rodezije.

Bolgarska vlada je objavila, da ne priznava južnorodezijskega rasističnega režima. Podobno sporočilo je objavila poljska vlada.

Po informacijah TASS je revolucionarna vlada Zanzibara uvedla popoln embargo na trgovino z Južno Rodezijo.

Danes v „Delu“

2. stran: Zakon o planiranju že v začetku prihodnjega leta
3. stran: Nova vloga dodatka za otroke
4. stran: Odločilnih 15 minut
5. stran: Ustvarjalnost mladih
6. stran: Ob stoletnici prve otroške bolnišnice v Ljubljani
7. stran: Obiščite ... Turistične informacije

Gromiko sprejel ameriške senatorje

MOSKVA, 18. novembra (TASS). — Sovjetski zunanji minister Andrej Gromiko je sprejel ameriške senatorje, ki so se želeli sestati z njim. Senatorje vodi demokratski voditelj v ameriškem senatu Mike Mansfield, ki je še s štirimi člani senata prispel včeraj v Moskvo na zasebni obisk k ameriškemu veleposlaniku. V Moskvi bodo senatorji ostali do sobote. Obiskati nameravajo Kremelj, v Zagorsku, mestu, ki leži severno od Moskve, pa si bodo ogledali znani trojicko-sergejevski samostan.

Lekić pri U Tantu

NEW YORK, 18. nov. (Tanjug). — Namestnik voditelja jugoslovanske delegacije na 20. zasedanju generalne skupščine in stalni jugoslovanski predstavnik v OZN Danilo Lekić je sinoči obiskal generalnega sekretarja OZN U Tanta. V daljšem pogovoru sta izmenjala mnenja o mednarodnih dogodkih in razvoju mednarodnega položaja. Največjo pozornost sta posvetila problemom, ki prevladujejo na 20. zasedanju generalne skupščine.

Lekić: Potrebno je širše sodelovanje vseh držav

Zastopnik SFRJ je govoril v razpravi političnega odbora GS o svetovni razorožitveni konferenci

NEW YORK, 18. nov. (Tanjug). — V političnem odboru generalne skupščine OZN se je včeraj začela razprava o sklicanju svetovne razorožitvene konference. V debati je med prvimi govoril namestnik voditelja jugoslovanske delegacije veleposlanik Danilo Lekić.

Zamisel o sklicanju svetovne konference o razorožitvi so sprožili že minulo jesen na drugi konferenci nevezanih držav v Kairu. Zdaj so predložili političnemu odboru o tem osnutek resolucije, ki ga je doslej podpisalo 39 držav. Kakor je rečeno v tem osnutku, bi morali sklicati svetovno razorožitveno konferenco najpozneje 1967. leta.

Danilo Lekić je v svojem govoru poudaril, da so bili vsi dosedanji koraki v zvezi z razorožitvijo brez posebnega pomena glede na smoter, ki se zadaja mednarodni skupnosti. Če naj bi uspešneje napredovali k temu smotru, je predvsem potrebna večja politična pripravljenost in realizem največjih držav, prav tako pa tudi še širše sodelovanje vseh držav pri iskanju novih poti in načinov. Lekić je opozoril na znani govor pokojnega predsednika Johna Kennedyja v generalni skupščini OZN leta 1961, ko je predsednik ZDA dejal, da je »orožje

●●●● Nadaljevanje na zadnji strani

Zapleti zaradi nedoslednosti v pokojninskem zakonu

Na predlog slovenskega je zvezno ustavno sodišče obravnavalo ustavnost temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju

OD NAŠEGA BEOGRAJSKEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 18. nov. — Danes je bila v Beogradu javna obravnava pred zveznim ustavnim sodiščem o tistih členih temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju, ki skupini upokojencev onemogoča večanje prejemkov iz dodatne zaposlitve po upokojitvi. Ustavno sodišče Slovenije, ki je sprožilo ta spor, smatra, da so bistveno kršena ustavna načela glede pridobljenih pravic na osnovi dela in pravic do dela.

Po novem pokojninskem zakonu je namreč dovoljena dodatna zaposlitev upokojencem le, če so dosegli polno pokojnino s 40 ozir. ženske s 35 delovnimi leti, in le v tem primeru prejemajo upokojenci neokrnjeno pokojnino ne glede na dodaten zaslužek. Ukinja pa se z novim zakonom ta pravica in s tem pokojnina vsem tistim upokojencem, ki so bili upokojeni po starem zakonu z izpolnjenimi 35 oziroma 30 delovnimi leti, če se še dodatno zaposlijo. S tem določilom je v vsej Jugoslaviji prizadetih več kot 100.000, v Sloveniji pa 20 tisoč upokojencev.

Predsednik ustavnega sodišča Slovenije Vlado Krivic je v uvodu dejal, da je treba temeljnemu zakonu o pokojninskem zavarovanju nasploh priznati duh našega družbenega in ekonomskega razvoja, da pa so nekateri členi, ki niso v skladu z ustavnimi načeli, sprožili v javnosti toliko kritike, da je to nezadovoljstvo skoraj povsem zasenčilo sicer očitne pozitivne strani zakona. Nadalje je dejal, da je v času gospodarske reforme treba težiti tudi za pravno stabilizacijo, ki je del družbene in gospodarske stabilizacije. Podčrtal je, da je treba poslej ustavna načela bolj dosledno in sistematično uresničevati na vseh ravneh, zlasti pa v zveznih in republiških zakonih in pri njihovem uporabljanju.

Ko je Krivic govoril o nasprotjih zakona z ustavo, je dejal: »Podčrtati želimo, da kritizirani členi temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju, zlasti 104/4, 232 in 251, praktično onemogočajo celi skupini starostnih in družinskih upokojencev zaposlitev, ker izgube z zaposlitvijo pokojnino, pa čeprav se zaposle le za nekaj ur na dan. Mnoge delovne organizacije se pritožujejo, ker niti v skrajšanem delovnem času ne morejo zaposliti posameznih strokovnjakov-upokojencev, kakor tudi pomožnih delavcev, na takšnih delovnih mestih, kjer je povsem neracionalno zaposliti delovno silo s polnim delovnim časom. Ta problem se je po gospodarski reformi, torej prav v zadnjem času, še bolj zaostril, ker ovira rentabilnejše poslovanje gospodarskih in drugih organizacij. Prav tako pa je tudi socialni položaj upokojencev z nizkimi pokojninami, spričo povečanih cen še težji, kot je bil v času, ko smo naš predlog poslali zveznemu ustavnemu sodišču.«

Tako člen 104 temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju pogojno veže uživanje pridobljene pravice na temelju dela (pokojnine), s prepovedjo pravice do dela, oziroma obratno, veže pravico do dela s prepovedjo pravice do uživanja pokojnine. Takniš pogoji pa očitno nimajo nobene osnove v ustavi, ne v njenih načelnih, ne njenih konkretnih določilih. Toda obravnavani primer vsebuje še drugo protiustavnost: kategorijo upokojencev s polno pokojninsko dobo po prejšnjem zakonu (prostovoljnih in neprostovoljnih) očitno diskriminira nasproti tistim, ki dosežejo poln pokojninski staž po novem zakonu. Slednjim, dasi so praviloma pet let starejši, namreč omogoča polno zaposlitev ob uživanju polne pokojnine. Ustava pa, kot je znano, prepoveduje takšno diskriminacijo tako v temeljnih načelih (drugi razdelek) kakor tudi v členu 36. točka 5, z navedenimi kršitvami ustave pa je povezana še ena: omejevanje pravice samoupravljanja delovnih organizacijam, ker jim otežkoča zaposlovanje delovne sile.

Predstavnik zveznega sekretariata za delo, pomočnik zveznega sekretarja, Jovan Popović, je poskusil vse te trditve zavrniti, češ da novi zakon o pokojninskem zavarovanju ne jemlje pridobljenih pravic nikomur in da se pač vsak upokojenec lahko znova zaposli ali pa obdrži pokojnino. Omenil je možnost po zakonu o delovnih razmerjih, da se vsakdo zaposli zunaj delovnega razmerja za občasna dela, s pogojem, da se taka delovna mesta ugotovijo in sredstva za njih v delovnih organizacijah izločijo za ta namen. To je samo ena izmed rešitev, s katero bi naj obšli korekture temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju.

Glede na ustavno pravno stran vprašanja pa je Vlado Krivic poudaril, da gre v tem primeru za kršitev ustave v enem od najvažnejših vprašanj, to je pri tistem, ki zadeva pridobljeno pravico na podlagi dela in tudi samo pravico do dela, torej tisto

☆ Nadaljevanje na zadnji strani

Smisel za neodgovornost

Dne 17. novembra 1949 je Ču En Laj s posebno brzojavko obvestil takratnega generalnega sekretarja OZN Trygve Liea, da je bila sestavljena vlada LR Kitajske in da mora njen, ne pa Čangkajškov predstavnik s Taivana zastopati Kitajsko v OZN.

Natanko 16 let pozneje, 17. novembra 1965, je generalna skupščina po petnajstminutni razpravi odločila, da štirinajstič zaloputne vrata svetovne organizacije predstavniku sedemstomilijonske države. Jubilejno zasedanje torej ni prineslo univerzalnosti, ki je v današnjih razmerah za OZN nepogrešljiva.

Kot v vseh petnajstih letih je tudi tokrat, čeprav manj prepričljivo, ameriški »China lobby« prevladal nad treznim realizmom, ki pa že razjeda doslej ustaljene načelne predsodke proti sprejemu LR Kitajske. Združene države so se ponovno z vso prizadevnostjo atomske in gospodarske velesile zavzele za to, da vlada v Pekingu ne prevzame obveznosti in odgovornosti, ki izhajajo iz stalnega članstva v varnostnem svetu in iz članstva v OZN, in s tem posredno opozorile, da ne gre jemati preveč resno vseh tistih svečanih izjav, po katerih bi bil Washington pripravljen prispevati konstruktivni delež k reševanju najvažnejših svetovnih problemov, kot so razorožitev, odnosi med »svetovno vasjo« in »svetovnim mestom« (če povzamemo terminologijo Lin Piaa), mir v Vietnamu itd., kajti danes je tudi ameriški javnosti popolnoma jasno, da ni mogoče nobenega svetovnega problema zadovoljivo rešiti brez sodelovanja LR Kitajske ali celo proti njeni volji. Moralni argumenti (češ, da LR Kitajska povsod ogroža mir in da torej ne zasluži, da bi bila sprejeta v OZN) nimajo nobene zveze s političnim realizmom. Univerzalnost svetovne organizacije, in torej tudi sprejem LR Kitajske, namreč ni toliko problem Pekinga kot problem Združenih narodov. Res je seveda, da je Peking s svojo konkretno politiko prispeval k temu, da so mnoge članice svetovne organizacije prisluhnile ameriškim »moralnim argumentom« in se niso odločno zavzele za načelo univerzalnosti, še bolj res pa je, da Kitajska danes ni nevarna za svetovni mir toliko zaradi svoje vojaške moči in atomske bombe kot zaradi vsenacionalnega občutka razočaranja, zagrenjenosti in ogorčenja, izhajajočega iz burnega nacionalnega prebujanja, ki je zadelo na ledeni zid nerazumevanja, obstrukcij in diskriminacije. Žal je splet svetovnega dogajanja ponovno onmogočil, da je prišel do izraza globok smisel za neodgovornost.

M. ŠUŠTAR

Delo odborov zvezne skupščine

Razvoj metalurgije do 1970

Poslanci opozorili na nujnost razvijanja domače surovinske baze

BEOGRAD, 18. nov. (Tanjug). — Člani odbora gospodarskega zbora za industrijo, gradbeništvo in obrt so na današnji seji načelno sprejeli prva uvodna predvidevanja zveznega zavoda za družbeno planiranje o razvoju črne in barvaste metalurgije do leta 1970. Poslanci so posvetili največ pozornosti načinu za zbiranje sredstev, s katerimi bodo financirali gradnjo objektov. Vztrajali so pri tem, naj bodo bilance realne in naj izhajajo iz resničnih možnosti ter upoštevajo celotne koristi gospodarstva.

Razvoj tako črne kot barvaste metalurgije sloni na vlaganjih, ki bi jih naj po mnenju zveznega zavoda za družbeno planiranje zagotovile gospodarske organizacije, banke in tuji krediti. Poslanci pa so bili mnenja, da bo treba pri sklepanju pogodb o tujih kreditih, ki so praviloma blagovni, upoštevati domačo proizvodnjo opreme za črno in barvasto metalurgijo. Podvomili so o realnosti predvidevanj, naj bi kovinska industrija, pa čeprav simbolično, sodelovala pri financiranju črne metalurgije, predelovalna industrija bakra pa naj bi se razvijala brez pomoči bančnih kreditov.

V nasprotju s projekcijo o razvoju črne metalurgije, za katero so poslanci poudarili, da je dobra, so imeli več pripomb k projekciji za razvoj barvaste metalurgije. Nekateri poslanci so menili, da bi bilo iz takšnega gradiva potrebno črtati fraze, ki zbujajo iluzije o izrednih naravnih bogastvih, in da bi bilo vse skupaj treba postaviti v realne okvire.

Debata o razvoju črne metalurgije, so poudarili na seji, se praktično omejuje na sankcioniranje tega, kar je bilo doslej že odobreno ali začeto. Zatorej bi ob koncu leta 1970 mogli računati s proizvodnjo kakih 4 milijonov ton jekla, seveda če bi zagotovili potrebna finančna sredstva. V nasprotnem pa bi se realizacija tega plana zavlekla za leto dni.

Na skupni seji odbora za družbeni plan in finance ter odbora za industrijo zveznega zbora so opozorili na prioritetno potrebo po nadaljnjem razvijanju domače surovinske baze. Poslanci so menili, da bi morala podjetja, ki predelujejo barvaste kovine in ki dobivajo z izvozom svojih proizvodov pomembna sredstva, tudi sama financirati raziskovalna in rudarska dela.

Pri preučevanju projektov o perspektivnem razvoju jugoslovanske energetike so soglasno poudarili, da bo v naslednjih letih in v perspektivi treba dati prednost razvoju energetike. Predlagateljem projekta o razvoju energetike do leta 1970 so očitali, da so prejkone preveč težili k rešitvam na podlagi regionalnega aspekta, kar bi utegnilo biti ovira pri iskanju najracionalnejših rešitev s stališča splošnih jugoslovanskih potreb. Izrazili so tudi mnenje, da bi bilo treba bolj vsestransko preučiti, kakšne so tako za proizvajalce kot potrošnike gospodarske prednosti spričo večje udeležbe hidroelektrarn v splošni energetski bilanci. Opozorili so tudi, da bi bilo treba raziskati, kako pri opremljanju hidroelektrarn izkoriščamo kapacitete domače strojegradnje.

Poslanci so danes obvestili, da so že opravljena obsežna pripravljalna dela in študije, da bi leta 1972 mogla začeti delati naša prva jedrska elektrarna, in sicer z močjo 200 do 300 megavatov.

Geoloških del ne bi smeli zmanjševati

Podjetja bi se morala bolj zanimati za vlaganja v raziskovalna dela

BEOGRAD, 18. nov. (Tanjug). — Odbora za proračun zveznega in organizacijsko-političnega zbora sta na skupni seji pod predsedstvom Vicka Krstulovića razpravljala o financiranju geoloških raziskovalnih del in mednarodnega tehničnega sodelovanja. Namen obeh aktivnosti je, kot so ocenili, predvsem zadovoljiti splošne potrebe, zato je upravičena tudi udeležba zveznega proračuna pri njihovem financiranju.

Na seji so načelno sklenili, da je v letu 1966 potrebno zagotoviti nadaljnja geološka dela v letošnjem obsegu. Spričo zvišanja cen bi morali zveznemu geološkemu zavodu dati na voljo 1.7 milijarde dinarjev več kot letos.

S temi sredstvi bi federacija sodelovala pri kritju stroškov za izdelavo kompleksne geološke karte in pri raziskavah mineralnih surovin. Zdaj sodeluje federacija z 20 odstotki, medtem ko prispevajo druga sredstva podjetja in družbenopolitične skupnosti.

Na seji so ugotovili, da bi se morala podjetja bolj zanimati za vlaganja v raziskovalna dela. Predstavnik zveznega sekretariata za industrijo je poudaril, da bodo podjetja k temu spodbudili tudi spremenjeni predpisi o financiranju investicijske izgradje. Ta sekretariat je namreč predlagal, naj bi vlaganj v geološka raziskovalna dela ne obravnavali kot druge investicije, tako da zanje ne bi veljali ukrepi za omejevanje investicijske potrošnje.

Predlagali so, naj bi za financiranje mednarodnega tehničnega sodelovanja prispevala federacija prihodnje leto kakih 1.4 milijarde dinarjev. Poslanci so ta predlog zavoda za mednarodno tehnično sodelovanje ocenili kot realen, vendar so spričo zahtev gospodarske reforme priporočili, naj bi se v financiranje postopno vključevale delovne organizacije, ki izkoriščajo storitve te institucije.

Modernizacija železniških prog

BEOGRAD, 18. nov. (Tanjug). — Odbora za promet zveznega in gospodarskega zbora sta preučevala danes ekonomski položaj rečnega in potniškega prometa in informacijo o realizaciji programa za modernizacijo glavnih, magistralnih železniških prog.

Predstavnik skupnosti jugoslovanskih železnic je odgovarjal na vprašanja poslancev in dejal, da se je realizacija obsežnih del, predvidenih s programom, zakasnila že na začetku skoraj za leto dni, in sicer predvsem iz objektivnih razlogov. Pogodbo o posojilu smo podpisali z mednarodno banko za obnovo in razvoj skoraj pet mesecev pozneje, kot smo računali, veliko časa pa so zahtevali tudi roki za neogibne licitacije. Zato in zaradi vrste drugih okoliščin smo program za leto 1964 samo delno izpolnili. Predstavnik skupnosti je tudi povedal, da bo spričo novih razmerij med cenami za financiranje programa primanjkovalo do leta 1970 kakih 70 milijard dinarjev oziroma 10 odstotkov skupno predvidenih sredstev. Menil je, da bodo znaten del teh sredstev nadomestili z notranjimi rezervami.

rio
primerno sredstvo za vse pralne stroje

Financiranje socialnega varstva stabilizirati

Že nekaj časa je v neugodnem položaju

BEOGRAD, 18. nov. (Tanjug). — Člani odbora za socialne službe in odbora za družbeno varstvo otrok socialno-zdravstvenega zbora zvezne skupščine so na današnji skupni seji pod predsedstvom Danteja Jasnića obravnavali vpliv ukrepov reforme na področju socialnega varstva.

Poslanci so menili, da je to področje že precej časa v neugodnem položaju. Sredstva, ki jih daje skupnost za socialno varstvo, se procentualno zmanjšujejo. Medtem ko smo v te namene dali leta 1958 1.6 odstotka nacionalnega dohodka, se je odstotek kasneje zmanjšal na 1.3.

Po novih ukrepih je še bolj aktualno, kako bomo financirali socialno varstvo. Spričo nedavnih rebalansov proračuna so bile mnoge občine prisiljene zmanjšati sredstva za razne oblike socialnih dajatev. Raziskave so pokazale, da so morale občinske skupščine v 20 izmed skupno 24 anketiranih volilnih enotah zaradi nezadostnih sredstev zmanjšati tudi prispevke za to področje. To je zlasti prizadelo ustanove za dnevno bivanje otrok, za matere prehranjevalke, nekatere kategorije udeležencev NOB in za družine, ki so pretrpele škodo zaradi elementarnih nesreč. Socialni problem so v nekem smislu za skupnost tudi otroci, ki ne končajo osemletke, v zadnjem času pa tudi presežna delovna sila.

Nekateri menijo, da bi po zgledu podobnih predlogov za druge družbene dejavnosti z določenim odstotkom iz nacionalnega dohodka bilo treba stabilizirati tudi financiranje socialnega varstva. Prevladuje prepričanje, da prav zato, ker ni razjasnjeno, odkod financirati to področje, republike odlašajo s sprejemom zakona, ki bi urejal te zadeve.

Monografije zgodovine delavskega gibanja

BEOGRAD, 18. nov. (Tanjug) — Direktor inštituta za zgodovino delavskega gibanja Srbije Slobodan Bosiljčić je danes v pogovoru z novinarji povedal, da so že končali tri monografije za študijski osnutek zgodovine delavskega gibanja in Zveze komunistov Jugoslavije.

Študijski osnutek je obširno znanstveno delo, ki ga bodo opravljali deset let. Pri tem delu sodelujejo vsi republiški inštituti za zgodovino delavskega gibanja in mnoge zainteresirane znanstvene ustanove, delo pa koordinira poseben odbor pri inštitutu za proučevanje delavskega gibanja jugoslovanskih narodov. Za zdaj je v načrtu, da bo prvi zvezek te zgodovinske izdaje izšel ob 50-letnici ustanovitve komunistične partije Jugoslavije, to je leta 1969.

Inštitut za zgodovino delavskega gibanja Srbije pripravlja 30 monografij. Dve bosta obravnavali gospodarsko-politični položaj delavskega razreda konec 19. stoletja, šest ali sedem jih je posvečenih obdobju od ustanovitve srbske socialno-demokratske stranke do ustanovitve države SHS, druge pa bodo obravnavale poglavja iz našega delavskega gibanja med obema vojnama, med zadnjo vojno in po njej.

Tega pomembnega dela v inštitutu se je lotilo 30 mlajših zgodovinarjev. Nekateri izmed njih so si izbrali teme iz zgodovine našega delavskega gibanja za doktorske disertacije.

Plenum biroja za gradbeništvo

BLED, 18. nov. V blejski festivalni dvorani se je danes začel dvodnevni plenum biroja gradbeništva Slovenije, v katerem se na svojstven način povezujejo gradbena podjetja, projektantske organizacije, montažna podjetja ter industrija gradbenega materiala iz Slovenije. Plenum je začel svoje delo z uvodnim referatom ing. Huga Keržana »Gradbeništvo v izvajanju gospodarske reforme in naloge slovenskega gradbeništva v prihodnjem letu«. Po poročilu se je razvila živahna razprava, ki ob času poročanja še traja. Plenum jutri nadaljuje delo. I. P.

Ivan Maček obiskal »Saturnus«

LJUBLJANA, 18. novembra — Predsednik skupščine SR Slovenije Ivan Maček je dopoldne s predsednikom odbora za proizvodnjo in promet republiškega zbora Stanetom Dolancem ter predsednikom občin. skupščine Ljubljana-Moste-Polje Vladom Černetom obiskal tovarno »Saturnus« v Ljubljani in papirnico v Vevčah. Predsednik Ivan Maček si je ogledal proizvodne oddelke, zatem pa je imel pogovor s predstavniki delovnih kolektivov o glavnih nalogah in problemih v novih pogojih gospodarjenja. Pogovor je bil osredotočen zlasti na modernizacijo in racionalizacijo proizvodnje, njeno rentabilnost in razširitev ter usmeritev na mednarodni trg. Razpravljali pa so tudi o delovnih pogojih, strokovnih kadrih in o osebnih dohodkih, ki naj bodo odraz prizadevanj in poslovne uspešnosti.

Britanska zdravstvena delegacija v Sloveniji

LJUBLJANA, 18. nov. Kot gost zveznega sekretariata za zdravstvo in socialno politiko je na enotedenskem študijskem obisku pri nas 4-članska zdravstvena delegacija iz Velike Britanije, ki jo vodi sir George Godber.

Britanski zdravstveni delavci so bili na dvodnevnem obisku tudi v naši republiki. Seznanili so se z ureditvijo naše zdravstvene službe in obiskali več zdravstvenih ustanov na Gorenjskem in dom v Trebnjem.

Kmalu pogodba o gospodarskem sodelovanju z Brazilijo

BEOGRAD, 18. nov. (Tanjug). — Jugoslovansko-brazilski gospodarski pogovori uspešno potekajo. Pričakovati je, da bodo predstavniki Jugoslavije in Brazilije v mešani komisiji podpisali te dni v Beogradu ustrezne pogodbe o večji blagovni menjavi in še o nekaterih drugih oblikah sodelovanja. Danes so se v podkomisiji za trgovinska in kreditna vprašanja pogovarjali o konkretnih možnostih za dobavo posameznih vrst blaga Braziliji, medtem ko so v podkomisiji za finančna vprašanja preučevali nekatere aspekte jugoslovansko-brazilskega plačilnega sporazuma.

Člani brazilske gospodarske delegacije so obiskali danes dopoldne industrijo kmetijskih strojev »Zmaj« v Zemunu in Industrijo motorjev v Rakovici. Predstavniki tovarn so razkazali gostom svoje proizvode in jih seznanili z izvoznim programom.

Sindikati o financiranju izobraževanja

Osnutek zakona o financiranju izobraževanja bodo dali v javno razpravo

BEOGRAD, 18. nov. (Tanjug). Osnutek splošnega zakona o financiranju izobraževanja — o osnutku so ta teden razpravljali naši najvišji forumi — so obravnavali danes tudi na seji centralnega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti Jugoslavije.

Člani centralnega odbora so sprejeli splošne določbe osnutka, zahtevali pa so, da je treba posamezne zakonske člene natančneje formulirati v primerjavi s formulacijami osnutka. Pri tem so mislili na določbe o virih financiranja kot tudi na naloge in organizacijo novega samoupravnega organa — izobraževalne skupnosti. Izrazili so bojazen, da se skupnosti ne bi spremenile v okorne aparate, ki bi se bolj ukvarjali s tehnično administrativnimi problemi, manj pa s politiko izobraževanja na določenem področju ali v okviru posameznih gospodarskih grupacij.

Sklenili so, da bodo osnutek novega zakona o financiranju izobraževanja dali v širšo javno obravnavo, da bi bilo tako pravočasno slišati tudi mnenja tistih, ki neposredno delajo na tem področju.

Delavski svet

Centralne šolske poliklinike

razpisuje naslednji prosti delovni mesti:

1. **ZDRAVNIKA specialista okulista**
2. **RAČUNOVODJE**

POGOJI:

pod 1. opravljen izpit specialnosti
pod 2. višja šolska izobrazba ekonomske smeri s 5-letno prakso ali srednja šolska izobrazba z 10-letno prakso v finančni stroki.

Poskusna doba do 60 dni.
Stanovanje ni zagotovljeno. Osebni dohodek po pravilniku zavoda.
Nastop službe takoj ali po dogovoru.
Ponudbe sprejema v 15 dneh od dneva objave razpisa delavski svet Centralne šolske poliklinike Ljubljana, Aškerčeva 14.

9794

Zakon o planiranju že v začetku prihodnjega leta

Ocena komisije: sistem planiranja naj bo tak, da bo najpopolneje zadovoljeval naše potrebe

BEOGRAD, 18. nov. (Tanjug). — Na prvi seji komisije zvezne skupščine za družbeno planiranje — seji je predsedoval Miloš Minić — so izrazili prepričanje, da bi zakon o planiranju mogli sprejeti že v začetku prihodnjega leta. Do tega roka se bo komisiji verjetno posrečilo opraviti tudi druge naloge, ki jih je dobila od zvezne skupščine. Komisija mora pripraviti načelne rešitve, s tem pa tudi osnovo za sprejem novih predpisov o družbenih rezervah, o davčnem sistemu in o knjigovodski in statistični evidenci (vštevši tudi predpise o službi družbenega knjigovodstva).

Direktor v zveznem zavodu za plan Jože Zakonjšek je seznanil člane komisije z značilnostmi tez o planiranju. Ena izmed poglavitnih značilnosti novega sistema planiranja izvira iz tega, da postajajo neposredni proizvajalci čedalje bolj nosilci sredstev in sklepov na področju razširjene reprodukcije. Plan zadobiva značaj ene izmed oblik samoorganiziranja proizvajalcev. V tej zvezi govorijo teze veliko o združenjih proizvajalcev, ki naj bi se dogovarjali o razvoju svojih gospodarskih panog in prevzeli del odgovornosti za izpolnjevanje odgovorov.

V razpravi, v kateri so sodelovali Avdo Humo, Sergej Kraigher, Slavko Komar, Milan Mesarič, Bora Jelić, Rikard Stajner in Marjan Rožič, so pozitivno ocenili dosedanje pripravljanje tez o planiranju.

Ker so se stališča, ki so jih izrekli med današnjo razpravo, močno ujemala, so člani komisije prepričani, da bo mogoče osnutek novega zakona o planiranju sorazmerno hitro končati. Temu prisojajo velik pomen, kajti zvezna skupščina bo morala čimprej sprejeti srednjeročni plan o gospodarskem in družbenem razvoju Jugoslavije. Kot na splošno menijo, pa tega ne bi bilo mogoče uspešno opraviti, kolikor ne bi hkrati razčistili temeljna stališča o sistemu planiranja.

V debati so med drugim poudarili stališče, da obsega planiranje tako nekatere družbenoekonomske cilje, ki jih je v določenem časovnem obdobju treba doseči, kot tudi ukrepe, ki so nujni, če hočemo sprejeti trdne razvojne koncepcije. Planski vplivi v razmerah socialistične blagovne proizvodnje ne morejo priti navzkriž z vplivi trga in samoupravnih organov. Realnost planov bo močno odvisna od skladnega delovanja teh treh elementov, ki določajo, kako se bodo razvijala gospodarska in družbena gibanja. Ker se člani komisije v oceni te, dejali bi lahko poglavitne značilnosti plana, strinjajo, se že od prvega sestanka prizadevajo, da bi pripomogli k takšnemu sistemu planiranja, ki bi najpopolneje zadovoljeval naše potrebe.

Skupščina radioamaterjev Slovenije

BEOGRAD, 18. nov. (Tanjug). Na današnji skupščini zveze radioamaterjev Jugoslavije so opozorili, da bi njihovi radioklubi mogli postati centri za zvezo civilne zaščite oziroma sestavni del štabov v primerih elementarnih in drugih nesreč. Skupščine, ki bo trajala dva dni, se udeležuje kakih 150 delegatov iz vseh krajev naše države, ki zastopajo 356 radioklubov s kakimi 28.000 člani.

Kongres prometnih inženirjev

Strokovna ocena dosedanjega razvoja vseh prometnih panog

ZAGREB, 18. nov. (Tanjug) — Danes dopoldne se je v Zagrebu začel drugi kongres prometnih inženirjev in tehnikov Jugoslavije. Namen kongresa je pripomoči k čim uspešnejšemu izvajanju gospodarske reforme v prometu in k izpolnitvi petletnega plana o razvoju te gospodarske panoge, hkrati pa strokovno oceniti dosedanji razvoj vseh prometnih panog. Poleg 150 delegatov so na kongresu navzoči tudi predstavniki inženirjev in tehnikov iz Češkoslovaške, Poljske in Bolgarije.

Prof. inž. Nikola Oka je poudaril, da bo treba izpolniti perspektivni plan o razvoju prometa od leta 1966 do 1970 in tako izboljšati gospodarski položaj te pomembne gospodarske panoge ter zagotoviti hitrejši in cenejši prevoz potnikov in blaga.

Da bi zagotovili moderen železniški transport, bo neogibno predvsem uresničiti program o elektrifikaciji železniških prog Ljubljana—Zagreb — Beograd — Niš — Skopje — Vrpolje in Zagreb —Karlovac v skupni dolžini kakih 1600 km. Tako bi hkrati z doslej elektrificiranimi progami Ljubljana — Sežana, Pivka — Reka — Karlovac, Jesenice — Ljubljana in Sarajevo — Ploče (še gradijo) dobili kakih 2150 km elektrificiranih prog oziroma približno 20% celotne dolžine normalnotirnih prog v državi.

Seminar o izobraževanju žensk

Udeležujejo se ga predstavnice ženskih organizacij iz 16 držav

BEOGRAD, 18. nov. (Tanjug). — Danes se je v Beogradu začel tridnevni mednarodni seminar o izobraževanju žensk. Udeležujejo se ga predstavnice 18 ženskih organizacij iz 16 držav, svoje delegate pa so poslali tudi mednarodna demokratična federacija žensk, biro za zveze, mednarodna federacija šol za starše in mednarodni biro dela.

Referat o izobraževanju žensk v naši državi je prebrala predsednica konference za družbeno aktivnost žensk Mirjana Krstinić. Uvodoma je poudarila, da mora družba, ki razvija industrijo na podlagi znanstvenih dognanj in ki gradi socialistične družbene odnose, usposabljati slehernega državljana in delovnega človeka, ne glede na spol, da je zmožen opravljati raznovrstne funkcije

Ena izmed najbolj bistvenih značilnosti jugoslovanskega izobraževalnega sistema je prav njegova enotnost, druga pa se kaže v razvijanju samoupravnosti izobraževalne dejavnosti kot celote.

Predstavnica demokratične zveze nemških žensk Alice Zadek je zatem prebrala koreferat o strokovnem usposabljanju žensk na delovnem mestu.

Koreferata sta prebrali še predstavnica zveze francoskih žensk Germain Francoise in predstavnica arabske socialistične unije ZAR Fatija Husein Mahmud.

Pisma bralcev

Razvezati spone cenam

Zdi se mi, da zahteva, ki jo postavlja Rudi Vogrič v uvodniku dela dne 28. oktobra 1965, da bi namreč »kazalo neogibno in takoj razvezati spone cenam vsaj tistim predmetom, ki nimajo neposrednega pomena za naše vsakdanje življenje«, ni oportuna in tudi ne v skladu z reformo.

Čeprav je Hakija Pozderac — citiram po Delu z dne 30. okt. — že ugotovil na seji upravnega odbora zvezne gospodarske zbornice, da bi v sedanjem položaju liberalnejši odnosi na področju cen lahko samo škodovali prizadevanjem in že tudi prvim značilnim rezultatom stabilizacijske, deflacijske politike, je mogoče vendarle koristno, da navedem še nekaj misli v zagovor čvrste kontrole nad cenami v sedanji fazi našega gospodarskega razvoja.

Politika sprostitve cen v sedanjem položaju pri nas še vedno ni mogoča ne samo zaradi tega, ker še nimamo dovolj urejnih blagovno-deviznih odnosov na trgu niti dovolj materialnih in deviznih rezerv, temveč tudi zaradi tega, ker pri nas problem trgovine še vedno ni dobro rešen in ker se na notranjem tržišču še vedno občuti vpliv raznovrstnih bolj ali manj določenih faktorjev. Zaradi vsega tega ne moremo pričakovati, da bo v sedanji fazi naše tržišče postalo tisti avtomatski faktor, ki bo v resnici odražal našo trenutno gospodarsko stvarnost. Izkušnje, ki jih imajo celo dežele z razvitejšim gospodarstvom in dobro organizirano trgovino, nam namreč govorijo, da je kontrola cen v sedanjih kompliciranih razmerah domačega in svetovnega tržišča še vedno zelo potreben instrument vsake zdrave ekonomske politike.

Zato se mi zdi, da ne bi bilo treba iskati rešitev za težave in anomalije, ki so nastale pri določanju cen ob reformi, v prvi vrsti v smeri sproščanja cen, temveč v postavljanju zahteve, da se konkretno ugotovljene anomalije in nepravilnosti takoj popravijo. Če lahko označimo določanje cen ob reformi bolj ali manj kot administrativno, ker so pri tem obsežnem delu premalo sodelovali neposredni proizvajalci, pa je sedaj čas, da se postavi zahteva, da se mehanizem kontrole cen čimbolj demokratizira. Zdi se mi, da je potrebno postaviti vprašanje, koliko institucija zveznega zavoda za cene v sedanji obliki v spremenjenih razmerah po reformi še vedno najbolje ustreza tako kompliciranim zahtevam, kot jih pred nas postavlja sedanja politika cen, ki postaja vse bolj eden osnovnih instrumentov odrejanja ne samo odnosov med proizvodnjo in potrošnjo, temveč vpliva tudi na izvoz in usmerjanja naše investicijske politike.

Ker ni verjetno, da se bo v naših razmerah v bližnji prihodnosti moči lotiti večjega sproščanja cen na trgu, je — po mojem mnenju — mehanizem, ki konkretno in praktično odreja to politiko, čedalje bolj aktualen.

J. ZEMLJAK,
Ljubljana

Zakonita določila in življenjska praksa

Ob pismu »Ali res za otroka 800 din?« tovariša Vidmarja (Pisma bralcev, 12. nov.) naj navedem nekaj primerov iz življenjske prakse.

Neko občinsko sodišče že več kot šest mesecev išče očeta izven zakona rojenega otroka, za katerega je dolžan plačevati preživnino; otroku je dolžan precejšen znesek, kako in kdaj ga bo plačal, pa je veliko vprašanje. Takih »izmikačev« ni tako malo. Znano mi je, da je oče, direktor podjetja, tožil, da mu sodišče zniža preživnino za svoja dva mladoletna otroka. V spominu mi je oče, ki na sodišču ni zanikal očetovstva, trdovratno pa je odklanjal kakršnokoli plačevanje preživnine; šele po obsodbi na 6 mesecev zapora se je delno omehčal. Trdim in lahko dokažem, da je postopek pred sodiščem večkrat dolgotrajen, prav zato često ni dovolj učinkovit. Dolgotrajen je nadalje postopek, da se zbero dokumenti, pa tudi iskanje krivca, če njegovo bivališče tožniku ni znano. Iz izkušenj lahko trdim, da so sodišča pri takih socialnih zadevah preveč prepuščena samim sebi, ne pomagajo jim organi, ki bi po svoji dejavnosti morali sodelovati, da se zadeva čimprej reši v korist prizadetega.

In višina preživnine? Roditelja sta dolžna po svoji zmožnosti skupno prispevati za preživljanje otroka. Višino za enega ali drugega ocenjuje in določa sodišče po prosti presoji, upoštevajoč gmotno stanje roditeljev. Pri tem pa je sodišče često odvisno od »uradnih« podatkov o gmotnem stanju tega ali onega roditelja. Žal pa taki »uradni« podatki niso vedno točni. Primer: ob razvezani pravdi je sodišče dobilo podatke od podjetja, kjer je eden roditeljev zaposlen, in sicer, da so njegovi povprečni mesečni dohodki nekaj nad 50.000 dinarjev. Sodišču pa so slučajno prišle v roke izplačilne ovojnice, na kateri so bile številke za več kot sto odstotkov višje! Pred nekaj dnevi me je sodnik občinskega sodišča v Novem mestu vprašal, kako naj sodišče določi večjo preživnino, ko pa ima uradne podatke, da oče zasluži samo 18.000 dinarjev na mesec, ima pa več nezakonskih otrok. Ob takih uradnih podatkih bi sodišče upravičeno podvomilo, če bi imelo pomoč na primer socialnih služb pri preverjanju dejanskega dohodka roditelja. Upam si trditi, da centri za socialno delo v številnih občinah ne poznajo vseh izven zakona rojenih otrok in otrok razvezanih staršev ter njihovih problemov.

V tem je bistvo. Prav gotovo bi veliko primerov uredili mimo sodišča, če bi vsi za to poklicani organi poznali stanje in ga skušali zadovoljivo rešiti brez sodišča. V poročilu občinskega sodišča v Trebnjem je jasno povedano, da sodišče pogreša pomoč socialnih služb in šol pri obravnavanju socialnih problemov otrok. V pojasnilo tovarišu Vidmarju pa lahko povem, da število izven zakona rojenih otrok na področju občine Trebnje pada.

Pa še o zakoniti pravici do tožbe oziroma uveljavljanja pravic prek sodišča. To je vse lepo in prav, a kako je večkrat v praksi? Spet iz izkušnje: med pravdo za priznanje očetovstva je bilo treba obravnavati razne podrobnosti. Sodišče je ugodilo zahtevku otroka, materi kot zastopnici in tudi priči je obrazložilo, naj se obrnejo na sodišče, če oče ne bo redno plačeval preživnine. Mati pa je tedaj izjavila, da bi se raje, če bi vedela, kaj vse bo treba obravnavati pred sodiščem, odpovedala pravdi, tako jo ja vse prizadelo.

Zapisane pravice so samo papir, če se ne uresničujejo. Življenje je pestro, zakonita določila ga često ne dohajajo, zlasti pa zaostaja praksa pri uveljavljanju pravic. Hitro in učinkovito reševanje socialnih zadev pa je spričevalo vsake družbe.

P. ROMANIC,
novinar »Dela«

Devize tistim, ki jih ustvarjajo!

Že mnogo kritik in pojasnil je bilo napisanih o delitvi deviznih sredstev proizvodnim organizacijam. To, kar sem bral v »Delu« z dne 29. oktobra pod naslovom »Jugobanka ni izpolnila obveznosti«, pa terja, da dobi to vprašanje v razpravi na naših skupščinskih sejah prednost.

Potrebe po deviznih sredstvih na vseh področjih družbeno-političnega in ekonomskega življenja so znane. Vendar naj se devize pravilno razdeljujejo, posebno pa tistim, ki jih ustvarjajo in imajo v našem gospodarstvu vidne uspehe. Ali »Jugobanka« res ni mogla dati potrebnih deviz podjetju »Planica šport«, ki je težko prodrlo na tuji trg? Ali se »Jugobanka« zaveda, koliko škode naredi našemu gospodarstvu, če ne zagotovi sredstev, ki jih potrebuje podjetje za svoj plasma na tuja tržišča? Ali Jugobanka misli na poslovanje naših velikih podjetij (»Iskre«, »Save« in drugih), ki zaradi pomanjkanja deviznih sredstev niso mogla uvažati reprodukcijskega materiala? Tako je nastala velika gospodarska škoda, čeprav prav ta podjetja ustvarjajo velika devizna sredstva naši družbeni skupnosti. Menim, da imajo naši proizvajalci vso pravico, da samostojno razpolagajo z deviznimi sredstvi, ki jih ustvarjajo; le tako bo mogoče razvijati naš ekonomski mehanizem in uresničiti načela delitve ustvarjenega dohodka po neposrednih proizvajalcih. Zato upravičeno pričakujemo decentralizacijo tudi na tem področju.

IVAN PLEŠNIK,
Ljubljana,
Črtomirova 11

Šola zaprta — otroci doma?

V 46. številki Primorskih novic sem bral, da je občina Tolmin zaprla okrog 300 let staro centralno šolsko poslopje v Kobaridu, in to na zahtevo javne tribune; stara hiša bi se utegnila podreti. Ob tem sem se spomnil na osnovno šolo v Brestanici pri Krškem, kjer so bile učilnice podprte s tramovi. Sedaj občina Krško že gradi novo šolo. Ko je pred poldrugim letom potres poškodoval staro osnovno šolo v Smartnem pri Litiji (novo so še gradili), so takoj preselili učence višjih razredov na osnovno šolo v Litiji, ki je oddaljena 2 km od Smartnega. Kaj pa bo s kobariškimi šolarji?

V Primorskih novicah sem namreč tudi bral, da so šolski inventar že takoj drugi dan raznašali po privatnih hišah po Kobaridu. Morda bi se dali pripraviti nekdanji učilnici nad mlekarnicama v Idrskem, pa bi otroke vozili tja v šolo? Pa tudi v Sužidu in Starem selu sta opuščeni učilnici, ki bi jih lahko opremili za šolski pouk; učilnici namreč ustrezata sodobnim predpisom, seveda pa bi bilo to morda neprikladno za učiteljstvo.

Kdo naj bo odgovoren, da so sedaj kobariški šolarji prikrajšani za šolsko izobrazbo? Učiteljski kolektiv osnovne šole prav gotovo ne, saj je nenehno seznanjal občino, kaj je s šolo v Kobaridu. Zato je pospešena gradnja nove šole v Kobaridu problem številka ena, ki ga je nujno treba rešiti.

STANKO SKOČIR,
Loka pri Zidanem mostu

PETER MOZOLEC OBKLADKI

Riše: MARJAN BREGAR

»Jugokeramika«

ZAGREB

ZIDNE PLOŠČICE SLONOKOŠČENE BARVE

delujejo toplo in ugodno za oči, so sodobne, praktične in estetske, primerne za oblaganje kopalnic, kuhinj itd.

Nova vloga dodatka za otroke

Prispevki k razpravi o tezah za ureditev problemov otroškega varstva

Dosedanja poročila z odborov zvezne skupščine, ki obravnajo teze za novi zakon o otroškem varstvu in družinskem dodatku, so poudarjala zlasti tiste prednosti in nove pridobitve, ki jih obetajo predložene teze o tem, da naj bi zagotovili predvsem stalne finančne vire za razvoj varstvenih ustanov.

Že pred meseci, ko so po republikah v zvezi s sistemom socialnega zavarovanja kritično ocenili tudi stagnacijo na področju otroškega dodatka, so odgovorni činitelji opozarjali, da bi se morala ta institucija usmeriti ne le na individualno pomoč družini z otroki, temveč da bi morala zagotoviti širši perspektivnejši razvoj družbenega varstva otrok s tem, da bi del sredstev odmerjali za razne oblike družbenega varstva otrok. Ko sedaj poslušamo mnenja v zvezi z razpravi v zvezni skupščini, vidimo, da naj bi bila ta stališča osvojena že v novem zakonu. Vsekakor je treba to pozdraviti kot eno izmed pozitivnih načel, ki bo v praksi zagotovilo hitrejši razvoj družbenega varstva otrok.

Razen urejanja otroškega varstva v tem širšem smislu pa vsebujejo teze o novem zakonu tudi nekatera spremenjena določila o tem, kako naj bi se v bodoče dodeljeval otroški, po novem družinski dodatek, to je tisti dodatek, ki bi ga prejemala družina z otroki. Variante, o katerih sedaj razpravljajo, predvidevajo nekatere spremenjene cenzuse o tem, kdo ima pravico do dodatka. Razprave o tem temeljijo vsekakor na dosedanji praksi dodeljevanja otroškega dodatka, s ciljem, da bi popravili ali vsaj omilili tiste cenzuse, ki so bili doslej deloma krivični. Tako so na primer predložene kar štiri variante o tem, kako naj bi ocenjevali gmotno stanje družine, ko gre za pravico dodelitve dodatka. Doslej je tak cenzus veljal le za zaposlene, ki so imeli še dodatne dohodke s kmetijskih površin. Nekateri menijo, da bi bilo treba ta cenzus nekoliko omiliti, ena izmed variant pa predlaga, naj bi za dodelitev otroškega dodatka upoštevali vse dohodke zaposlenih, oziroma upokojencev in invalidsko upokojenih staršev, ne le dohodke s kmetijskih površin. Mnogi se zavzemajo tudi za to, da naj bi bili dodatki za otroke enaki, ne glede na to, koliko je otrok v družini, ne pa da se dodatek zmanjšuje po tem, čim več otrok ima družina, kot je bilo to doslej.

Naše uredništvo je v zvezi z razpravami o novem zakonu o otroškem varstvu in družinskem dodatku dobilo tudi več pisem bralcev, ki opozarjajo na krivičnost tistih določb, ki dajejo kvalificiranim delavcem pravico do otroškega dodatka takoj, ko nastopijo zaposlitev, medtem ko nekvalificirani pridobijo to pravico šele tedaj, če so nepretrgoma 12 mesecev v delovnem razmerju oziroma če imajo 20 mesecev delovne dobe s prekinitvami v zadnjih dveh letih.

To dvojno merilo je veljalo že po dosedanjem zakonu in razprave o pravičnosti in nepravičnosti dodeljevanja dodatka po kvalifikaciji zaposlenega so bile že večkrat na dnevnem redu ter smo o njih tudi že pisali. Sedanje teze, po katerih naj bi kasneje pripravili predlog zakona, ponovno vsebujejo to določilo. In dejansko je tu upravičeno vprašanje, od kod in čemu ta dvojna pravica. Bralec Rudi Seligo iz Kranja med drugim ugotavlja: »Osnovni položaj, pravice in dolžnosti delovnih ljudi, ki izvirajo iz dela in delovnega razmerja, definira ustava SFRJ in so enake za vse in neodtujljive. Nemogoče si je predstavljati pravice, ki bi izhajale iz delovnega razmerja, hkrati pa bi bile odvzete nekvalificiranim delavcem in podeljene kvalificiranim in višje kvalificiranim. Pravica do otroškega dodatka pripada zaposlenim zato, ker delajo, ne pa zato, ker so kvalificirani...« Bralec Viktor Seiti iz Vuhreda pa med drugim piše o isti stvari naslednje: »Tak cenzus mi je popolnoma nerazumljiv, zlasti še sedaj po uveljavljanju gospodarske reforme, ker po mojem mnenju nima nič skupnega s socialističnimi pogledi na človeka. Ali je množica nekvalificirane in priučene delovne sile sama kriva, da nima potrebne kvalifikacije? Prav gotovo ne ... Mnogi mladi so se po končanem osemletnem šolanju zaposlili kot nekvalificirana delovna sila po sili razmer, ker niso imeli nobene druge možnosti. Niso imeli možnosti uka, še manj pa nadaljnjega študija. Družbena skupnost pa teh možnosti ni zagotovila, saj nam še zdaj ostaja na tisoče mladih ljudi, za katere ni učnih mest, pa tudi možnosti za nadaljnji študij na srednjih, višjih in visokih šolah ne ...«

Tudi na oddelku za otroške dodatke republiškega zavoda za socialno zavarovanje Slovenije menijo, da je določilo o pravicah otroškega dodatka za kvalificirane takoj ob nastopu zaposlitve in za nekvalificirane šele po določenih izpolnjenih pogojih vredno temeljite proučitve. Že do sedaj so se dogajale ob tem razne anomalije. Tako na primer je absolvent učiteljišča ali srednje strokovne šole dobil pravico do otroškega dodatka za svoje otroke takoj ob nastopu zaposlitve, abiturient gimnazije in absolvent visoke šole, ki še ni dobil diplome, pa te pravice nista imela, ker so ju šteli za nekvalificirano delovno silo. Nepotrebne upravne posle so povzročala še dodatna določila, ki so na primer odmerjala zaposlenemu, ki je bil nagrajevan z mesečnimi dohodki, pravico do otroškega dodatka šele po enem mesecu zaposlitve, zaposlenemu, ki je bil nagrajen po številu opravljenih ur, pa je ta pravica pripadla z nastopom zaposlitve. Podobnih zapletljajev je bilo še več in tako kot je že osnovno omejevanje pravice do otroškega dodatka v prvih mesecih zaposlitve nekvalificiranim delavcem v marsičem neutemeljeno, bo vredno proučiti tudi vsa druga določila, ki so zakomplicirala sistem dodeljevanja otroškega oziroma družinskega dodatka.

MARIJA NAMORS

Pralni stroji v skladiščih

»Spor« zaradi cene superavtomatskih pralnih strojev »Gorenje«

Ob novici, da zdrkne s proizvodnega traku velenjske tovarne gospodinjske opreme »Gorenje« dnevno 30 superavtomatskih pralnih strojev PS 275 (5 kg), ki smo jo objavili pred približno tremi tedni, je marsikateremu potrošniku zaigralo srce. Postati lastnik sodobnega pralnega stroja nikakor ni več sen. Ljudje so iz dneva v dan pričakovali, da bodo pošiljke teh strojev dobile trgovine. Toda ... superavtomatskih pralnih strojev sistema REX Zanussi v trgovinah ni.

Zakaj iz Velenja ni napovedanih in toliko pričakovanih avtomatskih strojev? Kje se je zataknilo?

Proizvodnja strojev z zmogljivostjo pet kilogramov perila poteka v Velenju normalno, vsaj kar zadeva tehnološko plat. Dnevno jih izdelajo 30 in nato romajo ..., ne, nikakor ne na trg, marveč v skladišče nasproti proizvodnim obratom. Tu in v pripravi dela se je nabralo pralnih strojev in sestavnih delov v vrednosti več kot 220 milij. dinarjev. Že samo to dejstvo povzroča nemalo skrbi, izven tovarne pa nejevoljo pri kupcih, ki želenih strojev ne morejo kupiti — vsaj za dinarje ne, ker zvezni zavod še do danes ni odobril cene novim pralnim strojem.

Tovarna »Gorenje« je zveznemu zavodu za cene poslala ustrezno dokumentirano vlogo za odobritev cene novemu proizvodu — superavtomatskemu pralnemu stroju PS 275 že 21. avgusta letos. Naknadno je zavod (14. 9., 22. 9. in 9. 10.) zahteval dodatno dokumentacijo, kakršne pravilni predvidevajo, kot na primer zaključni račun podjetja, periodični obračun za prvo polletje letos in podobno. Za takšen stroj prosi tovarna »Gorenje« za odobritev cene v višini 275.000 dinarjev in je to tudi, med drugim, podkrepila s cenami raznega uvoženega in domačega materiala. Zaradi počasnega reševanja vloge je predstavnik tovarne v Beogradu večkrat urgiral. Odgovori so bili različni, najprej, da se je vloga izgubila, da so jo najbrž nekje založili in končno, da je bil referent, pristojen za to, bolan.

Šele 11. novembra je zvezni zavod za cene obvestil velenjsko tovarno o reševanju njihove vloge in med drugim — z nekaj besedami — predlagal ceno novemu izdelku — 5-kilogramskemu superavtomatskemu pralnemu stroju v višini 231.000 dinarjev. Ta predlog, zlasti pa še domnevni izračun, je vodstvo tovarne »Gorenje« v Velenju nemalo presenetil. Zakaj pred časom jim je isti zavod za pralni stroj REX, 4-kilogramski, ki je manj avtomatski, brez dozatorja pralnih praškov in drugih izboljšav, odobril prodajno ceno 220.000 dinarjev. Prav tako je bila uvozniku enakih pralnih strojev (4 kilogramskih) odobrena maloprodajna cena v višini 248.000 dinarjev. Superavtomatski stroji z zmogljivostjo 5-kilogramov perila pa so v inozemstvu najmanj za 15 odstotkov dražji od avtomatskih. V tovarni »Gorenje« pravijo, da je predlog zveznega zavoda za cene nasprejemljiv, ker bi v tem primeru, upoštevaje nove cene reprodukcijskega materiala in cene polizdelkov številnih kooperantov, ki bodo sodelovali pri proizvodnji pralnih strojev, prodajali stroje z izgubo. Nikakor pa s tem ni rečeno, da pozneje, ko bodo proizvajali superavtomatske stroje v velikih serijah — v desettisočih — ne bi prišlo do znižanja prodajne cene. V proizvodnem programu za leto 1966 imajo 15.000 do 20.000 superavtomatskih 5-kg pralnih strojev. Sedanji odnos ter počasnost zveznega zavoda za cene pri odobravanju cene novemu pralnemu stroju zbuja pri proizvajalcih v Velenju slabo voljo, saj so v posel, ki ga z zanimanjem spremlja na tisoče potrošnikov, vložili nemalo truda ter lastnih sredstev.

F. KRIVEC

VAŠA REVIJA
tovariš
revija

Nerentabilne železniške postaje na Hrvatskem

Od začetka prihodnjega leta, ko bodo morala železniška podjetja sama kriti vse poslovne stroške, bodo na Hrvatskem ustavili promet na nekaterih železniških progah in blagovni promet na vrsti železniških postaj. Analize so pokazale, da imajo na območju skupnosti železniških podjetij v Zagrebu 450 km nerentabilnih prog, kjer stroški eksploatacije presegajo dohodke za najmanj 1 milijardo din. Od skupnega števila 348 železniških postaj bodo z majem prihodnjega leta 80 postaj zaprli za blagovni promet, ker ne kaže ustavljati tovornih vlakov, če je treba prevzeti le nekaj sto kilogramov kosovnih pošiljk, pri čemer je treba upoštevati, da stane vsako ustavljanje tovornega vlaka 2000 do 3000 din. Potniški vlaki se prihodnje leto ne bodo ustavljali na 28 železniških postajah in postajališčih, kjer dnevno vstopi ali izstopi le majhno število potnikov in kjer so dohodki od prodanih vozovnic manjši, kakor znaša osebni dohodek uslužbenca, ki jih prodaja. Z ukinitvijo prometa na nerentabilnih progah in na ukinjenih postajah se bo zmanjšalo število železničarjev za okrog 2000.

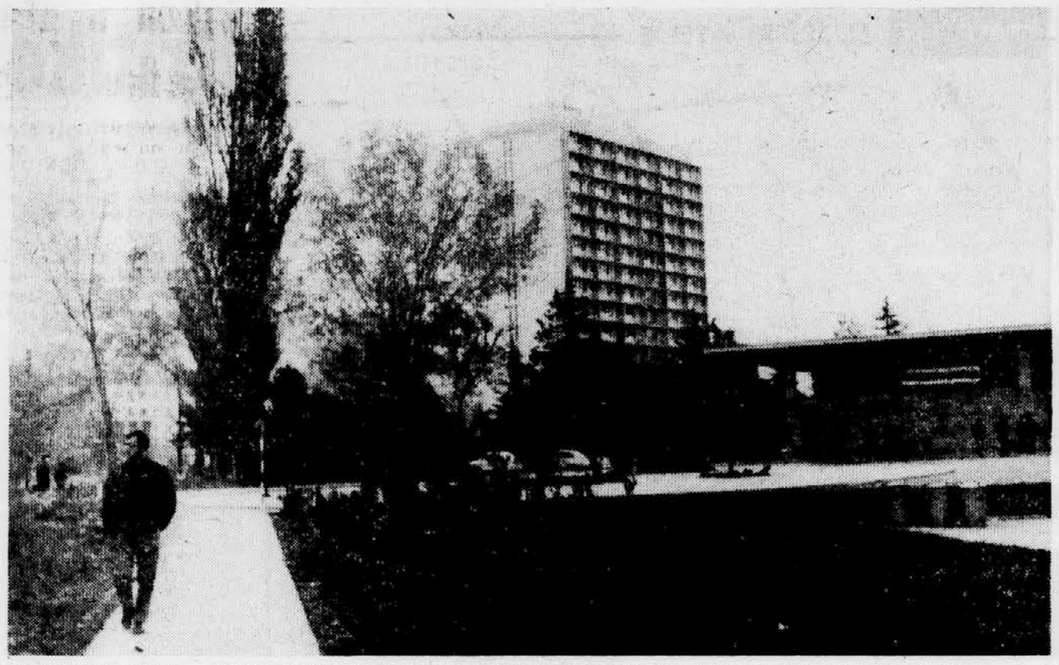

MESTO OB MEJI — Nova Gorica, ki je bila pred kakimi petnajstimi leti šele pojem bodočega mesta, se je v zadnjem času močno razmahnila. Postala ni le gospodarsko, politično in kulturno središče zahodnega dela Slovenije, ampak mesto, ki s svojimi modernimi zgradbami, lepo urejenostjo in živahnostjo privlači čedalje več prebivalcev stare Gorice in obrobnih italijanskih predelov. Čeprav bo treba v Novi Gorici še marsikaj urediti, je mesto vendarle dobilo že trdno osnovo za nadaljnji razvoj. Na sliki: Z novim nebotičnikom dobiva mesto že kar velemestno podobo. Foto: Isajević

Dokončni podatki o letošnjem pridelku pšenice

Zvezni zavod za statistiko objavlja dokončne podatke o letošnji žitni letini. Po teh podatkih smo letos pridelali 3 milijone 460.000 ton pšenice nasproti 3 milijonom 760 tisoč tonam v lanskem letu. Zmanjšanje letošnjega pridelka je pripisati zgolj skrčenju pridelovalne površine. Že lani jeseni so manj posejali, spomladi pa so še poplave uničile mnogo posevkov in tako smo letos pšenico poželi le s površine 1,680.000 ha nasproti 2,100.000 ha lani. Če bi letos pridelali pšenico na enaki površini kakor lani, bi bil pridelek celo večji, kajti povprečni hektarski donos se je povzpel od lanskih 17,6 na 20,5 metrskega stota, samo na družbenih posestvih pa od lanskih 27,5 na 32,5 metrskega stota. Letošnji povprečni hektarski donos je celo večji, kakor je bil v rekordnem letu leta 1959, ko je dosegel 19,4 metrskega stota. Rži smo letos pridelali le 156.000 ton (lani 175.000), precej pa se je povečal pridelek ječmena, na 682.000 ton (lani 534.000) in ovsa na 337 tisoč ton (lani 293.000), kar je pripisati povečanju pridelovalnih površin in hektarskih donosov. Pridelek ječmena je bil večji kakor v katerem koli drugem letu. Hektarski donos je pri ječmenu dosegel 16.8 metrskega stota (lani 14.4).

Živahen odkup kmetijskih pridelkov

Letos je po uveljavljanju gospodarske reforme precej oživela dejavnost pri odkupu kmetijskih pridelkov. V avgustu in septembru je bil zlasti velik odkup koruze, ki je samo v septembru pred novo letino dosegel 73.500 ton, v prvih treh četrtletjih pa 416.000.000 ton (lani v enakem obdobju 209.000 ton). Precej večji je bil letos tudi odkup ječmena in ovsa. Odkup prašičev je v septembru dosegel 31.000 ton, v devetih mesecih pa 272.800 ton (lani 218.900 ton). Goveje živine so v septembru odkupili enako kakor lani, v devetih mesecih pa je bil odkup z 234.000 tonami nekoliko manjši kakor lani. Močno se je letos povečal tudi odkup vina. Samo v avgustu in septembru je bilo odkupljenih 205.000 hl vina, v devetih mesecih pa 910.000 hl nasproti 798.000 hl lani v enakem obdobju.

Zabeleženo

Čakamo na sporočilo ...

Pred kratkim se je Cestno podjetje Koper lotilo rekonstrukcije ceste, ki se od Šmarske ceste odcepi levo proti Vanganelu. V okviru razpoložljivih sredstev bodo po pogodbi z občino kot investitorjem do konca leta rekonstruirali 1,6 km te ceste. Enakega dela se je podjetje lotilo na okrog 200 m dolgem obcestnem pasu v Žusterni. Zaradi doslej neurejene kanalizacije je namreč tu ob deževja voda preplavljala dobro polovico glavne ceste in — zlasti ponoči — resno ogrožala varnost prometa.

Vanganelsko cesto bi lahko že začeli asfaltirati in v kratkem bodo tako daleč tudi v Žusterni. Toda ...

Da, vmes se je vrinil »toda«, ki pravi, da Cestno podjetje v črnuški asfaltni bazi podjetja »Slovenija-ceste« ne more dobiti že pripravljene asfaltne mase. Ne more je dobiti zaradi redukcije električne energije in tako pripravijo v omenjeni bazi sedaj lahko komaj polovico tiste količine, ki bi jo, če bi imeli potrebni električni tok. In tako sedaj v Cestnem podjetju Koper nimajo druge izbire, kot da čakajo na sporočilo, ali bodo dobili maso in kdaj.

Ljudje, ki se vozijo ali hodijo mimo Žusterne in tam okrog začetka vanganelske ceste, pa se bodo jezili nad Cestnim podjetjem, češ kaj mečka; morda še nad občino, če vedo, da je ona investitor, češ, najbrž ni še nič plačala (pa je!); ali celo nad »Slovenija-cestami«, če vedo, da te dobavljajo maso. Pa ni oziroma ne bo kriv nobeden od teh treh.

F. M.

DELO NAROČITE NA DOM

40 let trboveljske bolnišnice

Bolnišnica je letos ustanovila šolo za srednji medicinski kader

Te dni poteka 40 let, odkar so v Trbovljah odprli novo bolnišnico. Zgradila jo je bratovska skladnica, potrebna sredstva — 6 milijonov dinarjev — pa so prostovoljno prispevali rudarji. Bolnišnica je bila strogo zaprtega tipa — sprejemala je le rudarje, to je člane bratovske skladnice in njihove svojce. V 19 bolniških sobah je bilo 80 standardnih bolniških postelj, ni pa bilo dvigala za prevoz bolnikov, niti upravnih prostorov ter skladišč.

Bolnišnica je bila 16 let pod bratovskim skladom, potem so jo spremenili v splošno bolnišnico in spričo potreb povečali število postelj. Sedaj ima trboveljska splošna bolnišnica 130 postelj, natrpanih na treh oddelkih. Standardni posteljni fond je presežen za več kot 60 odst., postelje pa so povprečno zasedene 98 odst. do 100 odst. Prostorska stiska onemogoča, da bi sprejeli vse hospitalizacije potrebne paciente. Dobo zdravljenja morajo iz leta v leto krajšati, tako da je lani znašala le še 12,4 dneva. Bolnišnica je bila grajena za približno 8000 ljudi, sedaj pa služi 50.000 občanom iz vseh treh zasavskih občin.

Po vojni so v bolnišnici posvetili veliko skrbi kadrom, predvsem specializaciji zdravnikov — sedaj imajo devet zdravnikov-specialistov. Ker niso mogli drugače priti do drugih zdravstvenih kadrov, so letos kot oddelek jeseniške srednje zdravstvene šole odprli v prostorih otroškega oddelka šolo za 38 gojenk. Šolo financirajo zasavske zdravstvene ustanove, največ, to je 48 odst., pa prispeva bolnišnica.

Leta 1963 je bil odprt nov otroški oddelek s centrom za celotno preventivno in kurativno zdravstveno varstvo otrok od rojstva do vstopa v šolo.

Ker v bolnišnici primanjkuje prostorov, so prišli samoupravni organi na izvirno idejo: z zdravstvenim domom v Zagorju so se sporazumeli, da je odstopil hospitalni stacionarij, ki so ga prilagodili za potrebe ginekološke službe, deloma pa tudi za kirurške oskrbovance in druge. Specialisti bolnišnice pa so prevzeli strokovno vodstvo in celotno organizacijo stacionarija v Zagorju, kjer so pridobili 48 postelj. Sodelujejo tudi z vsemi dispanzerji za žene in ambulantami v težnji, da bi ginekološko-porodniška služba stekla po enotnih tirih, podobno kot zdravstveno varstvo otrok, in da bi preventivno in kurativno varstvo žensk vseh treh občin pritegnili h ginekološko-porodniškemu oddelku. Ugotavljajo namreč, da je obolevnost žensk v Zasavju pogostnejša in težavnejša kot drugod v Sloveniji, kar je, kot razlagajo, posledica nekontinuirane ginekološko-porodniške službe v preteklosti.

V prostorih splošne bolnišnice so trije oddelki, in sicer interni s 47 posteljami, kirurški s 55 in ginekološko-porodniški z 28 posteljami, od teh pa je le 12 postelj za porodnice. V Zasavju pride le ena porodniška postelja na približno 2800 prebivalcev.

V Zasavju je zdravstvena služba veliko storila za boljše zdravstveno varstvo delovnih ljudi. Ker pa so dislocirani zdravstveni objekti velika obremenitev ne le za paciente, temveč tudi za zdravnike, si želijo možnosti predvsem za notranjo integracijo in ekonomizacijo dela ter koncentracijo zdravstvene službe.

M. R.

Boljša organizacija dela

Linijski prevoz kosovnih pošiljk — s tovornjaki po vsej državi

V konferenci avtotransportnih podjetij Jugoslavije je včlanjenih sedem transportnih podjetij iz vse države. To so »Avtotrans« z Reke, »Centrotrans« iz Sarajeva, »Croatiatrans« iz Zagreba, »Lasta« iz Beograda, »Ljubljana transport« iz Ljubljane, »Tara« iz Cetinja in »Vojvodina« iz Novega Sada. Omenjena podjetja so se združila z namenom, da izpopolnijo organizacijo del in izboljšajo kvaliteto storitev. Sadovi sodelovanja se že kažejo, saj prav sedaj začenjajo z boljšim in bolje organiziranim linijskim prevozom kosovnih pošiljk po vsej državi.

Večina transportnih gospodarskih organizacij doslej ni kazala večjega interesa za prevoz kosovnih pošiljk. Konferenca vseh sedmih avtotransportnih podjetij pa smatra, da je tak prevoz za prevoznike zelo primeren in da bodo z dobro organizacijo po vnaprej določenem voznem redu pritegnili interes delovnih organizacij in posameznikov. Predstavniki konference avtotransportnih podjetij Jugoslavije so si ogledali, kako opravljajo take storitve na Nizozemskem, kjer imajo v takem pormetu dolgoletne izkušnje.

Upravni odbor konference si je sicer zadal nalogo, da bodo začeli voziti že sredi decembra, pa se je zataknilo pri odobritvi cen. Kaže, da je tudi ta težava mimo, saj so pred nedavnim začeli s prvimi vožnjami. Za sedaj mreža skladišč in linij še ni popolna, kasneje pa naj bi tovornjaki vozili v več kot tristo krajev.

Vsak član konference je pritegnil k sodelovanju tudi nekaj kooperantov, ki nudijo skladišča ali pa bodo po potrebi pomagali s tovornjaki. Po vsej državi so organizirali zbirna središča, ki bodo med seboj povezana s stalnimi linijami. V teh skladiščih zbirajo kosovno blago in ga pošiljajo v določene kraje. Avtomobili bodo enkrat ali večkrat dnevno obiskovali manjše kraje in vozili blago v skladišča. To naj bi delali čez dan, ponoči pa bi vozili na linijah med skladišči, tako da bi pošiljka v enem dnevu prišla od pošiljatelja k prejemniku. Da pa bi bilo čimmanj pretovarjanja, bodo tovornjaki vozili blago prav do prejemnika. Tako bo pošiljka potovala kar najkrajši čas. Seveda se bo marsikak tovornjak lahko izognil zbirnemu središču. Če ga bodo na primer v manjšem kraju polno natovorili, bo lahko takoj odpeljal blago po najkrajši poti do naslovljenca.

In kakšne so cene? Tovornjaki vozijo vse kose od 5 kg dalje pa do specialnih pošiljk, težjih od 300 kg ter daljših od 4 m in višjih od 2 metra. Pri prevozu zaračunajo najnižjo tarifo, kot velja za 10 kg, cene pa so seveda različne glede na razdaljo. Tarife so enake železniškim, večje pa le za stroške dovoza in odvoza od skladišč do pošiljatelja.

V. SMOLE

Gostinsko podjetje
»VRHNIČAN«
LJUBLJANA, Tržaška 5
razpisuje
prosto delovno mesto
šefa kuhinje
Pogoji: KV kuharica z najmanj 2-letno prakso.
Pismene ponudbe pošljite najkasneje do 27. novembra 1965.
9825

Mnenje in kritika

Štipendiranje in reforma

Nehajmo tratiti denar za študente, ki ne študirajo, kot je treba

Na zadnjem plenumu republiškega sveta zveze sindikatov za Slovenijo je bilo sprejeto naslednje stališče: »V interesu hitrejšega razvoja smo za čimvečje štipendiranje sposobnih in delavnih študentov, toda tudi na tem področju moramo uvesti več reda in kriterijev, ki so si pridobili splošno domovinsko pravico v socialistični družbi, ki deli po delu. Torej dostojne štipendije delavnim in sposobnim, toda nehajmo tratiti denar za tiste, ki ne študirajo, kot je treba. Vsakemu, ki ne izpolnjuje študijskih pogojev, je treba štipendijo vzeti.«

Sodil sem, da smo pri nas v glavnem soglasni, da je družba sicer v lastnem interesu dolžna bolje štipendirati dobre študente, da pa nikakor ne bi smeli tolerirati stanja, kakršno je sedaj, ko precejšen del študentov ne študira resno. Toda, ko sem prebral uvodni članek »Tribune« dne 13. oktobra »Mar univerza res (spet) postaja privilegij«, ki ga je napisal član uredništva tega lista, sem ugotovil, da so v tem pogledu stališča še zelo različna. Članek sicer opozarja na negativne pojave na tem področju in daje nekaj dobrih predlogov. Tako pravilno opozarja na kratkovidnost nekaterih delovnih organizacij, ki iščejo notranje rezerve v ukinjanju štipendiranja.

Toda v tem sestavku beremo tudi tole:

»Teza: Jugoslavija je med prvimi v Evropi po številu slušateljev na univerzah.

Antiteza: toda med zadnjimi po številu diplomiranih.

Namesto zaključka kritika: družba ne zmore tega bremena.

Epilog: nesposobneži naj zapustijo univerzo. (Študentje, ki ste nesposobni, javite se!)

Taki zaključki so čista družbena demagogija. Resnični podatki kažejo drugače: 90% stanovalcev Študentskega naselja opravlja vse svoje izpitne obveznosti v rednih rokih. Še bolj zgovorni so podatki republiškega sekretariata za raziskovalno delo in visoko šolstvo, po katerih je osip manjši kot 5%. Pa še tu štipendisti navadno že v naslednjem semestru opravijo študijske dolžnosti in se brž (največkrat križno) vpišejo ter ponovno zaprosijo za štipendijo. Nekaj osipa gre na račun zdravstvenega stanja, nekaj na račun domačih razmer. Ugotovitev je torej na dlani: o osipu pravzaprav ni moč govoriti.«

Trditev o tem, da o osipu pravzaprav ni moč govoriti in da je kritičen odnos do slabega študiranja čista družbena demagogija, me je začudila. Začel sem dvomiti o točnosti podatkov, ki so bili do sedaj na razpolago in na podlagi katerih smo zavzemali kritično stališče do tega problema. Toda »Tribuna« je v isti številki objavila pregled osipa generacije, vpisane leta 1961/62. Iz te razpredelnice je videti, da je bilo na univerzo vpisanih v prvi letnik 1961/62 2.839 študentov, da se jih je od teh vpisalo v drugi letnik samo 47,8%, v tretji letnik 35,3% in v četrti letnik 34,2% (prejšnja leta je bil osip manjši). Na posameznih fakultetah je stanje različno, tako, da se jih je vpisalo v četrti letnik najmanj 18,9% na pravni fakulteti in največ 55,7% na biotehniški fakulteti. Če upoštevamo, da vpis v četrti letnik še ne pomeni, da bodo vsi tudi diplomirali, potem bo seveda osip generacije, ki sedaj končuje študij, izredno visok, tako, da kritičen odnos do takih rezultatov ni družbena demagogija in je menda le moč govoriti o osipu na naših fakultetah. Žal nima nihče podatkov, koliko tistih, ki so omagali na poti od prvega do četrtega letnika, je prejemalo štipendijo, tudi ne vemo natančno, kam so ti ljudje šli in ali je kdo štipendijo vrnil. Mislim pa, da lahko z gotovostjo sklepamo, da je precejšen del teh imel štipendijo (letos prejema štipendije 43,3% študentov univerze). Dobro tudi vemo, da študentje, ki ne doštudirajo, štipendij praviloma ne vračajo. Dejstvo, da o tako važnem vprašanju, kot je študijski (ne)uspeh štipendistov, nima nihče zbranih podatkov je žalostno in kaže na enostransko obravnavanje tega problema. Ne manjka samo podatkov o tem, koliko je šlo brez haska za štipendije, temveč tudi, koliko je stal študij vseh, ki niso diplomirali, čeprav gre za velika sredstva. Vemo npr., da stroški učencev, ki na prvi in drugi stopnji ponavljajo razred, znašajo leta 1964 v Jugoslaviji brez investicij 25 milijard dinarjev (podatki zveznega zavoda za gospodarsko planiranje). Vsekakor nismo tako bogata družba, da bi lahko dajali štipendije ne glede na prizadevnost in nadarjenost štipendistov. Posledica dosedanjih premalo jasnih in premalo ostrih kriterijev pri štipendiranju je, da zaradi tega, ker so dobivali štipendije tudi taki, ki jih po svojih študijskih uspehih in kvalitetah ne bi zaslužili, niso mogli dobiti štipendije mnogi, ki bi jih po objektivnih kriterijih morali dobiti. Predvsem pa nekritično dajanje štipendij pomaga producirati kader, ki ga v statističnih rubrikah označujejo »nedokončana fakulteta«, včasih pa so mu rekli »falirani študent«. Danes imamo številne delovne organizacije, kjer so vodje kadrovskih služb, sekretarji podjetij, komercialisti, računovodje itd. ljudje, ki so se vrsto let potikali po fakultetah in niso nič narediti. V eri splošnega pomanjkanja kadrov pa so lahko našli zaposlitve, za katere mnogi očitno niso sposobni. Toda mnogi, ki ne znajo ali nočejo uporabljati glave, to pomanjkljivost nadomestijo z uporabo komolcev. Ta del uslužbencev je v mnogih delovnih organizacijah najresnejša ovira za uvajanje novih strokovnih kadrov, ki sedaj zapuščajo fakultete in visoke šole, in je v mnogih delovnih organizacijah tudi najmanj naklonjen štipendiranju študentov na fakultetah in visokih šolah, ker zavestno ali podzavestno čuti, da utegnejo novi strokovnjaki postati konkurenti njim, ki imajo pomanjkljivo znanje in slabe delovne navade. Podobno je s tistimi, ki sicer po mnogih »padcih« v podvojeni študijski dobi le diplomirajo, njihovo znanje in sposobnosti pa so mizerne. (»Tribuna« v isti številki povzema izjavo prof. Beštrove, da »študira in se prebija skozi letnike kakšnih 30 odstotkov študentov, ki so intelektualno podpovprečni«). Torej je določena selekcijska politika tudi pri štipendiranju nujna in to po možnosti že v prvem letniku. Zato je treba, da sprejmemo jasne kriterije in jih po potrebi uzakonimo. S tem lahko omogočimo delavnim in sposobnim študentom višje štipendije, kot so sedanje, kajti popolnoma se strinjam, da štipendija 20 tisoč dinarjev za študenta, ki v rednem roku in, recimo s prav dobrim uspehom opravlja izpite, ni primerna. Prav tako pa bi morali sprejeti popolnoma nedvoumne predpise o tem, da vsak, ki ne izpolnjuje pogojev, takoj izgubi štipendijo. Razen študijskega uspeha, ki bi moral imeti daleč prevladujoč pomen, bi pri višini štipendij upoštevali samo še pomanjkanje posameznih vrst kadrov in socialni položaj študenta. Recimo, da bi odlični in prav dobri študentje imeli pravico od 30—40.000 dinarjev štipendije, dobri do kakih 20 tisoč din, tisti, ki pogojev ne bi v redu izpolnjevali, pa bi morali štipendijo brezpogojno vrniti. Prepričan sem, da bi se pri takih kriterijih zelo hitro pokazalo, da sredstva, ki jih dajemo za štipendije, niso majhna in bi jih kmalu lahko dobili mnogi, za katere jih danes ni. Pri takih kriterijih, kjer bi študijski uspeh pomenil odločilni faktor za pridobitev in tudi za ohranitev štipendije, bi se zelo hitro spremenila tudi socialna struktura študentov. Ob takih jasno določenih pogojih bi lahko študiral večji del delavske in kmečke mladine, ker bi o tem, kdo bo študiral in kdo ne, odločala kvaliteta študenta, manj pa vsi ostali faktorji.

Do kreditiranja študentov zavzema omenjeni članek v »Tribuni« odklonilno stališče. Tudi s tem se ne strinjam in menim, da bi postopna uvedba kreditiranja namesto štipendiranja še bolj ustrezala kot zaostreni pogoji štipendiranja. Stvar si predstavljam tako, da bi v pogodbe o kreditih vnašali klavzule, da se kredit obvezno briše, če bo študent v rednem roku in, recimo, s prav dobrim ali odličnim uspehom končal študij. Študentom z dobrim uspehom v rednem roku bi prav tako črtali večji del kredita. Upoštevali bi objektivne težave (npr. dolgotrajno bolezen). Tisti, ki pa ne bi v roku dokončali študija in ne bi imeli primernega uspeha, pa bi morali kredit v celoti vračati. To bi morali takoj uvesti za tiste, ki gredo študirat s plačo. Tako bi nam se ne dogajalo, kot smo pred kratkim brali v »Delu« za štipendiste »Iskre«, ki so dobivali za študij visoke plače, po predpisanem roku pa je večina ostala brez potrebnih izpitov. Če bi ti tovariši podpisali pogodbo o kreditu in pa odstopno izjavo, tako kot kadar kupujejo avto, in bi se zavedali, da bodo morali celotni znesek povrniti, če ne bodo zadostili pogojem, bi imeli popolnoma drugačen odnos do študija, kot so ga imeli. Predvsem bi pa vsak bolje premislil, predno bi se odločil za »študija«. Menim tudi, da bi tak režim štipendiranja in kreditiranja močno pritiskal na izboljšavo učnih programov in na kvaliteto znanstvenega in pedagoškega dela, ki se sedaj bolj razvija v širino kot v globino.

Bralec bo verjetno le pomislil, kaj je s tem, da članek v »Tribuni« navaja za stanovalce ŠN in štipendiste republiškega sekretariata za raziskovalno delo in visoko šolstvo (vsaj mislim, da gre za te) čisto drugačne podatke kot za študente univerze na splošno. Če so podatki v članku točni, kar najbrž so, potem sklepam, da so stanovalci ŠN in štipendisti omenjenega republiškega sekretariata izbrani po določenih ostrejših kriterijih in potrjujejo pravilnost stališč, da nam le pravičnejši in zaostreni kriterij lahko dajo rezultate.

FRANC UREVC

ALMIRA
alpska modna industrija - Radovljica
PRODA:
1. DOSTAVNI AVTOMOBIL KOMBI IMV letnik 1961 — vozen
2. KOTEL ZA CENTRALNO KURJAVO približno 8 m², primeren tudi za stanovanjsko hišo
3. LUTZ PEČI štev. 1–4
4. STROJ ZA RAZMNOŽEVANJE »TOPS«
LICITACIJA bo v obratu II. Radovljica — Gorenjska c. 41 dne 24. 11. od 8. do 10. ure za družbeni sektor, od 10. do 12. ure pa za zasebni sektor.
Udeleženci licitacije iz družbenega sektorja morajo imeti ustrezna pismena pooblastila.
9771

Razvoj in dolgovi

Mednarodna banka za obnovo in razvoj je pred kratkim izvedla anketo, s katero je ugotovila, da so se mednarodni dolgovi razvijajočih se držav v zadnjih treh letih podvojili in dosegli skupno vsoto 40 milijard dolarjev. Stiriinsedemdeset teh držav, kamor socialistične niso vštete, odplačuje sedaj letno po 5 milijard dolarjev za anuitete in obresti. V povprečju morajo za te namene izločati eno desetino vseh izvoznih dohodkov; v najnovejših primerih pa požro odplačila tudi po 25 odstotkov izvoznega izkupička.

Poglavitni vzrok, iz katerega rastejo te težave, so »škarje cen«. Razvijajoče se države izvažajo predvsem kmetijske pridelke, rudniške surovine in industrijske izdelke z nizko stopnjo predelave. Splošna raven cen za te vrste blaga je bila v letošnjem prvem četrtletju enaka kako v l. 1958. Splošna raven cen za finalne izdelke se je v tem času povečala za šest odstotkov. Hkrati pa delež razvijajočih se držav v svetovni trgovini (brez socialističnih držav) pada; od leta 1955 do leta 1964 se je zmanjšal s 27,7 odstotka na 22,3 odstotka. V absolutnih zneskih se je v zadnjih petih letih — od 1960 do vključno 1964 — eksport razvitih držav povečal od 85,4 na 117,5 milijarde dolarjev, razvijajočih se držav pa le od 27,3 na 34,2 milijarde dolarjev. Industrijske dežele hkrati zmanjšujejo uvoz surovin in kmetijskih pridelkov, povečujejo pa njihov izvoz. Po zadnjih podatkih so v lanskem letu industrijske države že dajale nekaj več kot polovico svetovnega eksporta primarnih izdelkov. Spričo vsega tega je kupna moč surovinskega izvoza v zadnjih desetih letih padla za približno 20 odstotkov.

Mednarodni valutni sklad je letos uradno ugotovil, da večina razvijajočih se dežel ne more rešiti težavnih vprašanj, ki jih ustvarjajo primanjkljaji v plačilnih bilancah. Zato morajo pogosto segati po ukrepih, ki sekajo prav v srž njihovega gospodarskega razvoja. Omejujejo uvoz. Pri tem pogosto trpi tudi uvoz investicijske opreme. Po drugi plati industrijsko razvite države z uvoznimi kontingenti, razmeroma visokimi carinami, prelevmani in podobnim instrumentarijem omejujejo uvoz primarnih proizvodov iz razvijajočih se držav. Industrijski eksport iz razvijajočih se držav, za katerega so se letos tako močno zavzemale na svetovni konferenci o trgovini in razvoju, pa se na svetovnem trgu po načelih svobodne trgovine srečuje s konkurenco iz industrijskih držav. Ta konkurenca je zaradi visoke delovne storilnosti v industrijskih državah cenejša; zaradi splošne tehnične ravni kakovostno boljša; zaradi zgrajene prodajne mreže in finančnih kanalov jo je laže plasirati tja, kjer vznikne povpraševanje. Na strani razvitih nastaja tako vse bolj zaprt krog gospodarskih tokov, za odnos razviti—nerazviti pa so vse bolj značilne različne omejitve, ki jih v večji meri prebija le finančni tok kreditov ter čedalje težavnejših odplačil.

Razvijajoče se države so na svetovni konferenci dosegle vsaj to, da so se kreditni pogoji izboljšali; obrestne mere so v splošnem nekaj nižje, odplačilni roki pa daljši. Toda razmere so se že tako zaostrile, da morajo najemati nove kredite za odplačilo zapadlih dolgov in obresti; ti novi, v zneskih manjši krediti pa so praviloma neugodnejši. Zato razvijajoče se države opozarjajo, da niso krediti in pomoč tisto, kar jih lahko reši iz težav, marveč predvsem višji izvozni dohodki. A tu industrializirani svet ne popušča. Kaže, da se težišče sporov in razprav prenaša zdaj prav na ta teren. Posebno očitno se kaže ta smer v zadnjih mesecih. Ekonomska komisija OZN za Evropo je v enem zadnjih poročil ugotovila, da je v letošnjem prvem polletju občutno upadel izvoz iz razvijajočih se držav v zahodno Evropo. Tu je namreč povpraševanje po primarnih vrstah blaga upadlo zaradi zastoja pri tempu industrijskega razvoja.

Poznavalci mednarodnih ekonomskih odnosov se povečini strinjajo s pojmovanjem, po katerem je mednarodna trgovina »motor svetovnega gospodarskega razvoja«. Tudi če pustimo ob strani vse politično zasnovane zahteve po stvarni enakopravnosti in se omejimo na strogo ekonomsko območje, moramo ugotoviti, da ta motor mogočno deluje v razmeroma zaprtem svetu razvitih, medtem ko je njegov utrip na relaciji razviti—nerazviti nevarno sibak in ga razširjajoči se prepad relativno vse bolj duši. Če pa upoštevamo vsaj najbolj elementarni politični premislek, vznikne še eno vprašanje. Ali tak razvoj ne kali voda, v katerih bo laže ribariti s frazami o »svetovnem mestu in svetovni vasi«? Ali v skrajni konsekvenci ne grozi tudi najnujnejšemu pogonu za vsakršen napredek: svetovnemu miru?

DUSAN DOLINAR

MAULDIN: ELIZEJSKI ATELJE

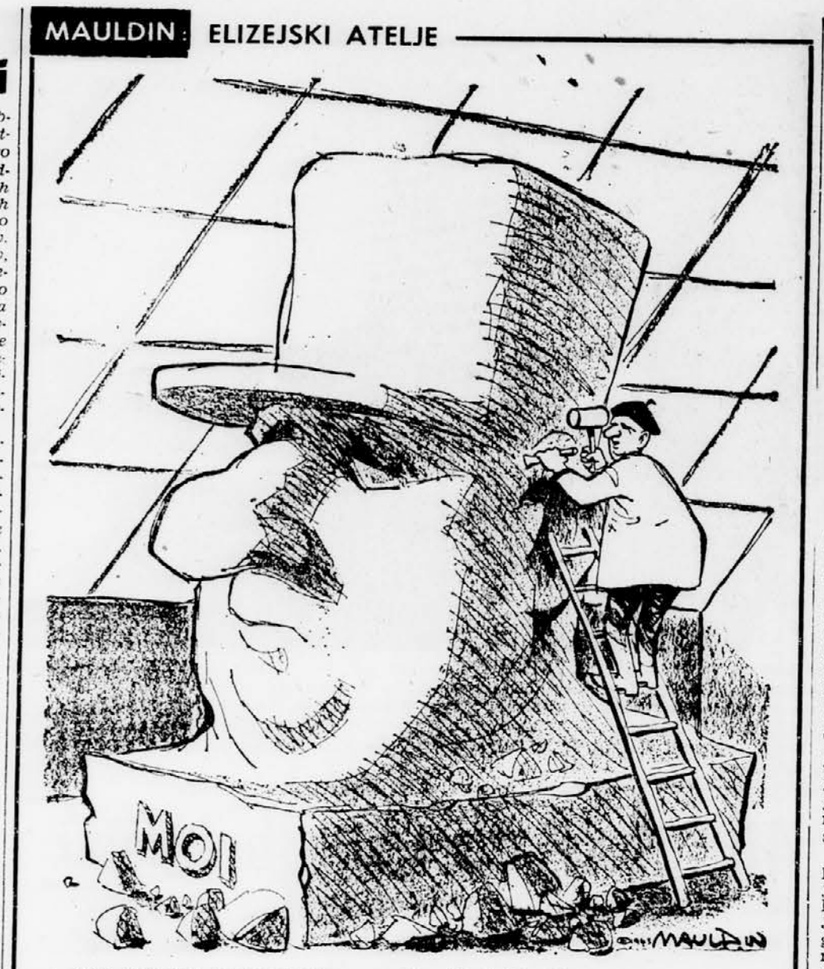

— Vsaj še sedem let potrebujem. »New York Herald Tribune«, New York

Odločilnih 15 minut

Petnajsti »stop« za LR Kitajsko v Združenih narodih

Generalna skupščina je v sredo znova preprečila LR Kitajski, da bi zasedla svoje mesto v svetovni organizaciji. Glasovanje je bilo poimensko, glasovali pa so dvakrat: najprej o resoluciji 11 držav, ki razglaša 102. točko dnevnega reda »obnovitev zakonitih pravic LR Kitajske v OZN« za važno vprašanje, ki zahteva dvetretjinsko večino, in nato o resoluciji 12 držav, ki je zahtevala, da se predstavnike LR Kitajske prizna kot edine zakonite kitajske predstavnike v OZN. Glasovanje je trajalo vsega 15 minut. Rdeče in rumene lučke na elektronskih napravah so pokazale rezultate. Pri prvem glasovanju 56 za, 49 proti, 12 vzdržanih, pri drugem pa 47 za, 47 proti in 23 vzdržanih.

Letošnji rezultat glasovanja, če ga primerjamo z lanskoletnim, pa je nemara vseeno nov korak k dokončnemu porazu dosedanje negativne politike v OZN. Poleg tega pa kaže, da nekateri »statistični podatki« teh glasovanj niso tako nezanimivi.

Če glasovanje o kitajskem zastopništvu primerjamo z zadnjim glasovanjem na XVIII. zasedanju generalne skupščine, vidimo, da je medtem načelo »karantene« precej izgubilo svojo moč. Takrat je izmed 111 članic glasovalo 41 za, 57 proti, 13 pa se je glasovanja vzdržalo.

Nekatere pomembnosti pa nam razkrijejo tudi druge primerjave. Kot na primer glasovanja na podlagi prve (proceduralne) in druge (bistvene) resolucije. Kot kriterij za primerjavo moremo upoštevati tudi sestavo držav, ki imajo diplomatske ali konzularne stike z LR Kitajsko, njihova stališča pri glasovanju in naposled tanko ta stališča primerjamo s sestavo kairske neangažirane konference, in sicer iz dveh razlogov. Iz prvega in stvarnega zategadelj, ker je kairska konferenca v sklepnem dokumentu »zahtevala od generalne skupščine OZN, da vzpostavi pravice LR Kitajske in prizna predstavnike te vlade kot edine legitimne predstavnike v svetovni organizaciji«. Iz drugega in formalnega razloga pa, ker so se tudi predlagatelji resolucije v generalni skupščini sklicevali na »priporočila kairske konference, da je treba obnoviti vse pravice LR Kitajske in priznati predstavnike njene vlade kot edine zakonite predstavnike v OZN«.

Tabela obeh glasovanj torej kaže, da je dvanajst držav v dveh glasovanjih zastopalo različna stališča, da je izmed njih edinole Velika Britanija svoj pozitivni glas za »ameriško« resolucijo oddala potem za »kitajsko« resolucijo, da se je še osem držav, ki so pritrdilno glasovale za prvo resolucijo, vzdržalo glasovanja za drugo in da so se še tri države (Ruanda, Senegal in Tunizija), ki so glasovale proti prvi resoluciji, vzdržale pri glasovanju za drugo. To je bilo presenečenje, ker je prevladalo mnenje, da bo vsaka izmed tistih držav, ki bo glasovala proti dvetretjinski večini, oddala svoj glas za kitajsko predstavništvo.

Izmed 45 držav, ki diplomatsko priznavajo LR Kitajsko in so hkrati članice OZN, štiri niso glasovale za njeno predstavništvo, temveč so se glasovanja vzdržale (Dahomej, Laos, Nizozemska, Tunizija). Izmed 45 članic OZN, ki so se udeležile kairske konference (in se tam izrekle za priporočilo o LR Kitajski), so štiri zdaj v generalni skupščini glasovale proti (Jordanija, Liberija, Malavi in Togo), dvanajst pa se jih je glasovanja vzdržalo, med njimi skupina afriških (nekdanjih francoskih) držav, nato pa še Ciper, Tunizija, Laos in nekatere druge.

Izmed zahodno evropskih držav jih je šest glasovalo za kitajsko predstavništvo (Danska, Finska, Francija, Norveška, Švedska in Velika Britanija), štiri pa so se glasovanja vzdržale (Avstrija, Island, Nizozemska, Portugalska). Iz Latinske Amerike se je z izjemo Kube vzdržala edinole Čile.

»Trdno jedro« ameriške teze o kitajskem zastopništvu je bila Latinska Amerika, ob njej pa posamezne grupacije držav z drugih celin.

Ne glede na to, kakšne sklepe je mogoče delati na podlagi različnih razporedov teh glasov, pa drži, da OZN ni bila pripravljena odpreti vrat državi, ki sestavlja petino prebivalstva našega planeta, in sicer predvsem zaradi glasovalne procedure, ki so jo uporabili pri tem, čeprav nima primere v dosedanji praksi svetovne organizacije.

Tega sklepa v bistvu ni mogoče spremeniti s tem, če ugotavljamo, ali je LR Kitajska s takšnimi ali drugačnimi akcijami in izjavami pripomogla k temu rezultatu ali ne. Ker to ni bistveno, niti ne bi smelo biti odločilno za priznanje pravice LR Kitajski do navzočnosti v svetovni organizaciji in za nesporno obveznost svetovne organizacije, da da LR Kitajski to možnost. Svet se bo zato še nadalje moral izrekati za Kitajsko ali proti njej, kar je v bistvu nesmiselno, saj celotna problematika ni bila in ne more biti v tem. Ko bi se bilo XX. zasedanju generalne skupščine posrečilo presekati ta gordijski vozel, bi bile stvari povsem gotovo preprostejše in normalnejše. Že to pa bi veliko pomenilo.

OČIŠČEVALNA AKCIJA — Plamen vojne v Vietnamu se vedno bolj širi. Najhujši boji so bili te dni v dolini Ja Drang v bližini Plei Meja. Hkrati pa ameriške enote izvajajo »očiščevalne akcije« v raznih krajih dežele. Na sliki: Ameriški vojak zažiga koče na Michelinovih plantažah gumijevca, kjer so se zadrževali partizani. Foto: AP

Kritike na rovaš Washingtona

Komentarji ob Sevareidovem članku: resno nezaupanje v vladna sporočila

POSEBEN DOPIS ZA »DELO«

Vihar se še ni polegel in valovi, ki jih je povzročil, se še zmeraj širijo. Sevareid je s tem da je odkril svoj nočni pogovor z veleposlanikom Stevensonom dva dni pred njegovo smrtjo, prisilil State Department, da je zdaj med najhujšimi bitkami v vietnamski vojni priznal tisto, kar je vztrajno zanikal leto dni. Hanoi je takrat ponudil pogajanja, ki pa so jih ZDA zavrnile.

Pravzaprav je bilo tisto, kar je Sevareid navedel pod avtoritativnim pečatom Stevensonovega imena, znano že od lanske zime kot »javna skrivnost«. O tem so pisali številni listi in to so navajali tudi TV programi. Vendar pa niso imeli tistega »dokončnega« dokaza in zato so vztrajni demantiji raznih vladnih funkcionarjev mogli vso zadevo potlačiti. Tudi zdaj, ko obujajo spomine na te dogodke in ko so ti spomini začinjeni z ogorčenjem, poglavitni udarec ni usmerjen v »zamujeno priložnost« (da bi bila pogajanja uspešna, bi bila namreč potrebna dobra volja ne ene, temveč obeh strani), marveč v »resno in vsesplošno nezaupanje« v vladna sporočila o vietnamski vojni, kot je to zapisal pisec uvodnika v »New York Timesu«.

U Tantovo ponudbo za pogajanja so hkrati z izjavo, da je Hanoi pripravljen pogajati se, sporočili Johnsonu in Rusku že avgusta lani, vendar je ponudba naletela na »hladen« sprejem.

To je bil pravzaprav čas, kot poudarja komentator James Reston, ko je Johnson nasprotoval pogajanjem, ko je bil »proti vsakomur, kdor je le z besedico omenil pogajanja«, ker je menil, da bi bila takšna pogajanja edinole v prid narodnoosvobodilne fronte ter v škodo slabe in razrahljane saigonske vlade.

Za prvi namig, da je U Tant imel možnost, da začne mirovna pogajanja, je zvedela javnost šele februarja letos, vendar so te novice Američani uradno še in še demantirali.

Dean Rusk je potrdil, da »pogajanj ne more biti prej, preden Severni Vietnam ne privoli v to, da bo spoštoval varnost in neodvisnost Južnega Vietnama.«

Medtem pa je Bela hiša privatno pojasnila U Tantu, da je novice demantirala, ker je ta mirovni poskus ocenila kot »proceduralen« in ne kot »bistven«, zaradi česar ga ni imela za »predlog«.

Napočil je znameniti sedmi april z Johnsonom in baltimorskim govorom, v katerem je predsednik ponudil debato brez kakršnihkoli poprejšnjih pogojev. Deset dni pozneje je predsednik ponudbo ponovil, pristavil pa je, da bodo Američani še nadalje bombardirali Severni Vietnam. Mesec dni pozneje je ugotovil, da Hanoi ne kaže nobene želje, da bi se pogajal, nekaj dni pozneje pa je predsednik v San Franciscu pozval članice OZN, naj izkoristijo svoj vpliv in »spravijo za konferenčno mizo tiste, ki so se — kot se zdi — odločili, da se vojskujejo«.

Dne 13. julija je predsednik na tiskovni konferenci vnovič izjavil, da mora »iskrenosti na ljubo« povedati, da druga stran »ne kaže niti najmanjšega zanimanja za pogajanja oziroma za debate brez pogojev, čeprav so ZDA nič kolikokrat poskušale to doseči.«

Na podlagi tega koledarja dogodkov je »New York Times« zapisal, da vse to v bistvu kaže, kako upravičen je dvom, s katerim je javnost sprejela uradna vladna sporočila. Zadnji primer je tudi McNamarova izjava, češ da je zmeraj bil in da tudi zmeraj bo za miroljubno rešitev in za pogajanja brez pogojev. Ko bi bilo to res, je zapisal »Times«, potem je McNamara bil za pogajanja tudi takrat, »ko se vlada zanjo ni ogrevala«.

Nato je Ruskov predstavnik za tisk kot dokaz, da Hanoi zares ni želel pogajanj, navedel, da ima minister Rusk občutljivo »anteno«, s katero bi prav gotovo zaznal, če je Hanoju res do miru. »Timesov« pisec uvodnika je Ruskovo »anteno« primerjal s starim rimskim verovanjem, na podlagi katerega so napovedovali dogodke po letu ptic, in sklenil, da je »grozljivo«, če je usoda naroda in tisoč in tisoč mladih Američanov odvisna od Ruskovih »anten«. Kako je bilo mogoče apriori dognati hanoisko stališče, ne da bi ga bili resnično preverili z neposrednimi stiki ,seveda, če so se zares hoteli pogajati.

Mnogi komentatorji se strinjajo v tem, da morda tudi ne bi bilo nič s tihimi pogovori pred letom dni, vendar pa ostro kritizirajo vlado zaradi njenih vztrajnih trditev, da Severni Vietnam ni »nikdar pokazal« niti najmanjše želje po pogajanjih. Pri tem pripominjajo, da ljudje ne zaupajo v vladna sporočila o tem, kako se vojna v resnici razvija, kakšno stvarno vlogo imajo Američani v njej, kako trdna je saigonska vlada, kakšni so resnični nameni te vojne in podobno.

James Reston je na primer zapisal, da prvi problem vlade ni ta, »kako se pogajati s Severnim Vietnamom, marveč, kako se iskreno pogovarjati z ameriško javnostjo. Če že obstaja kriza, to ni kriza zunanje diplomacije, temveč kriza zaupanja doma.«

Vse to kaže, da vihar, ki ga je povzročil televizijski komentator Eric Sevareid, ko je objavil svoj pogovor z umrlim veleposlanikom in dvakratnim kandidatom za ameriškega predsednika Adlaiem Stevensonom, niti ni tako silen zato, ker je javnost zvedela za že dolgo iskani »dokončni« dokaz o tem, da je Hanoi vseeno, pa čeprav le enkrat, ponudil pogajanja, temveč zato, ker je vihar razkril tudi vse druge »spremljajoče« pojave tega dogodka. Prav zato se vihar tudi ni takoj polegel, temveč bo njegove posledice čutiti še dolgo.

J. VRHOVEC

Proces proti KP ZDA

Glavne priče — provokatorji in agenti FBI

V washingtonskem okrožnem sodišču poteka že več kot dva tedna nov proces proti KP ZDA, ki jo obtožujejo na podlagi McCarranovega »zakona o notranji varnosti«, češ da se ni registrirala pri pravosodnem ministrstvu kot »predstavnica tuje sile« in kot »subverzivna organizacija«.

Po tem zakonu iz leta 1950 se mora vsaka organizacija, ki jo »uprava za kontrolo subverzivne dejavnosti« razglasi za komunistično, registrirati pri pravosodnem ministrstvu, mu predložiti podatke o organizaciji, seznam članov in voditeljev, podatke o finančnem položaju in celo o številu pisalnih strojev. Če katerikoli član KP ZDA noče izpolniti ustreznih formularjev, mu lahko za vsak zamujeni dan izrečejo zaporno kazen do pet let ali pa ga kaznujejo z 10.000 dolarji denarne globe. Za člane in organizacije ki se registrirajo na podlagi McCarranovega zakona, pa avtomatično začne veljati tako imenovani Smithov zakon, na podlagi katerega so mogoče represalije, predvidene za aktivnost, katere namen je nasilno strmoglavljenje vlade.

Isto washingtonsko sodišče je leta 1962 obsodilo komunistično partijo ZDA na 120 tisoč dolarjev denarne globe, ker se ni hotela registrirati v smislu McCarranovega zakona. Vrhovno ameriško sodišče je to razsodbo razveljavilo, in sicer z obrazložitvijo, da je registracija članov KP pri vladi v nasprotju z ustavno določbo, da nikogar ni mogoče prisiliti, da pred katerimkoli kazenskim sodiščem priča proti sebi. Registracija v smislu omenjenega zakona o subverzivni dejavnosti pa bi pravzaprav pomenila samoobtožbo. Vendar pa je vrhovno sodišče v razsodbi navedlo, da lahko pravosodno ministrstvo vnovič začne postopek, kolikor najde »priče«, ki se bodo prostovoljno registrirale. In prav na podlagi te navedbe je zdaj pravosodno ministrstvo zahtevalo sodni proces in sporočilo, da bo tokrat privedlo »priče«.

Na sodišče je res prišlo nekaj prič, ki pa so, kakor poroča TASS, »provokatorji in plačani vohuni zveznega preiskovalnega urada (FBI)«. Tako je na primer prišla na sodišče neka Ethel Newton, ki se je leta 1955 vrinila v vrste KP in sedem let kot plačana agentka poročila o delu te organizacije. »Glavna priča« Henry Marriott, prav tako agentka FBI, ki se je po nalogu FBI včlanil v KP ZDA leta 1953 in je bil v njej do februarja leta 1965, je na sodišču navedel imena partijskih voditeljev in podatke o partijskih organizacijah, hkrati pa izrazil pripravljenost, da se »registrira v skladu z zahtevami McCarranovega zakona, kolikor bi to od njega zahtevali partijski voditelji«.

V tej sodni farsi so kot dokument obtožnice predložili tudi intervju, ki ga je voditelj KP ZDA Gus Hall imel z nekim »novinarjem« ter zapiske nekega novinarja z ene izmed Hallovih tiskovnih konferenc.

Gus Hall je v izjavi o washingtonskem sodnem procesu dejal, da se komunisti nočejo registrirati, ne zategadelj, ker bi hoteli prikriti svoj politični program, svoje pogledе ali pripadnost h komunistični partiji, temveč zato, ker je v McCarranovem zakonu nastavljena past. Zahteva namreč, da morajo komunisti pod zaprisego podpisati veliko laž, namreč, da so del mednarodne zarote. Pripomnil je, da se ob tem sodnem procesu postavlja vprašanje, ali imajo Američani pravico, da se včlanijo v to ali ono stranko in da odkrito izpovedujejo svoje politične nazore ali ne. Ameriški komunisti nameravajo, kot je povedal Hall, sklicati nacionalni partijski kongres in kmalu objaviti svoj politični program, da bodo ameriški državljani lahko sami zvedeli za stališča KP.

(TANJUG)

Kitajsko vprašanje v OZN

Po proglasitvi ljudske republike Kitajske je tedanji zunanji minister Ču En Laj 17. novembra 1949 brzojavno obvestil predsednika generalne skupščine OZN in generalnega sekretarja Trygveja Lieja, da delegacija nacionalistične kitajske vlade nima več zakonite pravice govoriti v imenu Kitajske in da kitajsko ljudstvo lahko predstavlja le centralna ljudska vlada v Pekingu. S tem se je pred OZN začela dolgoletna pravda o predstavništvu Kitajske v OZN. Glasovanje o priznanju pekinške vlade kot predstavnice Kitajske v OZN so 15 let potekala takole:

leto	proti	za	vzdržani
1950	33	16	10
1951	20	11	11
1952	42	7	11
1953	33	11	11
1954	43	11	6
1955	42	12	6
1956	47	24	8
1957	48	27	6
1958	44	28	9
1959	44	29	9
1960	42	34	22
1961	48	37	19
1962	56	42	12
1963	57	41	12
1964	niso glasovali		
1965	47	47	23

Naglo naraščanje investicij v Latinski Ameriki

Skupna vrednost investicij, vloženih zadnja leta v Latinski Ameriki, je dosegla rekordnih 15.8 milijarde dolarjev, kar je skoraj za 5 milijard dolarjev več kot pred desetimi leti. Že zdaj znaša skupna vrednost investicij 17.1 odstotka vrednosti bruto produkta tega področja. Leta 1964 so se tako privatne kot javne investicije povečale za kakih 9 odstotkov. Zlasti so hitro narasle investicije v Mehiki, Peruju, Venezueli, Čilu, Kolumbiji in Boliviji. Gospodarske investicije se niso povečale edinole v Braziliji in Argentini.

Tuja finančna pomoč, v glavnem javnega značaja, je bila pomembna za vzdrževanje tako visoke stopnje investicijske aktivnosti. Vendar pa morajo latinskoameriške države zdaj odplačevati zelo visoke obresti na tuje dolgove, ki znašajo več kot 12 milijard dolarjev. Zato je večina držav zaprosila, naj bi jim preložili odplačilo teh dolgov.

Priliv tujega investicijskega kapitala pa ni bil toliršen, kolikor je lani iz latinskoameriških držav odtekio deviznih sredstev. Leta 1964 je namreč iz Latinske Amerike odteklo 300 milijonov dolarjev več, kot pa so jih te države dobile iz tujine.

Libanon: Težave v šolstvu

Libanonski tisk in javnost ostro kritizirata vlado zaradi položaja v šolstvu. Letos se več kot 120.000 učencev ni moglo vpisati v šole, kar je sprožilo polemiko o izobraževanju. Šole so večinoma zasebne ter je v njih šolanje zelo drago. Vlada obljublja, da bodo pričeli po vsej državi graditi nove šole; to je tudi ena od prioritetnih nalog libanonskega petletnega plana.

Peking in Tajpeh v ZN?

Lippmann: »Morda ta rešitev ni tako nemogoča«

Četrtič v petih letih se je pred Združenimi narodi znašlo vprašanje, ali naj na sedežu, ki pripada »Kitajski«, sedi Peking ali Tajpeh. V teh letih se je narava problema močno spremenila.

Po večjem delu sveta se je uveljavilo občutje, da gre ta sedež Pekingu; to prepričanje izvira iz pojmovanja, po katerem je prava »Kitajska« tista na kopnem in po katerem mora ta Kitajska iz praktičnih političnih razlogov sodelovati pri slehernem mirnem urejanju vzhodnoazijskih zadev. Hkrati z utrditvijo tega stališča pa je pekinška vlada zaostrila pogoje, ki naj bi jim zadostila OZN, če naj bi Peking sprejel sedeže, ki bi mu jih utegnili ponuditi.

Če naj pekinške pogoje vzamemo dobesedno in v taki obliki, kot jih je na tiskovni konferenci 29. septembra orisal zunanji minister Čen Ji, je treba reči, da je razprave konec in da je zadeva zrela za na polico. Kajti pekinško stališče je potemtakem tako, da sedežev ne bodo sprejeli, če se Združeni narodi ne bodo brezpogojno vdali ne le glede Tajvana, marveč tudi pri radikalni reviziji ustanovne listine in pri čistki med članstvom Združenih narodov, ki bi jo narekoval Peking. Če menimo, da tem pogojem ni mogoče zadostiti in se o njih ni mogoče pogajati, potem je treba gospoda Čen Jija razumeti v tem smislu, da je odpovedal pekinški vstop v OZN. Razumeti ga je treba tako, kot da Peking zaradi ideoloških in drugih razlogov raje obdrži vlogo sovražno razpoloženega samotarja.

Spričo tega naša glavna naloga ni v tem, kako obdržati rdečo Kitajsko zunaj OZN. Gospod Goldberg se tu pravzaprav bori v bitki, v kateri so njegovi nasprotniki iz rdeče Kitajske že zmagali namesto njega. Tu ne polemiziramo o državniški daljnovidnosti. Poglavitno vprašanje, s katerim se ubadamo mi in velika večina tistih, ki lojalno podpirajo OZN, je tole: kako premostiti prepad med rdečo Kitajsko in ostalim človeštvom, kako premagati odtujenost celinske Kitajske, kako vključiti Kitajsko v svetovno skupnost.

Nobenih izključitev

Pri razglabljanju o Čen Jijevih pogojih lahko po mojem domnevamo, da vse besede o reviziji ustanovne listine in čistki med članstvom tvorijo le uvod v tisto, kar bi rdeča Kitajska terjala, če bi bila v Združenih narodih. Resnični pogoj je že star — da namreč ni dovolj, če Peking dobi v OZN sedeže, ki jih ima zdaj Tajvan, pač pa je treba Tajvan izključiti iz OZN. Združene države ne morejo mirno privoliti v to zahtevo; niti molče se ne morejo sprijazniti z njo. Ob tem vprašanju niso vse dežele sveta sprejele častnih obveznosti, kakršne smo sprejeli mi, a skoraj gotovo je, da bi se nam dovolj držav pridružilo v boju proti temu, da bi Tajvanu — državi z 11 milijoni prebivalcev — odvzeli predstavništvo v Združenih narodih. Kaže, da bi bilo teh, ki bi nasprotovali izključitvi Tajvana, dovolj, da bi ne bilo mogoče zbrati dvotretjinske večine za izključitev Tajvana.

Po vsej verjetnosti ni nujno, da bi morala tajvanska zadeva tičati na slepem tiru v neskončnost. Morda ne bo tičala na njem niti prav dolgo po Čangkajškovi smrti. Magnetična privlačna moč Kitajske bo delovala na Tajvan vse krepkeje. Morda se v daljavi že kažejo obrisi možnosti, spričo katerih bi lahko s političnimi pogajanji vnovič združili dve Kitajski.

Toda ta možnost bi se utegnila uresničiti šele v daljni prihodnosti. V bližnji prihodnosti pa bi se zato utegnili sporazumeti le o tem, da bi Peking priznali kot »Kitajsko«, Tajvan pa kot Tajvan.

Dveh Kitajsk ni

Če smo natančni, potem to ni tisto, kar smo v preteklosti imenovali »rešitev z dvema Kitajskama«. Kajti Kitajska« bo samo ena. Taka rešitev bi priznala neodvisnost Tajvana, ki pravzaprav že od leta 1895 ni pod oblastjo celinske Kitajske. To pomeni, da bi ravnali s Tajvanom, ki so ga Kitajci iz Fukiena osvojili in kolonizirali v sedemnajstem stoletju, tako kot z marsikatero nekdanjo kolonijo, ki je zdaj samostojna članica OZN.

Če bi podprli tajvansko neodvisnost, bi vzbudili nasprotovanje ne le v Pekingu, temveč tudi pri Čangkajšku. Toda v bistvu bi se neodvisni Tajvan, ki bi ga nevtralizirali z zagotovili OZN, povsem ujemal z duhom časa. Če bi bil Peking pripravljen sprejeti tako rešitev, bi to ne razvozlalo le vprašanja, ki trapi OZN, pač pa bi s tem nemara naredili odločilen korak k mirni koeksistenci v Aziji.

Težko je seveda upati, da se bo posrečilo izpeljati tako razumno in civilizirano prilagoditev. Če naj se taka formula spremeni v politični cilj, bi se je bilo treba lotiti z zaupanjem in dobro voljo. A če se okrog te zamisli zbere pretežna večina v Združenih narodih, bomo lahko vsaj rekli, da se nikomur, ki bi se taki večini pridružil, ni treba sramovati svoje odločitve.

WALTER LIPPMANN

FABRIKA CELULOZE I PAPIRA

V GRADNJI

DRVAR

RAZPISUJE

NATEČAJ

za izpopolnitev prostih delovnih mest, in sicer za:

1. UPRAVNIKA obrata proizvodnje papirja, dipl. inženir tehnolog in najmanj 5 let izkušenj, strojni inženir in najmanj 8 let izkušenj, visoko kvalificiran papirničar in najmanj 15 let izkušenj pri proizvodnji papirja
2. GLAVNEGA INŽENIRJA za proizvodnjo, dipl. inženir tehnolog s 6-letno prakso ali strojni inženir z najmanj 10-letno prakso v proizvodnji celuloze papirja
3. ELEKTROINŽENIRJA — jaki tok v elektro službi s 5-letnim delovnim stažem
4. VISOKO KVALIFICIRANEGA RADIO-MEHANIKA s 5-letnim stažem v stroki in poznavanje elektronike
5. OSEM DEŽURNIH ELEKTRIČARJEV v obratu, VK električarji s 3 ali KV električarji s 5 leti praktičnega dela v stroki
6. VISOKO KVALIFICIRANEGA OBRTNEGA MOJSTRA gradbene ali mizarske stroke, z najmanj 5 leti delovnih izkušenj v vodstvu gradbenih objektov, za poslovodjo obrata za vzdrževanje gradbenih objektov
7. PRIPRAVNIKE V OBRATU, in sicer:
   DVA INŽENIRJA TEHNOLOGA (za linijo celuloze in linijo regeneracije
   STROJNEGA INŽENIRJA
   ELEKTROINŽENIRJA
   STROJNEGA TEHNIKA
   ELEKTROTEHNIKA
   DVA TEHNIKA TEHNOLOGA

Pogoji: pod 1., 2., 4. in 5. so družinska stanovanja priskrbljena — lahko tudi po sporazumu.

Osebni dohodek po pravilniku tovarne, za delovno mesto pod 1. in 2. pa po dogovoru.

Stroške za potovanje in selitev bo poravnala tovarna.

Prijave z opisom dosedanjega službovanja in prepis diplome o strokovni izobrazbi pošljite upravi tovarne v 15 dneh od dneva objave natečaja. Če delovna mesta ne bodo v tem roku izpopolnjena, se natečaj podaljša.

NATEČAJNA KOMISIJA

9793

Novice

LJUBLJANA: **predavanji o Heinrichu Schützu** — V torek in v sredo je na oddelku za muzikologijo filozofske fakultete v Ljubljani predaval o osebnosti in delu Heinricha Schütza ameriški skladatelj in muzikolog dr. Everett Helm. V predavanju se je predvsem zavzel za pravilno vrednotenje tega skladatelja 17. stoletja, čigar pomen so glasbeni zgodovinarji dolgo časa videli le v tem, da je bil Bachov predhodnik. Dr. Helm je nasprotno poudaril pomen Schütza kot samostojnega ustvarjalca, ki je na izviren način združil v svojem delu elemente obeh v takratnem glasbenem življenju vodilnih dežel, Italije in Nemčije in ki po svoji umetniški moči v ničemer ne zaostaja za skladatelji, kot so Bach, Mozart in Beethoven. Svoja izvajanja je predavatelj podprl z glasbenimi primeri, predvsem z odlomki iz Schützovega Requiema, kateremu je dr. Helm posvetil skoraj celo drugo predavanje.

KRANJ: **razprodane predstave »Desetega brata«** — Nedavno je bila v Prešernovem gledališču v Kranju premiera Jurčičevega »Desetega brata«. Režiral je Peter Malec, ki se je po več kot desetih letih vrnil v Kranj in pripravil predstavo, ki bo imela, kot kaže, največji obsik v zadnjih sezonah. Do sedaj je bilo že več kot deset repriz in vse so bile razprodane. V upravi gledališča pa pravijo, da imajo prodanih še deset predstav. Predstavo »Desetega brata« je režiser pripravil s številnimi gralci-amaterji in scenografom Sašem Kumpom, ki je zasnoval zanimivo sceno.

NOVA GORICA: **razstava lesorezov Josipa Srebrniča** — V Goriškem muzeju (grad Kromberk) je odprta razstava lesorezov domačega umetnika Josipa Srebrniča iz Solkana, Medtem ko je kolektivno že razstavljal v Ljubljani, Gorici, Trstu, je to njegova prva samostojna razstava. Srebrnič uporablja zelo pestre slikarske tehnike, predvsem akvarel, olje, lesorez, poskušal pa se je tudi v kiparstvu. Rodil se je leta 1902 v družini solkanskega mizarja. V Ljubljani je obiskoval kiparski oddelek umetnostno obrtne šole in ga končal leta 1922. Zaradi gmotnih težav ni mogel nadaljevati šolanja. Vrnil se je v Solkan, kjer zdaj živi in ustvarja.

BEOGRAD: **razstava v galeriji Doma JLA** — Pred nekaj dnevi so v galeriji Doma JLA v Beogradu odprli razstavo slik, grafik in skulptur članov likovnega studia češkoslovaške vojske. Na razstavi je 79 del več kakor 30 avtorjev.

BEOGRAD: **razstava indijske miniature** — Kakih 50 originalnih miniatur, nastalih v 17., 18. in v začetku 19. stoletja, bodo prikazali na razstavi, ki jo bodo odprli 22. novembra v muzeju uporabne umetnosti v Beogradu. Razstavo je pripravila komisija za kulturne stike s tujino v okviru kulturnega sodelovanja z Indijo. Izbrali so tipične primerke vseh stilov indijske miniature iz dobe največjega razmaha te umetnosti. Razen originalov bo razstavljena še fotografija palmovega lista, na katerem sta vrezani dve miniaturi iz 12. stoletja.

ZURICH: **knjiga o sodobni ilustraciji slikanic** — V založbi Atlantis je pravkar izšla zajetna knjiga Bettine Hürlimann z naslovom »Die Welt im Bilderbuch« (Svet v slikanici). Knjiga prinaša eseje in pregled sodobnih ilustracij za otroka iz 24 dežel. Med njimi so — prvikrat v mednarodnem merilu — zastopane tudi slikanice iz Jugoslavije in posebej je poudarjena dejavnost Mladinske

knjige iz Ljubljane. V knjigi je natisnjenih pet reprodukcij slovenskih ilustratorjev: Milana Bizovičarja iz Prežihove slikanice Prvi maj, Lidije Osterc iz slikanice Ele Peroci Hišica iz kock, Marlenke Stupice iz slikanice Marcela Ayméja Labodi, Ančke Gošnik-Godec iz Prežihove slikanice Levi devžej (na naši sliki reprodukcija iz te knjižice), Marije Vogelnik iz slikanice Ele Perocci Breskve.

RIM: **mednarodni festival folklornega filma** — V Sieni se je včeraj začel prvi mednarodni festival folklornega filma. Udeležuje se ga 25 držav s približno 100 filmi. Nagrade za najboljše filme bodo podelili v nedeljo.

ATENE: **razstava slik za prodajo** — Po kiparskem bienalu, ki je zbudil veliko zanimanje, so v Atenah pripravili razstavo slik, ki bodo naprodaj. Na razstavi bodo slike največjih živečih slikarjev iz več evropskih dežel.

BERLIN: **jugoslovanski dirigent v »Komische Oper«** — V znani vzhodnoberlinski Komische Oper je podpisal pogodbo za triletno udejstvovanje v tej operni hiši jugoslovanski dirgent Željko Straka, ki že več let gostuje v Nemški demokratični republiki. Največkrat je bil gost Volkstheatra v Rostoku, kjer so ga za uspešno delo letos nagradili z »zlato iglo«, največjim priznanjem tega gledališča. Ž. Straka je večkrat gostoval tudi na Madžarskem in Poljskem. Minuli teden je v zahodnem Berlinu dirigiral Beethovnov koncert. Kritika ga je dobro ocenila.

ANKARA: **gostovanje sopranistke Radmile Bakočević** — Jugoslovanska operna pevka Radmila Bakočević je pred dnevi z uspehom nastopila v ankarski operi. Pela je naslovno vlogo v Puccinijevi Madame Butterfly. Operno občinstvo turške prestolnice je našo pevko izredno toplo pozdravilo. Uprava gledališča pa se je dogovorila z Radmilo Bakočević za ponovno gostovanje. Že januarja naj bi nastopila v Bellinijevi operi »Normae«.

BEOGRAD: **razstava E. Neizvestnega** — V Muzeju sodobne umetnosti v Beogradu bo konec meseca prvikrat v naši deželi razstavljal ugledni sovjetski kipar Ernst Neizvestni. Razstavljal bo 40 risb na temo Dantejevega Pekla ter deset fotografij svojih skulptur. Neizvestni že od 20. oktobra sodeluje na simpoziju »Skulptura v svobodnem prostoru« v Vrnjački Banji. Kipar je bil rojen leta 1925 v Sverdlovsku. Končal je šolanje na inštitutu Surikova pri akademiji umetnosti ZSSR, razstavljal pa je že na Madžarskem, na Poljskem in v Italiji. Letos je razstavljal risbe v Londonu.

Odbor za kadre KONFEKCIJSKEGA PODJETJA

VEZENINA - Maribor

POBREŠKA CESTA 20

razpisuje delovno mesto

TEHNIČNEGA VODJE PODJETJA

Pogoji so naslednji: fakultetna izobrazba s triletno prakso v stroki — srednješolska izobrazba s petletno prakso v stroki.

Šestmesečna poskusna doba.

Stanovanje ni zagotovljeno.

Osebni prejemki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Kandidati naj svoji vlogi priložе kratek življenjepis s poudarkom na dosedanja službovanja. Razpis velja 30 dni po objavi. 9799

TRGOVSKO PODJETJE

»ISTRA-BENZ« — Koper

prodaja naslednja osnovna sredstva:

1. **tovorni avtomobil fiat, tip 642**
2. **dva kamiona mercedes, tip 6.600**

Ogled in prodaja navedenih vozil bo dne 22. novembra 1965 od 8. do 14. ure v Kopru, Ljubljanska cesta 1.

Vabimo kupce družbenega sektorja in kupce - zasebnike.

9796

Med knjigami

D. Lokar: Dva umetnika

Osma samostojna knjiga Danila Lokarja (Danilo Lokar, Dva umetnika, Cankarjeva založba 1965) prinaša štiri novele, od katerih je bila prva objavljena že v letošnji Sodobnosti. Novele (ali kako bi te tekste še lahko imenovali?) se v zbirki razdelijo na dva motivna dela: v prvem sameva Ptičarjeva žena, v drugem, ki se ukvarja z vprašanji umetniškega ustvarjanja, pa so sestavki Narazen, Janezove pole in Dva umetnika. Po svoji umetniški kvaliteti in po idejni pomembnosti je Ptičarjeva žena vsekakor jedro celotne zbirke. Zgodba ostarelega ptičarja, ki žrtvuje vse svoje življenje za to, da ozdravi ženo nemirnega beganja po prostoru njenega malo smiselnega življenja, je v svojem konceptu prav tragična. V konceptu pravim, ker v navzven skromni in res zgolj nakazani pripovedi komaj zaslutimo tegobnost ptičarjeve resničnosti, žrtvovane nemočnemu, bolnemu in že rahlo grozljivemu nemiru žene. (»Posebno, razumljivo, se je spreminjala, ko so bile ptice nemirne. Kakor da je del njihovega nemira vstal njej v krvi. Ali so bile ptice bolj nemirne ob velikih jesenskih selitvah ali ob zgodnjem spomladanskem parjenju, sam ne vem. Vedel pa sem, da je selitveni gon strašno pustošil v ženi. Preudarite, za njimi je hotela. Ali je bilo kaj ptičjega v nji?«) V tej noveli se pokaže znana fabulativna statičnost Lokarjeve proze. Vse, kar pripoveduje, je v občutju ljudi in v njihovem razmišljanju, ki sledi iz na videz nepomembnih ugotovitev. Lokar razjasni vsebino le do meje, ko nam razvnema domišljijo in ko z njegovo pripovedjo sodelujemo. Je izrazit pripovednik-analitik; zato je kompozicijsko razčlenjen, celo razdrt. Poanta v Ptičarjevi ženi pa se tudi sicer v njegovem delu večkrat ponavlja: začudenje nad dejstvom, koliko nedognanih skrivnosti je v še tako nepomembnem življenju. Lokarjeva nagnjenost do razkrivanja biopsihičnih dogajanj v človeku je v tej noveli našla hvaležno snov. Kot največkrat v njegovih novelah se je eden takšnih življenjskih problemov upoga življenja, iskanje med ljudmi in med barvami, je zajel Lokar v razgibano, razlomljeno epsko pripoved o karakternih komponentah slikarjeve osebnosti, o delcih njegove usode, ki jo pisatelj prijateljsko podoživlja.

dobil v portretni študiji neke usode — tokrat uspešno in učinkovito (morda bolj na račun motiva samega kot pa njegove oblikovne razrešitve).

Druge tri novele so mnogo bolj fragmentarne in še zdaleč ne dosegajo Ptičarjeve žene. Posebej velja to za fragment Janezove pole. Ostali dve sta posvečeni nekaterim trenutkom iz življenja in ustvarjanja pisateljevega prijatelja Vena Pilona. Sestavek z naslovom Narazen je napisan v obliki dnevnika: Lokar se tu skupaj z Venom Pilonom poda v analizo medsebojnih človeških odnosov, ali bolje, v odmeve teh odnosov v umetniški domišljiji in umetniškem snovanju. Urejene epske pripovedi tu ni več, pisatelj z asociativnim nemirom niza svoja opazovanja, tako, kot jih narekuje spomin. Slikarjeve podobe so njegovo življenje; pisatelj jih oživlja, jim snema okvire in jih poskuša postaviti nazaj v resničnost — vendar jih kljub trudu še vedno gleda s slikarskimi očmi. V besedi jim je dal prav takšno podobo, kot jim jo je dal že slikar Pilon. Podobno je s tekstom Dva umetnika: del slikarjevega življenja, iskanje med ljudmi in med barvami, je zajel Lokar v razgibano, razlomljeno epsko pripoved o karakternih komponentah slikarjeve osebnosti, o delcih njegove usode, ki jo pisatelj prijateljsko podoživlja.

Zbirka predstavlja Lokarja prav takega, kot ga poznamo iz njegovih prejšnjih del: s popolnoma izgrajenim umetniškim nazorom (v javnosti je nastopil v zadnji fazi svojega razvoja), z jasnim konceptom izbire snovi pa tudi časa in prostora, ki ga posreduje njegova beseda. Kot vedno se tudi tu težko prikoplje do sinteze vseh silnic v umetnini in zato njegova proza deluje fragmentarno: Tuja mu je epska razprostranjenost pa tudi lirična milina. Bolj ga mika groteska in grozljiva ekspresivnost odkrivanja nagonskih sil v človeku. Pri razglabljanju o vprašanjih umetniškega ustvarjanja pa njegova misel ne steče do globine spoznanja, ki bi nas pretreslo. Knjigo je primerno opremil Matjaž Vipotnik. HELGA GLUSIČ

Likovna umetnost

Amaterska eksotika

Božo Vojnović razstavlja v Domu JLA

Dom JLA je po daljšem premoru obnovil svojo likovno razstavno dejavnost in tako je mali, a razmeroma primerno urejeni prostor spet gostišče likovnih del umetnikov, ki sicer navadno ne najdejo poti v druge ljubljanske razstavne paviljone. Gre predvsem za goste iz drugih krajev in republik, amaterje in profesionalce z različnimi kvalitetami svojega dela. Na ta, na videz neorganizirani način pa vodstvo Doma JLA vendar omogoča dokaj širši pregled likovnih dogodkov po naši širši domovini, kot bi ga imeli sicer. Spomnimo se samo razstav skupin makedonskih, črnogorskih in drugih slikarjev, ki so, zlasti po porušenju Jakopičevega paviljona, pomenile malone edino informacijo o sprotnem likovnem življenju v teh območjih.

Zdaj razstavlja devetnajst svojih podob slikar Božo Vojnović iz Kopra. Povejmo kar na začetku: Vojnovićeve podobe ne morejo skriti amaterskega prijema. Že izbira slikarske snovi, motivike kaže na to, saj nadomešča problemsko snov z zunanje zanimivimi, največkrat eksotičnimi motivi. Tu mislim predvsem na vrsto podob z motivi iz Južne Amerike, Brazilije in Argentine. Predmestja Ria, favelas, pristaniški pogledi na fasado Buenos Airesa — vrsto nebotičnikov in palač, scene s karnevala v Riu, scene skrivnostnih — vsaj na videz — obredov in plesov črnskga prebivalstva iz brazilskih podeželskih krajev.

Domače motivike, to se pravi istrskih in zlasti koprskih motivov, je malo, čeprav so po večini med boljšimi. V celoti gre pri Vojnovićevem delu za slikovit, pastozen prijem, večkrat barvno premalo izčiščen in včasih tudi podložen z ne posebno trdno risbo; po drugi strani pa njegov avtoportret vsaj očitek glede risbe ovrže. Vojnović je zanimiv slikar: toda kot vsi pravi amaterji tudi on nadomešča znanje z navadno simpatičnim temperamentom.

J. MESESNEL

RETOROMANSKI OTROCI V CHURU.

Foto: F. Novšak

Jesen v Švici - VII

Iz malega raste večje

Vila Maissenovih leži zunaj središča Chura in jo obdaja prijeten vrt. Ko sva z dr. Caduffom prispela do nje, se je hladno popoldne že umikalo mrzlemu večeru. Prof. dr. Alfonz Massen ni bil prav nič presenečen, ko je dobil novinarski obisk iz Jugoslavije. Pozneje mi je povedal, da prihajajo k njemu razni ljudje z vsega sveta in iščejo informacije o Retoromanih. Toda, je hudomušno pristavil, doslej mi še nihče ni poslal nobenega izrezka iz časopisov, čeprav mi to vselej zagotavljajo. Toda ko odidejo, kaj hitro pozabijo na svoje obljube. Dejal sem, da so na svetu tudi ljudje, ki držijo obljube. Prof. Maissen se je nasmejal in pohitel k vratom, kjer je zvonilo: iz šole so namreč prihajale njegove tri hčerke in v salonu nas je bilo že toliko, da smo zasedli vse stole.

Prof. Maissen mi je rekel:

»Tu ste v hiši, kjer razumemo tudi slovensko. Moja žena je namreč zagrebška Slovenka in naša druž na preživi vsake počitnice v Jugoslaviji, zlasti ob morju. Tako so se moje hčerke naučile že tudi vašega jezika.«

Pozneje sem ugotovil, da je Slovenke možno srečati marsikje v Švici, kjer slove po svoji marljivosti in ljubeznivosti. Tudi v kneževini Liechtenstein jih je več, v mali državici na vzhodni švicarski meji.

Prof. Maissen je ena izmed osrednjih retoromanskih osebnosti. Po poklicu je profesor retoromanščine na kantonski deželni šoli v Churu, ki ima tudi učiteljski seminar. To je edina višja šola v Švici, kjer se redno poučujeta retoromanski jezik in literatura. Je pa tudi urednik šolske revije »Radioscola«, ki rabi retoromanskim otrokom kot pomožen učbenik ob radijskih šolskih oddajah. Revija je izvrstno urejevana, prinaša pa poleg snovi splošne izobrazbe zlasti retoromansko poezijo in prozo, retoromanske folklorne, zgodovinske in druge zanimivosti, z bogatimi kliševi na umetniškem papirju. Ko sem si ogledoval to revijo, sem imel občutek, da je vzgoja retoromanskih otrok

»Ali je ta kantonalna šola romanska?« sem prašal.

»Ne,« sem dobil odgovor, »ima samo retoromanske oddelke. Toda že sestava kakega retoromanskega oddelka na šoli ali na učiteljskem seminarju odsvita prav dobro zapleteno jezikovno razčlenjenost pri nas. Od konca 19. stoletja obstajata dva ločena oddelka za romanski pouk. Jezikovne razlike med Ladinci v Engadinu (vzhodni del) in Romani na področju Rena (zahodni del) so namreč znatne. S takšno delitvijo pa še vseeno ni zagotovljen enoten pouk, saj ima že rensko jezikovno področje tri različne knjižne jezike, ki se poučujejo hkrati. Nadaljnja razdelitev učencev po jezikovnih skupinah bi uničujoče vplivala na skupno življenje Retoromanov.«

»Koliko let pa že izhaja Radioscola?«

»Deset let.« je rekel dr. Maissen. »Kakor sami vidite, je revija zelo široko zasnovana in obravnava praktično vsa zanimivejša področja, od kmetijstva do slikarstva, arhitekture in glasbe.«

»Vendar, ker je v Grisonu toliko retoromanskih narečij — kakšne težave imate pri pouku?«

»Pri takšnem bogastvu jezikov se ni čuditi, da mora department za šolstvo skrbeti za izdajo sedem vrst šolskih knjig v sedmih jezikih, često upoštejavoč ‚bolne' romanske pokrajine. Pri tem pomaga naša skupna organizacija ‚L'gia Romontscha'.«

»Dobro, ali mi morete natančneje razložiti pojem ‚bolnega področja'?«

»Težko je točno določiti ta pojem in sploh te jezikovne razmere. Če je neka romanska skupnost relativno polnovredna, omogoča to tudi polnovredno romansko šolanje. Če pride tujec v Surselvo, v zgodovinske kraje Cadi (Casa Dei), Lumnezia ali Foppa, bo v trenutku začutil utrip romanskega ljudskega življenja, čeprav ga otrok na cesti zaradi naših posebnih razmer pozdravi ‚grüezi' in so tudi napisi v nemščini. Ne smete pozabiti, da vsak odrasel človek tekoče govori tudi nemško in so otroci stalno, čeprav le bežno, zapleteni v pogovore s nemško govorečimi turisti. Popotnik sliši ob nedeljah v cerkvi romansko pridigo, če se ustavi v ‚zdravih krajih', kot so Brigels, Villa, Sedrun itn. Lahko pa boste tudi razočarani, če boste prišli na izrazito turistično in letoviško območje.«

»Kako pa gre romanski pouk na vasi?«

»Morali bi poznati dlje časa kakega vaškega učitelja, da bi zvedeli, kako velikansko nalogo mora obvladati v zimskih mesecih. Učenci se morajo deloma učiti dveh jezikov hkrati. Prva štiri šolska leta so popolnoma posvečena materinščini. Potem se začne intenziven nemški pouk, ker je za večino Romanov pozneje to občevalni jezik. Pri učiteljih pa se kaže tudi to, koliko imajo radi materin jezik in koliko so pripravljeni pospeševati romanščino.«

»Pouk v dveh jezikih — mar je to dobro?«

»V danih razmerah se mi zdi relativno ugodna rešitev. Če bi bile takšne možnosti povsod, potem bi bilo z retoromanščino dobro. Velike skrbi pa povzroča romanskim jezikovnim društvom to, da tako ni povsod. Gre za zelo mešane kraje. Zavedne sile so se zoperstavile prejšnjemu jezikovnemu razvoju, ki je šel v škodo Romanov. Pesniki, pisatelji, znanstveniki, vsi delujejo v isti smeri. Za pospeševanje romanstva je na voljo precej denarja. Toda zdi se, da je nazadovanje romanstva v mešanih krajih neustavljivo. Tako se celo pri voditeljih retoromanskega gibanja včasih opažata obup in resignacija.«

Vstopila je živahna gospa Maissen in — potem ko je svoje hčerkice povprašala, kaj je bilo novega v šoli — nagovorila mene v lepi slovenščini. Kar nenadoma je nemščina izginila iz našega pogovora, nadomestila pa sta jo retoromanščina in slovenščina in kar dobro smo se razumeli. Tudi deklice so prav lepo izgovarjale slovensko. Gospa je bila zaradi obiska iz domovine zelo vesela in moral sem ostati z njimi na večerji. Preden smo se poslovili, je bilo že pozno. Naslednji dan sem imel v načrtu obisk romanskega otroškega vrtca in izlet med Retoromane s sekretarjem L'gia Romontscha dr. Casaulto. FRANCE NOVŠAK

Umrl je Cvetko Golar

Na svoji domačiji v Ljutomeru je v 87. letu starosti umrl danes po daljši bolezni pesnik in pisatelj Cvetko Golar. Cvetko Golar se je rodil 4. maja 1879 v Gostečah pri Sori. Čeprav odtrgan od domačega kraja je ostal pokojnik pesnik narave, domače zemlje in vedrega pogleda na življenje in svet.

Nemirni duh Cvetka Golarja je usmerjal tega ljudskega pesnika in pisatelja v nestalno življenje literata, ki je v svojih petih pesniških zbirkah široko zajemal tudi socialne probleme podeželja. Prvi pesniški zbirki »Pisano polje« 1910. leta so sledile zbirke »Rožni grm«, »Poletno klasje«, »Njiga zori« in zbirka »Veseli svatje«. V liriki je sledil Murnu - Aleksandrovu, pa tudi ljudski pesmi. Zbližan je bil tudi s Kettejem in Župančičem.

Vanek Šiftar nam predstavlja v svojih spominih na Cvetka Golarja pokojnika tudi kot novinarja in urednika. V Zagrebu je urejal »Novo nado«, pri kateri je sodeloval s svojimi pesmimi tudi njegov prijatelj Murn. Pozneje se je lotil Cvetko Golar pripovedništva in je v pravljično - naturalističnem slogu napisal precej novel in povesti. V knjigah so izšle Bratje in sestre v Gospodu (1909), Kmečke povesti (1914), Pastirjeva nevesta (l. 1923) in druge.

CVETKO GOLAR

Golar se je še posebej uveljavil tudi kot dramatik. Njegove ljudske in tako rekoč ponarodele igre Vdova Rošlinka, Dekle z rožmarinom in druge so še danes priljubljene na naših odrih.

V domačiji Cvetka Golarja v Ljutomeru je tako ugasnilo življenje popularnega književnika in priljubljenega domačina. Še v visoki starosti je sprejemal na svojem domu mlade in starejše, ki so prihajali poslušat pripovedi o njegovem razgibanem življenju. Z njim je ugasnilo tudi življenje zadnjega sopotnika in žive priče slovenske moderne, sodobnika in znanca Župančiča, Murna, Cankarja in drugih.

Pokojnika bodo na njegovi zadnji poti na Ljutomersko pokopališče pospremili njegovi spoštovalci, prijatelji lepe slovenske besede in domačini v soboto ob 14.30 uri.

B. BOROVIČ

Glasbeni dogodki

Ustvarjalnost mladih

Drugi večer festivala študentov glasbe Jugoslavije

Zdi se mi, da je koncert, ki je bil v sredo zvečer v okviru Festivala študentov glasbe Jugoslavije, pritegnil pozornost poslušalcev prav zaradi svojega drugega dela, v katerem so bile na sporedu skladbe študenov kompozicije. To zanimanje je tudi razumljivo, kajti če ima poustvarjalec še toliko svojstven odnos do glasbenega izražanja, je vendarle v veliki meri vezan na skladbo, ki jo izvaja, medtem ko lahko skladatelj svoje hotenje izraža svobodneje in veliko jasneje prikaže svoj odnos do življenja. In prav odnos, ki je lasten najmlajši generaciji naših glasbenikov, je gotovo tisto, kar spremljevalca festivala študentov glasbe najbolj zanima. In mislim, da je tudi res na tem festivalu prišel ta odnos najbolj do izraza, in to ne glede na njegovo globino in njegov značaj. Ne moremo namreč mimo dejstva, da skladbe Marijana Gabrijelčiča pritegnejo poslušalca, čeprav so to šele njegova prva dela, v katerih skladatelj išče svoj izraz in gradi svojo glasbeno govorico. Mislim, da je skladatelj storil prav, ko se je omejil na same kratke oblike, tako v obeh samospevih za ženski glas in godala, kot v »Fragmentih« za pihalni kvartet in harfo, se naslonil na izhodišča glasbenega ekspresionizma in svobodne atonalnosti. Tako je prišlo dovolj do izrza njegovo razmišljajoče, iskateljsko bistvo, ki se ne zadovoljuje s površnimi vtisi. Tudi Josip Magdić si je izbral same kratke oblike; izvedenih je bilo njegovih »Pet satiričnih anekdot« za violo in klavir in »Asonanca« za klarinet solo. V obeh delih skladatelj uporablja dvanajsttonsko tehniko, vendar brez vsebinske nujnosti. Tako skladbi nista več kot ena neštetih kompozicijskih obdelav danega materiala in pomenita vsebinsko korak nazaj od prejšnjih tehtnejših Magdićevih skladb.

S stališča obvladovanja kompozicijske tehnike so najboljše pisani Trije stavki za flavto in klavir beograjske študentke Jelice Milenković. Manjka pa jim večje odtehtanosti glasbenih misli, nujnosti njihovega nastopanja, skratka, izrazne tehtnosti in osebne prizadetosti. Nič več od slabe domislice pa ni bila Suita v treh stavkih Aleksandra Kolarevića, ki jo je njen avtor s precejšnjo pianistično verziranostjo pa tudi s precejšnjo naivnostjo kar bolj ali manj sproti improviziral na klavirju.

Med izvajalci, ki so nastopili na tem večeru, se mi zdi potrebno omeniti predvsem flavtistko Eleonoro Čak in pianista Aleksandra Kolarevića, ki sta izvajala omenjene tri stavke svoje kolegice, pianistko Tijano Mrkšić, ki je nastopila s Chopinovim Nokturnom v H-duru in Polonezo v fis-molu, ter klarinetista Dragana Paradžika, ki je igral Rabaudov »Solo de concours«. V okviru tega večera je namreč pri njih najbolj prišel do izraza pošten odnos do izvajanega dela; odnos, ki je poleg tehničnega obvladovanja vseboval tudi osebno poglabljanje v vsebino glasbenega izražanja.

KRISTIJAN UKMAR

Hišni svet

ima na razpolago

garsonjero

ŽA HIŠNIKA, ki bi moral čistiti stopnišča in opravljati mala obrtniška dela.

Ponudbe pod oznako »GARSONJERA«. 24146

John Updike

TECI, ZAJČEK

43. nadaljevanje

»Nič ugriznil?« vztraja Eccles in popusti stisk svojega objema.

Ustnička se spet dvigne zaradi izraza iste drobne divjosti. Eccles čuti, da se mu posmehuje ta živahni, drobni obrazek, ki je kot izrezan podoben Harryjevemu. Nelsona spet prevzame jok, iztrga se Ecclesu iz rok in steče po stopnicah na teraso k stari materi. Eccles vstane; samo ta trenutek, ko je čepel, se je zaradi sonca začel potiti po črnem hrbtu.

Ko stopa po stopnicah, ga moti nekaj čustvenega, nekaj predirljivo ginljivega, ko se spominja drobnih, ravnih zobkov v igrivem posnemanju pasjega renčanja. Neškodljivost, vendar resničnost nagona: muckov instinkt, da bi ubil z mehkimi tačicami predeno volno.

Ko pride na teraso, zagleda otroka, kako stoji med nogami stare matere, glavo pa ima skrito v njen trebuh. Nenadoma začuti moč, stopi naprej in obljubi sklonjenima glavama: »Če se ne vrne, ko bo dobila otroka, ga bomo zasledovali z zakonom. Seveda so takšni zakoni, še več jih je.«

»Elsie šavsne,« pravi gospa Springer, »ker jo vidva z Billyjem dražita.«

»Gjda Elsie,« pravi Nelson.

»Grdi Nelson,« ga popravi gospa Springer. Obraz dvigne proti Ecclesu in nadaljuje z istim glasom, kot bi ga popravljala: »Tako je, ona bi morala roditi že pred tednom dni, pa ga še vedno ni videti, da bi pritekel.«

Njegov trenutek, ko mu je ugajala, je minil; poslovi se od nje kar na terasi. Ko gre skozi hišo proti izhodu, še sliši njen glas: »Če te še enkrat vidim, da dražiš Elsie, te bo stara mama našeškala.«

»Ne, taja mama,« jo gruleč prosi otrok, ki ga je strah že minil.

Eccles je mislil, da bo našel pot v kuhinjo in popil kozarec vode, vendar se mu to v zmedi prenapolnjenih sob ne posreči. V ustih ima polno sline, ki jo krepko pogoltne, ko odide iz hiše. Sede v svoj buick, zapelje po Joseph Streetu in potem en blok po Jackson Roadu ter se ustavi pred Angstromovo hišo.

Gospa Angstrom ima štirikotne nosnice. Pogovarjata se v kuhinji sredi več prižganih žarnic. Gorijo sredi dneva; njihova hiša je na temni strani dvodružinske hiše iz opeke. Odpret je prišla z milnico na rdečih laktih in se vrnila z njim k lijaku, ki je bil poln umazanih srajc in spodnjega perila. Medtem ko se pogovarjata, je obrnjena s hrbtom proti njemu in s krepkimi prijemi pere naprej. Gospa Angstrom je močna ženska, zrasla je na močnem, grobem okviru. Harry mora biti tako velik po njej. Ecclesa kar naprej draži dolga pipa z znakom za mrzlo vodo, vendar pa se nikdar ne pokaže priložnost, da bi izrazil tako vsakdanjo željo, da bi dobil kozarec vode.

»Ne vem, zakaj prihajate k meni,« mu pravi. »Harold je že zdavnaj bil star enaindvajset let. Nad njim nimam nobene oblasti.«

»Ga ni bilo nič k vam?«

»Ne, gospod.« Pokaže mu svoj profil nad levo ramo. »Dosegli ste, da ga je tako sram, da mu je menda tudi pred mano nerodno.«

»Saj bi ga moralo biti sram, se vam ne zdi?«

»Ne vem, zakaj. Predvsem nisem sploh nikdar marala, da bi vzel tisto punco. Saj si ji na prvi pogled videl, da ima le za tretjino pameti.«

»Oh, no, to pa ni res.«

»Ni res! Zakaj pa je bila prva reč, ki mi jo je rekla ta punca — veste, kaj me je vprašala? Zakaj si ne kupim pralnega stroja. Pride v mojo kuhinjo, samo pogleda naokrog pa mi začne pripovedovati, kako naj si uredim življenje.«

»Gotovo nočete reči, da je s tem mislila kaj posebnega.«

»Ne, nič posebnega. Vse, kar je hotela reči, je bilo, zakaj živim v takšni napol podrti polovični hiši, ko prihaja ona iz velikega kozolca v Joseph Streetu s kuhinjo, polno aparatov, in kako moram biti srečna, da lahko oddam svojega sina dekletu iz tako čudovito preskrbljene družine. Oči tiste punce mi niso bile nikdar všeč. Nikdar te ne pogledajo naravnost v oči.« Obraz obrne proti Ecclesu in ta tako posvarjen prenese pogled njenih oči s svojim. Pod orošenimi staromodnimi naočniki kaže njen arogantno dolgi nos svojo mesnato spodnjo stran, prepredeno z mrežico krvnih žilic. V negotovem pričakovanju se njena široka usta čudno razpotegnejo. Eccles spozna, da je ta ženska humoristka. Težava s humoristi je v tem, da mečejo v isti koš tisto, kar verjamejo, in tisto, česar ne verjamejo; tako seveda lahko prej pričakujejo zanesljiv učinek. Čudno pa je, da jo ima tako rad, čeprav po svoje ravna z njim enako neusmiljeno kot z umazanim perilom. Toda s to rečjo je tako, da je zanjo vseeno, ali gre za perilo ali za Ecclesa. Nasprotno od gospe Springer ga sploh prav ne vidi. Pravzaprav stoji nasproti celemu svetu in tako se on počuti varnega pod dihom njene satire, tako da lahko reče, kar si le želi.

Nespretno brani Janice. »Dekle je sramežljivo.«

»Sramežljivo! Ni bila tako sramežljiva, ko je poskrbela, da je zanosila in se je moral ubogi Harry poročiti, ko si je komaj znal sam zatakniti srajco za pas.«

»Imel je že več kot enaindvajset let, kot ste sami rekli.«

»Ja, no, leta. Nekateri umirajo mladi, drugi pa se rodijo stari.«

Epigrami, vse, kar hočeš. Pri moji veri, da je smešna. Eccles se na glas zasmeji. Ona ne pokaže, da ga je slišala, in se krvavo resna obrne k svojemu delu. »Nekako tako sramežljiva kot kača,« reče, »takšna je ta punca. Te drobne ženske so strupene. Vrtijo s svojimi pretkanimi očmi in v vseh zbujajo simpatijo. Ampak moje ne dobi; kar naj se moški cmerijo. Če poslušaš njenega tasta, je ta punca največja mučenica po devici orleanski.«

Eccles se spet zasmeji; toda ali morda ni res? »E, kaj pa misli gospod Angstrom, da bi moral storiti Harry?«

»Naj bi se splazil nazaj. Kaj pa drugega? Saj se tudi bo, ubogi fant. Pod kožo je prav tak kot njegov oče. Mehkega srca. Po mojem so zato moški vladarji sveta. Samo srce jih je.«

»To je pa neobičajno mnenje.«

»Res? Tako ti kar naprej pripovedujejo v cerkvi. Moških je samo srce, žensk pa samo telo. Ne vem pa, kdo naj bi imel možgane. Po mojem Bog.«

Zakaj tako?

»Nimamo kina«

To je bila ena izmed pripomb, ki smo jo večkrat slišali v razpravi na nedavni letni konferenci krajevne organizacije SZDL Tezno. Člani SZDL ne morejo razumeti, da industrijsko področje z okrog 12.000 prebivalci nima svoje kino dvorane. Prej so imeli kino v TAM, kjer pa so ga ukinili in uredili samopostrežno restvracijo. Ljudje razumejo, da je tovarna avtomobilov potrebovala restavracijo in da ni nujno, da se ukvarja s to dejavnostjo, ki spada v povsem drugo področje. Tezenčani so ostali torej brez kino dvorane in če hočejo v kino, se morajo z avtobusom peljati v mesto. To se jim ne zdi pravično, saj morajo razen vstopnice plačati še 80 dinarjev za obojestranski prevoz z avtobusom.

Razprava je pokazala, da bi morali ta problem rešiti čimprej v sodelovanju z mariborskim kino podjetjem. V nasprotnem primeru pa bodo imeli prebivalci te mariborske občine še bolj občutek, da so zapostavljeni. Z ureditvijo filmskega gledališča za mladino v kulturnem domu na spodnjem Teznu problema kina niso rešili. Zaradi tega bi bilo po mnenju volivcev prav, da bi vsi zainteresirani to problematiko pretehtali in proučili možnosti za ureditev kina. M. K.

MARIBORSKA RAZGLEDNICA — V stanovanjskem naselju na Taboru. Foto: M. Kos

Brez škarij

Vršič brez strehe pozimi

Planinstvo, pa naj bo to vrhunsko ali rekreacijsko, je pri Slovencih že dolgo razvito. Že od nekdaj radi hodijo v hribe stari in mladi. Da bi bili gorniki preskrbljeni z najnujnejšim, kar potrebujejo v gorah, so pričeli graditi planinske postojanke. Tako je bila na Vršiču zgrajena leta 1899 Erjavčeva koča.

Ljubitelji gora zelo dobro poznajo to postojanko, ki jim je neštetokrat zamenjala dom v poletnih mesecih, zlasti pa pozimi, ko so se vračali s težkih tur z Mojstrovke ali Prisojnika ali pa so uživali pri smučanju po okolici. Precej planincev — smučarjev je preživelo tudi redni letni dopust v tej okolici, vsi pa so prenočevali v Erjavčevem domu. Dom je bil več let odprt in oskrbovan skozi vse leto. Po neuradnih vesteh je bil zaprt samo med drugo svetovno vojno.

Erjavčevo kočo in še druge domove na Vršiču oskrbuje Planinsko društvo Jesenice, ki je na eni zadnjih sej sklenilo, da v letošnjem letu, to je v zimski sezoni 1965/66, zapre vse postojanke v tem predelu in tako prelomi s 60 let staro tradicijo. Da bi o tem zvedeli kaj več, smo povprašali v pisarni Planinskega društva, kjer so nam povedali, da je ta vest resnična, s pripombo, da bo dom odprt ob nedeljah in praznikih, toda samo takrat, kadar bo prehodna pot za kuharico in oskrbnika. Dodali so še, da ga morajo zapreti, ker je v zimskem času nerentabilen in jih vzdrževanje preveč stane. To so tudi poglavitni vzroki za zagovor takega sklepa.

Ne vemo, ali je ta trditev pravilna in ali res ni mogoče dobiti sredstev vsaj za dve osebi, ki bi bili vso sezono v eni postojanki društva na Vršiču. S prometom, ki ga ustvarjajo med letom, bi vsekakor lahko vzdrževali tudi postojanko pozimi. Ne moremo se pridružiti trditvi funkcionarjev, da Erjavčeva koča pozimi ni rentabilna. Ne vemo, kako bodo ta sklep zagovarjali pred drugimi gorniki naše domovine, ker dobro vemo, da je vsako leto več smučarjev in ljubiteljev gora, ki prihajajo v ta del Gorenjske prav pozimi.

POLDE KARLIN

Sistem financiranja — pereč problem

Konferenca JZOTK v Beogradu mora temeljito osvetliti položaj

Na bližnji konferenci Jugoslovanske zveze organizacij za telesno kulturo (20. t. m. v Beogradu) bo pomemben del razprave nedvomno namenjen problemom financiranja telesne kulture. Zdaj namreč ugotavljamo, da družba na najrazličnejše načine sicer vlaga razmeroma velika sredstva v telesno kulturo, da pa so ta vlaganja pogostoma problematična zaradi načina in namembnosti sredstev, razen tega pa so tudi precej nestalna in marsikdaj pod vplivom subjektivnih ocen organov ali celo posameznikov. Nadaljnja slaba stran dosedanjih vlaganj je bila tudi ta, da so bila v zelo visokem odstotku proračunska, kar je posebej negativno v sedanjih pogojih gospodarjenja, ko se proračunska potrošnja zmanjšuje in seveda dotacije za telesno kulturo ne ostajajo na prvotnih višinah, ampak se znižujejo.

Po vsej pravici lahko trdimo, da je telesna kultura pričakala novo dobo gospodarjenja nepripravljena, in to prav zaradi tega, ker ni bilo enotnega, solidnega sistema financiranja te družbene dejavnosti. Prav zato se telesnokulturne organizacije in delavci v njih sedaj manj borijo za sredstva take ali drugačne višine, ampak jim je za zdaj mnogo pomembnejše doseči tudi v telesni kulturi financiranje, ki bi omogočalo načrtno, enakomerno delo v vseh organizacijah, ki jih je družba v širšem ali ožjem smislu ocenila za pomembne.

V praksi je treba začeti skoraj na vseh ravneh prav od začetka. Za zdaj nimamo niti ustreznih zakonskih določil o telesni kulturi (v pripravi je zvezni zakon o telesni kulturi, ki mu bodo pozneje verjetno sledili tudi republiški) niti ustreznega vrednotenja telesne kulture v posameznih družbenopolitičnih skupnostih. Telesna kultura bo morala torej povsod dobiti »ceno«, ki bi jo lahko določili tako, da ugotovimo povprečne normative zdravja in delovne sposobnosti naših občanov in pri tem upoštevamo, kakšen delež lahko pri tem prispeva telesna kultura. Seveda gre tu tudi še za druge prvine, ki bodo omenjeno ceno lahko samo še povečevale (obrambna sposobnost, propagiranje naše družbene stvarnosti z vrhunskimi dosežki itd.).

Naslednja naloga je seveda poiskati primerne vire. Kakor je že rečeno, bodo v prihodnje družbenopolitične skupnosti lahko samo eden od virov, ki bo v skladu s programi telesnokulturnih organizacij financiral samo določen del dejavnosti, predvsem na področju investicij in vzdrževanja objektov oziroma tistih delov programov, ki so nedvomno širšega družbenega pomena. Kot drugi viri se bodo morali pojaviti v določenih preciziranih odnosih predvsem naslednji: delovne organizacije, šolski skladi, zdravstvena služba in socialno zavarovanje, turizem, nekatere igre na srečo, povezane s športom, organizacije za telesno kulturo z lastnimi dohodki iz osnovne ali dopolnilne dejavnosti, sami aktivni udeleženci v telesni kulturi in seveda druge organizacije ali skupnosti, ki so kakorkoli zainteresirane za telesno kulturo kot celoto ali določene dejavnosti oziroma panoge.

Vsi ti problemi so seveda potrebni še zelo temeljitega študija in obravnav, kajti ustreznega financiranja telesne kulture še ne bo mogoče zagotoviti samo z deklaracijami in prepričevanjem — vsaj v bližnji prihodnosti. — Prav zato z zanimanjem pričakujemo razprave na konferenci kot najvišjem organu družbenih organizacij za telesno kulturo v Jugoslaviji.

MARKO ROŽMAN

Z dvanajst (+1) posteljami

Ob stoletnici prve otroške bolnišnice v Ljubljani

»Kateri daruje 25 goldinarjev alj eno posteljo za bolnišnico, je ustanovnik, kteri ima glas v zboru dobrotnikov,« je končal maja 1865 takratni ljubljanski mestni fizik dr. Viljem Kovač v ljubljanskih Kmetijskih rokodelskih novicah svoj javni oklic s pozivom na akcijo za ustanovitev prepotrebne otroške bolnišnice v Ljubljani.

Že sedem mesecev za tem so ta sredstva s prostovoljnimi prispevkj zbrali, sestavili statut in upravni odbor ter v navzočnosti župana dr. E. H. Koste in ob ploskanju častitih gostov z blagoslovom samega škofa 19. novembra novo Elizabetino otročjo bolnišnico na Poljanski cesti, kot prvo tako ustanovo v Ljubljani in drugo v Avstro - Ogrski na slovesen način odprli. Zvečer je sledila še »Velika beseda« s čital-

Dr. Viljem Kovač

niškimi recitacijami in samospevi narodnih dam, za katere se je časopisnj kronist skoraj zbal, da bi se zaradi dekoltejev utegnile prehladiti.

V mestni otroški bolnišnici na Streliški ulic v Ljubljani, v stavbi, kamor se je Elizabetina otročja bolnišnica po devetletnem zasilnem prebivanju na Poljanah preselila, so se spomnili stoletnice s primerno prireditvijo že sinoči. Na današnji praznik pa bodo imeli tudi v otroški kliniki v Ljubljani, kot delovnemu dediču takratne otroške bolnišnice, širšo proslavo vseh slovenskih pediatrov. Današnji dan, 19. novembra bo poslej na Slovenskem — dan otroškega zdravstva. Tako so vsaj sklenili. Venec na grobu znamenitega in popularnega zdravnika dr. Bogdana Derča pa bo še eno spoštovanje več velikemu pionirju tega otroškega zdravstva pri nas. Poseben pripravljalni uredniški odbor pediatrične sekcije pri Slovenskem zdravniškem društvu je razen tega že zbral obširno gradivo za almanah s pregledom razvoja slovenskega otroškega zdravstva na Slovenskem v minulem stoletju.

Otroške bolnišnice, nekdaj temačne in zakotne, namenjene predvsem revnim in nezakonskim otrokom, niso imele lahkih začetkov. Ostajajo pa pereč probem socialne družbe in merilo našega humanizma tudi še danes. Res se je v teh letih svetloba preselila v nove moderne otroške bolnišnice in število belih posteljic je silno naraslo. Spomnimo se samo, da je bilo v prvi otroški bolnišnici v Ljubljani komaj 12 postelj, medtem ko so trinajsto plačevali premožni starši za morebitna gostovanja svojih otrok. Z napredkom medicinske znanosti in boljšo nego se je umrljivost otrok močno znižala. Medtem ko je ob prihodu dr. Bogdana Derča na ljubljansko otroške bolnišnico znašala umrljivost novorojenčkov celih 19 odstotkov, je lani ta odstotek v Ljubljani padel na komaj 2,4 odstotka. Pa vendar še vedno ostajamo otroškemu zdravstvu veliko dolžni in marsikatera glasna prizadevanja družbe ne upoštevajo sorazmerno tudi belih bolniških posteljic.

In čeravno je vmes 100 let in čeravno zvenijo na današnji proslavi nove in sodobne programske besede, ostajajo žive in vzgledne, tudi za današnjo rabo uporabne, misli, ki jih je takratni dobrohotni »doslužení zdravnik v deželni bolnišnici, praktični zdravnik in porodničar« v Ljubljani dr. Viljem Kovač zapisal v Novicah: »Skušnje skor 9 let, ko sem imel z bolj ubozimi ljudmi opraviti, so me učile siromaštvo ljubljanskih delavcev spoznavati. Uboštva pa je čedalje več, ker je dela vsako leto manj. Kupčija peša, sladkornica je pogorela, predilnica se je ustavila. A ko tedaj zdrav delavec zavoljo malega zaslužka pomanjkanje trpi, koliko bolj šele njegova družina in v družini najbolj otroci, posebno, ako bolehajo ...« Ali ob koncu: »Jaz sam pa obljubljam, da vse svoje žive dni brez plačila zdravnik hočem biti mladj napravi bolnišnice in revnim otrokom in da v prvem letu tudi brez plačila potrebna zdravila v ljubljanskih lekarnicah dobimo.«

BOGDAN POGAČNIK

MARIBOR

Ali bo stanovanjsko podjetje v vsaki občini?

MARIBOR, 18. nov. — Občinska skupščina Maribor - Tezno je danes razpravljala o predlogu sveta za komunalne in gradbene zadeve glede bodočega gospodarjenja s stanovanji. Svet občine Tezno je predlagal ustanovitev enotnega stanovanjskega podjetja za mesto Maribor, kolikor pa obe ostali občini ne bi sprejeli takšnega sklepa, pa naj bi vsaka občina ustanovila samostojno stanovanjsko podjetje.

Odborniki so danes poudarili, da nekatere stvari okrog enotnega stanovanjskega podjetja niso razčiščene in da pogrešajo boljše utemeljitve. Zato danes niso sklepali o tej problematiki ter so sklepanje preložili na izredno sejo občinske skupščine, ki bo o tem problemu spet razpravljala in sklepala 3. decembra.

M. K.

KRŠKO

Nov obrat Laboda

Tovarna perila Labod Novo mesto, ki ima svoj obrat že v Kostanjevici, bo kmalu odprla nov obrat tudi v Krškem. Prostori so v glavnem urejeni. V njem bo zaposlenih sprva kakih 60 delavk. To podjetje vzlic težavam zlasti s prostori v Novem mestu nenehno povečuje proizvodnjo in produktivnost in se čedalje bolj uveljavlja tudi v izvozu. Obrat v Krškem je pridobitev za mesto tudi v tem, ker bo zaposloval predvsem ženske. (r)

Prvenstvo invalidov v kegljanju

V Slovenjgradcu in v Ravnah na Koroškem je bilo minulo soboto in nedeljo letošnje republiško kegljaško prvenstvo invalidov v disciplini 50 in 100 lučajev mešano ter v borbenih igrah. Nastopilo je 47 posameznikov v vseh invalidskih kategorijah in pet 10-članskih vrst iz Ljubljane, Maribora, Celja, Kranja in Slovenj Gradca.

Med vrstami je po daljšem času uspelo osvojiti prvo mesto in prehodni pokal Slovenjgrajčanom, med posamezniki pa so kar štiri prva mesta osvojili Ljubljančani in dve Kranjčani. Na druga boljša mesta so se zvrstili Mariborčani in domačini.

REZULTATI — POSAMEZNO: I. kat. (najtežja) Blatnik (Ljub) 149 kegljev, Miljančič (Mrb) 141, II. kat.: Ravnik (Lj) 179, Tome (Kr) 166, Kovačič (Mrb) 162 (vsi po 50 lučajev); III. kat.: Bevc (Kr) 375, Lešnik (Mrb) 375, Fon (Lj) 359, IV. kat.: Vidmar (Lj) 392, Ozmec 392, Šetina (oba Sl. G) 391, V. kat.: Žukevič (Kr) 415, Vocovnik (Sl. G) 404, Bratkič (Mrb) 385, VI. kat.: Praprotnik (Lj) 435, Horvat (Sl. G) 431, Ziberna (Kr) 419 (vsi po 100 lučajev). BORBENE IGRE: Slovenj Gradec 359, Ljubljana 346, Maribor 343, Kranj 310, Celje 281.

T. B.

Celulozar aktiven tudi po sezoni

— V Krškem tudi v zimskem času živahno deluje plavalni klub Celulozar. Uprava kluba je v sodelovanju s prosvetnimi delavci osnovne šole sklicala roditeljski sesetanek s starši plavalcev in plavalk. Obisk je bil kar zadovoljiv. Klubski zdravnik dr. Mlakar je imel predavanje o zdravstvenih vplivih plavalnega športa klubski trener Žibert pa o športnem plavanju in treningu. Po predavanjih so starši razpravljali o bodočem delu kluba in o njihovem sodelovanju pri reševanju te problematike.

Plavalni klub Celulozar želi povezati plavalce, šole in starše v celoto, ki bo prispevala k še večjim uspehom članov plavalnega kluba.

V začetku prihodnjega tedna se bo pričela v telovadnici tudi zimska gimnastika za plavalce in plavalke kluba. H.

Novice iz Pomurja

ROKOMET — V zadnjem kolu pomurske rokometne lige za člane so bili doseženi naslednji rezultati: Sobota : Lendava 13:8, ESS : Enotnost 5:0, Radgona : Mladinec 5:0 ter Beltinci : Radenci 14:23. Jesenski prvak je postala ESS.

Končni vrstni red ekip: ESS 15, Krog 12, Sobota 12, Radgona 10, Radenci 8, Lendava 7, Mladinec 4. Beltinci 2 in Enotnost 2 točki.

HOKEJ NA TRAVI — Preostali tekmi vzhodne republiške lige sta se končali takole: Kapela : Tišina 0:4 in Beltinci : Radgona 3:0. Naslov jesenskega prvaka je osvojila SSTV iz Murske Sobote pred Tišino, obe imata enako število točk. Po jesenskem delu tekmovanja so se ekipe razvrstile takole: SSTV 8, Tišina 8, Lipovci 6, Radgona 6, Kapela 2 in Enotnost brez točke.

KOŠARKA — V 3. kolu pomurske zimske košarkarske lige za člane so bili zabeleženi naslednji rezultati: Sobota : ESS 45:64, Enotnost I. : Puconci 115:40, Enotnost II. : Radenci 47:58. Zaostala tekma I. kola Radgona : Sobota 38:74. Na tabeli vodi Enotnost I. s 6 točkami pred Soboto, ESS in Radenci, ki imajo po 4 točke, Rakičan 2 ter Radgona, Enotnost II. in Puconci brez točke.

V II. kolu pomurske košarkarske lige za ženske sta bila dosežena naslednja rezultata: Rakičan : ESS 2:78 in Enotnost II. : Enotnost I. 18:20. Svit je bil prost. V vodstvu se nahaja ESS pred Enotnostjo I. obe imata po 4 točke, Enotnost II, Svit in Rakičan pa so brez točke.

„Bronasti" v Beogradu

Danes in jutri telovadno srečanje z NDR

LJUBLJANA, 18. nov. V športni dvorani beograjskega sejmišča bo v soboto in nedeljo srečanje med telovadnima reprezentancama Jugoslavije in Demokratične republike Nemčije. Tekmovali bodo v dvanajsteroboju oziroma v obveznih in poljubnih vajah. Jugoslovanska reprezentanca bo nastopila močno okrnjena — brez Cerarja, Brodnika in Šrota, ki so pri vojakih.

Reprezentanci sta sestavljeni takole:

NDR: Mathias Brehme, Siegfried Fülle, Kraus Milbrandt, Peter Weber, Werner Dölling, R. Bayer, Klaus Knoll.

Jugoslavija: Kersnič, Petrović, Anić, Menčik, Küssel, Čalija.

Po beograjskem »Sportu« povzemamo, da bo morda nastopil Brodnik. »V tem primeru bo poraz milejši, kajti nastopamo proti ekipi, ki je na olimpijskih igrah v Tokiu osvojila bronasto kolajno. Če bomo izgubili le za sedem točk, kar je precej, bo to za našo ekipo uspeh«, je izjavil trener Marjan Jemec, ki je bil v juliju vodja naše ekipe na mednarodnem prvenstvu NDR.

»Naša ekipa je bolj šibka v obveznih vajah kot v poljubnih, medtem ko so telovadci NDR sila izenačeni na vseh orodjih v obeh konkurencah. Za najboljšega velja Fülle, vendar je moj vtis, da ga je Brehme iz Leipziga že prehitel. Njegovi »najboljši« orodji sta konj in bradla, Fülle pa je najmočnejši na bradli, krogih in v parterju. Iz Leipziga sta še Milbrandt in Knoll, ostali so iz Berlina,« nam je še povedal tovariš Jemec.

Srečanje se bo oba dni začelo ob 17. uri. D. K.

Mednarodni nogomet

POKAL SEJEMSKIH MEST

DUBLIN — Shamrock : Saragosa 1:1 (1:0).

DUNAJ — Wiener Sport klub : Chelsy 1:0 (0:0).

KØBENHAVN — Dunfermline : Bold club 4:2 (2:1).

ANVERS — Anvers : Barcelona 2:1 (2:1).

POKAL EVROPSKIH PRVAKOV

KILMARNOCK — Kilmarnock : Real 2:2 (1:1). Povratna tekma bo 30. nov. v Madridu.

POKAL POKALNIH PRVAKOV

GLASGOW — Celtic : Arhus (Danska) 2:0 (2:0). V III. kolo se je uvrstil Celtic.

Košarkarji na pripravah

V Beogradu so se začele priprave državne košarkarske reprezentance, ki se v prenovljeni sestavi odpravlja na dva pomembna turnirja, in sicer v Carigrad na tekmovanje za pokal Bospora (od 1. do 5. dec.) in v Tirano na balkanske igre (od 15. do 19. dec.).

Na trening je zvezni trener Ranko Žeravica povabil naslednje košarkarje: Skansija, Pruga, Tvrdića (vsi Split), Marojevića (Beograd), Cvetkovića (C. zvezda), Ražnjatovića, Čermaka (oba Radnički), Valčića (Zadar) in Pavlovića, Hočevarja in Bassina (vsi Olimpija).

Od starih prekaljenih državnih reprezentantov bodo na teh dveh turnirjih nastopili potemtakem samo Kovačić, Cvetković in Ražnjatović.

Zadar : Dinamo 12. dec.

Upravi državnega prvaka Zadra in šampiona Romunije Dinama iz Bukarešte sta se sporazumeli, da bo povratna tekma II. kola tekmovanja za evropski pokal prvakov 12. decembra v Zadru. Prva tekma pa bo v Bukarešti 27. nov. ali 4. decembra.

NOVO NA TUJEM

KAIRO — Jugoslovanska vaterpolska reprezentanca je končala 14 dnevno gostovanje v Egiptu. Jugoslovani so odigrali več tekem in vse dobili z visokimi rezultati. Zadnjo tekmo so igrali z reprezentanco Egipta in zmagali 11:2.

SOFIJA — Bolgarska hokejska reprezentanca je danes poslala uradno prijavo za svetovno hokejsko prvenstvo, ki bo prihodnje leto v Ljubljani.

LENINGRAD — Na mednarodnem turnirju so vaterpolisti zagrebške Mladosti premagali domači Vodnjik 3:2. To je bila tretja zaporedna zmaga zagrebške ekipe. Presenečenje je poraz mladinske madžarske reprezentance, ki je izgubila z moskovskimi študenti 4:5. Drugi rezultati — Leipzig : Spartak 4:3, Torpedo : Triton 5:3.

Bohinj je pripravljen

50 tujih tekmovalcev na mednarodnih tekih 1966

Bohinj bo v začetku januarja 1966 spet domačin največje tekme smučarjev — tekačev sezone — mednarodne novoletne preskušnje. Smučarska zveza Jugoslavije je poverila SK Bohinju izvedbo tega tekmovanja glede na to, da so Bohinjci poslali najboljšo ponudbo. Lani so bile tekme v Mojstrani, kaže pa, da bo prireditev v tej sezoni bolj kvalitetna.

SK Bohinj je povabil k sodelovanju reprezentance sedmih držav, in sicer Italije, Zah. Nemčije, ČSSR, Švice, Avstrije, Bolgarije in Poljske. Ekipa iz Poljske bo najštevilnejša, saj bo 12 njihovih najboljših tekmovalcev prispelo v Jugoslavijo v zameno za trening nekaterih najboljših jugoslovanskih tekmovalcev v Zakopanem. Realno je torej pričakovati, da se bo na sloviti bohinjski smučini za tekače pomerilo okrog 50 tujih tekmovalcev.

Bohinjski smučarski delavci se na prireditev že zdaj živahno pripravljajo. Proga je že pripravljena in bo uporabna že na prvem snegu. Poskrbljeno pa je tudi za primer, če v dneh tekmovanja v dolini ne bi bilo snega; tedaj bo preskušnjo mogoče izvesti na Voglu, kjer bo pripravljena rezervna proga.

Kakor vse kaže, letos tudi ne bo finančnih težav za izvedbo prireditve. Pomoč so namreč obljubili vsi prizadeti, tako OZTK Radovljica, domača gostinska podjetja in turistično društvo kakor tudi pristojni športni forumi.

J. ŽITNIK

Utrinki

MIODRAG NIKOLIĆ — »SIJA« USPEŠNO OPERIRAN — Znani košarkar Beograda in dolgoletni član državne reprezentance Miodrag Nikolić — »Sija« je te dni uspešno prestal operacijo meniskusa. Zdravniki upajo, da bo Nikolić lahko začel z redno vadbo že meseca februarja leta 1966.

VELIKO ZANIMANJE ZA HITROSTNO DRSANJE — Za evropsko prvenstvo v hitrostnem drsanju, ki bo 22. in 23. januarja 1966 v Deventerju na Nizozemskem, so že razprodali vse vstopnice. Zanimanje za hitrostno drsanje na Nizozemskem je tolikšno, da bodo tribune, ki lahko sprejmejo 18.000 gledalcev premajhne.

HOKEJSKI REPREZENTANT PRED SODIŠČEM — Bivši švedski hokejski reprezentant Ulf Sterner, ki je lani v Tamperu s palico tako podrl nekega finskega igralca, da se je moral zateči v bolnišnico, se zagovarja pred finskim sodiščem. Švedu prede slaba, ker navajajo, da je za podoben primer neki igralec odsedel šest mesecev v zaporu.

Spored SP v alpskih disciplinah

SANTIAGO, 18. nov. Izvršni komite svetovnega prvenstva v alpskih disciplinah, ki bo od 4. do 14. avgusta prihodnjega leta v Cilu (Portillo), je objavil uradni spored prvenstva.

4. avgusta: slovesna otvoritev v Portillu, 5. avg.: slalom za ženske, 7. avg.: smuk za moške, 8. avg.: veleslalom za ženske, 10. avg.: veleslalom za moške, 12. avg.: smuk za ženske, 13. avg.: slalom za moške (izločilno tekmovanje), 14. avg.: slalom za moške in slovesnost ob koncu prvenstva.

Pojasnilo

V članku »Veliko zanimanje za Planico 66«, objavljenem 18. nov., je prišlo do neljube pomote. Zadnji stavek bi se moral pravilno glasiti: »Smučarski poleti v Planici 1969 bodo torej že na novi velikanki,« kakor je tudi iz konteksta razvidno.

Dvanajst uradnih prijav

S seje organizacijskega komiteja »Hokej 66«

LJUBLJANA, 18. nov. — Organizacijskemu komiteju »Hokej 66« so se doslej prijavile naslednje države: Avstrija, Južna Afrika, Danska, Švedska, Finska, Francija, Anglija, Norveška, NDR, Kanada, Bolgarija in SZ. Pričakujejo še prijavo desetih držav. Novinarjev pa je doslej prijavljenih 179, medtem ko je SZ prijavila kar 51 uredništev.

Organizator je včeraj prejel še eno pismo iz Kanade, kjer tamkajšnja federacija sporoča, da bo njihova odprava za Jugoslavijo štela 22 ljudi. Imena igralcev bodo znana šele tik pred začetkom prvenstva, medtem ko so doslej organizatorji prvenstev že dolgo poprej vedeli tudi za imena.

Pred dnevi je bil v Ljubljani poseben odposlanec amaterske hokejske federacije ZDA, ki ga je njen predsednik Tutt, ki je obenem tudi član direktorija LIGH, poslal semkaj po informacije. Bil je nadvse presenečen in seveda zadovoljen nad vsem, kar je videl. Predsednik Tutt pa je obenem sporočil, da bo prišel v Ljubljano že več dni pred začetkom prvenstva in da bo skupaj z družino ostal pri nas še kakih deset dni po končanem šampionatu.

Vodja priprav naše reprezentance Albert Kerkoš in zvezni trener Waclav Bubnik sta novinarje ob zaključku sestanka seznanila še z nekaterimi zanimivostmi oziroma podrobnostmi v zvezi s ponovnimi pripravami naše ekipe v Ljubljani. V glavnem sta zadovoljna, medtem ko bo treba določene pomanjkljivosti (športna disciplina, vigravanje, večja trdota med igro itd.) še odpraviti. Upata, da se jima bo to posrečilo do začetka prvenstva.

IVER DNEVA

Jalova usluga hokeju

Jugoslavija organizira svetovno prvenstvo v hokeju na ledu. V času obširnih priprav številnih reprezentantov pa so nekateri najboljši jugoslovanski klubi ostali brez sredstev, s katerimi bi omogočili svojim igralcem, ki ne sodijo v vrsto najboljših, redno vadbo. Med te ekipe sodijo tudi trije zvezni ligaši iz Beograda (Partizan, OHK Beograd in Crvena zvezda). Uprava drsališča na Tašmajdanu je od prizadetih zahtevala za zimski trening 5,5 milijona dinarjev. Klubi tega denarja niso zbrali in so se odločili za trening v tujini. Ekipe so odšle na potovanja maloštevilne in brez prave volje za delo. Gostitelji so seveda zahtevali tudi nastope, ki pa so se končali s katastrofalnimi porazi (Partizan je v Bolgariji izgubil z 9:0 in 7:0).

Slaba reklama za naš hokej, ki kandidira za visoko mesto v »B« skupini, in slaba ocena za hokejske delavce!

Jugoslavija : Avstrija na Jesenicah

ZAGREB, 18. nov. Tu je bil danes sestanek organizacijskih odborov A in B skupine svetovnega prvenstva v hokeju na ledu. Sklenili so, da se bo svetovno prvenstvo začelo v Ljubljani, 3. marca z dvobojem B skupine Jugoslavija : Anglija, tega dne pa bo v Zagrebu tekma Kanada : ZDA. Sklenili so tudi, da bo tekma Jugoslavija : Avstrija 12. marca na Jesenicah, tekmi A skupine ZDA : DRN in Finska : Poljska pa tega dne v Zagrebu.

Ta predlog mora potrditi še mednarodna hokejska zveza.

S. P.

Pripombe k urbanističnemu programu

O njih so govorili na seji urbanistične komisije MS Maribor

Na seji urbanistične komisije mestnega sveta v Mariboru so govorili o pripombah recenzorja inž. arh. Ljuba Humeka k urbanističnemu programu mesta Maribora. Le-ta je med drugim poudaril, da bi časovno dolga izdelavna doba programa že med delom zahtevala preverjanje ustreznosti nekaterih sklepov. Resno bo treba preveriti upravičenost nadaljnje gradbene disperzije in zagotoviti toliko osnovne urbanistične discipline, da bi preprečili realizacije, ki so v očitnem nasprotju s sprejeto dolgoročno in kratkoročno razvojno politiko mesta kot enovite urbane celote.

Ko je govoril o vplivnem območju, je inž. arh. Humek dejal, da je ekonomski del programa izredno precizen in optimističen. Zato bi bilo po njegovem mnenju koristno, da bi prikazal v kratkem besedilu in grafično programsko navezavo na sosednje aglomeracije in na kratko soočil program z neposrednimi sosedi (ptujsko-ormoško območje, prekmurska regija, koroški kot). Prav tako naj bi nakazal smelejše mesto Maribora v širših področjih - bazenih v okviru regionalnega načrtovanja republike.

Pri tem se je recenzor vprašal, ali je mestu Maribor res namenjena tako aktivna vloga, da bo v predvidenem obdobju osvojilo vse tiste gospodarske pozicije, ki so osnova za predviden razvoj. V primeru počasnejšega gospodarskega razvoja bomo po besedah ing. Humeka stali predimenzioniranim, teoretično sicer ustreznim prostorom, ki ga investicijsko in opremno ne bomo obvladali. Takratne generacije bodo stale še pred hujšim investicijskim problemom vlaganj v tehnične objekte komunalnega gospodarjenja kot naša generacija.

V nadaljevanju so člani urbanistične komisije mestnega sveta razpravljali o legalizaciji črnih gradenj ob Borovnikovi ulici v občini Tabor. Sklenili so, da bodo obstoječe hiše obravnavali kot provizorije. To pa pomeni, da lahko te stanovanjske hiše v primeru širših družbenih potreb odro na stroške lastnika. Hkrati so poudarili, da bo morala urbanistična inšpekcija preganjati vse »črne« graditelje, ki bodo brez dovoljenja gradili hiše. Razprava je pokazala, da bo treba take hiše porušiti.

M. K.

Vsak dan 800 štedilnikov iz Velenja

Proizvodnja gospodinjske opreme v velenjski tovarni »Gorenje« je letos znova narasla in bo znašala vrednostno blizu 6 milijard dinarjev. Izredno dobro gredo zadnje mesece v prodajo vse vrste štedilnikov; električni štedilniki ter štedilnikj na plin in trda goriva. Skupno izdela tovarna »Gorenje« na dan 800 štedilnikov. Za prihodnje leto predvidevajo doseči s proizvodnjo štedilnikov in pralnih strojev vrednost 10,7 milijarde dinarjev. F. K.

GORIŠNICA

Šola v gasilskem domu

V Gorišnici je potekal pouk v zadnjem času v nevzdržnih razmerah. Zaradi vse številnejših učencev bi morali uvesti pouk v štirih izmenah, kar bi povzročilo številne nove težave. Zato so sedaj gasilski dom porabili kot učilnico. M.

Včeraj - danes - jutri v Celju

DERVENTA ČEVLJI — Ženske se navdušujejo nad lično oblikovanimi čevlji tovarne iz Dervente. Odslej bo večja izbira teh čevljev tudi v Celju, saj bo tovarna čez nekaj dni odprla na Trgu V. kongresa lastno prodajalno.

ZELO ZADOVOLJNI — Minuli torek zvečer je znova gostovalo v Celju satirično gledališče »Jazavac« iz Zagreba z najnovejšim programom pod skupnim imenom Kerempuhovo velemesto. Dvorana v Narodnem domu sicer ni bila polno zasedena, a ne glede na to so obiskovalci odšli s predstave zelo zadovoljni. Satirično gledališče »Jazavac« bo v Celju še večkrat gostovalo.

ZOBJE, ZOBJE — Osnovna šola »Franja Vrunča« v Celju je po temeljitih pripravah v glavnem z lastnimi sredstvi uredila in opremila zobno ambulanto v šolskem poslopju. Šolo obiskuje več kot 1000 otrok, ki bodo v ambulanti imeli možnost zdravljenja zob. Sedaj sistematično pregledujejo zabovje vseh otrok, takoj za tem pa bo prišlo na vrsto popravljanje zob. Ta ambulanta je edinstvena v občini.

RAZSTAVA O PREKOMORCIH — V avli Narodnega doma in v eni stranskih dvoran so danes popoldne odprli razstavo dokumentov in fotografij o deležu prekomorskih enot v NOV Jugoslavije. Razstava bo odprta do 24. novembra.

VEČJI IZVOZ — Prihodnje leto bo celjska tovarna perila Toper izvozila v zahodne dežele skupno 1,800.000 srajc. Za 1,5 milijona srajc že imajo sklenjenih pogodb. Letošnji izvoz bo dosegel vrednost 1,700.000 dinarjev, od tega bo 700 milijonov deviznih dinarjev čistega, deviznega priliva na račun dela.

BISTRICA OB SOTLI

Krajevni praznik

V soboto, 20. t. m. bodo v Bistrici ob Sotli proslavili krajevni praznik. V proslavo bodo priredili ob 17. uri kulturni program, nato pa bo prosta zabava. Prireditelji vabijo prijatelje Obsotelja in nekdanje borce s tega terena na proslavo in na prijetno obujanje spominov iz minulih dni. D. V.

Naročajte DELO

Na štiri oči

Prvi nastop v reprezentanci

Marko Zupančič o boksarskem dvoboju z NDR

V Ljubljano se je včeraj vrnil član boksarskega kluba »Odred« Marko Zupančič (21), ki je pred dnevi nastopil na dveh meddržavnih dvobojih jugoslovanske državne reprezentance proti NDR v Berlinu in Dassauu. O svojih vtisih nam je pripovedoval takole:

»Za gostovanje v NDR smo se pripravljali 19 dni v zveznem centru na Košutnjaku (Bgd.), in sicer pod vodstvom zveznega trenerja Duška Bogdanovića in trenerja N. Popovića. Spričo premajhne prizadevnosti nekaterih boksarjev skupne priprave niso uspele najbolje, precej pa nam je škodovala tudi dolga in utrudljiva pot z vlakom do Berlina (nazaj smo potovali z letalom!). Naše priprave ne moremo primerjati s treningom nemških boksarjev: za srečanje z nami so bili tri mesece v skupnem taboru.«

— Prvi dvoboj z reprezentanco NDR je bil v Berlinu. To je bil vaš prvi nastop v državni vrsti?

»Da. Moj partner je bil znani nemški boksar Bruno Gusse, ki je uspešno tekmoval že na evropskih ter na olimpijskih igrah. Za seboj ima že 300 nastopov. Berlinski tisk je pred njegovo borbo z menoj obširno poročal o njem; njegov nastop — z njim je prišel tudi njegov kondicijski trener — je bil sredi pozornosti. V prvi rundi sva samo »tipala« drug drugega; šele pred koncem sem ga prvič napadel, tako da mu je pod silovitimi udarci nekoliko počila arkada. V drugi rundi je zato boksal na vse ali nič. Ničesar mu nisem ostal dolžan; borba je dvignila na noge več ko 3000 gledalcev. Z desnico sem ga trikrat silovito zadel, tako da se je zmaga že nagibala na mojo stran. Tedaj je zdravnik prekinil srečanje (zaradi arkade). V naši ekipi je razen mene zmagal samo še Petrić, tako da smo dvoboj izgubili 4:16.«

— Tudi v drugem nastopu je naše izbrano moštvo izgubilo (6:14)?

»Da, pomerili smo se s pomlajenimi ekipami. Našo je spremljala neverjetna smola; trem našim — Čopiču, meni in Premužu — je počila arkada, oškodovali pa so nas tudi sodniki. Zmago v polwelterski kategoriji sem imel že v žepu, saj je bil moj tekmec olimpijski kandidat Ziebert v tretji rundi po knock downu že popolnoma brez moči. Naš sodnik (Kostić) pa je minuto pred koncem prekinil srečanje; namesto z učinkovito zmago sem se zaradi točkovnih sodnikov moral zadovoljiti s porazom.«

— Kako so vaša nastopa v NDR ocenili naši boksarski strokovnjaki?

»Upam, da dobro. Kaže, da sem si kljub hudi konkurenci končno le zagotovil mesto v državni reprezentanci (skupaj s Stankovićem), razen tega pa sem tudi na seznamu olimpijskih kandidatov. Žal v domačem klubu nimam dobrih pogojev za vadbo; tako na primer sam plačujem rekvizite, skupaj z drugimi boksarji Odreda treniram v neustreznih prostorih itd. Edino, kar imamo, je dober trener, neumorni Janez Gale.«

Slovenski boksarji v Švici

LJUBLJANA, 18. nov. — Slovenska boksarska reprezentanca bo 24. t. m. odpotovala v Švico, kjer se bo v Zürichu in Schaffhausenu dvakrat pomerila z mestno reprezentanco Züricha.

Sedma partija remi

TBILISI, 18. nov. Sedma partija kandidatov za naslov svetovnega prvaka v šahu med Spaskim in Taljem se je na predlog Spaskega v 53. potezi končala z remijem. Po tej partiji je rezultat 3,5:3,5.

Talj : Spaski 3:3 (1)

TBILISI, 17. nov. — Po Taljevi bolezni sta sovjetski velemojstra z dvema dnevoma zamude sedla k sedmi partiji, v kateri je Talj vodil bele figure. Dvoboju sedaj prisostvuje tudi svetovni prvak Petrosjan. Partija je bila prekinjena v 42. potezi, strokovnjaki pa sodijo, da se bo končala remi.

Španska (Marshallov napad)

1. e4, e5 2. Sf3, Sc6 3. Lb5, a6 4. La4, Sf6 5. 0—0, Le7 6. Te1, b5 7. Lb3, 0—0 8. c3, d5 9. ed, S:d5 10. S:e5, S:e5 11. T:e5, c6 12. L:d5, cd 13. d4, Ld6 14. Te3, Dh4 15. h3, Df4 16. Te5, Df6 17. Te1, Dd6 18. Df3, Le6 19. Lf4, L:f4 20. D:f4, L:h3 21. Dg3, D:g3 22. fg, Lf5 23. Sd2, Tfe8 24. Sb3, Kf8 25. Sc5, a5 26. T:e8+, T:e8 27. a4, ba 28. T:a4, Te2 29. b4, ab 30. cb, Tb2 31. Ta8+, Ke7 32. Tb8, Td2 33. Tb7+, Kd6 34. T:f7, Lg6 35. Ta7, Kc6 36. Se6, Le4 37. T:g7, T:g2+ 38. Kf1, Tb2 39. Sd8+, Kb5 40. Tc7, Td2 41. Ke1, Tg2 prekinjeno.

Prekinjena pozicija je torej takale:

Beli (Talj): Ke1, Tc7, Sd8, b4, d4, g3 (6)

Črni (Spaski): Kb5, Tg2, Le4, d5, h7 (5). Na potezi je beli.

Jugoslavija : KAC 4:4

Razburljiv hokej za alpski pokal v dvorani Tivoli

LJUBLJANA, 17. nov. — V dvorani Tivoli je bila nocoj mednarodna hokejska tekma za alpski pokal med reprezentanco Jugoslavije in celovškim KAC. Srečanje se je končalo neodločeno 4:4 (0:1, 2:2, 2:1). Strelci: La France 3 ter Puschnigg 1 za KAC, Felc, Smolej II, Smolej I in Hiti za Jugoslavijo. Pred približno 3000 gledalci sta sodila Costazza in Stenico iz Italije.

Tekma je bila zelo razgibana, saj se ta dva tekmeca poznata med seboj že dolgo let. Jugoslovani so bili v 1. tretjini zelo podjetni pri snovanju napadalnih akcij, vendar premalo iznajdljivi pred vrati, niso pa znali izrabiti tudi številčne premoči (izključeni Felc, Del John in Puschnigg). Avstrijci so nazadnje povedli 1:0, za nameček pa je bil izključen Kristan.

Začetek druge tretjine je bil zelo podoben prvi, saj so gostje po začetni premoči domačih povišali na 2:0. Nato pa so Jugoslovani po hitrih nasprotnih napadih dvakrat zadeli celovška vrata. Izenačenje rezultata je nagnalo igralce še k večji prizadevnosti, pa tudi k vročekrvnosti. Veselje domačih je bilo kratkotrajno, kajti Kanadčan La France je naposled našel vrzel in povedel KAC znova v vodstvo — 3:2.

V zadnji tretjini je bila igra še bolj razburljiva, še zlasti, ko je Smoleju I le uspelo ukaniti celovškega vratarja. Toda za domače usodni La France je medtem, ko so drugi na hitro roko obračunavali medseboj, že tretjič zatresel jugoslovansko mrežo in spet spravil KAC v vodstvo — 4:3. Ko je že vse kazalo, da bo ostalo pri tem rezultatu — ne glede na premoč izbrane ekipe SFRJ in mnoge strele na avstrijska vrata — je Hiti na podajo Felca vendarle izenačil.

OBIŠČITE

VREME

PETEK

Oblačno, vmes še nekaj dežja

SOBOTA

Oblačno, v zahodni Sloveniji izdatnejše padavine.

NEDELJA

Pretežno oblačno

V Ljubljani

Obiščite
hotel SLON
hotel SLON

nejegovo mednarodno restavracijo, slaščičarno in bar, kjer se boste ob zvokih orkestra Jožeta KELBLA in pevke Elde VILER prijetno zabavali. Mednarodni artistični program sestavljajo: bolgarski plesni par DUO BISER, odličen domači akrobatski duet na žici DUO KARMELO, mednarodni žonglier in akrobatski plesni DUO BELMONDO, in striptizeta LIDIJA. Preurejeni moderni kavarniški in klubski prostori za bankete, sprejeme in konference, koncertno in zabavno glasbo igra orkester pod vodstvom Iva ILJASA.
Vabimo vas v narodno restavracijo v kleti, ki je odprta vsak dan od 12. do 24. ure, zabaval vas bo orkester narodne glasbe BARANJA.

Novo odprta SUMI expres bonboniera nasproti Drame

Postregli vas bomo z odlično MERCATOR kavo in raznimi slaščicami.

SEDAJ JE ČAS, DA OBIŠČETE TRGOVINO »BALA«

na Titovi cesti 3. Že so začeli z novoletno razprodajo po zelo ugodnih cenah, tam boste lahko dobili tudi tako iskano laneno platno za rjuhe po 1.080 din za meter.

Domžale

Gostilna na VIRU
»PRI DANI«

vas postreže z okusno pripravljenimi jedmi in s pristnimi vini. Domače koline. Se priporoča.

V Žireh

»SORA«

ki postreže gostom s prvovrstnimi jedmi in toči pristna vina po nizki ceni.

V Novi Gorici

V sodobnem in najmoderneje zgrajenem
PARK HOTELU

boste vedno lepo postreženi z odlično pripravljenimi jedmi in raznovrstnimi vini. Udobna prenočišča. Obiščite Park hotel — Nova Gorica.

V Beltincih

gostilno »ZVEZDA«

ob avtobusni postaji — Lendava, Beltinci, M. Sobota, Maribor, Ljubljana. Postregli vas bomo s toplimi in hladnimi jedmi po naročilu, raznimi specialitetami (meso iz tunke in domače pimerle) Sortna vina vedno v zalogi.
Sprejemamo naročila za večje skupine — prenočišča zagotovljena!

V Bresternici

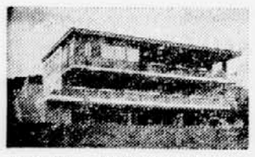

Obiščite v Bresternici na severni magistrali v dravski dolini pri Mariboru novo restavracijo
MOTEL JEZERO
Dobi se vsak dan sveži odojek in gibanice, kuhinja prvovrstna, za domače pijače preskrbljeno, prenočišča zagotovljena

V Slovenskih goricah

gostilno
ELBL
Sp. Žerjavci

Samo 2 in pol km oddaljena od Lenarta ob glavni cesti za G. Radgono. Goste postrežemo z raznimi jedmi in specialitetami po naročilu. V soboto in nedeljo vabljeni na postrvi in gibanice, dobite pa lahko tudi meso iz tunke, sortna vina. Večje skupine dobrodošle.

Na Kapeli

GOSTILNO DUNAJ

Lepa izletniška točka, oddaljena komaj 3 km od zdravilišča Slatina Radenci. Pot vas vodi skozi lep bukov gozd, dostop mogoč tudi z motornimi vozili. — Postregli vas bomo z mesom iz tunke in domačo salamo.
Našim gostom lahko vsak dan nudimo kmečko skuto z domačo kislo smetano. Sortna vina kapelski biser, renski rizling, zeleni silvaner in druga vina vedno v zalogi

V Makolah

letovišče
GRAD STATENBERG
pošta Makole

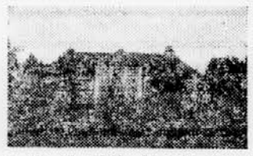

ki ima 80 ležišč. Po želji gostov pripravimo specialitete, v zalogi imamo sortna in istrska vina. V soboto glasba s plesom — večje skupine imajo popust. Dalmatinski pršut, čevapčiči in ražnjiči vedno v zalogi. Topla in mrzla jedila. Pridite in postregli vas bomo

V Zrečah

GOSTILNO PRI ZADRUGI

Zreče od glavne ceste Konjice — Celje le 2 in pol km asfaltirana nova cesta. Postregli vas bomo s toplimi in hladnimi jedmi po naročilu razne specialitete, vec je skupine so zaželene. V posebnem prostoru vinska klet, soobno urejene tujske sobe, sortna vina vedno v zalogi. Iz Zreč vodi cesta prek Resnika in Peska do mariborskega Pohorja

Na Vrholah

gostilno
na **VRHOLAH**

Kjer pripravijo gostom okusne klobase iz tunke, domače salame, topla in mrzla jedila po naročilu. Točijo domači ritoznojčan. Sprejemamo naročila za kolektivne izlete — cene konkurenčne, postrežba solidna

V Gornji Radgoni

sodobno urejen
»HOTEL GROZD«

ki razpolaga z lepo urejenimi prenočišči, samska soba din 1.400, soba z dvema posteljama din 2.600, Postregli vas bomo z raznimi dobro pripravljenimi jedmi in specialitetami po naročilu. Kuhinja je poznana kot dobra. V zalogi imamo razna sortna vina. Pridite in postregli vas bomo

V novo odprti turistični postojanki »Jež«,

v prijetnem majhnem gozdičku, ob cesti Radenci-Radgona (oddaljen iz Radenc le 500 m) vam bodo v hišici, kriti s slamo, postregli s pristnimi prleškimi specialitetami, z jedmi na ražnju in izvrstno domačo kapljico.

V Apačah

gostilno
KOVAČIĆ VILI

Ljubitelji rib — v zalogi imamo vsak dan morske in sladkovodne ribe, meso iz tunke, vsako soboto domače koline. Postregli vas bomo s toplimi in mrzlimi jedmi,

kakovostnimi domačimi vini — vedno v zalogi. Večje skupine imajo 15 % popusta. Vabljeni!

V Radljah

Gostinsko podjetje
»JELKA« — RADLJE
ob Dravi
obrat CARAVANING

ob avto cesti Dravograd—Maribor vabi cenjene goste. Letos bo odprt vso zimo, oskrbovan s toplimi in hladnimi jedmi, po naročilu razne specialitete, v zalogi pristna štajerska vina — vabljeni!

V Mariboru

kavarno
»ASTORIA«

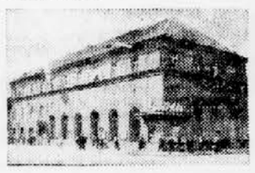

pri starem mariborskem gradu, Kavarna je urejena v starem dunajskem slogu. Poskrbljeno je za prijetno razpoloženje pri vsakodnevnem koncertu, udoben počitek na lepem, senčnem vrtu. Ples in zabava na letnem vrtu in v nočnem lokalu »Dancing« od 20 do 4. ure.

kolodvorsko restavracijo
Maribor

Kjer dobite okrepčila, prigrizke in pijače, izbrane specialitete srbske kuhinje v restavraciji na železniški postaji in poleti tudi na restavracijskem vrtu. Menjalnica.

MESTNO RESTAVRACIJO

v bližini Glavnega trga s parkirnim prostorom. Gostom postrežejo z vsemi jugoslovanskimi kuharskimi specialitetami. Dobra sortirana vina iz vse Jugoslavije. Menjalnica

gostinsko podjetje
ASTORIA

Bife »TURIST« na mejnem prehodu Šentilj! Pri potovanju v Jugoslavijo preko Šentilja vam je tako na mejnem prehodu in pri povratku na razpolago bife »Turist« z originalnimi jugoslovanskimi stekleničnimi vini in ostalimi pijačami, suhimi in konserviranimi mesnimi izdelki, narodnimi umetninami in turističnimi spominki in menjalnico

gostilno
»PRI MOSTU«
Trate

ki je prava domača gostilna. Gostom postrežejo z domačimi prleškimi specialitetami, najboljšimi slovenjegoriškimi vini. Čedne in cenene tujske sobe. Menjalnica

V Slovenskih Konjicah

gostinsko podjetje
JELEN

ki je vedno oskrbovano z raznimi toplimi in hladnimi jedmi, po naročilu; specialitete, pristna vina vedno v zalogi. Ob sobotah in nedeljah plesna glasba. Za prenočišča je priskrbljeno. Obiščite grajski park z gostiščem »Pri ribnikue. Okolica primerna za izlete. Vabljeni

Na Pragerskem

gostinsko podjetje
KOLODVORSKO RESTAVRACIJO

Potniki, ki prestopijo v smeri Čakovec — M. Sobota — Ptuj, se lahko okrepčajo v restavraciji. Velika izbira jedil in dobra postrežba. Za prenočišča je priskrbljeno.

V Zgornji Polskavi

obiščite
VAŠKI DVOR

v Zgornji Polskavi pri avtobusni postaji ob glavni cesti Maribor — Ljubljana. Postregli vam bodo z mesom iz tunke in dobrimi gibanicami.

V Celju

HOTEL CELEIA
CELJE - JUGOSLAVIJA

SPREJEMAMO aranžmaje po naročilu. Grupam nudimo popust.

Obiščite nas, če potujete skozi Celje. Če ste na službenem potovanju, če ste na dopustu. Postregli vas bodo vljudno in v vaše zadovoljstvo

V Rogaški Slatini

V nedeljo na izlet v **ROGAŠKO SLATINO** — biser med gozdovi Boča in Donačke gore. Prepričani smo, da boste z izletom zadovoljni. Za prenočišča priskrbljeno

V Kamniku

Stari grad
»PLANINSKI DOM«
zasebno gostilno

Gostom postrežejo s toplimi in mrzlimi jedmi, domačo salamo, domačimi krvavicami in pečenicami z zeljem in domačimi vini. — Vsako soboto iga domači trio.
Za goste prenočišča
Priporočamo se za obisk — sporočite po tel. 83-311.

V Škofji Loki

zasebno gostišče
»PLEVNA«
— Karlin Gašper —

— Škofja Loka, kjer vas bodo postregli z odlično pripravljenimi jedmi in pristno kapljico. Cene nizke.

Obiščite hotel
KRONA

— Škofja Loka, kjer boste odlično postreženi z okusnimi in raznovrstnimi jedmi ter pristnimi vini — za goste udobna prenočišča — vse po zmerni ceni. Odlična postrežba je tudi v restavraciji »Dom pod planino« — Trebije

V Bašlju

POČITNIŠKI DOM
»RADE KONČAR« V BAŠLJU
PREJSNJI »GAMSOV RAJ«
Pod Storžičem

je odprt za vse goste vso zimo. Restavracija — prenočišča. Centralna kurjava — cesta prehodna. — Obiščite nas in se prepričajte.
Telefon 70-350 Radovljica.

Na Bledu

privatno gostilno
AZMAN SLAVKO
»PRI SLOSARJU«

kjer vam postrežejo z okusno pripravljenimi jedmi in izbranimi vini. Udobna prenočišča, parkirni prostor.

Grand hotel »TOPLICE«

ki je najmoderneje opremljen, ima kopališče s termalno vodo, s stalno temperaturo 23° C. Na sporedu so razne zabavne prireditve. V kuhinji vam pripravijo priznana mednarodna in domača jedila. Izletniki, ko obiščete Gorenjsko, oglasite se v hotelu »TOPLICE«, kjer boste vedno zadovoljni z odlično postrežbo

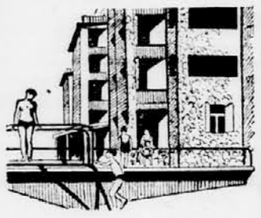

gostišče
»POSAVEC«
kraj Posavec

je ob glavni cesti med Kranjem in Radovljico. Za goste pripravijo postrvi, piščance, vedno sveže pečenice, krvavice in jedila na žaru. Ob sobotah, nedeljah in ponedeljkih žabji kraki. Po naročilu pripravijo tudi prvovrstna jedila za novoporočence. Priznana jedila in pristna vina.
Prostori za zaključene družbe. Poceni in udobna prenočišča. Menjalnica za vse vrste valut.
Obiščite!

V Radovljici

Obiščite na novo preurejeni
»ŠLANDROV DOM«

v Radovljici, kjer boste lahko izkoristili vaš letni dopust. Centralna kurjava — dobra oskrba. Dom ima zelo primerne prostore za seminarje in družinske slavnosti. Cena je zelo ugodna. Za goste pripravijo odlične specialitete in točijo pristna vina. Dom bo redno obratoval od 28. novembra t. l. dalje

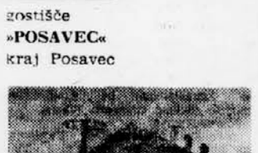

Obiščite »Slandrov dom« v Radovljici!

HOTEL GRAD PODVIN

renomirani hotel v zgodovinskem gradu Podvin, katerega je opisal že Valvasor in ki leži ob glavni cesti Kranj—Bled

Gostom postrežejo z okusnimi mednarodnimi jedmi in izbranimi vini. Udobna prenočišča. Na razpolago so prostori za seminarje konference in družinske svečanosti. Aperitiv, bar, lastno kopališče za goste, menjalnica itd.

Turistične informacije

Primorska:

V **Kopru** ima nekaj prostora hotel Triglav, vendar pa priporoča rezervacije. Dovolj prostora je v hotelih Žusterna in Galeb. Hotel Adria v **Ankaranu** ima dovolj prostora. Motel Rižana priporoča rezervacije za soboto in nedeljo. V **Izoli** je dovolj prostora v hotelu Zora in v hotelu Belvedere.

Prireditve: V sredo, 24. novembra, bo v glasbeni šoli v Kopru koncert pianista Marijana Lipovška in njegovega ansambla. V petek, 26. novembra, bo ob 18.30 v Izoli literarni večer pesnikov amaterjev obalnega območja.

Goriška:

V **Bovcu** in **Logu pod Mangartom** je dovolj prostih postelj. Dovolj prostora je tudi v hotelih v **Tolminu, Mostu na Soči, Novi Gorici, Ajdovščini** in na **Lokvah**. Hotel Poldanovec na **Lokvah** ima sobe ogrevane; penzion stane 4.000 dinarjev.

Gorenjska:

Na **Bledu** so zaprti vsi hoteli, razen hotela Jelovica, ki ima dovolj prostora. Dovolj prostora je tudi pri zasebnikih. V **Tržiču** in **Podljubelju** je dovolj prostora. Prostor je tudi v planinskih domovih na **Kofcah** in pod **Storžičem**. V **Kranju** je v hotelu Evropa 15 prostih postelj, v hotelu Jelen 10, zasebniki pa jih imajo 30. V **Preddvoru** je v gradu Hrib 70 prostih postelj, pri zasebnikih pa 50. Na **Jezerskem** je v domu 80 prostih postelj, pri zasebnikih pa 20; **Češka koča** je zaprta. Dom na **Krvavcu** ima 120 prostih postelj; rezervacije za 29. november sprejema Planinsko društvo Kranj; Na Krvavcu je na Njivicah možna smuka. Hotel Airport na **Brniku** ima 15 prostih postelj.

Ljubljana z okolico:

V **Ljubljani** je zaseden hotel Ilirija, do 21. novembra pa bo zaseden tudi hotel Turist. Dovolj prostora je v hotelih Lev in Slon in prav tako tudi pri zasebnikih. Hotel Union ima še nekaj prostih postelj. Na **Vrhniki** ima hotel Mantova 14 prostih postelj, zasebniki pa jih imajo 35. Dovolj prostora je v hotelu Martin Krpan in pri zasebnikih v Logatcu. Zasebna gostišča v **Rovtah** imajo 10 prostih postelj. Na **Rakeku** imajo zasebniki 13 prostih postelj. Gostišče v **Rakovem Skocjanu** ima 14 prostih postelj. V **Cerknici** so v restavraciji Jezero 4 proste postelje in prav toliko jih je tudi pri zasebnikih. Dom na **Slivnici** ima 40 prostih postelj. Na **Velikih Blokah** je v gostišču Miklavčič 20 prostih postelj, gostišče **Baudek v Žilcah** pa jih ima 6. Nekaj prostora imajo tudi zasebniki v **Begunjah** in v **Loški dolini**. Dom na **Krimu** je zaradi snega zaprt. Dovolj prostora imata turistična domova na **Kureščku** in na **Poljevem**. Hotel Šimnovec na **Veliki planini** ima dovolj prostora. Prostor je tudi v domu v **Kamniški Bistrici**. V **Zasavju** ima Planinski dom na Mrzlici 45 prostih postelj, Planinski dom na Kumu 16, dom borcev NOB na Vrheh 6 in sindikalni dom na Partizanskem vrhu 30. V **Litiji** ima restavracija Pošta 20 prostih postelj, zasebniki pa jih imajo 25. Zasebniki v **Šmartnem pri Litiji** imajo 10 prostih postelj. V **Gabrovki** je pri zasebnikih 10 prostih postelj. Prostor je še v **Medijskih toplicah**, partizanskem domu na **Pristavi** in v **Domžalah**.

Prireditve: V Narodni galeriji v Ljubljani je odprta razstava srbskega slikarstva 19. stoletja.

Dolenjska:

V **Novem mestu** ima nekaj prostora hotel Metropol, dovolj prostora pa je v hotelu Kandija. Dovolj prostora je pri zasebnikih v **Dolenjskih Toplicah**. Zdravilišči v **Šmarjeških in Cateških toplicah** sta zasedeni, vendar pa je povsod še dovolj prostora pri zasebnikih. Zdravilišče v Cateških toplicah ima proste tudi nekurjene sobe. Dovolj prostora je v hotelu Sremič v **Krškem**, na **Otočcu** in v planinskem domu na **Mirni gori**.

Štajerska:

V vseh turističnih krajih na celjskem turističnem območju je dovolj prostih postelj razen v zdraviliškem domu v **Rogaški Slatini**. **Prireditve:** Na gori Oljki bodo imeli 29. novembra »puranovo večerjo«. Priporočajo rezervacije.

Koroška:

V hotelu Korotan in v hotelu Pohorje v **Slovenjem Gradcu** je skupaj 45 prostih postelj. Hotel Planinka v **Crni na Koroškem** ima 45 prostih postelj. Pri **Ravnah na Koroškem** ima smučarska koča 20 prostih postelj, Poštarski dom pa 13. V hotelu v **Mežici** je 6 prostih postelj, v hotelu Košenjak v **Dravogradu** pa 19.

Pomurje:

V **Murski Soboti** ima hotel Zvezda 32 prostih postelj, hotel Central pa 12. V **Radencih** je za prto zdraviliško naselje, medtem ko imajo hoteli 23 prostih postelj, zasebniki pa 86. V **Ljutomeru** ima gostišče Jeruzalem 15 prostih postelj, gostišče Prlek pa 19. Letoviško naselje v **Moravcih** je zaprto; odprta je samo restavracija. Kopanje je možno v kabinah. Gostišče Zvezda v **Beltincih** ima 16 prostih postelj, dom na Goričkem v **Gornjih Petrovcih** 10 in hotel Grozd v **Gornji Radgoni** 39 prostih postelj.

P E N T O N A II

Idealna kamera za amaterje! Fotografirajte s kamero, ker je enostavna!

Fotografirajte s kamero PENTONA II!

PENTONA II
je dobra kamera.

Vsak amater je zadovoljen z delovanjem kamere
PENTONA II

Kamera je priročna in enostavna, tehnično delovanje je brezhibno. Kamera je opremljena z objektivom za korekcijo barv, avtomatskim zaklopom, sinhronizacijo za fleš in s praktičnim sprožilcem.
Kamera PENTONA II je izredno primerna za vse vrste amaterske fotografije.

Zahtevajte podatke pri vašem trgovcu foto-materiala.
Zastopnik za SFRJ:

HERMES, Ljubljana, Mestni trg 25

FAKULTETA ZA NARAVOSLOVJE IN TEHNOLOGIJO
Univerze v Ljubljani

razpisuje na oddelku **za montanistiko pri katedri za tehnično rudarstvo mesto**

rednega asistenta
za predmete tehničnega rudarstva.

Pogoj: diplomiran rudarski inženir II. stopnje z ustrezno prakso v premogovnikih in z znanjem vsaj enega tujega jezika. Osebni dohodki po pravilniku. Razpis velja do zasedbe mesta. Pravilno kolkovane ponudbe z življenjepisom in prilogami naj prosilci vložé v tajništvu fakultete Aškerčeva 9.

9795

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega dragega očeta

Janeza Fajfarja

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so kakorkoli izrazili svoje sočustvovanje, darovali cvetje in ga spremili do groba. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Bračkovi za požrtvovalno zdravljenje, g. dekanu Golobu za poslovilni govor in pevcem.

Žalujoča žena Kati z otroki

Škofja Loka, 17. nov. 1965

ZAHVALA

Vsem, ki ste ob bridki izgubi naše nepozabne

FANČI HASSL-ROZMAN

pismeno ali ustno izrazili sožalje, poklonili prekrasno cvetje in jo v tako velikem številu spremili na zadnji poti, se toplo in iskreno zahvaljujemo. Prav tako se zahvaljujemo dr. Aldu Furlanu za skrb in nego in č. duhovščini.

Žalujoči: suprog Lujo, sestre Slava, Angela, Pavla, nečaki Tatjana, Andreja, Borut, družine Rozman, Hassl, Pavlin, Šedivy, Bučar, Hrovatin, Florjančič, Zacconi, Simon in drugo sorodstvo.

Ljubljana, Brezje, Bjelovar, New York, Bologna, Dannstadt.

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega

DUŠANA PAVLIČA

predavatelja na filozofski fakulteti

se prisrčno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali, mu darovali vence in cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo dekanu filozofske fakultete prof. dr. Stanku Gogali in predstojniku oddelka za germanske jezike in književnosti na filozofski fakulteti prof. dr. Janezu Stanoniku za ganljive poslovilne besede.

Žalujoča rodbina Pavličeva

Ljubljana, 17. novembra 1965

ZAHVALA

Ob prerani izgubi mame

Frančiške Berne

roj. KENIČ

se prisrčno zahvaljujem vsem prijateljem in znancem, ki so izrazili sožalje, poklonili cvetje in vence, jo spremili do groba ter pevcem za žalostinke. Iskrena hvala kolektivu podjetja »JADRAN« Export-import Sežana in hišnim sostanovalcem za vso skrb in pomoč izkazano ob tej bridki priložnosti.

Žalujoča hčerka Nada in drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi našega dragega moža in očeta

Valentina Peternela

se iskreno zahvaljujemo vsem znanim in neznanim, ki so ga tako številno spremili na njegovi zadnji poti in nam pismeno ali ustno izrazili sožalje. Prav posebna zahvala Soškemu gozdnemu gospodarstvu Tolmin in ing. Klanjščku za poslovilne besede.

Žalujoči:

žena Cilka, hči Majda in drugo sorodstvo

V Tolminu, dne 16. novembra 1965

ZAHVALA

Ob smrti našega strica in svaka

Alojza Riglerja

višjega vet. svetnika v pokoju

se zahvaljujemo vsem znancem, prijateljem in stanovskim tovarišem, ki so počastili njegov spomin in ga v tako velikem številu pospremili na poslednji poti. Toplo se zahvaljujemo pokojnikovim sosedom iz Vel. Lašč in Praproč, ge. Tončki Vesel, družini Planinčevi in Peterlinovi ter zdravniku dr. Mejaču za pomoč med boleznijo. Iskrena hvala za občutene poslovilne besede, ki so jih ob grobu spregovorili njegov prijatelj iz mladosti Ivan Rigler, veterinar dr. F. Kovač in zastopnik Društva upok. iz Vel. Lašč tov. Keržan. Globoko so nas ganile prelepe žalostinke, ki so jih zapeli člani gregorskega pevskega zbora. Iskrena jim hvala, prav tako tudi čč. duhovnikom za opravljene pogrebne obrede.

Nečaki, nečakinje, svakinje in drugi sorodniki

V Ljubljani, 15. novembra 1965

ZAHVALA

Ob prerani smrti našega dragega moža, tata, starega ateka ter strica

Valentina Dreva

upokojenega železniškega vlakovodje

iz Šmarja pri Jelšah, se toplo zahvaljujemo vsem, sorodnikom in znancem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti in nam izrazili osebno ali pismeno sočustvovanje. Še posebej iskrena hvala zdravnici dr Grat Granar Erni iz Šmarja, za njeno nesebično, požrtvovalno zdravljenje ter lajšanje pokojnikove bolezni, zdravstvenemu osebju kirurgičnega oddelka celjske bolnišnice, gosp. dekanu Golobu, stanovskima tovarišema Erjavcu in Vipotniku za tople poslovilne besede. Vsem železničarjem, vsem darovalcem vencev in cvetja, vsem ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti, še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Ana, hčerka Zinka, sinova Avgust in Oton, zet Ivan in vnukinje Rezi, Vanči in Meti.

Šmarje, 18. novembra 1965.

V soboto bodo izrekli sodbo

Včeraj so imeli sklepno besedo zagovorniki obtožencev kluba »Železničar«

SARAJEVO, 18. nov. (Tanjug) — Pojutrišnjem bodo izrekli sodbo skupini nekdanjih funkcionarjev nogometnega kluba Železničar in drugim obtožencem v zvezi z nezakonitim formiranjem črnega sklada v tem klubu.

Danes so imeli sklepno besedo tudi zagovorniki drugih obtožencev. Zagovornik Franja Šuha je zahteval, naj umaknejo obtožbo, da je Šuh uničil obračun o prodaji neregularnih nogometnih vstopnic, »ker sta to od njega zahtevala Mahić in Šljivar«. Na zahtevo odvetnika Hajrudina Mulalića je sodni senat sklenil do razsodbe izpustiti iz zapora Franja Šuha.

Odvetnik dr. Vlado Marić, ki zagovarja obtoženega Rada Šutića, komercialista tiskarne »DES«, v kateri so tiskali ilegalne vstopnice, je predlagal za obtoženca pogojno kazen, medtem ko je zagovornik Alojza Miladinovića, odvetnik Zijah Spaho, zahteval, naj Miladinovića oprostijo.

Na Vipavskem še dežuje

AJDOVŠČINA, 18. nov. — Deževje, ki se je na Vipavskem začelo pred nekaj dnevi, še traja. Reka Vipava je precej narasla, tako da je voda dosegla višino bregov. V zgornjem toku je reka danes prestopila bregove, vendar ni povzročila večje škode.

Promet na cesti Nova Gorica—Razdrto poteka počasneje in z manjšimi zastoji.

Letos za četrtino več nesreč

V Sloveniji se je v 9 mesecih pripetilo 6.324 prometnih nesreč

V devetih mesecih letošnjega leta se je na cestah Slovenije pripetilo 6324 prometnih nesreč, kar je za 24 odstotkov več kot lani v istem času. Zaradi poškodb pri teh prometnih nesrečah je umrlo 245 ljudi, v istem času lani pa 213. Huje in laže se je poškodovalo 5270 ljudi, kar je za 553 več kot lani.

Skoraj polovica vseh prometnih nesreč se je primerila junija, julija in avgusta, torej v turistični sezoni. Število nesreč, ki so jih imeli tujci na naših cestah, je za 47 odstotkov večje kot v devetih mesecih lani. Skoraj polovico teh nesreč so povzročili tuji vozniki. Številka na prvi pogled upravičeno vzbuja skrb, zato je treba omeniti, da je bilo letos pri nas kar za 135 odstotkov več tujih voznikov kot lani. Značilno za prometne nesreče tujih voznikov je povečanje števila nesreč s hujšimi posledicami in s smrtnim izidom.

Pri analizi nesreč za letošnjih devet mesecev je zanimiva ugotovitev, da je nesreč v naseljenih krajih precej manj, kar je vsekakor rezultat boljšega dela miličnikov in preventivno vzgojne dejavnosti. Med vzroki nesreč je na prvem mestu neprimerna hitrost, zaradi katere je bilo 18 odstotkov vseh nesreč. Preveliki hitrosti sledijo nepazljivost, vpliv alkohola, neupoštevanje prednosti itd.

Zanimivi pa so tudi podatki o številu motornih vozil v Sloveniji. Konec septembra je bilo registriranih 100 tisoč 514 motornih in priklopnih vozil, brez mopedov. Število se je v primerjavi z lanskim letom povečalo za približno 12.000 motornih vozil. Precej več pa je tujih avtomobilov v tranzitnem, turističnem in maloobmejnem prometu. Na obmejnih prehodih naše republike je do začetka oktobra prispelo k nam 2,733.463 tujih motornih vozil, kar je za 135 odstotkov več kot v istem času lani. Povečanje števila avtomobilov na naših cestah pa spremljata dve značilnosti. Tako povečan promet je v glavnem potekal na nespremenjenih cestnih površinah, močno pa se je razširil na ceste nižjega reda.

Zaradi vsega tega so na naših cestah letos povsem drugačne prometne razmere, kot pa so bile lani ali pred dvema letoma. Vozniki vse bolj pogosto vozijo v bolj ali manj strnjenih kolonah, povečala se je hitrost vožnje, prehitevanje postaja vedno bolj nevarno, kar često povzročajo tudi prepočasni vozniki. Žal moramo hkrati tudi ugotoviti, da se vozniki, predvsem tisti, ki še nimajo dovolj izkušenj, niso dovolj prilagodili novim razmeram.

V. S.

Loto

1. Končno poročilo za 45. kolo lota. (Žrebanje je bilo 9. novembra 1965.)

Peterke	1,517.785 din
Četverke	17.117 din
Trojke	826 din

Rok za izplačevanje dobitkov do 16. januarja 1966.

2. Začasno poročilo za 46. kolo lota

Žrebanje je bilo 16. XI. 1965.

Izžrebane številke: 2, 24, 26, 33, 35 in dodatna 25

Vrednost dobitkov po začasnem poročilu:

Peterke	4,754.505 din
Četverke	62.559 din
Trojke	1.402 din

DOBITKI V SLOVENIJI

Četverke

Ljubljana (2) 1-O-537626/4 1-O-538344/4

Kamnik (2) 41-T-209457/4 41-T-209457/4

Maribor (1) 56-O-522742/4

Rudija so našli

MARIBOR, 18. nov. — 11-letnega Rudija Sakelška iz Lesjakove ulice v Mariboru, ki je 16. novembra odšel zdoma, je na ulici v Ptuju srečal družinski znanec ter ga ponoči pripeljal materi. To je sporočila danes otrokova mati Marija Sakelšek na mariborskem dopisništvu Dela. Vsa srečna je povedala, da je njen sinko čital Seliškarjevo knjigo o Rudiju, ki je odšel od doma in želel priti v Ameriko. Pod vplivom te knjige je odšel od doma. Rudi je svoji mamici obljubil, da ne bo nikoli več poskusil česa takega.

M. K.

POLEDICA JE BILA HITREJŠA — Kljub pripravam v toplejših dneh je cestno službo prva poledica letos marsikje prehitela. Tako tudi v sredo zjutraj na vrhniškem klancu. Miličniki so že na Vrhniki ustavljali vozila, ki so morala čakati v dolgi koloni dobro uro, dokler niso cestišča posuli s peskom. Foto: S. Busić

Huda nesreča v Globokem

18-letni V. Maček umrl med vožnjo v bolnišnico

RIMSKE TOPLICE — V sredo ob 18. uri se je na cesti III. reda pri železniškem viaduktu v Globokem pri Rimskih Toplicah smrtno ponesrečil 18-letni Viktor Maček iz Mišjega dola pri Jurkloštru. Pokojni se je peljal na zadnjem delu tovornjaka, ki ga je vozil Stanislav Trček. Pri viaduktu je voznik zapeljal tako, da je z zaboji, ki so bili naloženi na vozilu, zadel ob zid. Pri tem se je tovor pomaknil nazaj in hudo ranil Mačka, ki je sedel zadaj. Ponesrečenec je med vožnjo v bolnišnico umrl.

KRANJ — Iz Preddvora proti naselju Tupaliče je v sredo popoldne peljal kolesar Franc Zaplotnik, star 39 let. Pred hišo št. 45 je iz neznanega vzroka zapeljal s ceste. Padel je pred hišna vrata, kjer je hudo ranjen obležal v nezavesti. Z rešilnim avtobilom so ga odpeljali v bolnišnico.

KRANJ — Osebni avtomobil »zastava 750«, ki ga je vozil Ferdinand Pintar, je v sredo nekaj po 19. uri s precejšnjo hitrostjo peljal od Posavca proti Kranju. Pri nadvozu v Naklem je pritisnil na zavore, ker je hotel zaviti na levo. Na poledeneli cesti ga je zaneslo in je s prednjim delom avtomobila trčil v obcestno ograjo. Ranil se ni nihče, škode na avtomobilu pa je za 400 tisoč dinarjev.

V naši republiki je bilo v sredo od 18 nesreč kar 11 zaradi poledenele ceste. V nesreči pri Globokem je izgubil življenj 18-letni Viktor Maček, v drugih pa so se 3 osebe hudo ranile, prav toliko pa je bilo laže poškodovanih. Tokrat je bila gmotna škoda precejšnja, saj so jo ocenili kar na 7 milijonov 700 tisoč dinarjev.

● aktualno
● zanimivo
● privlačno
● veselo
v sliki in besedi »TT«

Tri mesece je vlamljal

M. Gašperič obsojen na 4 leta strogega zapora

MARIBOR, 18. nov. Pred sodnike mariborskega okrožnega sodišča je moral stopiti spreten vlomilec, 25-letni rudar v trboveljskem rudniku, Martin Gašperič. Za celo vrsto vlomov v juniju, juliju in avgustu v Ljutomeru, Kogu in v Trbovljah so mu odmerili štiri leta strogega zapora.

V Kogu je s ponarejenim ključem odprl mladinsko sobo in odnesel gramofon in 35 plošč. Na vrsto je prišla tudi ljutomerska knjigarna. Z nožem je odprl ključavnico na izložbi in iz nje vzel tri nalivna peresa, dva fotografska aparata, dve torbi in še nekaj drobnjarij. Zjutraj so v Ljutomeru ugotovili, da manjka v izložbi za približno 56 tisočakov predmetov.

Gašperič je privedel na kaznivo pot tudi mladoletnika F. V. Z njim je izpeljal vse nadaljnje vlome. V tej družbi je Gašperič vdrl v mlečno restavracijo v trboveljskem domu Svobode. Odnesel je 83.680 din, dve steklenici likerja in za 18 tisočakov cigaret. Pri tem vlomu, ko je moral nasilno odpreti troje vrat in mizni predal, si je pomagal z odpiračem in s kuhinjskim nožem.

Po tem so tatinski obisk znova dobili v Ljutomeru. Z mladoletnikom sta vdrla v ljutomersko trgovino »Elektra« in odnesla dva transistorja, dva električna brivska aparata, prgišče transistorjevih nadomestnih delov in sedem stotakov. Vrednost teh predmetov je 134.000 din.

Največ dobička pa je Gašperiču vrgel vlom v poslovalnici kombinata Jeruzalem Ormož v Vitanu. V ročni blagajni v skladišču je našel 64.250 din, iz mizice v pisarni pa je odnesel 242.000 dinarjev.

Gašperiča so doslej že dvakrat kaznovali zaradi podobnih kaznivih dejanj. Obtoženec je kradel v Ljutomeru, Kogu in Vitanju zato, ker je menil, da nihče ne bo posumil vanj, saj se je zanašal, da so Trbovlje od teh krajev precej oddaljene.

Prenehalo je biti srce našemu dragemu možu, očetu, staremu očetu in tastu

Danijelu Federenku

upokojencu

Pogreb dragega očeta bo v petek, 19. novembra 1965, ob 15. uri iz hiše žalosti, Titova 59, na pokopališče Blejska Dobrava.

Žalujoči:

žena, otroci Dana, Ela, Stane in Marta, zetje Zmago, Pero in Boris, vnukinje Breda, Nevenka, Ester in Ines, Magda in drugo sorodstvo

Jesenice, Koper, 18. novembra 1965

IZDAJA IN TISKA ČASOPISNO PODJETJE DELO, LJUBLJANA TOMSIČEVA 1 — TELEFONI 23-522 DO 23-526 — OGLASNI ODDELEK: LJUBLJANA, TITOVA 1, TELEFON 21-896 — PODRUŽNICA LJUBLJANA, TITOVA 1, ODDELEK ZA LJUBLJANSKE NAROČNIKE 21-832, ZA ZUNANJE NAROČNIKE 20-463, POŠTNI PREDAL 29 — BRZOJAVNI NASLOV: »DELO« LJUBLJANA, ŽIRO RAČUN PRI NARODNI BANKI LJUBLJANA 501-1-167 — MESEČNA NAROČNINA 1400 DINARJEV — ROKOPISOV NE VRAČAMO

Telefon dežurnega urednika: 20-646

STOL KAMNIK
mednarodni sejem pohištva in opreme GR ljubljana - hala A
razstavljeni izdelki v prodaji pri slovenijalesu in lesnini

Gledališče

DRAMA SNG LJUBLJANA — je na gostovanju na Poljskem in v ČSSR.

Sobota, 20. nov., ob 19.30: M. Frisch, DON JUAN ALI LJUBEZEN DO GEOMETRIJE. — (Komedija). Izven. Predstava MGL v Drami SNG.

Jutri zvečer bo Mestno gledališče ljubljansko uprizorilo v Drami SNG znamenito komedijo Maxa Frischa »Don Juan ali ljubezen do geometrije«. Predstava bo izven abonmaja. Vstopnice so v prodaji pri dramski blagajni ob običajnih urah, rezervacije na tel. 21-102.

OPERA

Sobota, 20. novembra: Borodin: KNEZ IGOR. Gostovanje v Trevisu v Italiji.

Nedelja, 22. novembra: Borodin: KNEZ IGOR. Gostovanje v Trevisu v Italiji.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO
Gledališka pasaža

Petek, 19. nov., ob 19.30: S. O'Casey, PLUG IN ZVEZDE. Premiera študentskega aktualnega gledališča. Izven.

Sobota, 20. nov., ob 19.30: J. Anouilh, ARDELE ALI MARJETICA. (Komedija). Izven.
Ob 19.30: M. Frisch, DON JUAN ALI LJUBEZEN DO GEOMETRIJE. (Komedija). Izven. — Predstava MGL v Drami SNG.

Opozarjamo na izvenabonmajski predstavi satirične komedije Jeana Anouilha »Ardele ali Marjetica« jutri v nedeljo zvečer. Vstopnice so v prodaji, rezervacije na 21-660

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana Mestni dom

Sobota, 20. nov, ob 20. uri: Župančič: VERONIKA DESENISKA. Izven.

Nedelja, 21. nov., ob 16 in 19.30: Župančič: VERONIKA DESENISKA. Izven.
Rezervacije 312-860

SLOV. LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE

Petek, 19. nov., ob 15.30: D. Garrick — A. Smole: VARH — A. Medved: RENDEZ — VOUS. Komedij. I. šolski abonma in izven.

Sobota, 20. nov., ob 19.30: D. Garrick — A. Smole: VARH — A. Medved: RENDEZ —VOUS. Komediji. Izven abonmaja. Vstopnice so v prodaji.

Nedelja, 21. nov., ob 10. uri: D. Garrick — A. Šmole: VARH — A. Medved: RENDEZ — VOUS. Komediji. I. nedeljski dopoldanski abonma in izven.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Petek, 19. nov.: Jurčič-Govekar: DESETI BRAT ob 17 uri za dijake šole St. Žagar, ob 19.30 Izven.

Koncerti

PIANIST ANTON DIKOV iz Sofije, nagrajenec na šestih mednarodnih tekmovanjih, bo koncertiral drevi ob 20.15 v Filharmoniji za MODRI ABONMA — (Beethoven, Vladigerov, Prokofjev). Vstopnice so še v prodaji. K

V SOBOTO, 20. t. m. bo v Veliki filharmonični dvorani ob 20.30 II. javna radijska oddaja POKAŽI KAJ ZNAŠ v kateri se bodo predstavili vokalni in instrumentalni solisti in ansambli s področja resne, zabavne in narodne glasbe. Vstopnice so v prodaji pri dnevni blagajni Slovenske filharmonije. K

RTV Ljubljana

SPORED ZA PETEK

4.30—8.00 Dobro jutro — 8.05 Glasbena matineja; 8.55 Pionirski tednik; 9.25 Domače viže — domači ansambli; 9.35 Pet minut za novo pesmico; 10.15 Umetniki na pihalne instrumente; 10.35 Novost na knjižni polici; 10.55 Glasbena medigra; 11.00 Turistični napotki za tuje goste; 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Iz oper Georga Friedricha Haendla; 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Aleksander Hržič: Nematode kot rastlinski škodljivci; 12.40 Mali vokalni ansambli pojo slovenske narodne pesmi; — 13.15 Obvestila in zabavna glasba; 13.30 Priporočajo vam . . . 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — Za toplo peč; 14.35 Poje zbor Madrigalistov iz Celovca p. v. Günterja Mittergradneggerja; — 15.20 Napotki za turiste; 15.25 Zabavni intermezzo; 15.30 Od vasi do vasi; 15.45 V svetu znanosti; — 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Petkov simfonični koncert; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in po svetu; 18.20 Plesni orkester RTV Ljubljana dirigira Jože Privšek; 18.45 Kulturne diagonale; 19.00 Obvestila; 19.05 Glasbene razglednice; 19.30 Večerni radijski dnevnik; 20.00 Iz arhiva operetnih melodij; 20.20 Tedenski zunanje-politični pregled; 20.30 Naši skladatelji pred mikrofonom — 4. oddaja: Primož Ramovš; 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih; — 22.10 Za ljubitelje jazza; 22.50 Literarni nokturno; 23.05 Iz skandinavske simfonične literature; — 23.30—23.35 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

TELEVIZIJA

10.00 TELEVIZIJA V ŠOLI: Oblika in prostor — Kraški svet — Tehnični pouk (Zagreb)
16.10 POLJSKA VLADNA IN PARTIJSKA DELEGACIJA V ZEMUNU (Beograd)
16.40 GOVORIMO RUSKO — (Zagreb)
17.00 UČIMO SE ANGLEŠČINE — (Zagreb)
17.30 TELEVIZIJA V ŠOLI — (Zagreb)
18.00 KLUB HI—HO—HA — Oddaja za otroke — (Zagreb)
18.25 TV OBZORNIK (Ljubljana)
18.45 TV TRIBUNA (Ljubljana)
19.15 S KAMERO PO SVETU : Jemen — (Ljubljana)
19.40 ČRNA TABLA (Ljubljana)
20.00 TV DNEVNIK (Beograd)
20.20 TV OBZORNIK (Ljubljana)
20.30 NOŽ V VODI — poljski celovečerni film — (Beograd)
22.00 ŠAHOVSKI KOMENTAR — (Zagreb)
22.10 POROČILA — (Beograd)

Na kanalu 9 — Sljeme

18.25 INFORMATIVNA ODDAJA — (Zagreb)
18.45 TV TRIBUNA (Beograd)
19.15 ODDAJA NARODNE GLASBE — (Beograd)
19.40 PROPAGANDNA ODDAJA — (Zagreb)
19.54 LAHKO NOČ OTROCI — (Beograd)
20.20 TV DNEVNIK — nadaljevanje — (Beograd)
22.10 VČERAJ, DANES, JUTRI — (Zagreb)

Kino

SPORED ZA PETEK

KINOTEKA, Miklošičeva c. 28: franc. film MANON. Režija: — Henri-Georges Clouzot. Glav. vl.: Cécile Aubry, Michel Auclair, Serge Reggiani, ob 16, 18 in 20. uri. Prodaja vstopnic od 13.30 dalje.

KINO UNION: premiera ital. film ZAPELJANA IN ZAPUŠČENA. Režija Pietro Germi. Igrata Stefania Sandrelli in Saro Urzi, ki je dobil 1963 na festivalu v Cannesu nagrado za najboljšo moško vlogo. Brez predfilma. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri. Ob 10. uri matineja domačega filma ČLOVEK NI PTICA. Samo danes!

KINO KOMUNA: slov. barv. lutkovni film ZVEZDICA ZASPANKA. Predstava ob 15.30. Ob 17, 19 in 21. uri meh. film ANGEL UNIČENJA. Tednik F. N. 46.

KINO SLOGA: dom. film ČLOVEK NI PTICA. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri. Zadnjič!

KINO VIČ: ital. franc. barvni CS spektakel Z OGNJEM IN MEČEM Tednik F. N. 46. Predstave ob 16, 18 in 20. uri.

KINO ŠIŠKA: premiera amer. barv. filma ROBIN HOOD. Igrata Errol Flynn in Olivia de Havilland. Tednik F. N. 46. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri.

PRODAJA VSTOPNIC v vseh kinematografih od 13.30 dalje.

MLADINSKI KINO: ameriški barvni film PTIČI, ob 15, 17 in 19.30.

KINO PIONIR: italijanski barvni film BELE SENCE, ob 10, 15, 17 in 19.30.

KINO TRIGLAV: nemški VV film MRŽNJA BREZ MILOSTI, ob 16, 18 in 20. uri. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje. Zadnjikrat.

KINO VEVČE: angleški CS film PEKLENSKA FREGATA, ob 20. uri. Prodaja vstopnic od 19. ure dalje.

KINO DRAVLJE: angleški barvni VV film — 39. STOPNICA, ob 20. uri.

KINO DOMŽALE: nem. film TOLPA GROZE, ob 20. uri.

POTUJOČI DOMŽALE: špan. barv. film PRIŠEL JE ANGEL — gostovanje v Jaršah, ob 19. uri.

KINO BLED: italijanski film BUBOVO DEKLE ob 17 in 20. uri.

KINO SORA — ŠKOFJA LOKA: zahononemški krim. film MAŠČEVALEC, ob 18 in 20. uri.

KINO RADOVLJICA: češki film SONCE V MREŽI, ob 20. uri.

KINO CENTER — KRANJ: amer. barv. VV film ZAJTRK PRI TIFFANYJU, ob 17.30 in 20. uri. Vstopnina zvišana. — Prodaja in rezervacija vstopnic od 13.30 dalje.

KINO STORŽIČ — KRANJ: amer. barv. CS film NA ŽENSKE BOM MISLIL JAZ, ob 16, 18 in 20. uri.

KINO RADIO — JESENICE: amer. film POSLEDNJI MRAK, ob 17. uri. Amer. film BUSTER KEATON, ob 19. uri.

KINO PLAVŽ — JESENICE: danski film SPOPAD, ob 18 in 20. uri.

KINO KRANJSKA GORA: jugosl.-angl. barv. CS film — DOLGE LADJE.

KINO KRKA — NOVO MESTO: ameriški barvni film LEGENDA O VOLKU, ob 17 in 19. uri.

KINO ČRNOMELJ: ameriški barvni CS film NIHALO SMRTI, ob 20. uri.

KINO SVOBODA, TRBOVLJE II: ameriški film OBRAZ Z BRAZGOTINO, ob 17 in 19. uri.

KINO SOČA — NOVA GORICA: SKRIVNOST KABARETA, ob 18 in 20.15.

KINO SVOBODA — ŠEMPETER PRI GORICI: SEDEM IZZIVOV, ob 18 in 20.15

KINO SOLKAN: DOLGO POTOVANJE, ob 20. uri.

KOMPAS
OBVEŠČA

OLIMPIJA — ZAGREB, posebni avtobus za ogled nogometne tekme v Zagrebu; prijave v poslovalnici, Titova 12;

ZELENICA VAS VABI — vsak četrtek popoldne posebni avtobusni izleti do Ljubelja;

ZA DAN REPUBLIKE 4-dnevni izlet v OPATIJO in 3-dnevni izlet v SELCE z izleti v okoliške kraje;

Zahtevajte programe za NOVOLETNA POTOVANJA v vseh naših poslovalnicah; O

Obvestila

NAMESTO VENCA na grob pokoj. prof. dr. Marijana Borštnarja, dekana medicinske fakultete in predsednika Društva za pomoč duševno nezadostno razvitim osebam Slovenije je daroval temu društvu prof. dr. Janez Milčinski 10.000 din. V imenu članstva se od srca zahvaljujemo. O

OBRTNO PODJETJE »ŽIMNICA« obvešča vse ustanove, podjetja in potrošnike, da je preselilo svoje obratne prostore (delavnico) iz dosedanjih prostorov Tržaška cesta 53 v nove prostore Tobačna 3, nasproti Kina »Vič« (v prostorih Tobačne tovarne). Hkrati obveščamo vse potrošnike, da imamo stalno v zalogi kavče, divane, žimnice in vzmetnice. Naročila sprejemamo za vse vrste tapetniških izdelkov, dekoracij, zaves in poiagoma pod z oblogami. O

ŽELODČNI KATAR, čir na želodcu in na dvanajsterniku ter katar debelega črevesa zdravite uspešno z naravnim zdravilom rogaškim »Donat« vrelcem. Zahtevajte ga v svoji trgovini, te pa ga dobe v Ljubljani pri »Prehrani« in Mercatorju«.

SKUPŠČINA OBČINE LJUBLJANA-BEŽIGRAD obvešča občane, da se je uprava skupščine preselila iz Parmove ul. 33 v Parmovo ul. 41, razen predsedstva in oddelka za narodno obrambo, ki so ostali v dosedanjih prostorih. O

Ta teden v »Komunistu«

Pogovor tega tedna z Jožetom Ingoličem, zveznim sekretarjem za kmetijstvo in gozdarstvo »Kljub stotim dnevom suše«; Komentari;

Zvonko Štaubringer: Zapisano na seji kontrolne komisije ZKJ »Neupoštevanje dogovorov in odgovornost«;

Pismo »Komunistu«;

Milija Komatina: Pogovor z dr. Aleksandrom Firom »Socialistična samoupravna demokracija — oblika in bistvo socializma v Jugoslaviji«;

Odgovori Vidoja Žarkovića, sekretarja CK ZK Črne gore na vprašanja »Komunista« Preveč administrativnega pa malo ekonomskega«;

Milica Zajcev: Družbena vzgoja mladih v srednjih šolah »Kako se usposabljajo za upravljavce?«;

Gavro Altman: Delavska in napredna gibanja »Kongres italijanskih socialistov«;

Iz življenja narodnega heroja Žarka Zrenjanina (2) »Pregon«.

Mali oglasi

IŠČEM skromno sobico, plačam dobro. Cenjene ponudbe pod — »H. K. Poštena«. 23995-6

OPREMLJENO SOBO za dva — iščem. Plačam in za uslugo lahko pomagam. Ponudbe pod »Bolnica«. 24157-6

POLAVTOMATSKI uvožen pralni stroj castor — dupleks, prodam. Stroj je skoraj nerabljen, zelo praktičen in lepe oblike. Ponudbe pod »130.000«. 24144-4

NOV DODATNI bencinski grelec, za avtomobil, prodam. Ponudbe pod »Izjemno«. 24143-3

SELENSKI usmernik 20 V in od 0 — 200 Amp., prodam. Ponudbe pod »Usmernik«. 24137-4

SOBO iščeta mirna zakonca. Ponudbe pod »Plačata dobro«. 24125-6

ZOPPAS 563, nov, prodam. Ponudbe pod »350.000«. 24018-4

POPRAVEK:

Pri osmrtnici za Fanči Hassl-Rozman so bile pomotoma izpuščene družine: Hroatin, Florjančič, Hassl, Zacconi, Simon in Rozman. O

GARAŽO v Šiški za »fička« nujno potrebujem, najraje v bližini Tugomerjeve, Šišenske ali M. Krpana ulice. Ponudbe pošljite v ogl. odd. pod »Zima prihaja« ali kličite telef. št. 22-457. 24154-3

SMUČARJI! Marker »Nevada« — ugodno prodam. Ponudbe pod »Marker«. 24186-4

SOBO, blizu centra, oddam študentki kemije. Ponudbe pod — »Za inštrukcije TSŠ«. 24189-6

TAKOJ VSELJIVO, novo, komfortno, 2-sobno stanovanje — garaža, oddam najboljšemu ponudniku. Ponudbe pod »Šiška 2 leti«. 24188-6

NOV »NEUMANN« krojaški šivalni stroj »cikcak« prodam. Tončka Jekil — Fabianova 13/I. — Savsko naselje. 24180-4

PRALNI STROJ zoppas, 5 kg, z garancijo, prodam »310«, telefon 311-661. 24179-4

STANOVANJE dam študentki angleščine in matematike. Ponudbe pod »Šentvid«. 24175-6

ZOPPAS pralni stroj, 5 kg, z garancijo, prodam. Ivanuša, Zavetiška 12 — Vič od 17. ure dalje. 24173-4

TOVORNI AVTOMOBIL mercedes 4500 kipper, dva diferenciala — ugodno prodam. Ogled v soboto. Ljubljana, Tržaška c. 330. 24169-3

NATAKARICO, lahko tudi priučeno, sprejme takoj gostišče »Na Peči« Ljubljana, Na Peči 35. Hrana in stanovanje v hiši, plača 40.000 din. 24190-1

DVOSOBNO stanovanje v Ljubljani, kupim. Ponudbe pod »Devize ali dinar«. 24193-7

CASTOR 5 kg, rex 4 kg, tovarniško nova, prodam. Ponudbe pod »Ugodno — garancija«. 24191-4

NOV avtomobil R-8 (renault), kupim. Ponudbe pod »Takoj gotovina« podružnici »Delo« — Maribor. 2012-3

RABLJEN KAMIN, 3 krat 2 krat 6, s kromiranimi hermetičnimi vratci prodam. Ogled: Podmilščakova 18. 24192-4

HRANO in stanovanje dam za dopoldansko pomoč v gospodinjstvu Ponudbe — tel. 310-395. 24234-6

FELICE - TRST
CARDUCCI 41
prodaja srajce nogavice, pletenine, delovne obleke, cowbojke — originalne RIFLE, bunde in nylon plašče po znižanih cenah

PRALNI STROJ candy, 3 do 5 kg, nov, superavtomatik, z ekonomizatorjem, prodam. Milčinskega 67. 24208-4

SOBO in kuhinjo oddam za dve leti — za posojilo 700.000 din. Ponudbe pod »Vič«. 24207-6

NOV PRALNI STROJ »castor« — prodam. Ogled vsak dan. Košir, Miklavčeva 22. 24201-4

TINKA PEŠEC, stanujoča Krnice 15, p. Hrastnik se upravičujem Ani Doberšek za izrečeno obrekovanje in se ji zahvaljujem, da je odstopila od kazenskega postopka. 2019-8

ZLATO za zobe prodam. Ponudbe pod »2.600«. 24242-4

URA »DOXA« izgubljena — Kodeljevo — Zavod za transfuzijo. Najditelj naj jo vrne na naslov: Zavod — Šlajmarjeva 6 — Nagrada! 24240-8

ŠOTOR za dve osebi, uvožen, — prodam. Informacije po telefonu 313-455-05. 24239-4

FIAT 1300, letnik 1964, odličen, prodam ali zamenjam za novejši 750 z doplačilom. Informacije po tel. 21-719 dopoldne. 24256-3

KDO BI BIL pripravljen odstopiti toplo sobo, po možnosti s souporabo kopalnice, lahko tudi kuhinje, mlajšemu, solidnemu in mirnemu inteligentu. — Plačilo po dogovoru. Ponudbe v ogl. odd. pod »Center in okolica«. 24277-6

5 METROV smrekovega lesa (plohi) prodam najboljšemu ponudniku. Ponudbe pod oznako »Izjemna prilika«. 24278-4

ŠOFER ABC kategorije — soliden išče prosto mesto. Ponudbe pod »Lahko takoj«. 24275-2

Sporočamo žalostno vest, da je umrl član našega delovnega kolektiva

Ferdinand Kutnar

šofer

Na zadnji poti ga bomo spremili v nedeljo, 21. novembra 1965, ob 16. uri iz Frančiškove mrliške vežice na Žalah.

DELOVNI KOLEKTIV IN SINDIKALNA PODRUŽNICA PODJETJA LJUBLJANA TRANSPORT

Ljubljana, 17. novembra 1965

V globoki žalosti sporočamo, da nas je za vedno zapustil naš zlati mož, očka, brat, stric in svak

Albert Štrukelj

upokojenec

Pogreb bo v soboto, dne 20. novembra 1965, ob 15.30 iz Nikolajeve mrliške vežice

Žalujoči:

žena Božena s hčerkama Jano in Majo ter drugo sorodstvo

Ljubljana, 17. novembra 1965

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo, da je za vedno zatisnila oči moja sestra, svakinja, teta, stara teta

Roza Zitterschlager

upokojenka

Pogreb drage pokojnice bo v petek, 19. 11. 1965, ob 14.30 iz Jakobove mrliške vežice na Žalah.

Žalujoči:

sestra Albina in drugo sorodstvo

Ljubljana, Ptuj, Piran, Melbourne, Buenos Aires, Podrožca, 18. novembra 1965

Nenadoma nas je mirno zapustil naš predobri mož, oče, brat, tast in dedek

JOŽE JANEŽIČ

Pogreb bo 20. novembra 1965, ob 14.45 iz Krištofove mrliške vežice na Žalah.

Žalujoči:

žena Jožica, otroci Majda, Jože in Mitja, snaha Babi, vnučka Tanja in Mitja ter drugo sorodstvo.

Ljubljana, München, Bizeljsko, 17. novembra 1965.

Tiho in mirno je v 87. letu za vedno odšel od nas naš ljubi mož, oče, stari oče

CVETKO GOLAR

pesnik in pisatelj

K zadnjemu počitku ga bomo spremili na domače pokopališče v soboto, 20. novembra 1965, ob 14.30 v Ljutomeru.

Žalujoči:

žena Ana, sin Manko z ženo Vero, vnukinja Tatjana z možem Frenkom in pravnukinjo Tanjo, vnuk Marko ter drugo sorodstvo.

Ljutomer, Gornja Radgona, Mirna peč, Ljubljana, Godešič pri Škofji Loki, 18. novembra 1965.

SKUPŠČINA OBČINE, OBČINSKI SVET KPO IN DPB SVOBODA LJUTOMER sporočajo, da je v 87. letu starosti preminil

CVETKO GOLAR

slovenski pesnik in pisatelj, častni član DPB »Svoboda« in nosilec reda dela II. stopnje.

Posmrtni ostanki pokojnika ležijo do pogreba v avli doma »Partizan« v Ljutomeru.

Pogreb pokojnika bo v soboto, 20. novembra 1965, ob 14.30.

Njegova dela bodo ostala naš ponos.

Ljutomer, 18. novembra 1965.

Sporočamo žalostno vest, da je tragično preminil naš dragi sin, brat in nečak

Franc Fajgelj

sobopleskar

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, 20. novembra 1965, ob 15.30 na farno pokopališče Dol pri Ljubljani

Žalujoči:

mama, sestra Ani z družino, brata Slavko in Tone, očim, stric Filip in teta Nežka

Dol, dne 18. novembra 1965

Po dolgi in mučni bolezni nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče

Franc Peternel

upokojenec

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, 20. XI. 1965, ob 16 uri izpred hiše žalosti Zgornja Zadobrava 161, na pokopališče v Polje.

Žalujoči:

žena Albina, hčerka Marija, sinova Janez in Franci ter drugo sorodstvo

Ljubljana, Zgornja Zadobrava, Heidelberg, 18. novembra 1965

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo žalostno vest, da je po hudi bolezni umrl naš brat, bratranec in stric

Florjan Žargi

upokojenec

Pogreb bo v soboto ob 14. uri izpred Janezove mrliške veže na Žalah.

Žalujoči:

sestri Beti z družino, Mici z družino in drugo sorodstvo

SMUČINE NA PLAZU

Piše R. K. – Riše S. V.

19. Dva dneva sta minila. Obrazi tečajnikov so porjaveli od sonca, ki se je odbijalo od neštetih drobnih snežnih kristalčkov in s tako podeseterjeno močjo grelo in žgalo.

Razdeljeni v vrste po smučarskem znanju so se znojili po bregovih okoli koče. Smučarski učitelji pa so svetovali, popravljali, grajali in hvalili...

Učitelj Janez je imel mlade smučarje, ki so bili prvič na smučarskem tečaju. »No, hojo smo dobro obdelali, po najrazličnejšem terenu in še celo v vseh možnih vremenskih razmerah,« je rekel, ko je prvič zbral svojo vrsto, »zato bomo zdaj začeli pri prvem, česar se mora naučiti smučar: smuk naravnost.«

Spuščali so se po položni strmini, Janez pa je stal ob strani in vpil za njimi: »Upogni kolena! Kako pa držiš palice, bi se rad nabodel nanje?! Kaj pa je zdaj to? Poglej ga, palice pod pazduho in počepnil je kakor kak tekmovalec pri sto na uro! Kje si se pa tega navadil? To delajo domišljavci, ki ne znajo smučati, dobrih smučarjev tako ne boš videl! Kaj pa ti, imaš desko v hrbtu?!«

In tako je šlo od jutra do noči — kdo bi si mislil, kako težavna reč je takle smuk naravnost, če se hočeš zapeljati pravilno, da bo zadovoljen tudi smučarski učitelj.

Drugi dan jim je Janez postavil nekakšne nizke slavoloke iz palic, pod katerimi so morali voziti, in jih učil smuka naravnost tudi po valovitem terenu. Marsikdo, ki je mislil, naravnost se pa že znam peljati, je videl, da tudi to ni tako lahko...

PIERRE NORD

TAJNA VOJNA V MARSEILLU

(9. nadaljevanje)

»Vsaj enkrat sem spoznal Francoza, ki ni zaupljiv kot novorojenec,« je dejal. »Ne bi se mogel pritožiti, da so mi dali slabega sodelavca. Samo prepričati vas še moram. Kaj naj storim?«

Po teh besedah je bil na koncu z živci. Ko bi bil spregovoril še nekaj stavkov, bi ga bil glas izdal. Ne bi bil mogel predolgo igrati brezbrižneža. Toda Marchal ga je rešil:

»Vaša razlaga bo zanimala samo policijo, vendar sem medtem le lahko pogovarjamo. Mislim, da vam bodo gospodje najprej postavili tole narejeno naivno vprašanje: ‚Če se pišete Favresse in če prihajate z druge strani morja, kako je potem mogoče, da imate v žepu osebno izkaznico na ime Félix Déodat, ki jo je izdal komisariat v Saint-Giniezu, torej v marsejski četrti, kjer smo zdajle?'«

»Pa bi bilo to zares narobe?« je vprašal Falcken. »To bi bila vaša napaka, gospod. Upal sem, da ste jo uradno registrirali, preden ste jo poslali v Alžir.«

Tu je bil zrak skoraj čist. Falcken je dva dni izredno skrbno sestavljal svojo novo osebnost. Medtem ko je nenavadno previdno taval po cestah okoli Brignolesa, tako da so ga kmetje zares vzeli pod streho, je gestapo prav tako zelo previdno iskal po Marseillu. Ugotovil je, da je komisariat v Saint-Giniezu pred mesecem dni izdal osebno izkaznico s številko 4817 na ime pisarniškega uslužbenca Félixa Déodata.

Marchal se ni zmenil za Falcknovo namigovanje, marveč je zarenčal:

»Déodat! Takšna imena vidite res samo še v koledarjih! Kaj pa fotografija? Ste jo sami prilepili v Alžiru in je vaša služba nanjo udarila lažni pečat ali pa ste jo prej poslali svojim sokrivcem v Francijo?«

Tega pa Falcken ni vedel. Ko bi se le malo obotavljal z odgovorom, bi še povečal sum. Rekel si je, da bo pač igral na slepo srečo. Naglo je odgovoril:

»Pečat so udarili v Alžiru. Če je slabo ponarejen, je to spet vaša napaka, zakaj naš graver je odličen.«

»Nikar me ne vlecite za nos, saj to je naravnost smešno!« ga je zavrnil Marchal. »Torej imate v Alžiru pravo pravcato delavnico za ponarejanje dokumentov?«

Po glasu je Falcken presodil, da je bil zadel v črno. Vendar je bil to šele prvi zadetek.

»Šment, seveda!« je dejal.

»Prav tako je z vašo obleko. Podobni ste lutki iz izložbenega okna. Za padalca, ki se je spustil v viharju...«

»Kaj ste me pričakovali v padalski obleki in z nožem med zobmi? Sicer pa vam bo gospa Bongiorni, gospodinja iz Gaétansa pri Brignolesu, lahko povedala, da mi je posušila in zlikala suknjič in hlače. Tudi mazača, ki je poskrbel zame, boste lahko našli. Živi v Censiesu.«

Mazač seveda ne bi mogel povedati, ali je bil zdravil otekline, ki jih je Nemec dobil pri padcu s padalom ali pa pri nogometni igri.

Marchal je spremenil snov pogovora.

»Tudi tile tajni zapiski po moje niso kaj prida.«

Njegov glas je bil grozeč. Renucci se je premaknil in Falcknu se je zazdelo, da se mu je približal. Nemec je bil upal, da bodo njegovi odgovori izboljšali ozračje. Toda učinek je bil nasproten. Bil je presenečen in zmeden in skoraj bi se ga že polastila panika.

Zavest ga je že nekaj časa pripravljala na to. Falcken je razmišljal kot mornar, ki ga je zajel vihar in ki si želi samo še zagledati pristanišče. Njegovo pristanišče je bil sedež gestapa, s strojnicami zavarovano poslopje z udobnimi pisarnami, kjer so na papirju reševali načelna vprašanja in kjer se je počutil gospodarja. Sedež gestapa je bil čistó blizu, nekaj sto metrov od tod, na vogalu ulice Paradis in bulvarja Rodocanacchi. Samo odrinil bi Renuccija in pobegnil. Toda če se mu ne bi posrečilo...

Falcken si ni upal.

»Poslušajte, gospod,« je vzkliknil, »končajmo že s tem...«

Glas se mu je tresel, zato ga je zvišal, da bi bil podoben jeznemu človeku, ki mu od besa jemlje sapo.

»Končajmo že s tem, gospod. Če mi res ne verjamete, potem zahtevajte od Alžira, naj vam pošlje Favressov opis. Dobili ga boste v pol ure. Posebni znak: počena desna arkada. Žal mi bo, vendar...«

Igra je bila nevarna. Ne bi smel tvegati, dokler se ne bi prepričal, da Marchal sam tega ne bo storil. Falcken bi bil izgubljen, če bi Marchal vprašal Alžir za Favressa. Stiskalo ga je v grlu, na čelu so se mu nabrale kapljice znoja. Obupano je pomislil, da se bo izdal. Ni več upal, da bo še dolgo vzdržal. Moral je čimprej opraviti.

Nadaljeval je z ogorčenim in jeznim glasom, zakaj samo ogorčenje in jeza sta lahko pojasnili njegovo živčnost in potenje.

»Veste kaj, gospod?« je vzkliknil. »Namesto da kot inkvizitor pregledujete moje dokumente in pretehtavate moje odgovore, mi raje poglejte v obraz. Kaj imam gobec Lavalovega agenta ali gestapovca?«

Zavladala je tišina. Claire Marchal je vzdihnila, nato pa zakašljala. Renucci je glasno potegnil sapo skozi nos. Prvič se je na Marchalovem sovražnem in resnem obrazu pokazal bežen nasmešek. Bržkone si ni mogel predstavljati, kako daleč gre lahko človek v laži, zato je verjel, da gre za srčni izbruh.

Prožni Falcknov duh je že prišel do sklepa: »Prepošten. Prevelikodušen. Dovzeten za čustvene izbruhe.«

Marchal se je počitno obotavljal. Falcken, ki je bil dobro ocenil nasprotnika, je igral dalje.

Vrtimo globus

RANGUN — V prizadevanju, da bi se povečala trgovinska menjava med Madžarsko in Burmo, bodo v decembru odprli v Rangunu prvo razstavo madžarskega blaga za izvoz.

MOSKVA — Štiri dni po »Veneri 2« so v Sovjetski zvezi izstrelili medplanetno postajo »Venera 3«, ki tehta 960 kg in ki se od prejšnje razlikuje po sestavi vgrajenih aparatur. V sporočilu je rečeno, da spremljajo pot obeh medplanetnih postaj iz istega znanstvenega centra na Zemlji. (Z namenom, da bi zbrali kar največ podatkov o Veneri in o vesolju sploh, so prvo medplanetno postajo te vrste izstrelili že 12. februarja 1961). Sporočilo pravi, da instrumenti v obeh medplanetnih postajah (2 in 3) delujejo normalno.

BEJRUT — Po poročilih iz Kuvajta se spet širi kolera ob Perzijskem zalivu in v južnem delu Irana. Kuvajtsko ministrstvo za narodno zdravje je do nadaljnjega prepovedalo uvoz hrane iz iranskih pokrajin. Kdor pride iz Irana v Kuvajt, mora pokazati potrdilo, da je zaščitno cepljen proti koleri.

TOKIO — Japonska meteorološka služba je sporočila, da utegne priti do izbruha ognjenika na otoku Torišima, ki leži kakih 600 km južno od Tokia.

NEW DELHI — V Indiji znaša letni prirastek okoli 11 milijonov. V vsej deželi živi zdaj okoli 470 milijonov ljudi. Po oceni ministrstva za narodno zdravje je visok prirastek največja ovira za zagotovitev boljše in bolj zdrave prehrane prebivalstva.

SPLIT — V bližini Trogira so izkopali drobce keramike in dele vojaške opreme. Po mnenju arheologov gre za predmete iz grške dobe tega starodavnega mesta.

OSLO — Norveška ima zdaj 435 hotelov s skupno 27.996 posteljami za turiste.

MARSEILLE — Iz prtljažnika v avtomobilu, parkiranem pred stanovanjem, so neznanci odnesli marsejskemu trgovcu dragulje in nakit v skupni vrednosti 700.000 frankov.

LONDON — William Bonner, 54-letni angleški brezdomec in potepuh, je izjavil na sodišču v Staffordu, da je vlomil v neko šolo na območju mesta samo zato, da bi na toplem in sit preživel božične in novoletne praznike... »Tri mesece zapora,« je odločil sodnik.

OTTAWA — Po podatkih urada za statistiko je imela Kanada v začetku letošnjega oktobra 19.7 milijona prebivalcev. V dvanajstih mesecih se je število prebivalstva zvišalo za 344.000.

ATENE — V prvih desetih mesecih letošnjega leta je imela Grčija 78.6 milijona dolarjev dohodka od tujih turistov, kar je za 12 milijonov več kot v enakem obdobju lani. Oktobra je obiskalo Grčijo 58.611 tujih turistov, v vseh desetih mesecih pa jih je bilo 787.426

BEJRUT — V Libanonu živi 535.000 državljanov iz drugih arabskih dežel. Po uradnih podatkih so zaposleni vsi tuji državljani. Največ je Sircev (285.000), za njimi pa so Palestinci (180.000) ter Kurdi in Jordanci (po 50.000).

AUCKLAND — Vulkanologi iz mnogih dežel se bodo 21. novembra zbrali v Aucklandu na Novi Zelandiji, kjer bodo dva tedna razpravljali o ognjenikih nasploh ter izmenjali izkušnje pri raziskavah.

Časopisni papir proti stenicam

Balzamova jelka ima hormon za biološko zatiranje škodljivcev

BOSTON — Nekaj koščkov papirja je nakazalo kmetijstvu novo možnost za biološko zatiranje škodljivcev. Znanstveniki univerze Harvard v Bostonu (Massachusetts) so odkrili doslej neznane protispolne hormone, s katerimi je mogoče na odločilni stopnji zaustaviti razmnoževanje insektov. Kakor poroča revija »Scientific American«, temelji odkritje »anti-baby tablete« za insekte na neprijetni motnji med bioloskimi raziskavami v harvardskem laboratoriju.

Carroll Williams in Karel Slama, ki je do nedavnega delal v Pragi, sta v laboratoriju gojila evropsko stenico »Pyrrhocoris apterus«. Jezilo ju je, ker so poginile prav vse poskusne živalce, še preden so dosegle spolno zrelost: nekatere ličinke sploh niso doživele preobrazbe, druge so ostale podobne odraslim stenicam, vendar niso bile sposobne za zarod.

Ker je Slami v Pragi gojitev teh stenic vselej uspela, sta raziskovalca vestno pregledala okoliščine, zaradi katerih je prišlo v Bostonu do tega pojava. Ugotovila sta 15 razlik, drugo za drugo sta izločila vse razen ene.

Preostali so na pogled kaj malo pomembni papirnati robčki, s katerimi so prišle stenice v stik med gojitvijo v bostonskem laboratoriju. Brž ko sta jih raziskovalca nehala uporabljati, so se poskusne živalce razvijale normalno. Preizkusila sta še papir drugih vrst. Posebno »aktiven proti stenicam« je bil ameriški časopisni papir, na primer tisti, ki je na njem tiskan New York Times, evropski časopisi pa so se pokazali kot »nevtralni«.

S tem sta raziskovalca premagala težave pri gojitvi, hkrati pa sta odkrila »vročo« znanstveno sled. Williams in Slama sta kemično razstavila papir in končno pridobila iz tega poseben hormon, ki je za razvoj stenic bistvenega pomena: pospešuje sicer rast ličink, preprečuje pa njihovo preobrazbo.

Hormonska sled je peljala skozi papirnice v gozdove in se končala pri balzamovi jelki; njen les daje surovino za proizvodnjo ameriškega papirja.

Raziskovalca sta ugotovila, da hormon učinkuje samo na stenice, na druge insekte pa sploh ne vpliva. Williams in Slama zdaj iščeta hormone za insekte drugih vrst. Prepričana sta, da bo mogoče tudi na ta način zatirati določene insekte, ne da bi to škodovalo drugim, morda koristnim organizmom, in ne da bi zatiralno sredstvo zastrupljalo rastline. Poročilo o svojih ugotovitvah sta raziskovalca že predložila ameriški nacionalni akademiji znanosti. R. M.

Trajnejši sateliti

Raziskovalci družbe Westinghouse skušajo podaljšati »življenjsko dobo« umetnih satelitov. Instrumenti v satelitih pošiljajo na Zemljo razne podatke po zaslugi sončnih baterij, ki jih napajajo s potrebno električno energijo, te baterije pa se kmalu pokvarijo, ker nenehoma udarjajo obnje drobci, ki letijo po vesolju z veliko hitrostjo. Znanstveniki so odkrili, da se te celice lahko obnovijo, če se za nekaj minut segrejejo na temperaturo 300 stopinj Celzija. V ta namen so pripravili načrte za »sončno peč«, posebno zbirko leč, ki bi lovile sončno toploto in jo strnjeno usmerjale na baterije. Postopek se bo obnesel zlasti pri umetnih satelitih za zemljemerstvo in za opazovanje vesolja.

Odplaka za namakanje

Romunski znanstveniki predlagajo, da bi tako imenovano odpadno vodo iz industrijskih podjetij izkoristili za namakanje. Seveda imajo v mislih tisto industrijsko odplako, ki vsebuje precej fosforja, dušika, kalija in drugih snovi. S takšnim namakanjem so pridelali na poskusnih parcelah nad 80 metrskih stotov koruze oziroma 4,5 tone več kot na parcelah, ki so jih namakali z navadno vodo.

Mož v zaboju

Kje je slepi potnik?

SAN FRANCISCO — Kalifornijski urad za priseljence je v zadregi. Tovorno letalo, ki je pred dnevi pristalo v San Franciscu, je pripeljalo iz Avstralije med drugim tudi zaboj z oznako »Prevoznino plača prejemnik«. Na tovornem listu je bila navedena teža 175 kg, skladiščni delavci pa so ugotovili kasneje, da so preostali le še 103 kg.

Zaboj je bil širok 60 cm, visok meter in dolg 180 cm. Na tovornem listu je pisalo, da ga je v Sydneyu (Avstralija) oddal neki »mister Burns« iz Mossmana v južni Avstraliji, poslal pa ga je »mistru Wolfu«, ki stanuje v San Franciscu.

Cariniki so odprli zaboj. Vsebina: koc in zglavnik, ostanki kruha in prepečenca, plastična posoda za vodo in Steinbeckov roman. Našli so tudi listek: »Prav lepa hvala za letalski prevoz — Dick Lisjak.«

Kalifornijski urad za priseljence zdaj išče slepega potnika. H.

TRGATEV V SNEGU — Zgodilo se je prvič v sto letih, da so v vinogradih okoli Oppenheima blizu Frankfurta trgali grozdje v mokrem snegu, ki je z desetcentimetrsko belo odejo pokril dol in breg. Foto: AP

Za dobro voljo

»Danes se je delo malo zavleklo pa se nisem utegnil preobleči...«

»Žena, ne moti me pri delu! Mar ne vidiš, da imam opraviti v temnici?«

Križanka

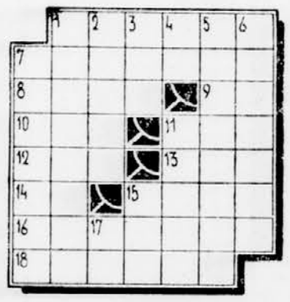

VODORAVNO: 1. sladkovodna riba, 7. koordinatni sistem, 8. močno orientalsko žganje iz riža in palmovega listja, 9. originalna kratica Združenih držav, 10. zdravilo, 11. grška boginja nesreče, 12. pivski vzklik, 13. glas, zvok, 14. ozek konec polotoka, 15. vrh glave, 16. začetnik, rekrut, 18. skoraj 4000 m visoka gora v Retijskih Alpah.

NAVPIČNO: 1. popravljavec tiskarskih napak, 2. največja reka v Armeniji, 3. obrtnik živilske stroke, 4. okrajšava za edicijo, 5. mesto v severovzhodni Sloveniji, 6. jesenski mladič, 7. italijansko pristanišče južno od Neaplja, 11. glavno mesto balkanske države, 15. lahka in redka tkanina, 17. avtomobilska oznaka Virovitice.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. ohrok, 6. Brahms, 8. Raab, 9. EKA, 11. Ani, 12. tor, 13. Tin, 14. Ike, 15. kanjon, 17. trata.
NAVPIČNO: 16. N(aši) R(azgledi).

Zoran Jerin

HIMALAJSKI DNEVNIK

71. nadaljevanje

Ko se ob štirih pogovarjam z Jozvo, so Gjurmi, Karma in Dakja že na ledeniku nad bazo, o Tonaču in Pavletu pa zvem, da spita spanje na smrt utrujenih v šotorih na sedlu. Le dva šotora še stojita tam, trije so že na poti proti enojki.

Potem so Gjurmi, Karma in Dakja med nami. Skoraj jih ne bi spoznali. Upadli so, obrazi izmučeni, in še smejati se ne morejo. Kaj je gora napravila v teh nekaj dneh iz njih! In spet si ne moreš zamisliti, da tako lepe gore ubijajo ljudi... Šele pri ognjišču v kuhinji se jim počasi razvežejo jeziki: »Tonačsaab in Pable-saab sta ostala zadnjič na sedlu pod vrhom brez bivak vreč, brez kuhalnika, brez hrane. Naslednjega dne sta po takšni noči hotela na vrh. Tega ne zmore noben človek. Na Himalaji moraš imeti ponoči s seboj vedno šotor. Nimate pojma o Himalaji!«

Karma mi zaupljivo kaže svoje roke, ki jim je prste načel mraz. Beli vršički brez vsakega občutka.

S Tonetom večerjava skupaj s Šerpami. Juho z nekakšnimi svaljki, s campo in z jakovim mesom. Zvečer sprašujem Jožeta za nasvet, kaj storiti s Karmovimi prsti.

Potem ko jim dam vsem trem priscola za poživitev krvnega obtoka — Gjurmi in Dakja imata malo neobčutljive noge — naj bi se lotil postopnega ogrevanja Karmovih prstov, kar bi trajalo vsaj tri ure. Karma je preveč utrujen in bi raje opravil to stvar jutri. Torej bomo počakali na sonce.

16. oktobra

Ob sedmih zjutraj je šestnajst pod ničlo in Jozva mi pove, da s sedla še ne sestopajo. Tudi po radiu se še ne oglašajo. Očitno so zaspali, utrujeni po dogodkih včerajšnjega dne. Kurir me žalostno gleda. Premalo je oblečen za ta mraz. Dalj ko mu dopovedujem, da bo dobil dopoldne vso pošto in naj počaka pri ognju v kuhinji, bolj zvesto čepi pred mojim šotorom na mrazu.

Karma mi pokaže pri zajtrku prste, češ, da so že precej boljši in da mu jih ne bi ogrevali: »Imam toliko dela!« Šerpe se res lotijo z vso energijo urejanja svojih stvari. Sušijo čevlje na soncu. Gjurmi: »Dva dni sem imel čisto mokro v čevljih.« Potem se lotijo britja in umivanja, da me je, umazanega saaba, kar sram.

Ob desetih se oglasi Andrej in me sprašuje, koliko pisem sem mu poslal v enojko. Pravi, da je že čisto dober in da ga ni stisnila višina, ampak je bil le prehlad kriv njegovih težav. Ljudi delim v dve kategoriji: v tiste, ki višinsko bolezen priznajo, in v tiste, ki je za nobeno ceno ne priznajo. Kot da bi bilo kaj sramotnega v tem, če v gostem zraku laže shajaš kot v redkem!

Potem se Šerpe lotijo kockanja in igrajo do onemoglosti. Kocke treskajo na lesonit s strahotnim pokom, da ves dan odmeva po ledeniku. Popoldne se privali pravcata poplava nosačev. Namesto dogovorjenih dvajset za današnji dan jih pride šestindvajset, pa še štiri dzoje in enega jaka pripeljejo s seboj za vsak primer.

Šestintrideset tovorov torej lahko odnesejo, le kje jih bomo nabrali? Jozvi sporočim to nesrečo v enojko in mu predlagam, da bi morda že jutri preselili tudi del baze, pa le s težavo privoli v kompromis: v Ghunzo naj bi odšel preostanek nosačev z dvema Šerpama in pod Tonetovim vodstvom, s seboj pa naj bi vzeli vse tovore, ki jih v bazi ne potrebujemo več. To bo še vseeno bolje, kot da bi nosači preživeli tu še eno ledeno noč, saj je temperatura zadnje dni občutno padla.

Vreme ne obeta izboljšanja, veter v višinah se je okrepil, v spodnjih legah pa je spremenil smer in piha v glavnem z juga. To utegne prinesti padavine za povratek. Saj iz Ghunze Metod, Cic in Ljubo že poročajo o dežju. In o dolgem času ter da se je Cicu zdravje spet poslabšalo. Niso vse tegobe doma le na gori, vračamo se v normalno življenje, ki ima tudi svoje težave!

Ob šestih imava z Jozvo zadnji pogovor po radiu tega dne. Da potrebuje deset nosačev za tovore, sporoča. »In potem še štiri, ki naj prinesejo s seboj kole za provizorična nosila,« zaključi.

Kaj je zdaj to? Izkaže se, da gre za Tonača, ki je čisto iz sebe. Prišel je sicer z lastnimi silami popoldne iz trojke — v Jožetovem spremstvu — vendar je zdaj tako slab, da mu dajejo infuzije in da ga bodo jutri nosili navzdol, da bo vsaj pri močeh za odhod iz baze. Pavle pa se je že precej popravil. Nisem si mislil, da je tako hudo!

Predlagam lestev, ki smo jo namenili za prečenje ledeniških razpok, pa je nismo nikoli potrebovali. Pogovorim se z Ang Čeringom in Gjurmijem in brž se med nosači znajdejo štirje krepki prostovoljci za prenos Tonača. Le nad nosili niso navdušeni. »Je prestrmo, ga bomo raje nosili na hrbtu in se menjavali,«, mi zatrjujejo.

Po večerji se Šerpe med seboj dogovarjajo, da bosta spremljala jutri Toneta in deset nosačev z jaki v dolino Dakja in Ang Tenzing, ki se je popoldne vrnil sam iz enojke. Potem pa se Gjurmi, Karma in Dakja lotijo streljanja raket, ki so jih imeli s seboj pri poskusu proti vrhu. Ramtang zažari v zeleni, rdeči in beli luči, ko da je pri nas veliko slavje. Morda se Šerpe veselijo, da zapuščajo večni led? Pred dvema dnevoma sem se tudi jaz veselil na te trenutke, zdaj pa se me je lotila otožnost pred odhodom. Človek ni nikoli zadovoljen...

17. oktobra

Zgoden živžav v taborišču. Potrkavanje jakovih zvoncev govori, da se nosači že odpravljajo. Eni odhajajo dol, drugi gor v enojko. Brez prepiranja so se zmenili, kdo bo šel v toplo dolino in kdo v mrzlo enojko. In vendar so tako zgodnji le zaradi panike, ki jih je zagrabila ob oblačnem nebu. Panika je nalezljiva in tako raje danes poslikam še nekaj portretov, jakov, dzojev — to so križanci med jaki in navadnim govedom, ki jim pravijo pod Everestom zopkio. Morda jutri ne bo vremena za fotografiranje in prav gotovo ne bo Ang Tenzinga, ki odhaja danes v dolino in si je ves obraz pomazal z labisanom. Fantastična slika!

Ko se ob pol devetih oglasa Jozva, mi sporoča, da že vidi naše nosače visoko na ledeniku. Prva vest je, da se Tonač prav dobro počuti po sinočnji infuziji in spanju s kisikovo masko. Jože je bil spet žrtev, ker je imel dva pacienta, Tonača in Pembo. Serpo je tudi malo stisnilo, kar pri njegovih petinpetdesetih letih ni nič čudnega. Dogovoriva se še, da ne bi izpraznili bomb s kisikom, ki sta v bazi, ker utegne kisik še komu koristiti. Jozva prosi, naj pripravi Ang Čering kaj dobrega za kosilo: »Okoli dveh se bomo vrnili!« Potem se dogovoriva za opoldanski pogovor po etru le v primeru, če bo kaj posebnega. Ali je tedaj tale pogovor zadnja oddaja radia Ramtang? Res gre vse h koncu in to si je tako težko predstavljati!

Z daljnogledom spremljam nosače, ko se počasi dvigajo po strmem melišču pod skalno polico proti enojki. Čez dobro uro bodo v taboru ena, podrli bodo šotore in potem bo ostala baza zadnje oporišče. Za slovo molči celo večno glasno »kegljišče«...

Z Ang Čeringom se dogovoriva za slavnostno kosilo. Malo boljša juha, žlinkrofi (žal z leofiliziranim mesom, ker je jaka že zmanjkalo), kisle kumarice in kompot, ki ga hranimo za to priložnost.

Okrog poldne zaživi ledenik v daljnogledu. Na čelu spoznam Pavleta, ki se premika počasi z dvema smučarskima palicama, ko da bi s smučmi rinil v neskončne strmine. V resnici gre pot navzdol. Malo više razločim pod polico skupino štirih nosačev in še nekaj saabov.

ALMIRA
alpska modna industrija - Radovljica

PRODA:

osebni avtomobil
ZASTAVA 1100
letnik 1960 — karamboliran.
Izklicna cena 700.000 din.

Ogled je mogoč vsak dan v garaži Zavarovalnice Kranj.

Javna licitacija bo dne 25. 11. 1965 v garaži Zavarovalnice Kranj, in sicer od 8. do 10. ure za družbeni sektor, od 10. do 12. ure pa za zasebni sektor.
Udeleženci licitacije iz družbenega sektorja morajo imeti ustrezna pismena pooblastila. 9772

Insa
INDUSTRIJA SATOVA
BEOGRAD – ZEMUN
Cara Dušana štev. 264
IZDELUJE
BUDILKE VSEH VRST, OSTALE URE IN VODOMERE VSEH PRIKLJUČKOV IN DIMENZIJ.
ZA SVOJE IZDELKE DAJE INSA ENOLETNO PISMENO GARANCIJO.

PLJUNEK »V IMENU LJUDSTVA« — Ko je v torek ameriški zunanji minister Dean Rusk v Montevideu, kjer je bil med svojo turnejo po latinskoameriških deželah pred konferenco OAD, polagal venec na spomenik narodnega junaka generala Artigasa, se mu je približal mlad moški in mu pljunil v obraz, rekoč: »Na, v imenu mojega ljudstva...« Foto: AP

PO BITKI — V nedeljo in ponedeljek se je razvnela huda bitka, delno na nož, med enotami prve konjeniške ameriške divizije in polkom južnovietnamskih partizanov. Na sliki: s šotorskimi krili pokrita trupla ameriških vojakov po bitki v dolini Ia Drang. Foto: AP

PO ZASLIŠANJU — Bivši podpolkovnik Untung, vodja ponesrečenega udara v Indoneziji, je bil takle na pogled minulo sredo po zaslišanju na sedežu garnizije v Džakarti... Foto: AP

OBISK V KRESIJI — Predsednik IS SRS Janko Smole, član IS Edo Brajnik in republiški sekretar Riko Kolenc so včeraj obiskali nove prostore skupnih služb UNZ v Kresiji. Navzoč je bil tudi predsednik mestnega sveta M. Tepina Foto: Selhaus

Nadaljevanje s prve strani

●

Stališča

posvetih, v strokovnih in drugih družbenih organizacijah, v nadaljnjih predkongresnih pripravah pa bodo še bolj in širše obravnavana na bližnjih konferencah občinskih organizacijah SZDL ter v številnih drugih pogovorih in na posvetovanjih. Da bi prispeval k nadaljnjemu vzpodbujanju in organiziranju teh razprav, je izvršni odbor danes imenoval tudi vodstva 11 delovnih grup, ki bodo spremljale vse razprave, v katerih naj bi se že začela kreirati stališča, ki bodo osnova kongresnim dokumentom in odločitvam.

Izvršni odbor je imenoval v vodstvo grupe za pripravo poročila o delu socialistične zveze v obdobju med V. in VI. kongresom Janeza Zemljariča in Gustava Guzeja, v vodstvo grupe za organizacijsko-politična vprašanja SZDL glede na njeno vlogo v krepitvi samoupravljanja Janeza Zemljariča in Jožeta Šagra, v vodstvo grupe za aktualna idejno-politična vprašanja našega gospodarstva in gospodarskega sistema ter grupe za aktualna vprašanja kmetijske politike Zorana Polića in Martina Berkopca, v vodstvo grupe za kulturno politiko Marjana Javornika in Savina Jogana, v vodstvo grupe za delovne organizacije v soistvu, zdravstvu in drugih področjih družbenih služb Živo Bellirama, Francko Strmole in Nika Lukeža, v vodstvo grupe za družbeni položaj in aktivnost mladine Francko Strmole in Nika Lukeža, v vodstvo grupe »Komuna in občan« dr. Jožo Vilfana in Jožeta Ciglarja, v vodstvo grupe za probleme urbanizacije in stanovanjskega gospodarstva dr. Jožo Vilfana in Miho Ribarića, v vodstvo grupe za vprašanja narodnih manjšin, odprtih meja in zaposlovanja v tujini Bojana Lubeja in Branka Copa ter v vodstvo grupe za mednacionalne odnose dr. Jožo Vilfana, Zorana Polića, Marjana Javornika in Bojana Lubeja. V obravnavanje aktualnih idejno-političnih vprašanj pa bodo te delovne grupe vključevale najširši krog javnih, družbenih in strokovnih delavcev, zainteresiranih činiteljev kakor tudi pobude, mnenja in predloge posameznih občanov.

O predkongresnem gradivu, ki ga je zbral širši krog sodelujočih, bo razpravljal tudi glavni odbor na svoji decembrski seji. M. Z.

●●

Konferenca v DSZZ

doslej sporazumeli za ukinitev vseh vrst vizumov z Marokom, Poljsko, Tanzanijo, Dansko, Švedsko, Norveško, Finsko, Islandom, Romunijo, CSSR, Bolgarijo, Alžirijo, Tunizijo in Kubo. Pravkar so se končala pogajanja z Madžarsko, tečejo pa še pogovori z Avstrijo. Italijanski vladi smo predlagali, naj bi se začela pogajanja 2. decembra t. l. in nadejamo se, da bodo ta datum sprejeli, zlasti, ker je bilo vprašanje omenjeno tudi v končnem sporočilu o obisku Alda Mora.

Novinar »Politike« se je začudil nad tem, da zahodnonemška obtožnica za atentat na našega konzula v Münchenu Klarića, bremeni samo neposrednega krivca Karduma; želel je zvedeti, kako gleda na to naša vlada. Dušan Blagojević je poudaril, da to, da so postavili pred sodišče samo Karduma, ne da bi upoštevali tudi odgovornost ljudi, ki stoje za takšno protijugoslovansko dejavnostjo, res ni znamenje pripravljenosti pristojnih državnih organov, da bi to dejavnost preprečili. Vlada ZR Nemčije je v svojih prejšnjih notah izjavila, da protijugoslovanska dejavnost ni v skladu z zakoni, veljavnimi v ZR Nemčiji in da ovira razvoj odnosov s SFRJ. »Zato pričakujemo, da bodo razširili obtožnico proti atentatorju Kardumu tudi na tiste, ki so pravzaprav poglavitni organizatorji protijugoslovanske gonje. Oblasti v ZR Nemčiji te ljudi namreč prav dobro poznajo,« je dejal Blagojević.

VIDA HREŠČAK

●●●

Vietnam

nam. Predstavnik State Departamenta je sicer potrdil, da je Pariz seznanil Washington s to ponudbo, a šele potem, ko se je že nadaljevalo bombardiranje, ponudba pa je vsebovala »znane štiri nesprejemljive« pogoje za pogajanja.

Pozornost opazovalcev je danes pritegnil tudi članek znanega komentatorja Drewa Pearsona, ki pravi, da se je na predsedniškem posestvu v Teksasu nedavno razvila ostra debata med »golobi in jastrebi« o vietnamski vojni. »Jastrebi« — predstavniki generalnega štaba — so zahtevali od predsednika Johnsona, naj dovoli bombardirati industrijske objekte okrog Hanoja in Haifonga. »Golobje« pa so zahtevali, da je treba dognati, kakšne so možnosti za pogajanja, in za nekaj časa ustaviti bombardiranje. Predsednik Johnson očitno ni bil ne za eno ne za drugo. Pearson poudarja, da bi zahteve generalnega štaba prav lahko pripeljale do tretje svetovne vojne.

Novice o hudih izgubah ameriških čet v Vietnamu, zlasti v dolini Ja Drang, so precej ohladile optimizem glede izida vietnamske vojne.

●●●●

Lekić

treba uničiti prej, preden bo orožje uničilo nas«. »Tveganje, ki ga prinaša razorožitev, je majhno v primerjavi s tveganjem, ki ga prinaša neomejeno oboroževalno tekmovanje, je rekel predsednik Kennedy.

Danilo Lekić je izrazil prepričanje, da bo svetovna konferenca prispevala k splošni in popolni razorožitvi, vsekakor pa bo ustvarila nove možnosti, da bi začeli razreševati poglavitno dilemo sodobnega sveta. Svetovna konferenca naj bi olajšala prizadevanja sedanjih razorožitvenih organov OZN. Jugoslavija je za sklicevanje specifičnih konferenc, kadarkoli se pokaže, da so nekatera vprašanja v zvezi z razorožitvijo zrela za sporazum. Lekić je posebej poudaril, da je treba udeležbo na konferenci omogočiti vsem državam, ne glede na to, ali so zastopane v OZN ali ne.

☆

Zapleti

ustavno načelo, ki je s pravico samoupravljanja temelj naše družbene ureditve.

Trditve pomočnika zveznega sekretarja za delo je zavrnil dr. Černe, ki je med drugim natančno razčlenil ustrezna določila ustave, pravico do dela in pokojnine, uskladenost starega in novega pokojninskega zakona z ustavo.

Ustavno sodišče še ni odločilo v tem sporu. Iz razprave pa se je dalo razumeti, da je v zakonu o pokojninskem zavarovanju še mnogo neskladnosti, ki jih družba ne želi niti ohraniti, niti opravičevati. To mnenje je v bistvu izrazil tudi predsednik zveznega ustavnega sodišča Blaža Jovanović, preden je sporočil prisotnim, da je obravnava končana in da bo sodišče ob javilo svojo odločitev v urad nem listu.

VIKTOR ŠIREC

Medameriška konferenca v Riu

Latinskoameriške države zahtevajo preučitev gospodarskih odnosov

RIO DE JANEIRO, 18. nov. (Tanjug) — Argentinski zunanji minister Ortiz se je na medameriški konferenci v Riu de Janeiru zavzel za pravice narodov do samoopredelitve in neodvisnosti. Poudaril je, da organizacija ameriških držav ne predstavlja skupnosti odvisnih narodov in je odločno poudaril: »Mi smo proti, da bi naše nacionalne razvoje enostransko presojali?

Minister Ortiz je bil prvi govornik na medameriški konferenci. Njegov govor so ocenili kot znamenje, da latinskoameriške države odločno odklanjajo, da bi sprejele predloge ZDA, ki bi hotele vsiliti načelo enostranske vojaške intervencije v odnosih med državami Latinske Amerike.

Prvi dan medameriške konference je pokazal, da latinskoameriške države odločno zahtevajo ponovno preučitev gospodarskega sodelovanja z ZDA in politike zveze za progres. Brazilski predsednik Castello Branco je na otvoritvi konference 29 držav OAD odkrito izjavil, da je »konferenca OAZ o trgovini in razvoju še posebno uspela poudariti stališča, ki zaslužijo, da bi bila sprejeta v medameriškem gospodarskem sodelovanju«.

Vlade Costarice, Paname, Hondurasa, Guatemale, Salvadorja in Nikarague so podpisale dokument, ki zahteva pravično ceno za tropske proizvode. To je močan pritisk na ZDA, da ponovno proučijo svojo gospodarsko politiko v Latinski Ameriki.

Šef Brazilije je govoril o »ideološkem imperializmu« in dejal, da se ameriška polobla srečuje z »agresijo in subverzivno infiltracijo«. Menijo, da je ta njegova izjava tesno povezana z težnjami, da bi organizirali medameriške sile za intervencijo.

Pogovori o medberlinskem prometu

BERLIN, 18. nov. (Tanjug). — Predstavniki vlade NDR in zahodnoberlinskega senata so zadnje dni spet navezali stike, z namenom, da bi našli kompromis o medberlinskem prometu. Zadnje srečanje v torek ni bilo plodno, pač pa so se sporazumeli o naslednjem sestanku, ki bo jutri. Državni sekretar v vladi NDR Kohl in zahodnoberlinski senator Korber si prizadevata, kakor je videti, doseči ponovni sporazum o prepustnicah, tako da bi lahko zahodni Berlinčani med zimskimi prazniki obiskali sorodnike v vzhodnem Berlinu.

Izredno stanje v čilskih rudarskih središčih

RIO DE JANEIRO, 18. nov. (Tanjug) — Čilska vlada je včeraj razglasila izredno stanje v največjih rudarskih središčih v državi, v katerih so izbruhnili množični neredi. Položaj je najresnejši v središčih Chuquicamati in Eltenientu, kjer so rudniki velikih ameriških družb »Anaconda« in »Kennecott«. Vlada je postavila ta rudarska središča pod »vojaško jurisdikcijo«.

V uradnem sporočilu je vlada obdolžila nacionalno sindikalno organizacijo, češ da ji vladajo komunisti in socialisti in da je povzročila te nerede.

Vojaške čete so prevzele nadzorstvo nad nemirnimi rudarskimi središči. Rudarji pa so zavrnili zahtevo vlade in niso hoteli priti na delo.

Mitterrand o ustanovitvi sodobne francoske levice

Kandidat levice sodi, da si v Franciji lahko le koalicija strank zagotovi večino v parlamentu

PARIZ, 18. nov. (Tanjug). — Kandidat francoske levice na predsedniških volitvah Francois Mitterrand je prepričan, da bo »sporazum, ki so ga dosegli o njegovi kandidaturi, pripeljal v prihodnosti do skupnega programa« političnih formacij, ki ga podpirajo.

Na tiskovni konferenci, ki sta se je udeležila voditelja dveh najmočnejših strank levice, KP in socialistične stranke, Waldeck Rochet in Guy Mollet, je François Mitterrand razložil svoje koncepcije o tem, »kako določiti izhodišče za ustanovitev sodobne levice« v Franciji. Ti njegovi predlogi so zajeti v 28 točkah, ki konkretno določajo reformo francoskih notranjih institucij za informacije in prosvetnih ustanov do najvišjih predstavniških organov — kar naj bi bila podlaga za razpravo in za določitev programa.

Če bo levica zmagala na predsedniških volitvah, bi v začetku januarja razpustili parlament, sredi februarja pa bi razpisali parlamentarne volitve. Med pripravami na volitve in na ustanovitev vlade »nove večine« bi stranke levice sprejele skupen program, ki bi bil neke vrste sporazum med strankami in skupinami levice.

Mitterrand sicer sodi, da si dandanes v Franciji nobena politična stranka ne more sama zagotoviti večine v parlamentu. To lahko store samo koalicije strank, kar je po njegovem mnenju zelo važno za prihodnost političnih formacij levice, ki naj razvijejo zdaj doseženo sodelovanje.

Francija odpoklicala veleposlanika iz Gvineje

PARIZ, 18. nov. (Tanjug) — Francoska vlada je odpoklicala svojega veleposlanika v Conakryju, nato pa je tudi gvinejskemu veleposlaniku velela, naj v najkrajšem času zapusti Pariz.

Francoska vlada je odpoklicala svojega veleposlanika iz Gvineje in odpovedala gostoljubje gvinejskemu veleposlaniku, ker je predsednik gvinejske skupščine Leon Maka ondan obtožil dva francoska ministra, da sta sodelovala pri organiziranju atentata na gvinejskega predsednika Sékouja Touréja in da sta hujskala na upor v Gvineji.

Tomo Martelanc predaval v Domu JLA

LJUBLJANA, 18. nov. — Danes je imel republiški sekretar za prosveto in kulturo Tomo Martelanc v Domu JLA v Ljubljani predavanje. Oficirjem in podoficirjem ljubljanske garnizije je govoril o družbeno ekonomskih odnosih in o kulturni politiki.

Pogajanja o sovjetsko-japonski mirovni pogodbi?

TOKIO, 18. nov. (AP) — Japonsko zunanje ministrstvo je sporočilo, da je pripravljeno zboljšati odnose s Sovjetsko zvezo in vnovič začeti pogajanja o sovjetsko-japonski mirovni pogodbi. Kakor je rekel predstavnik ministrstva, pa bi mirovno pogodbo lahko sklenili samo, če bodo izpolnjeni »nekateri pogoji«.

Sovjetska zveza in Japonska sta po vojni navezali diplomatske stike in sprejeli pogodbo, ki pa je še zdaj nista podpisali. Od leta 1956 teko pogajanja, ki se predvsem nanašajo na nekatera ozemlja.

Zaslišavanje prič iz Kaknja

Kako je bilo z ventilatorji ob nesreči

SARAJEVO, 18. nov. (Tanjug). — Senat okrožnega sodišča v Sarajevu, ki sodi skupini nekdanjih tehničnih voditeljev rudnika Kakanj, je danes zasliševal priče, ki jih je predlagala obtožnica. Najprej so zaslišali Ahmeda Bašića, paznika ventilatorja »Stupe«, in Sukrija Šahinbegovića, paznika pri ventilatorju »Lozančić«.

Bašić je izjavil, da je takoj po eksploziji vključil svoj ventilator, nato pa po telefonu poklical predstojnika, vendar se mu ni na prvi klic nihče odzval. Nekaj pozneje je priklical tehničnega direktorja rudnika, obtoženega inženirja Salčića, ki je hotel vedeti, koliko rudarjev iz rova je šlo mimo ventilatorja »Stupe«.

Sukrija Šahinbegović pa je izjavil, da se je zaradi eksplozije v rovu pokvaril ventilator, ki je bil v »mrtvem teku«, in da se je iz njega precej dolgo kadilo.

Prvi obtoženec ing. Salčić je pri soočenju s pričo izjavil, da to ni res in da paznik ventilatorja v tistem trenutku ni bil na svojem delovnem mestu. Salčić je povedal, da je 25 minut klical ventilator »Lozančić« in da se mu ni nihče oglasil.

Priča je povedala, da je popravljala ventilator in ni mogla slišati telefona. Šahinbegović je še pristavil, da ima priče, ki lahko potrdijo, da je bil na delovnem mestu.

Nato je javni tožilec vprašal ing. Salčića, ali bi bilo mogoče rešiti več ljudi, ko bi bil ventilator »Lozančić« deloval. Salčić je odgovoril pritrdilno.

Razprava se nadaljuje.

OBVEŠČAMO NAŠE BRALCE NA GORIŠKEM,

DA JE ZAČELA POSLOVATI

v Novi Gorici

PODRUŽNICA ČP »DELO«

V UPRAVNEM POSLOPJU SKUPŠČINE OBČINE NOVA GORICA

V PRITLIČJU — LEVO, SOBA 6, IN SICER VSAK DAN OD 8. DO 10. URE TELEFON 21-029.

Februarja volitve na sudanskem Jugu

SANU zahteva, da je treba zagotoviti, da ne bodo ponaredili rezultatov

KARTUM, 18. nov. (AFP.) Sudanski premier Mohamed Ahmed Mahdžub je danes v ustavodajni skupščini izjavil, da se mora sudanska vlada zdaj bojevati na dveh frontah: proti uporu v južnih pokrajinah dežele in proti lakoti, ki grozi tem pokrajinam. Potrdil je, da bodo kmalu začeli obravnavati zahtevo, naj bi ustanovili posebno ministrstvo, ki bi imelo na skrbi tudi probleme južnih pokrajin.

Južnjaški voditelji so danes sprožili novo pobudo. Predsednik sudanske afriške nacionalne unije (SANU) William Deng je sporočil, da se strinja z odločitvijo sudanske vlade, po kateri naj bi februarja organizirali volitve v južnih pokrajinah. — SANU meni, da bi bilo treba izpolniti najprej nekatere pogoje, tako da bi odpadla bojazen prebivalstva južnih pokrajin, da bodo ponaredili volilne rezultate.

Stranka zahteva tudi, da ukinejo izjemno stanje v treh južnih pokrajinah in izpustijo borce, ki so jih bili ujeli med spopad z vladnimi silami. Predstavnik Juga naj pride v komisijo, ki bo pripravila volitve. Nadalje je treba razorožiti pripadnike unionistične stranke, ki jih je bila vlada opremila z orožjem, in uveljaviti resolucije, ki so bile sprejete na konferenci »za okroglo mizo« o problemih Juga. Obnoviti je treba tudi delovanje vseh vladnih javnih ustanov na Jugu in odstraniti 20 tako imenovanih južnjaških predstavnikov v ustavodajni skupščini, ker jih ni izvolilo prebivalstvo Juga.

Slovesnosti v armadi za dan republike

BEOGRAD, 18. nov. (Tanjug). — Vojaki in starešine se v vseh vojaških enotah in ustanovah, na ladjah, letališčih in v karavlah pripravljajo, da bodo z raznimi slovesnostmi praznovali dan republike.

Pripadniki vojske in mladine v Kraljevu bodo na primer priredili recital z naslovom »Republika, tebi za rojstni dan«, v Valjevu pa bodo praznovali ob tabornem ognju pri spomeniku revoluciji. Vojaki in delavska ter šolska mladina bodo organizirali skupne prireditve tudi v Titovem Užicu, Čačku, Požarevcu, Novem Sadu in drugod.

Tudi vsi domovi armade, vojaški, mornariški in drugi klubi bodo praznovali 29. november. Kulturno-zabavne programe bodo izvajali člani literarnih, glasbenih, dramskih in drugih sekcij teh ustanov. Pred praznikom in na dan praznika bodo po enotah zabavne prireditve, organizirali pa bodo tudi številna športna tekmovanja.

Iz III. izdaje

OZN odklonila sprejem LR Kitajske

NEW YORK, 17. nov. Generalna skupščina OZN je danes ponovno odklonila predlog za sprejem LR Kitajske v svetovno organizacijo. Tuje agencije poročajo, da je za predlog glasovalo 47 držav. Prav toliko jih je bilo proti, medtem ko se je glasovanja vzdržalo 20 držav.

Resolucijo za sprejem Kitajske je predložilo 12 držav Azije in Afrike. Pred glasovanjem o tej resoluciji je generalna skupščina sprejela predlog resolucije ZDA in 10 drugih držav, da je sprejem LR Kitajske »važno vprašanje« in da je zato potrebna dvetretjinska večina.

Za ameriški predlog je glasovalo 56 držav, proti 49, vzdržalo pa se je 11 držav. Glasovanje je pokazalo, da se zmanjšuje opozicija proti sprejemu LR Kitajske v svetovno organizacijo.

Italijanska vlada soglasno odobrila poročilo Alda Mora

RIM, 17. nov. (Tanjug) — Pod predsedstvom Alda Mora je bilo danes zasedanje italijanske vlade, na katerem je italijanski premier obširno poročal o svojem obisku v Jugoslaviji in razvoju italijansko-jugoslovanskih odnosov. O rezultatih razgovorov v Beogradu je Aldo Moro že prej obvestil šefa italijanske države predsednika Saragata.

»Poročilo Alda Mora na današnjem vladnem zasedanju,« je poudarjeno v uradnem sporočilu predsedstva italijanske vlade, »je svet ministrov soglasno odobril in izrazil zadovoljstvo z rezultati beograjskih pogovorov in razvojem prijateljskih odnosov med obema državama.«

Na istem zasedanju je italijanska vlada odobrila tudi predlog dekreta predsednika republike o realizaciji jugoslovansko-italijanskega finančnega sporazuma, ki sta ga sklenili delegaciji obeh držav na razgovorih v Rimu 3. julija letos.

Smith imenoval novega guvernerja

SALISBURY, 17. nov. Manjšinska vlada Iana Smitha je imenovala danes novega guvernerja Južne Rodezije, ki naj bi prevzel dolžnost britanskega guvernerja Gibbsa. Za guvernerja je bil imenovan Clifford Dupont.

Sprejeta sovjetska pobuda

MOSKVA, 17. nov. (Reuter) Pakistanski predsednik Ajub Kan je izjavil, da se je pripravljen sestati z indijskim premierom Šastrijem na sovjetskem ozemlju. To je sporočil danes v Moskvi indijski finančni minister Krišnamačari na tiskovni konferenci. Gre za sestanek premiera Šastrija s predsednikom Ajubom Kanom, za kar je dala pobudo sovjetska vlada mesece septembra med indijsko-pakistanskim spopadom. Obe državi sta takrat odklonili pobudo za posredovanje »kot preuranjeno«.

Sporazum s francosko RTV

BEOGRAD, 17. nov. (Tanjug) — Sporazum, ki so ga nocoj podpisali v Beogradu med francosko in jugoslovansko radiotelevizijo, predvideva nadaljnjo razširitev sodelovanja. Sporazum predvideva izmenjavo umetniških in aktualnih programov. Obe organizaciji bosta izmenjavali tudi televizijske reportaže in filmske vesti o pomembnih kulturnih, umetniških in športnih dogajanjih.

Telegrami

ŽIVKOV V ZGORNJEM EGIPTU — KAIRO. Bolgarski premier in prvi sekretar BKP Todor Živkov, ki je na uradnem obisku v ZAR, si je včeraj ogledal gradbišče velikega jezu v Asuanu in antične spomenike v Luksoru. Bolgarija in ZAR sta te dni sklenili dva nova sporazuma o medsebojnem gospodarskem in turističnem sodelovanju.

STEWARTOV SESTANEK S SCHRÖDERJEM — LONDON. Britanski zunanji minister Michael Stewart se je vrnil iz New Yorka v London in se bo danes tu sestal z zahodnonemškim zunanjim ministrom Gerhardom Schröderjem.

SESTRELJENA AMERIŠKA LETALA — HANOI. V zadnjih 14 dneh so sile laoškega gibanja Patet Lao sestrelile nad laoškim ozemljem 12 in poškodovale 13 ameriških letal.

STAVKA V LIBANONU? — BEJRUT. Generalna konfederacija libanonskih delavcev je zagrozila s stavko, če vlada ne bo zvišala mezd in plač za 10 odstotkov.

932.000 TURISTOV V BOLGARIJI — SOFIJA. Do konca oktobra je obiskalo Bolgarijo skoraj 932.000 tujih turistov. Pričakujejo, da bo njih število do konca leta preseglo milijon.

MAZUROV ODPOTOVAL V MOSKVO — KABUL. Iz Kabula je odpotovala v Moskvo sovjetska vladna delegacija pod vodstvom člana prezidija CK KPSZ in prvega namestnika premiera Kirila Mazurova. Delegacija se je udeležila slovesnosti ob otvoritvi avtomobilske ceste Kuška—Gerat—Kandagar v Afganistanu.

CARLOS MADRAZO ODSTOPIL — MEXICO. Predsednik mehiške revolucionarne institucionalne stranke Carlos Madrazo je odstopil. Do decembra lani je bil guverner države Tabasco, potem pa je postal predsednik te stranke, ki je na oblasti že več let.

OBISK ČILSKIH PARLAMENTARCEV — BUDIMPEŠTA. Na povabilo madžarskega parlamenta je prispela v Budimpešto delegacija čilskega parlamenta, v kateri je 11 poslancev in senatorjev, vodi pa jo predsednik predstavniškega doma Balesteros.

TRGOVINSKI SPORAZUM — MOSKVA. Ministra za zunanjo trgovino ZSSR in Poljske Patoličev in Trampczynski sta tu podpisala dolgoročni sporazum o trgovinski izmenjavi, ki predvideva, da bo vrednost medsebojne trgovine od 1966. do 1970. leta dosegla nad 8 milijard rubljev.

STAVKA V BRITANSKIH OPORIŠČIH — KUALA LUMPUR. Okrog 5000 članov malezijskih sindikatov, ki so zaposleni v vojaških taboriščih in skladiščih v britanskih oporiščih na Malajskem polotoku, je organiziralo stavko, ker so Britanci odpustili 155 delavcev.

IZJAVA JANOSA BRUTYA — BUKARESTA. Ob koncu osemdnevnega obiska v Romuniji je predsednik deželnega sveta sindikatov Madžarske Janos Brutyo izjavil za romunski sindikalni list »Munca«, da je obisk madžarske sindikalne delegacije prispeval k okrepitvi bratskih stikov med sindikalnima organizacijama Madžarske in Romunije.

Pa še to:

JESEN — Dvanajstih štirinajstletnih učencev iz osnovne šole v Kobiškici pri Negotinu že dalj časa ni bilo v šolo. Učitelji so sklenili, da bodo raziskali ta nenavadni pojav in jih vse obiskali. Šest deklic je izjavilo: »Mož me ne pusti!« Šest dečkov: »Žena me ne pusti!« Kaj bo čez leto dni, ko morda pridejo otroci...

Vreme 18. NOVEMBRA 1965

Temperature

Ob	17	13
Ljubljana	—1	1
Planica	—3	1
Brnik	—2	0
Maribor	—2	0
Slov. Gradec	—2	0
Novo mesto	—2	0
Koper	8	10
Kredarica	—4	—5
Reka	10	12
Pulj	11	10
Split	13	12
Dubrovnik	11	14
Zagreb	—1	1
Beograd	4	9
Sarajevo	5	9
Titograd	12	7
Skopje	—2	4
Celovec	—1	1
Gradec	—3	—
Dunaj	—4	2
Milano	2	8
Genova	7	11
München	1	5
Zürich	2	3
Benetke	2	—

Prognoza

VREMENSKA SLIKA:

Obsežno področje nizkega zračnega pritiska zajema celotno jugozahodno Evropo. Padavinsko področje se je umaknilo nad Karpate, vendar nad naše kraje še doteka ob jugozahodnih vetrovih vlažen zrak.

NAPOVED:

SLOVENIJA:

Oblačno in zamegleno bo, predvsem ponoči še nekaj dežja. Najnižje nočne temperature bodo nekoliko pod 0, v Primorju 5, najvišje dnevne nekoliko nad 0, v Primorju 10 stopinj C.

JUGOSLAVIJA:

Pretežno oblačno bo, v notranjosti še neznatne padavine in topleje.

Težave novomeške mladine

Mrtvilo na kulturnem in športnem področju

Komisija za družbeni položaj in aktivnost mladine v Novem mestu je ugotovila, da mladina premalo posega v življenje zunaj šole, to pa je bržkone posledica prenatrpanih programov na srednjih in podobnih šolah.

Uroš Dular, predsednik obč. komiteja ZM v Novem mestu, pravi, da mladina v Novem mestu nima svojih prostorov, da spi na kulturnem in zabavnem področju. »Ni dvoma, da je stanje v Novem mestu glede tega slabo. Mislim, da bo delo poživil Oder mladih, ki bo delal v okviru zavoda za kulturo in ki ga bo vodila Alenka Bole-Vrabčeva.«

V Novem mestu je 20 mladinskih aktivov, od teh jih je 7 šolskih. Največ članov je na gimnaziji, saj ima njihov aktiv kar 564 dijakov. O izvenšolskih dejavnostih so povedali Nada Mirtič, Jože Pečnik in Tone Kamin:

»Ena izmed poglavitnih izvenšolskih dejavnosti so krožki. Zanimanje zanje je različno. Medtem ko je na učiteljišču največ interesa za marksistični krožek, pa se na gimnaziji navdušujejo za literarnega in za glasilo »Stezice«, za katere menijo, da bodo postale srednješolsko glasilo. Tudi za šport ni več takega zanimanja, kot je bilo nekdaj. Eden izmed osnovnih vzrokov je prenatrpan učni program s praktičnimi vajami v popoldanskem času, da se težko vključujemo še kam drugam. Edino razvedrilo so nam plesne vaje, obiski filmskih predstav in nekaj predstav ljubljanskih gledališčnikov. Seveda pa močno pogrešamo mladinski klub. Če bi ga imeli, bi najbrž močno poživil naše delo. Upamo, da bo Oder mladih prinesel več razgibanosti v naše vrste!«

Novomeška mladina torej gleda na Oder mladih kot na rešitelja, hkrati pa pravi, da je učni program prenatrpan. Seveda pa priznajo, da je mladina doslej dostikrat stala ob strani, da pa bi tudi organizacije, ki delajo na teh področjih, morale dajati možnost mladim, da se vključijo v njihove vrste. Novomeška mladina si namreč želi še kaj drugega kot sobotne plese!

J. SPLIHAL

SHAJALISCE PARTIZANOV IN PRIJAZNO GOSTIŠCE — Partizanski dom na Pristavi nad Stično je v marsičem edinstveno gostišče na Slovenskem. Zgradili so ga člani ZZB NOV iz Stične in okoliških krajev. Z vrha je prelep razgled na Dolenjsko, Ljubljansko polje in del Štajerske. Prav preko Pristave so vodile bojne poti partizane iz vseh teh pokrajin in tod so vedno našli gostoljubje v vasi, ki ni poznala izdajalca. Dom je odprt in z avtom dostopen vse leto tudi turistom. Prijetna in zelo znana so tudi silvestrovanja v domu. Foto: M. Remec

ČRNOMELJ

Napredek zdravstvene službe

V malokateri občini je zdravstvena služba v tako kratkem času dosegla tak razvoj kot v črnomaljski. Še ni dolgo tega, kar so imeli v občini enega zdravnika splošne prakse, sedaj pa jih je že pet. Tudi v Semiču, kjer so se dolgo potegovali za napredek zdravstvene službe, imajo sedaj stalnega zdravnika splošne prakse, predvidevajo pa, da bodo v doglednem času imeli v Semiču tudi stalnega zobnega terapevta. Letos so odprli zobno ambulanto v Starem trgu ter zdravstveno postajo na Vinici. Novo lekarno so dogradili v Črnomlju lani, z adaptacijami zdravstvenega doma v Črnomlju pa pridobili potrebne prostore za normalno delovanje vseh zdravstvenih služb v tem osrednjem občinskem zdravstvenem zavodu. V prihodnje nameravajo dati večji poudarek preventivi, zdravstvena služba pa skuša v okviru tega programa doseči tesnejše sodelovanje z delovnimi organizacijami v občini, od česar pričakujejo še boljše rezultate. (r)

PIVKA

Javor štipendira 42 dijakov in študentov

Delovni kolektiv tovarne »Javor« v Pivki štipendira letos na srednjih, višjih in visokih šolah skupno 42 dijakov in študentov. Za dijake na srednjih šolah so določili mesečno 12.000 do 17.000 din, študentje na višjih in visokih šolah pa prejemajo 17.000 do 22.000 din mesečno. Upravni odbor je na zadnji seji sprejel predlog kluba štipendistov tovarne »Javor«. Po tem predlogu bi prejel absolvent, ki bi končal študij v rednem predpisanem roku oziroma v absolventskem stažu, enkratno nagrado v znesku trikratne štipendije zadnjega meseca. Če študent ne bi doštudiral pravočasno, bi mu po omenjenem predlogu ukinili štipendijo oziroma bi mu štipendijo izplačevali naprej v enaki višini, le da bi to upoštevali že kot posojilo s posebnim dogovorom o vračanju in pod posebnimi pogoji. Zadnje velja za študente na višjih in visokih šolah.

Največ štipendistov ima tovarna »Javor« v raznih strokovnih šolah lesne stroke.

B.

Z dvanajst (+1) posteljami

Ob stoletnici prve otroške bolnišnice v Ljubljani

»Kateri daruje 25 goldinarjev ali eno posteljo za bolnišnico, je ustanovnik, kteri ima glas v zboru dobrotnikov,« je končal maja 1865 takratni ljubljanski mestni fizik dr. Viljem Kovač v ljubljanskih Kmetijskih rokodelskih novicah svoj javni oklic s pozivom na akcijo za ustanovitev prepotrebne otroške bolnišnice v Ljubljani.

Že sedem mesecev za tem so ta sredstva s prostovoljnimi prispevki zbrali, sestavili statut in upravni odbor ter v navzočnosti župana dr. E. H. Koste in ob ploskanju častitih gostov z blagoslovom samega škofa 19. novembra novo Elizabetino otročjo bolnišnico na Poljanski cesti, kot prvo tako ustanovo v Ljubljani in drugo v Avstro Ogrski na slovesen način odprli. Zvečer je sledila še »Velika beseda« s čitalniškimi recitacijami in samospevi narodnih dam, za katere se je časopisni kronist skoraj zbal, da bi se zaradi dekoltejev utegnile prehladiti.

Dr. Viljem Kovač

V mestni otroški bolnišnici na Streliški ulici v Ljubljani, v stavbi, kamor se je Elizabetina otročja bolnišnica po devetletnem zasilnem prebivanju na Poljanah preselila, so se spomnili stoletnice s primerno prireditvijo že sinoči. Na današnji praznik pa bodo imeli tudi v otroški kliniki v Ljubljani, kot delovnemu dediču takratne otroške bolnišnice, širšo proslavo vseh slovenskih pediatrov. Današnji dan, 19. novembra bo poslej na Slovenskem — dan otroškega zdravstva. Tako so vsaj sklenili. Venec na grobu znamenitega in poplarnega zdravnika dr. Bogdana Derča pa bo še eno spoštovanje več velikemu pionirju tega otroškega zdravstva pri nas. Poseben pripravljalni uredniški odbor pediatrične sekcije pri Slovenskem zdravniškem društvu je razen tega že zbral obširno gradivo za almanah s pregledom razvoja slovenskega otroškega zdravstva na Slovenskem v minulem stoletju.

Otroške bolnišnice, nekdaj temačne in zakotne, namenjene predvsem revnim in nezakonskim otrokom, niso imele lahkih začetkov. Ostajajo pa pereč probem socialne družbe in merilo našega humanizma tudi še danes. Res se je v teh letih svetloba preselila v nove moderne otroške bolnišnice in število belih posteljic je silno naraslo. Spomnimo se samo, da je bilo v prvi otroški bolnišnici v Ljubljani komaj 12 postelj, medtem ko so trinajsto plačevali premožni starši za morebitna gostovanja svojih otrok. Z napredkom medicinske znanosti in boljšo nego se je umrljivost otrok močno znižala. Medtem ko je ob prihodu dr. Bogdana Derča na ljubljansko otroške bolnišnico znašala umrljivost novorojenčkov celih 19 odstotkov, je lani ta odstotek v Ljubljani padel na komaj 2,4 odstotka. Pa vendar še vedno ostajamo otroškemu zdravstvu veliko dolžni in marsikatera glasna prizadevanja družbe ne upoštevajo sorazmerno tudi belih bolniških posteljic.

In čeravno je vmes 100 let in čeravno zvenijo na današnji proslavi nove in sodobne programske besede, ostajajo žive in vzgledne tudi za današnjo rabo uporabne, misli, ki jih je takratni dobrohotni »doslužеni zdravnik v deželni bolnišnici, praktični zdravnik in porodničar« v Ljubljani dr. Viljem Kovač zapisal v Novicah: »Skušnje skor 9 let, ko sem imel z bolj ubozimi ljudmi opraviti, so me učile siromaštvo ljubljanskih delavcev spoznavati. Uboštva pa je čedalje več, ker je dela vsako leto manj. Kupčija peša, sladkornica je pogorela, predilnica se je ustavila. A ko tedaj zdrav delavec zavoljo malega zaslužka pomanjkanje trpi, koliko bolj šele njegova družina in v družini najbolj otroci, posebno, ako bolehajo...« Ali ob koncu: »Jaz sam pa obljubljam, da vse svoje žive dni brez plačila zdravnik hočem biti mladi napravi bolnišnice in revnim otrokom in da v prvem letu tudi brez plačila potrebna zdravila v ljubljanskih lekarnicah dobimo.«

BOGDAN POGAČNIK

Vsak dan 800 štedilnikov iz Velenja

Proizvodnja gospodinjske opreme v velenjski tovarni »Gorenje« je letos znova narasla in bo znašala vrednostno blizu 6 milijard dinarjev. Izredno dobro gredo zadnje mesece v prodajo vse vrste štedilnikov; električni štedilniki ter štedilniki na plin in trda goriva. Skupno izdela tovarna »Gorenje« na dan 800 štedilnikov. Za prihodnje leto predvidevajo doseči s proizvodnjo štedilnikov in pralnih strojev vrednost 10,7 milijarde dinarjev. F. K.

Brez škarij

Vršič brez strehe pozimi

Planinstvo, pa naj bo to vrhunsko ali rekreacijsko, je pri Slovencih že dolgo razvito. Že od nekdaj radi hodijo v hribe stari in mladi. Da bi bili gorniki preskrbljeni z najnujnejšim, kar potrebujejo v gorah, so pričeli graditi planinske postojanke. Tako je bila na Vršiču zgrajena leta 1899 Erjavčeva koča.

Ljubitelji gora zelo dobro poznajo to postojanko, ki jim je neštetokrat zamenjala dom v poletnih mesecih, zlasti pa pozimi, ko so se vračali s težkih tur z Mojstrovke ali Prisojnika ali pa so uživali pri smučanju po okolici. Precej planincev — smučarjev je preživelo tudi redni letni dopust v tej okolici, vsi pa so prenočevali v Erjavčevem domu. Dom je bil več let odprt in oskrbovan skozi vse leto. Po neuradnih vesteh je bil zaprt samo med drugo svetovno vojno.

Erjavčevo kočo in še druge domove na Vršiču oskrbuje Planinsko društvo Jesenice, ki je na eni zadnjih sej sklenilo, da v letošnjem letu, to je v zimski sezoni 1965/66, zapre vse postojanke v tem predelu in tako prelomi s 60 let staro tradicijo. Da bi o tem zvedeli kaj več, smo povprašali v pisarni Planinskega društva, kjer so nam povedali, da je ta vest resnična, s pripombo, da bo dom odprt ob nedeljah in praznikih, toda samo takrat, kadar bo prehodna pot za kuharico in oskrbnika. Dodali so še, da ga morajo zapreti, ker je v zimskem času nerentabilen in jih vzdrževanje preveč stane. To so tudi poglavitni vzroki za zagovor takega sklepa.

Ne vemo, ali je ta trditev pravilna in ali res ni mogoče dobiti sredstev vsaj za dve osebi, ki bi bili vso sezono v eni postojanki društva na Vršiču. S prometom, ki ga ustvarjajo med letom, bi vsekakor lahko vzdrževali tudi postojanko pozimi. Ne moremo se pridružiti trditvi funkcionarjev, da Erjavčeva koča pozimi ni rentabilna. Ne vemo, kako bodo ta sklep zagovarjali pred drugimi gorniki naše domovine, ker dobro vemo, da je vsako leto več smučarjev in ljubiteljev gora, ki prihajajo v ta del Gorenjske prav pozimi.

POLDE KARLIN

Prvenstvo invalidov v kegljanju

V Slovenjgradcu in v Ravnah na Koroškem je bilo minulo soboto in nedeljo letošnje republiško kegljaško prvenstvo invalidov v disciplini 50 in 150 lučajev mešano ter v borbenih igrah. Nastopilo je 47 posameznikov v vseh invalidskih kategorijah in pet 10-članskih vrst iz Ljubljane, Maribora, Celja, Kranja in Slovenj Gradca.

Med vrstami je po daljšem času uspelo osvojiti prvo mesto in prehodni pokal Slovenjgrajčanom, med posamezniki pa so kar štiri prva mesta osvojili Ljubljančani in dve Kranjčani. Na druga boljša mesta so se zvrstili Mariborčani in domačini.

REZULTATI — POSAMEZNO: I. kat. (najtežja) Blatnik (Ljub) 149 kegljev, Miljančič (Mrb) 141, II. kat.: Ravnik (Lj) 179, Tomc (Kr) 166, Kovačič (Mrb) 162 (vsi po 50 lučajev); III. kat.: Beve (Kr) 375, Lešnik (Mrb) 375, Fon (Lj) 359, IV. kat.: Vidmar (Lj) 392, Ozmec 392, Šetina (oba Sl. G) 391, V. kat.: Žukevič (Kr) 415, Vocovnik (Sl. G) 404, Bratkič (Mrb) 395, VI. kat.: Praprotnik (Lj) 435, Horvat (Sl. G) 431, Ziberna (Kr) 419 (vsi po 100 lučajev). BORBENE IGRE: Slovenj Gradec 359, Ljubljana 346, Maribor 343, Kranj 310, Celje 281.

T. B.

Celulozar aktiven tudi po sezoni

— V Krškem tudi v zimskem času živahno deluje plavalni klub Celulozar. Uprava kluba je v sodelovanju s prosvetnimi delavci osnovne šole sklicala roditeljski sestanek s starši plavalcev in plavalk. Obisk je bil kar zadovoljiv. Klubski zdravnik dr. Mlakar je imel predavanje o zdravstvenih vplivih plavalnega športa klubski trener Zibert pa o športnem planu in treningu. Po predavanjih so starši razpravljali o bodočem delu kluba in o njihovem sodelovanju pri reševanju te problematike.

Plavalni klub Celulozar želi povezati plavalce, šole in starše v celoto, ki bo prispevala k še večjim uspehom članov plavalnega kluba.

V začetku prihodnjega tedna se bo pričela v telovadnici tudi zimska gimnastika za plavalce in plavalke kluba.

H.

Novice iz Pomurja

ROKOMET — V zadnjem kolu pomurske rokometne lige za člane so bili doseženi naslednji rezultati: Sobota : Lendava 13:3, ESS : Enotnost 5:0, Radgona : Mladinec 5:0 ter Beltinci : Radenci 14:23. Jesenski prvak je postala ESS.

Končni vrstni red ekip: ESS 15, Krog 12, Sobota 12, Radgona 10, Radenci 8, Lendava 7, Mladinec 4, Beltinci 2 in Enotnost 2 točki.

HOKEJ NA TRAVI — Preostali tekmi vzhodne republiške lige sta se končali takole: Kapela : Tišina 0:4 in Beltinci : Radgona 3:0. Naslov jesenskega prvaka je osvojila SSTV iz Murske Sobote pred Tišino, obe imata enako število točk. Po jesenskem delu tekmovanja so se ekipe razvrstile takole: SSTV 8, Tišina 8, Lipovci 6, Radgona 6, Kapela 2 in Enotnost brez točke.

KOŠARKA — V 3. kolu pomurske zimske košarkarske lige za člane so bili zabeleženi naslednji rezultati: Sobota : ESS 45:64, Enotnost I. : Puconci 115:40, Enotnost II. : Radenci 47:53. Zaostala tekma I. kola Radgona : Sobota 38:74. Na tabeli vodi Enotnost I. s 6 točkami pred Soboto, ESS in Radenci, ki imajo po 4 točke, Rakičan 2 ter Radgona, Enotnost II. in Puconci brez točke.

V II. kolu pomurske košarkarske lige za ženske sta bila dosežena naslednja rezultata: Rakičan : ESS 2:78 in Enotnost II. : Enotnost I. 18:20. Svit je bil prost. V vodstvu se nahaja ESS pred Enotnostjo I. obe imata po 4 točke, Enotnost II. Svit in Rakičan pa so brez točke.

Sistem financiranja — pereč problem

Konferenca JZOTK v Beogradu mora temeljito osvetliti položaj

Na bližnji konferenci Jugoslovanske zveze organizacij za telesno kulturo (20. t. m. v Beogradu) bo pomemben del razprave nedvomno namenjen problemom financiranja telesne kulture. Zdaj namreč ugotavljamo, da družba na najrazličnejše načine sicer vlaga razmeroma velika sredstva v telesno kulturo, da pa so ta vlaganja pogostoma problematična zaradi načina in namembnosti sredstev, razen tega pa so tudi precej nestalna in marsikdaj pod vplivom subjektivnih ocen organov ali celo posameznikov. Nadaljnja slaba stran dosedanjih vlaganj je bila tudi ta, da so bila v zelo visokem odstotku proračunska, kar je posebej negativno v sedanjih pogojih gospodarjenja, ko se proračunska potrošnja zmanjšuje in seveda dotacije za telesno kulturo ne ostajajo na prvotnih višinah, ampak se znižujejo.

Po vsej pravici lahko trdimo, da je telesna kultura pričakala novo dobo gospodarjenja nepripravljena, in to prav zaradi tega, ker ni bilo enotnega, solidnega sistema financiranja te družbene dejavnosti. Prav zato se telesnokulturne organizacije in delavci v njih sedaj manj borijo za sredstva take ali drugačne višine, ampak jim je za zdaj mnogo pomembnejše doseči tudi v telesni kulturi financiranje, ki bi omogočalo načrtno, enakomerno delo v vseh organizacijah, ki jih je družba v širšem ali ožjem smislu ocenila za pomembne.

V praksi je treba začeti skoraj na vseh ravneh prav od začetka. Za zdaj nimamo niti ustreznih zakonskih določil o telesni kulturi (v pripravi je zvezni zakon o telesni kulturi, ki mu bodo pozneje verjetno sledili tudi republiški) niti ustreznega vrednotenja telesne kulture v posameznih družbenopolitičnih skupnostih. Telesna kultura bo morala torej povsod dobiti »ceno«, ki bi jo lahko določili tako, da ugotovimo povprečne normative zdravja in delovne sposobnosti naših občanov in pri tem upoštevamo, kakšen delež lahko pri tem prispeva telesna kultura. Seveda gre tu tudi še za druge prvine, ki bodo omenjeno ceno lahko samo še povečevale (obrambna sposobnost, propagiranje naše družbene stvarnosti z vrhunskimi dosežki itd.).

Naslednja naloga je seveda poiskati primerne vire. Kakor je že rečeno, bodo v prihodnje družbenopolitične skupnosti lahko samo eden od virov, ki bo v skladu s programi telesnokulturnih organizacij financiral samo določen del dejavnosti, predvsem na področju investicij in vzdrževanja objektov ozir. tistih delov programov, ki so nedvomno širšega družbenega pomena. Kot drugi viri se bodo morali pojaviti v določenih preciziranih odnosih predvsem naslednji: delovne organizacije, šolski skladi, zdravstvena služba in socialno zavarovanje, turizem, nekatere igre na srečo, povezane s športom, organizacije za telesno kulturo z lastnimi dohodki iz osnovne ali dopolnilne dejavnosti, sami aktivni udeleženci v telesni kulturi in seveda druge organizacije ali skupnosti, ki so kakorkoli zainteresirane za telesno kulturo kot celoto ali določene dejavnosti oziroma panoge.

Vsi ti problemi so seveda potrebni še zelo temeljitega študija in obravnav, kajti ustreznega financiranja telesne kulture še ne bo mogoče zagotoviti samo z deklaracijami in prepričevanjem — vsaj v bližnji prihodnosti. — Prav zato z zanimanjem pričakujemo razprave na konferenci kot najvišjem organu družbenih organizacij za telesno kulturo v Jugoslaviji.

MARKO ROŽMAN

„Bronašti“ v Beogradu

Danes in jutri telovadno srečanje z NDR

LJUBLJANA, 18. nov. V športni dvorani beograjskega sejmišča bo v soboto in nedeljo srečanje med telovadnima reprezentancama Jugoslavije in Demokratične republike Nemčije. Tekmovali bodo v dvanajsteroboju oziroma v obveznih in poljubnih vajah. Jugoslovanska reprezentanca bo nastopila močno okrnjena — brez Cerarja, Brodnika in Šrota, ki so pri vojakih.

Reprezentanci sta sestavljeni takole:

NDR: Mathias Brehme, Siegfried Fülle, Kraus Milbrandt, Peter Weber, Werner Dölling, R. Bayer, Klaus Knoll.

Jugoslavija: Kersnič, Petrović, Anić, Menčik, Küssel, Čalija.

Po beograjskem »Sportu« povzemamo, da bo morda nastopil Brodnik. »V tem primeru bo poraz milejši, kajti nastopamo proti ekipi, ki je na olimpijskih igrah v Tokiu osvojila bronasto kolajno. Če bomo izgubili le za sedem točk, kar je precej, bo to za našo ekipo uspeh«, je izjavil trener Marjan Jemec, ki je bil v juliju vodja naše ekipe na mednarodnem prvenstvu NDR.

»Naša ekipa je bolj šibka v obveznih vajah kot v poljubnih, medtem ko so telovadci NDR sila izenačeni na vseh orodjih v obeh konkurencah. Za najboljšega velja Fülle, vendar je moj vtis, da ga je Brehme iz Leipziga že prehitel. Njegovi »najboljši« orodji sta konj in bradla, Fülle pa je najmočnejši na bradli, krogih in v parterju. Iz Leipziga sta še Milbrandt in Knoll, ostali so iz Berlina,« nam je še povedal tovariš Jemec.

Srečanje se bo oba dni začelo ob 17. uri. D. K.

Košarkarji na pripravah

V Beogradu so se začele priprave državne košarkarske reprezentance, ki se v prenovljeni sestavi odpravlja na dva pomembna turnirja, in sicer v Carigrad na tekmovanje za pokal Bospora (od 1. do 5. dec.) in v Tirano na balkanske igre (od 15. do 19. dec.).

Na trening je zvezni trener Ranko Žeravica povabil naslednje košarkarje: Skansija, Pruga, Tvrdića (vsi Split), Marojevića (Beograd), Cvetkovića (C. zvezda), Rajnjatovića, Cermaka (oba Radnički), Valčića (Zadar) in Pavlovića, Hočevarja in Bassina (vsi Olimpija).

Od starih prekaljenih državnih reprezentantov bodo na teh dveh turnirjih nastopili potemtakem samo Kovačić, Cvetković in Ražnjatović.

Zadar : Dinamo 12. dec.

Upravi državnega prvaka Zadra in šampiona Romunije Dinama iz Bukarešte sta se sporazumeli, da bo povratna tekma II. kola tekmovanja za evropski pokal prvakov 12. decembra v Zadru. Prva tekma pa bo v Bukarešti 27. nov. ali 4. decembra.

Mednarodni nogomet

POKAL SEJEMSKIH MEST

DUBLIN — Shamrock : Saragosa 1:1 (1:0).

DUNAJ — Wiener Sport klub : Chelsy 1:0 (0:0).

KOBENHAVN — Dunfermline : Bold club 4:2 (2:1).

ANVERS — Anvers : Barcelona 2:1 (2:1).

POKAL EVROPSKIH PRVAKOV

KILMARNOCK — Kilmarnock : Real 2:2 (1:1). Povratna tekma bo 30. nov. v Madridu.

POKAL POKALNIH PRVAKOV

GLASGOW — Celtic : Arhus (Danska) 2:0 (2:0). V III. kolo se je uvrstil Celtic.

NOVO NA TUJEM

KAIRO — Jugoslovanska vaterpolska reprezentanca je končala 14 dnevno gostovanje v Egiptu. Jugoslovani so odigrali več tekem in vse dobili z visokimi rezultati. Zadnjo tekmo so igrali z reprezentanco Egipta in zmagali 11:2.

SOFIJA — Bolgarska hokejska reprezentanca je danes poslala uradno prijavo za svetovno hokejsko prvenstvo, ki bo prihodnje leto v Ljubljani.

LENINGRAD — Na mednarodnem turnirju so vaterpolisti zagrebške Mladosti premagali domači Vodnjik 3:2. To je bila tretja zaporedna zmaga zagrebške ekipe. Presenečenje je poraz madžarske reprezentance, ki je izgubila z moskovskimi študenti 4:5. Drugi rezultati — Leipzig : Spartak 4:3, Torpedo : Triton 5:3.

Bohinj je pripravljen

50 tujih tekmovalcev na mednarodnih tekih 1966

Bohinj bo v začetku januarja 1966 spet domačin največje tekme smučarjev — tekačev sezone — mednarodne novoletne preskušnje. Smučarska zveza Jugoslavije je poverila SK Bohinju izvedbo tega tekmovanja glede na to, da so Bohinjci poslali najboljšo ponudbo. Lani so bile tekme v Mojstrani, kaže pa, da bo prireditev v tej sezoni bolj kvalitetna.

SK Bohinj je povabil k sodelovanju reprezentance sedmih držav, in sicer Italije, Zah. Nemčije, ČSSR, Švice, Avstrije, Bolgarije in Poljske. Ekipa iz Poljske bo najštevilnejša, saj bo 12 njihovih najboljših tekmovalcev prispelo v Jugoslavijo v zameno za trening nekaterih najboljših jugoslovanskih tekmovalcev v Zakopanem. Realno je torej pričakovati, da se bo na sloviti bohinjski smučini za tekače pomerilo okrog 50 tujih tekmovalcev.

Bohinjski smučarski delavci se na prireditev že zdaj živahno pripravljajo. Proga je že pripravljena in bo uporabna že na prvem snegu. Poskrbljeno pa je tudi za primer, če v dneh tekmovanja v dolini ne bi bilo snega; tedaj bo preskušnjo mogoče izvesti na Voglu, kjer bo pripravljena rezervna proga.

Kakor vse kaže, letos tudi ne bo finančnih težav za izvedbo prireditve. Pomoč so namreč obljubili vsi prizadeti, tako OZTK Radovljica, domača gostinska podjetja in turistično društvo kakor tudi pristojni športni forumi.

J. ŽITNIK

Utrinki

MIODRAG NIKOLIĆ — »SIJA« USPEŠNO OPERIRAN — Znani košarkar Beograda in dolgoletni član državne reprezentance Miodrag Nikolić — »Sija« je te dni uspešno prestal operacijo meniskusa. Zdravniki upajo, da bo Nikolić lahko začel z redno vadbo že meseca februarja leta 1966.

VELIKO ZANIMANJE ZA HITROSTNO DRSANJE — Za evropsko prvenstvo v hitrostnem drsanju, ki bo 22. in 23. januarja 1966 v Deventerju na Nizozemskem, so že razprodali vse vstopnice. Zanimanje za hitrostno drsanje na Nizozemskem je tolikšno, da bodo tribune, ki lahko sprejmejo 18.000 gledalcev premajhne.

HOKEJSKI REPREZENTANT PRED SODIŠČEM — Bivši švedski hokejski reprezentant Ulf Sterner, ki je lani v Tamperu s palico tako podrl nekega finskega igralca, da se je moral zateči v bolnišnico, se zagovarja pred finskim sodiščem. Švedu prede slaba, ker navajajo, da je za podoben primer neki igralec odsedel šest mesecev v zaporu.

Spored SP v alpskih disciplinah

SANTIAGO, 18. nov. Izvršni komite svetovnega prvenstva v alpskih disciplinah, ki bo od 4. do 14. avgusta prihodnjega leta v Čilu (Portillo), je objavil uradni spored prvenstva.

4. avgusta: slovesna otvoritev v Portillu, 5. avg.: slalom za ženske, 7. avg.: smuk za moške, 8. avg.: veleslalom za ženske, 10. avg.: veleslalom za moške, 12. avg.: smuk za ženske, 13. avg.: slalom za moške (izločilno tekmovanje), 14. avg.: slalom za moške in slovesnost ob koncu prvenstva.

Pojasnilo

V članku »Veliko zanimanje za Planico 66«, objavljenem 18. nov., je prišlo do neljube pomote. Zadnji stavek bi se moral pravilno glasiti: »Smučarski poleti v Planici 1969 bodo torej že na novi velikanki,« kakor je tudi iz konteksta razvidno.

Na štiri oči

Prvi nastop v reprezentanci

Marko Zupančič o boksarskem dvoboju z NDR

V Ljubljano se je včeraj vrnil član boksarskega kluba »Odred« Marko Zupančič (21), ki je pred dnevi nastopil na dveh meddržavnih dvobojih jugoslovanske državne reprezentance proti NDR v Berlinu in Dassauu. O svojih vtisih nam je pripovedoval takole:

»Za gostovanje v NDR smo se pripravljali 19 dni v zveznem centru na Košutnjaku (Bgd.), in sicer pod vodstvom zveznega trenerja Duška Bogdanovića in trenerja N. Popovića. Spričo premajhne prizadevnosti nekaterih boksarjev skupne priprave niso uspele najbolje, precej pa nam je škodovala tudi dolga in utrudljiva pot z vlakom do Berlina (nazobe svet: nazaj smo potovali z letalom!). Naše priprave ne moremo primerjati s treningom nemških boksarjev: za srečanje z nami so bili tri mesece v skupnem taboru.«

— **Prvi dvoboj z reprezentanco NDR je bil v Berlinu. To je bil vaš prvi nastop v državni vrsti?**

»Da. Moj partner je bil znani nemški boksar Bruno Gusse, ki je uspešno tekmoval že na evropskih ter na olimpijskih igrah. Za seboj ima že 300 nastopov. Berlinski tisk je pred njegovo borbo z menoj obširno poročal o njem; njegov nastop — z njim je prišel tudi njegov kondicijski trener — je bil sredi pozornosti. V prvi rundi sva samo »tipala« drug drugega; šele pred koncem sem ga prvič napadel, tako da mu je pod silovitimi udarci nekoliko počila arkada. V drugi rundi je zato boksal na vse ali nič. Ničesar mu nisem ostal dolžan; borba je dvignila na noge več ko 3000 gledalcev. Z desnico sem ga trikrat silovito zadel, tako da se je zmaga že nagibala na mojo stran. Tedaj je zdravnik prekinil srečanje (zaradi arkade). V naši ekipi je razen mene zmagal samo še Petrić, tako da smo dvoboj izgubili 4:16.«

— Tudi v drugem nastopu je naše izbrano moštvo izgubilo (6:14)?

»Da, pomerili smo se s pomlajenimi ekipami. Našo je spremljala neverjetna smola; trem našim — Copiču, meni in Premužu — je počila arkada, oškodovali pa so nas tudi sodniki. Zmago v polwelterski kategoriji sem imel že v žepu, saj je bil moj tekmec olimpijski kandidat Ziebert v tretji rundi po knock downu že popolnoma brez moči. Naš sodnik (Kostić) pa je minuto pred koncem prekinil srečanje; namesto z učinkovito zmago sem se zaradi točkovnih sodnikov moral zadovoljiti s porazom.«

— Kako so vaša nastopa v NDR ocenili naši boksarski strokovnjaki?

»Upam, da dobro. Kaže, da sem si kljub hudi konkurenci končno le zagotovil mesto v državni reprezentanci (skupaj s Stankovićem), razen tega pa sem tudi na seznamu olimpijskih kandidatov. Zal v domačem klubu nimam dobrih pogojev za vadbo; tako na primer sam plačujem rekvizite, skupaj z drugimi boksarji Odreda treniram v neustreznih prostorih itd. Edino, kar imamo, je dober trener, neumorni Janez Gale.«

Slovenski boksarji v Švici

LJUBLJANA, 18. nov. — Slovenska boksarska reprezentanca bo 24. t. m. odpotovala v Švico, kjer se bo v Zürichu in Schaffhausenu dvakrat pomerila z mestno reprezentanco Züricha.

Sedma partija remi

TBILISI, 18. nov. Sedma partija kandidatov za naslov svetovnega prvaka v šahu med Spasskim in Taljem se je na predlog Spasskega v 53. potezi končala z remijem. Po tej partiji je rezultat 3,5:3,5.

Talj : Spaski 3:3 (1)

TBILISI, 17. nov. — Po Taljevi bolezni sta sovjetska velemojstra z dvema dnevoma zamude sedla k sedmi partiji, v kateri je Talj vodil bele figure. Dvoboju sedaj prisostvuje tudi svetovni prvak Petrosjan. Partija je bila prekinjena v 42. potezi, strokovnjaki pa sodijo, da se bo končala remi.

Španska (Marshallov napad)

1. e4, e5 2. Sf3, Sc6 3. Lb5, a6 4. La4, Sf6 5. 0—0, Le7 6. Te1, b5 7. Lb3, 0—0 8. c3, d5 9. ed, S:d5 10. S:e5, S:e5 11. T:e5, c6 12. L:d5, cd 13. d4, Ld6 14. Te3, Dh4 15. h3, Df4 16. Te5, Df6 17. Te1, Dd6 18. Df3, Le6 19. Lf4, L:f4 20. D:f4, L:h3 21. Dg3, D:g3 22. fg, Lf5 23 Sd2, Tfe8 24. Sb3, Kf8 25. Sc5, a5 26. T:e8+, T:e8 27. a4, ba 28. T:a4, Te2 29. b4, ab 30. cb, Tb2 31. Ta8+, Ke7 32. Tb8, Td2 33. Tb7+, Kd6 34. T:f7, Lg6 35. Ta7, Kc6 36. Se6, Le4 37. T:g7, T:g2+ 38. Kf1, Tb2 39. Sd8+, Kb5 40. Tc7, Td2 41. Ke1, Tg2 prekinjeno.

Prekinjena pozicija je torej takale:

Beli (Talj): Ke1, Tc7, Sd8, b4, d4, g3 (6)

Črni (Spaski): Kb5, Tg2, Le4, d5, h7 (5). Na potezi je beli.

Dvanajst uradnih prijav

S seje organizacijskega komiteja »Hokej 66«

LJUBLJANA, 18. nov. — Organizacijskemu komiteju »Hokej 66« so se doslej prijavile naslednje države: Avstrija, Južna Afrika, Danska, Švedska, Finska, Francija, Anglija, Norveška, NDR, Kanada, Bolgarija in SZ. Pričakujejo še prijavo desetih držav. Novinarjev pa je doslej prijavljenih 179, medtem ko je SZ prijavila kar 51 uredništev.

Organizator je včeraj prejel še eno pismo iz Kanade, kjer tamkajšnja federacija sporoča, da bo njihova odprava za Jugoslavijo štela 22 ljudi. Imena igralcev bodo znana šele tik pred začetkom prvenstva, medtem ko so doslej organizatorji prvenstev že dolgo poprej vedeli tudi za imena.

Pred dnevi je bil v Ljubljani poseben odposlanec amaterske hokejske federacije ZDA, ki ga je njen predsednik Tutt, ki je obenem tudi član direktorija LIGH, poslal semkaj po informacije. Bil je nadvse presenečen in seveda zadovoljen nad vsem, kar je videl. Predsednik Tutt pa je obenem sporočil, da bo prišel v Ljubljano že več dni pred začetkom prvenstva in da bo skupaj z družino ostal pri nas še kakih deset dni po končanem šampionatu.

Vodja priprav naše reprezentance Albert Kerkoš in zvezni trener Waclav Bubnik sta novinarje ob zaključku sestanka seznanila še z nekaterimi zanimivostmi oziroma podrobnostmi v zvezi s ponovnimi pripravami naše ekipe v Ljubljani. V glavnem sta zadovoljna, medtem ko bo treba določene pomanjkljivosti (športna disciplina, vigravanje, večja trdota med igro itd.) še odpraviti. Upata, da se jima bo to posrečilo do začetka prvenstva.

IVER DNEVA

Jalova usluga hokeju

Jugoslavija organizira svetovno prvenstvo v hokeju na ledu. V času obširnih priprav številnih reprezentantov pa so nekateri najboljši jugoslovanski klubi ostali brez sredstev, s katerimi bi omogočili svojim igralcem, ki ne sodijo v vrsto najboljših, redno vadbo. Med te ekipe sodijo tudi trije zvezni ligaši iz Beograda (Partizan, OHK Beograd in Crvena zvezda). Uprava drsališča na Tašmajdanu je od prizadetih zahtevala za zimski trening 5,5 milijona dinarjev. Klubi tega denarja niso zbrali in so se odločili za trening v tujini. Ekipe so odšle na potovanja maloštevilne in brez prave volje za delo. Gostitelji so seveda zahtevali tudi nastope, ki pa so se končali s katastrofalnimi porazi (Partizan je v Bolgariji izgubil z 9:0 in 7:0).

Slaba reklama za naš hokej, ki kandidira za visoko mesto v »B« skupini, in slaba ocena za hokejske delavce!

Jugoslavija : Avstrija na Jesenicah

ZAGREB, 18. nov. Tu je bil danes sestanek organizacijskih odborov A in B skupine svetovnega prvenstva v hokeju na ledu. Sklenili so, da se bo svetovno prvenstvo začelo v Ljubljani, 3. marca z dvobojem B skupine Jugoslavija : Anglija, tega dne pa bo v Zagrebu tekma Kanada : ZDA. Sklenili so tudi, da bo tekma Jugoslavija : Avstrija 12. marca na Jesenicah, tekmi A skupine ZDA : DRN in Finska : Poljska pa tega dne v Zagrebu.

Ta predlog mora potrditi še mednarodna hokejska zveza.

S. P.

Dolenjska planinska transverzala

Priprave za dolenjsko turistično planinsko transverzalo so v zaključni fazi. Pot je že skoraj markirana, v pripravi pa je tudi vodnik po transverzali. Zanimanje za to prvo planinsko pot po osrednji Dolenjski je že sedaj veliko.

Dolenjska turistična planinska pot bo imela izhodišče in cilj v Novem mestu, otvoritev bo 1. maja 1966. Pot bo šla iz Novema mesta na Frato, od tam na Rog na bazo 20, dalje na Mirno goro in po robu nad Semičem do Badovinca na Jugorju, od tam k Gospodični na Gorjancih, dalje na Trdinov vrh in po grebenu Gorjancev na Opatovo goro, Kostanjevico, v Pleterje, Otočec, na Trško Goro in Hmeljnik, od tam pa v Novo mesto. Celotna pot bo dolga približno 200 km. Ob poti bo 15 do 20 postojank, kjer bodo izletnikom na voljo tudi posebni žigi. V »Vodniku« bodo osnovni zgodovinski in drugi podatki vseh točk, postojank in krajev, koder bo šla pot. Transverzalo pripravlja novomeško Planinsko društvo v sodelovanju z Turističnim društvom Novo mesto.

P. ROMANIĆ

PD Železniki želi povečati dom na Ratitovcu

Planinsko društvo Železniki si že tri leta prizadeva izposlovati potrebno dokumentacijo, da bi lahko razširili svojo planinsko postojanko na Ratitovcu. V načrtu imajo, da bi na jugovzhodni strani povečali jedilnico, ki bi jo, po potrebi, kasneje lahko dvignili in nad njo uredili še nekaj sob oziroma ležišč. Postojanka postaja pretesna, zlasti jedilnica z dnevnim prostorom, zato je razširitev več kot opravičena. Na Ratitovec (le-ta je visok 1666 metrov) zahaja vse več planincev in turistov.

Postojanka je bila med vojno požgana, prva leta po njej pa na novo zgrajena. Takrat ni bilo na voljo sredstev da bi zgradili večji dom, zato pa si društvo prizadeva, da bi razširitev opravili sedaj. Če bi od občinske skupščine Škofja Loka dobili pred tremi leti dovoljenje, za katerega so prosili, bi bila dela že opravljena in tudi dokaj ceneje izvedena.

C

V skladišču trgovine z obutvijo so se kopičili čevlji. Čevlji, ki so že prišli iz mode, stari čevlji, ki so že spet v modi — skratka, grmada čevljev. Po reformi občani nekako niso bili navdušeni za kupovanje čevljev. Tedaj je trgovina razobesila v izložbah velikanske plakate: ZNIŽANO — ZNIŽANO — ZNIŽANO. Ni užgalo. Občani so takoj ugotovili, da je trgovina malenkostno znižala cene, ki jih je prej občutno zvišala. Trgovina je bila prisiljena poiskati nov »prijem«. V izložbe so obesili napise: RAZPRODAJA — POPUST — RAZPRODAJA — POPUST. Skladišča pa se vseeno niso izpraznila. Tovarne čevljev so pritiskale na trgovino...

Razprodaja panike

Zdaj je vodstvo podjetja staknilo svoje vodstvene glave in začelo iskati izhod.

»Predlagam, da končno zares znižamo cene čevljev,« je predlagal poslovodja prve prodajalne.

»Raziskati je treba trg in razviti ustrezno reklamo. Razglasimo po televiziji in v tisku, da naši čevlji ne puščajo vode,« je modroval poslovodja druge prodajalne.

»Ampak puščajo,« se je plašno oglasil poslovodja sedme prodajalne. »Tovariši,« je posegel vmes direktor,« podrobnosti nas ne bodo nikamor pripeljale. Nekaj temeljitega bo treba ukreniti... Nemara bi res znižali cene in začeli z reklamo. Kaj praviš, komercialni?«

Komercialni direktor je bil star maček v svoji stroki, ki je prebrodil že vrsto naših gospodarskih prelomnic; gospodarstvo je menjalo svoje obličje, menjala so se vodstva in delavski sveti — on pa je ostal. V hudih kašah je namreč vedno znal zabrenkati na pravo struno. Zdaj je zamišljeno sedel, se muzal ter užival, ker so vsi gledali vanj kot na rešilno bilko.

»Zničanje cen, razprodaja, reklama — same neumnosti,« je končno spregovoril. »Tovariši, to so tuji prijemi, ki pri nas ne užgejo. Treba je imeti pred očmi konkretni trg in se poglobiti v dušo konkretnega kupca.«

»In kaj predlagaš?« je bil nestrpen direktor.

»Nič posebnega,« je znižal glas komercialni in nato skoraj šepetaje nadaljeval, »res nič posebnega. Napraviti moramo le vtis, da se bo to blago podražilo in to bo v konkretnem položaju in spričo že konkretnih preplašenih kupcev užgalo«. Vodstveni zbor se je oddahnil. »Ne potrebujemo nobenih izdatkov za reklamo. Dovolj je, da vsak poslovodja zaupno pove prodajalcem, da se je nekje zgoraj zvedelo, da se bodo čevlji podražili in da naj za božjo voljo ne begajo kupcev. Nato naj vsak poslovodja obvezno kupi vsaj dva para čevljev — ti tovariš direktor pa pet. Zgled višjih bo namreč najboljše potrdilo, da gre zares. Predlagam, da nakup teh čevljev prenesemo v stroške za reklamo. To je vse, ostalo prepustimo delovanju trga.«

Zbor se je zarotniško nasmehnil.

»Čevlje bom sicer javno kupil,« je rekel direktor, »nič drugega pa nisem slišal. Nič ne vem, da smo se kaj dogovarjali. Dogovorjeno?«

Vodstvene glave so prikimale in se razšle.

Čez nekaj dni je izbruhnila kupovalna panika kot gripa. V prodajalne čevljev so pridrli kupci in se začeli puliti za čevlje. Kupovali so vsevprek. Skladišča so se izpraznila. Panika je kot bacil preskočila tudi v druge prodajalne in kmalu je potovala širom po deželi. Vse vrste trgovine so pristavljale lončke. Blagajne so brnele in konkretno zbegani kupci so kupovali obutev, obleko, sladkor, riž... Ko je prišla na vrsto še krema za čevlje, je bilo uradno oznanjeno, da ne bo nobene podražitve.

Tedaj je komercialni ugotovil, da zares potrebuje zimske čevlje. Obredel je vse trgovine, celo konkurenčne, vendar nikjer ni našel poštenih zimskih čevljev. In kupil je, kar je mogel.

Doma je žena pregledala nakup in zavpila: »Neroda, ne vidiš, da si kupil izbirek?« In ker je nekaj ugovarjal, so mu prileteli čevlji v glavo. Panika je tako udarila tja, od koder je izšla.

M. R.

Včeraj - danes - jutri v Ljubljani

FOTOGRAFIJA — V Mestni galeriji je od petka razstavljenih čez 40 fotografij na razstavi fotografije, ki bo odprta do prihodnjega torka. Razstavo si ogleda povprečno 130 ljudi na dan.

KANALIZACIJA — Podjetje »Tlak« bo te dni uredilo kanalizacijo v Smledniku. Del sredstev so zbrali občani, ostalo pa je prispevala občina.

ROJSTVA — V sredo se je v obeh porodnišnicah rodilo 12 dečkov in 10 deklic.

FIČKO — Kdor danes vplača denar za »zastavo 750«, mu jo bodo v Slovenija-avtu dobavili do konca marca. V zadnjem času je novih naročil manj kot 50, več pa jih pričakujejo po prvem januarju. Računajo, da bodo fičke od marca naprej dobavljali v enem mesecu.

BANKA — Zaradi prevelike gneče pred blagajniškimi okenci v KB v Šubičevi ulici bodo jutri odprli še eno blagajno.

AVTOBUSI — V Ljubljano zaradi poledice včeraj niso pripeljali avtobusi iz Loškega potoka, Gabrovke in Starega trga ob Kolpi. Sicer pa so imeli vsi avtobusi precejšnje zamude, od četrt pa do ene ure.

KONFERENCA — Krajevna organizacija SZDL Milan Majcen je imela včeraj konferenco, na kateri so govorili o samoupravljanju. Izvolili so tudi delegate za občinski odbor SZDL Šiška.

HOTELI — Večina ljubljanskih hotelov je bila včeraj polno zasedena. Še več, v »Unionu« so morali celo postaviti dodatna ležišča. Samo v »Levu« je bilo še dovolj prostora. V »Iliriji« prenočujejo francoski in jugoslovanski hokejisti.

REŠEVALCI — Včeraj so morali ljubljanski reševalci kar 194-krat na pot. Večinoma so vozili bolnike, osemkrat pa so peljali ponesrečence v bolnišnico.

SHAJALIŠČE PARTIZANOV IN PRIJAZNO GOSTIŠČE — Partizanski dom na Pristavi nad Stičnom je v marsičem edinstveno gostišče na Slovenskem. Zgradili so ga člani ZZB NOV iz Stične in okoliških krajev. Z vrha je prelep razgled na Dolenjsko, Ljubljansko polje in del Štajerske. Prav preko Pristave so vodile bojne poti partizane iz vseh teh pokrajin in tod so vedno našli gostoljubje v vasi, ki ni poznala izdajalca. Dom je odprt in z avtom dostopen vse leto tudi turistom. Prijetna in zelo znana so tudi silvestrovanja v domu.
Foto: M. Remec

Osebni dohodki so prenizki

SO Center o gospodarstvu in kadrovanju

LJUBLJANA, 18. nov. — Na današnji seji skupščine občine Ljubljana Center je bilo govora o rezultatih in problemih gospodarjenja v prvih devetih mesecih letošnjega leta ter o stanju in problemih kadrovske politike v gospodarskih delovnih organizacijah.

Glede rezultatov gospodarjenja so bili odborniki mnenja, da nas na videz ugodni podatki ne smejo zapeljati in uspavati. Ne smemo namreč pozabiti, da sta minila od uvedbe gospodarske reforme šele dva meseca in da se vsi problemi, ki jih nosi s seboj, v tem kratkem obdobju še niso utegnili pokazati v pravi luči. Z realno oceno, kako so se znašle delovne organizacije v novih pogojih gospodarjenja, bo treba tako še počakati.

Mnogo govora je bilo o tem, da gospodarske organizacije premalo načrtujejo, da se ne ukvarjajo dovolj s svojimi razvojnimi koncepti. Zanemarjeno planiranje in programiranje se odraža tudi v neurejeni kadrovski politiki. Če podjetje ne ve, kaj bo počelo jutri, ne ve tudi, kakšne strokovnjake bo potrebovalo.

Ne smemo biti zadovoljni z izvozom, čeprav kažejo najnovejše statistike, da močno narašča. Dati mu bo treba popolnoma drugačno vsebino. Iz političnega in administrativnega pritiska mora preiti v mednarodno delitev dela na bazi lastne konkurenčne sposobnosti, ne pa ob sredstvih za regres.

Poseben problem predstavljajo v zadnjem času prenizki osebni dohodki zaposlenih. Če primerjamo prejemke in cene danes in v minulem poletju, moramo ugotoviti, da je standard v tem času občutno nazadoval. Prenizki osebni dohodki, ki ne gredo vštric z zviševanjem delovne storilnosti, grozijo, da bodo ogrozili uspešen start celotne gospodarske reforme. Delovnim organizacijam bo potrebno predočiti, da je vsaka pretirana previdnost ob zviševanju osebnih dohodkov zaposlenih popolnoma odveč. Nepravilno je, da podjetja prelivajo sredstva namesto v dvig osebnih dohodkov v modernizacije in opremo.

Ko so govorili o kadrovski politiki, so bili odborniki mnenja, da se bo treba še doslednejе boriti za usposobljen in strokovno podkovan vodilni kader. V zadnjem času smo dosegli na tem področju bistvene izboljšave, mnoge nove naloge pa prinaša s seboj tudi predvidena reelekcija. Dober strokovnjak mora imeti ustrezno izobrazbo, ob njej pa še številne dodatne sposobnosti in izkušnje. Moramo se zavedati, da bo nadalnji gospodarski napredek odvisen predvsem od ljudi, to pomeni: od preudarne in načrtne kadrovske politike podjetja in komune.

Z dvanajst (+1) posteljami

Ob stoletnici prve otroške bolnišnice v Ljubljani

»Kteri daruje 25 goldinarjev ali eno posteljo za bolnišnico, je ustanovnik, kteri ima glas v zboru dobrotnikov,« je končal maja 1865 takratni ljubljanski mestni fizik dr. Viljem Kovač v ljubljanskih Kmetijskih rokodelskih novicah svoj javni oklic s pozivom na akcijo za ustanovitev prepotrebne otroške bolnišnice v Ljubljani.

Že sedem mesecev za tem so ta sredstva s prostovoljnimi prispevki zbrali, sestavili statut in upravni odbor ter v navzočnosti župana dr. E. H. Koste in ob ploskanju častitih gostov z blagoslovom samega škofa 19. novembra novo Elizabetino otročjo bolnišnico na Poljanski cesti, kot prvo tako ustanovo v Ljubljani in drugo v Avstro Ogrski na slovesen način odprli. Zvečer je sledila še »Velika beseda« s čitalniškimi recitacijami in samospevi narodnih dam, za katere se je časopisni kronist skoraj zbal, da bi se zaradi dekoltejev utegnile prehladiti.

Dr. Viljem Kovač

V mestni otroški bolnišnici na Streliški ulici v Ljubljani, v stavbi, kamor se je Elizabetina otročja bolnišnica po devetletnem zasilnem prebivanju na Poljanah preselila, so se spomnili stoletnice s primerno prireditvijo že sinoči. Na današnji praznik pa bodo imeli tudi v otroški kliniki v Ljubljani, kot delovnemu dediču takratne otroške bolnišnice, širšo proslavo vseh slovenskih pediatrov. Današnji dan, 19. novembra bo poslej na Slovenskem — dan otroškega zdravstva. Tako so vsaj sklenili. Venec na grobu znamenitega in popularnega zdravnika dr. Bogdana Derča pa bo še eno spoštovanje več velikemu pionirju tega otroškega zdravstva pri nas. Poseben pripravljalni uredniški odbor pediatrične sekcije pri Slovenskem zdravniškem društvu je razen tega že zbral obširno gradivo za almanah s pregledom razvoja slovenskega otroškega zdravstva na Slovenskem v minulem stoletju.

Otroške bolnišnice, nekdaj temačne in zakotne, namenjene predvsem revnim in nezakonskim otrokom, niso imele lahkih začetkov. Ostajajo pa pereč probem socialne družbe in merilo našega humanizma tudi še danes. Res se je v teh letih svetloba preselila v nove moderne otroške bolnišnice in število belih posteljic je silno naraslo. Spomnimo se samo, da je bilo v prvi otroški bolnišnici v Ljubljani komaj 12 postelj, medtem ko so trinajsto plačevali premožni starši za morebitna gostovanja svojih otrok. Z napredkom medicinske znanosti in boljšo nego se je umrljivost otrok močno znižala. Medtem ko je ob prihodu dr. Bogdana Derča na ljubljansko otroške bolnišnico znašala umrljivost novorojenčkov celih 19 odstotkov, je lani ta odstotek v Ljubljani padel na komaj 2,4 odstotka. Pa vendar še vedno ostajamo otroškemu zdravstvu veliko dolžni in marsikatera glasna prizadevanja družbe ne upoštevajo sorazmerno tudi belih bolniških posteljic.

In čeravno je vmes 100 let in čeravno zvenijo na današnji proslavi nove in sodobne programske besede, ostajajo žive in vzgledne tudi za današnjo rabo uporabne, misli, ki jih je takratni dobrohotni »dosluženi zdravnik v deželni bolnišnici, praktični zdravnik in porodničar« v Ljubljani dr. Viljem Kovač zapisal v Novicah: »Skušnje skor 9 let, ko sem imel z bolj ubozimi ljudmi opraviti, so me učile siromaštvo ljubljanskih delavcev spoznavati. Uboštva pa je čedalje več, ker je dela vsako leto manj. Kupčija peša, sladkornica je pogorela, predilnica se je ustavila. A ko tedaj zdrav delavec zavoljo malega zaslužka pomanjkanje trpi, koliko bolj šele njegova družina in v družini najbolj otroci, posebno, ako bolehajo . . .« Ali ob koncu: »Jaz sam pa obljubljam, da vse svoje žive dni brez plačila zdravnik hočem biti mladi napravi bolnišnice in revnim otrokom in da v prvem letu tudi brez plačila potrebna zdravila v ljubljanskih lekarnicah dobimo.«

BOGDAN POGAČNIK

Vsak dan 800 štedilnikov iz Velenja

Proizvodnja gospodinjske opreme v velenjski tovarni »Gorenje« je letos znova narasla in bo znašala vrednostno blizu 6 milijard dinarjev. Izredno dobro gredo zadnje mesece v prodajo vse vrste štedilnikov; električni štedilniki ter štedilniki na plin in trda goriva. Skupno izdela tovarna »Gorenje« na dan 800 štedilnikov. Za prihodnje leto predvidevajo doseči s proizvodnjo štedilnikov in pralnih strojev vrednost 10,7 milijarde dinarjev.

F. K.

Brez škarij

Vršič brez strehe pozimi

Planinstvo, pa naj bo to vrhunsko ali rekreacijsko, je pri Slovencih že dolgo razvito. Že od nekdaj radi hodijo v hribe stari in mladi. Da bi bili gorniki preskrbljeni z najnujnejšim, kar potrebujejo v gorah, so pričeli graditi planinske postojanke. Tako je bila na Vršiču zgrajena leta 1899 Erjavčeva koča.

Ljubitelji gora zelo dobro poznajo to postojanko, ki jim je neštetokrat zamenjala dom v poletnih mesecih, zlasti pa pozimi, ko so se vračali s težkih tur z Mojstrovke ali Prisojnika ali pa so uživali pri smučanju po okolici. Precej planincev — smučarjev je preživelo tudi redni letni dopust v tej okolici, vsi pa so prenočevali v Erjavčevem domu. Dom je bil več let odprt in oskrbovan skozi vse leto. Po neuradnih vesteh je bil zaprt samo med drugo svetovno vojno.

Erjavčevo kočo in še druge domove na Vršiču oskrbuje Planinsko društvo Jesenice, ki je na eni zadnjih sej sklenilo, da v letošnjem letu, to je v zimski sezoni 1965/66, zapre vse postojanke v tem predelu in tako prelomi s 60 let staro tradicijo. Da bi o tem zvedeli kaj več, smo povprašali v pisarni Planinskega društva, kjer so nam povedali, da je ta vest resnična, s pripombo, da bo dom odprt ob nedeljah in praznikih, toda samo takrat, kadar bo prehodna pot za kuharico in oskrbnika. Dodali so še, da ga morajo zapreti, ker je v zimskem času nerentabilen in jih vzdrževanje preveč stane. To so tudi poglavitni vzroki za zagovor takega sklepa.

Ne vemo, ali je ta trditev pravilna in ali res ni mogoče dobiti sredstev vsaj za dve osebi, ki bi bili vso sezono v eni postojanki društva na Vršiču. S prometom, ki ga ustvarjajo med letom, bi vsekakor lahko vzdrževali tudi postojanko pozimi. Ne moremo se pridružiti trditvi funkcionarjev, da Erjavčeva koča pozimi ni rentabilna. Ne vemo, kako bodo ta sklep zagovarjali pred drugimi gorniki naše domovine, ker dobro vemo, da je vsako leto več smučarjev in ljubiteljev gora, ki prihajajo v ta del Gorenjske prav pozimi.

POLDE KARLIN

Jovanović premagal Mulligana

RIO DE JANEIRO, 18. nov. — Jugoslovanski teniški igralec Bora Jovanović se je uvrstil v polfinale mednarodnega teniškega turnirja v Rio de Janeiru z zmago nad odličnim Avstralcem Mulliganom 8:6, 1:6, 6:3, 6:4. To je prva zmaga Jovanovića nad Mulliganom, ki je na letošnji lestvici lista L'Equipe zasedel visoko osmo mesto.

V polfinalu bo igral Jovanović z Brazilcem Kochom, v drugem polfinalu pa bosta igrala Italijan Piètrangelli in prvak Brazilije Barnes.

Jovanović je z Mulliganom igral izvrstno. V prvem nizu je zlahka prišel do 4:1, nato pa je Avstralec izenačil. V nadaljevanju je Jovanović s pestrejšimi udarci zmagal, a je zaradi ostrega začetka nato izgubil drugi niz. V tretjem nizu je bil Jugoslovan mnogo boljši, medtem ko je v zadnjem onemogočil Mulligana s svojimi forhandi.

NOVO NA TUJEM

KAIRO — Jugoslovanska vaterpolska reprezentanca je končala 14 dnevno gostovanje v Egiptu. Jugoslovani so odigrali več tekem in vse dobili z visokimi rezultati. Zadnjo tekmo so igrali z reprezentanco Egipta in zmagali 11:2.

SOFIJA — Bolgarska hokejska reprezentanca je danes poslala uradno prijavo za svetovno hokejsko prvenstvo, ki bo prihodnje leto v Ljubljani.

LENINGRAD — Na mednarodnem turnirju so vaterpolisti zagrebške Mladosti premagali domači Vodnjik 3:2. To je bila tretja zaporedna zmaga zagrebške ekipe. Presenečenje je poraz madžarske reprezentance, ki je izgubila z moskovskimi študenti 4:5. Drugi rezultati — Leipzig : Spartak 4:3, Torpedo : Triton 5:3.

Prvenstvo invalidov v kegljanju

V Slovenjgradcu in v Ravnah na Koroškem je bilo minulo soboto in nedeljo letošnje republiško kegljaško prvenstvo invalidov v disciplini 50 in 100 lučajev mešano ter v borbenih igrah. Nastopilo je 47 posameznikov v vseh invalidskih kategorijah in pet 10-članskih vrst iz Ljubljane, Maribora, Celja, Kranja in Slovenj Gradca.

Med vrstami je po daljšem času uspelo osvojiti prvo mesto in prehodni pokal Slovenjgrajčanom, med posamezniki pa so kar štiri prva mesta osvojili Ljubljančani in dve Kranjčani. Na druga boljša mesta so se zvrstili Mariborčani in domačini.

REZULTATI — POSAMEZNO: I. kat. (najtežja) Blatnik (Ljub) 149 kegljev, Miljančič (Mrb) 141, II. kat.: Ravnik (Lj) 179, Tomc (Kr) 166, Kovačič (Mrb) 162 (vsi po 50 lučajev); III. kat.: Bevc (Kr) 375, Lešnik (Mrb) 375, Fon (Lj) 359, IV. kat.: Vidmar (Lj) 392, Ozmec 392, Šetina (oba Sl. G) 391, V. kat.: Žukević (Kr) 415, Vocovnik (Sl. G) 404, Bratkič (Mrb) 385, VI. kat.: Praprotnik (Lj) 435, Horvat (Sl. G) 431, Ziberna (Kr) 419 (vsi po 100 lučajev). BORBENE IGRE: Slovenj Gradec 359, Ljubljana 346, Maribor 343, Kranj 310, Celje 281.

T. B.

Celulozar aktiven tudi po sezoni

— V Krškem tudi v zimskem času živahno deluje plavalni klub Celulozar. Uprava kluba je v sodelovanju s prosvetnimi delavci osnovne šole sklicala roditeljski sesetanek s starši plavalcev in plavalk. Obisk je bil kar zadovoljiv. Klubski zdravnik dr. Mlakar je imel predavanje o zdravstvenih vplivih plavalnega športa klubski trener Žibert pa o športnem plavanju in treningu.

Sistem financiranja — pereč problem

Konferenca JZOTK v Beogradu mora temeljito osvetliti položaj

Na bližnji konferenci Jugoslovanske zveze organizacij za telesno kulturo (20. t. m. v Beogradu) bo pomemben del razprave nedvomno namenjen problemom financiranja telesne kulture. Zdaj namreč ugotavljamo, da družba na najrazličnejše načine sicer vlaga razmeroma velika sredstva v telesno kulturo, da pa so ta vlaganja pogostoma problematična zaradi načina in namembnosti sredstev, razen tega pa so tudi precej nestalna in marsikdaj pod vplivom subjektivnih ocen organov ali celo posameznikov. Nadaljnja slaba stran dosedanjih vlaganj je bila tudi ta, da so bila v zelo visokem odstotku proračunska, kar je posebej negativno v sedanjih pogojih gospodarjenja, ko se proračunska potrošnja zmanjšuje in seveda dotacije za telesno kulturo ne ostajajo na prvotnih višinah, ampak se znižujejo.

Po vsej pravici lahko trdimo, da je telesna kultura pričakala novo dobo gospodarjenja nepripravljena, in to prav zaradi tega, ker ni bilo enotnega, solidnega sistema financiranja te družbene dejavnosti. Prav zato se telesnokulturne organizacije in delavci v njih sedaj manj borijo za sredstva take ali drugačne višine, ampak jim je za zdaj mnogo pomembnejše doseči tudi v telesni kulturi financiranje, ki bi omogočalo načrtno, enakomerno delo v vseh organizacijah, ki jih je družba v širšem ali ožjem smislu ocenila za pomembne.

V praksi je treba začeti skoraj na vseh ravneh prav od začetka. Za zdaj nimamo niti ustreznih zakonskih določil o telesni kulturi (v pripravi je zvezni zakon o telesni kulturi, ki mu bodo pozneje verjetno sledili tudi republiški) niti ustreznega vrednotenja telesne kulture v posameznih družbenopolitičnih skupnostih. Telesna kultura bo morala torej povsod dobiti »ceno«, ki bi jo lahko določili tako, da ugotovimo povprečne normative zdravja in delovne sposobnosti naših občanov in pri tem upoštevamo, kakšen delež lahko pri tem prispeva telesna kultura. Seveda gre tu tudi še za druge prvine, ki bodo omenjeno ceno lahko samo še povečevale (obrambna sposobnost, propagiranje naše družbene stvarnosti z vrhunskimi dosežki itd.).

Naslednja naloga je seveda poiskati primerne vire. Kakor je že rečeno, bodo v prihodnje družbenopolitične skupnosti lahko samo eden od virov, ki bo v skladu s programi telesnokulturnih organizacij financiral samo določen del dejavnosti, predvsem na področju investicij in vzdrževanja objektov ozir. tistih delov programov, ki so nedvomno širšega družbenega pomena. Kot drugi viri se bodo morali pojaviti v določenih preciziranih odnosih predvsem naslednji: delovne organizacije, šolski skladi, zdravstvena služba in socialno zavarovanje, turizem, nekatere igre na srečo, povezane s športom, organizacije za telesno kulturo z lastnimi dohodki iz osnovne ali dopolnilne dejavnosti, sami aktivni udeleženci v telesni kulturi in seveda druge organizacije ali skupnosti, ki so kakorkoli zainteresirane za telesno kulturo kot celoto ali določene dejavnosti oziroma panoge.

Vsi ti problemi so seveda potrebni še zelo temeljitega študija in obravnav, kajti ustreznega financiranja telesne kulture še ne bo mogoče zagotoviti samo z deklaracijami in prepričevanjem — vsaj v bližnji prihodnosti. — Prav zato z zanimanjem pričakujemo razprave na konferenci kot najvišjem organu družbenih organizacij za telesno kulturo v Jugoslaviji.

MARKO ROŽMAN

„Bronasti" v Beogradu

Danes in jutri telovadno srečanje z NDR

LJUBLJANA, 18. nov. V športni dvorani beograjskega sejmišča bo v soboto in nedeljo srečanje med telovadnima reprezentancama Jugoslavije in Demokratične republike Nemčije. Tekmovali bodo v dvanajsteroboju oziroma v obveznih in poljubnih vajah. Jugoslovanska reprezentanca bo nastopila močno okrnjena — brez Cerarja, Brodnika in Šrota, ki so pri vojakih.

Reprezentanci sta sestavljeni takole:

NDR: Mathias Brehme, Siegfried Fülle, Kraus Milbrandt, Peter Weber, Werner Dölling, R. Bayer, Klaus Knoll.

Jugoslavija: Kersnič, Petrović, Anić, Menčik, Küssel, Čalija.

Po beograjskem »Sportu« povzemamo, da bo morda nastopil Brodnik. »V tem primeru bo poraz milejši, kajti nastopamo proti ekipi, ki je na olimpijskih igrah v Tokiu osvojila bronasto kolajno. Če bomo izgubili le za sedem točk, kar je precej, bo to za našo ekipo uspeh«, je izjavil trener Marjan Jemec, ki je bil v juliju vodja naše ekipe na mednarodnem prvenstvu NDR.

»Naša ekipa je bolj šibka v obveznih vajah kot v poljubnih, medtem ko so telovadci NDR sila izenačeni na vseh orodjih v obeh konkurencah. Za najboljšega velja Fülle, vendar je moj vtis, da ga je Brehme iz Leipziga že prehitel. Njegovi »najboljši« orodji sta konj in bradla, Fülle pa je najmočnejši na bradli, krogih in v parterju. Iz Leipziga sta še Milbrandt in Knoll, ostali so iz Berlina,« nam je še povedal tovariš Jemec.

Srečanje se bo oba dni začelo ob 17. uri.

D. K.

Košarkarji na pripravah

V Beogradu so se začele priprave državne košarkarske reprezentance, ki se v prenovljeni sestavi odpravlja na dva pomembna turnirja, in sicer v Carigrad na tekmovanje za pokal Bospora (od 1. do 5. dec.) in v Tirano na balkanske igre (od 15. do 19. dec.).

Na trening je zvezni trener Ranko Žeravica povabil naslednje košarkarje: Skansija, Pruga, Tvrdića (vsi Split), Marojevića (Beograd), Cvetkovića (C. zvezda), Ražnjatovića, Čermaka (oba Radnički), Valčića (Zadar) in Pavlovića, Hočevarja in Bassina (vsi Olimpija).

Od starih prekaljenih državnih reprezentantov bodo na teh dveh turnirjih nastopili potemtakem samo Kovačić, Cvetković in Ražnjatović.

Zadar : Dinamo 12. dec.

Upravi državnega prvaka Zadra in šampiona Romunije Dinama iz Bukarešte sta se sporazumeli, da bo povratna tekma II. kola tekmovanja za evropski pokal prvakov 12. decembra v Zadru. Prva tekma pa bo v Bukarešti 27. nov. ali 4. decembra.

Pokal rokometnih prvakov

PARIZ, 18. nov. Tu so izžrebali pare za prvo kolo tekmovanja evropskih prvakov v rokometu za moške. Jugoslovanski prvak Zagreb bo igral v prvem kolu z ekipo francoskega prvaka Stade Marseillais.

SKOPJE — Moška košarkarska reprezentanca in ženska rokometna reprezentanca univerze v Skopju sta danes odpotovali v Wroclav na veliko mednarodno tekmovanje.

Mednarodni nogomet

POKAL SEJEMSKIH MEST

DUBLIN — Shamrock : Saragosa 1:1 (1:0).

DUNAJ — Wiener Sport klub : Chelsy 1:0 (0:0).

KÖBENHAVN — Dunfermline : Bold club 4:2 (2:1).

ANVERS — Anvers : Barcelona 2:1 (2:1).

POKAL EVROPSKIH PRVAKOV

KILMARNOCK — Kilmarnock : Real 2:2 (1:1). Povratna tekma bo 30. nov. v Madridu.

POKAL POKALNIH PRVAKOV

GLASGOW — Celtic : Arhus (Danska) 2:0 (2:0). V III. kolo se je uvrstil Celtic.

Kazni za nogometaše

BEOGRAD, 18. nov. Disciplinsko sodišče NZJ je kaznovalo igralca Partizana Jovana Miladinovića s prepovedjo igranja na dveh tekmah zaradi nešportnega vedenja na tekmi Hajduk : Partizan. DS je uvedlo tudi postopek proti Bečejcu v zvezi z izključitvijo na tekmi Werder : Partizan v Bremenu.

Nemška igralca suspendirana

FRANKFURT, 18. nov. Nogometna zveza Nemčije je suspendirala udeleženca v neredih na tekmi za pokal nogometnih prvakov med Werderjem in Partizanom v Bremenu Schütza in Bordela.

Bohinj je pripravljen

50 tujih tekmovalcev na mednarodnih tekih 1966

Bohinj bo v začetku januarja 1966 spet domačin največje tekme smučarjev — tekačev sezone — mednarodne novoletne preskušnje. Smučarska zveza Jugoslavije je poverila SK Bohinju izvedbo tega tekmovanja glede na to, da so Bohinjci poslali najboljšo ponudbo. Lani so bile tekme v Mojstrani, kaže pa, da bo prireditev v tej sezoni bolj kvalitetna.

SK Bohinj je povabil k sodelovanju reprezentance sedmih držav, in sicer Italije, Zah. Nemčije, ČSSR, Švice, Avstrije, Bolgarije in Poljske. Ekipa iz Poljske bo najštevilnejša, saj bo 12 njihovih najboljših tekmovalcev prispelo v Jugoslavijo v zameno za trening nekaterih najboljših jugoslovanskih tekmovalcev v Zakopanem. Realno je torej pričakovati, da se bo na sloviti bohinjski smučini za tekače pomerilo okrog 50 tujih tekmovalcev.

Bohinjski smučarski delavci se na prireditev že zdaj živahno pripravljajo. Proga je že pripravljena in bo uporabna že na prvem snegu. Poskrbljeno pa je tudi za primer, če v dneh tekmovanja v dolini ne bi bilo snega; tedaj bo preskušnjo mogoče izvesti na Voglu, kjer bo pripravljena rezervna proga.

Kakor vse kaže, letos tudi ne bo finančnih težav za izvedbo prireditve. Pomoč so namreč obljubili vsi prizadeti, tako OZTK Radovljica, domača gostinska podjetja in turistično društvo kakor tudi pristojni športni forumi.

J. ZITNIK

Utrinki

MIODRAG NIKOLIĆ — »SIJA« USPEŠNO OPERIRAN — Znani košarkar Beograda in dolgoletni član državne reprezentance Miodrag Nikolić — »Sija« je te dni uspešno prestal operacijo meniskusa. Zdravniki upajo, da bo Nikolić lahko začel z redno vadbo že meseca februarja leta 1966.

VELIKO ZANIMANJE ZA HITROSTNO DRSANJE — Za evropsko prvenstvo v hitrostnem drsanju, ki bo 22. in 23. januarja 1966 v Deventerju na Nizozemskem, so že razprodali vse vstopnice. Zanimanje za hitrostno drsanje na Nizozemskem je tolikšno, da bodo tribune, ki lahko sprejmejo 18.000 gledalcev premajhne.

HOKEJSKI REPREZENTANT PRED SODIŠČEM — Bivši švedski hokejski reprezentant Ulf Sterner, ki je lani v Tamperu s palico tako podrl nekega finskega igralca, da se je moral zateči v bolnišnico, se zagovarja pred finskim sodiščem. Svedu prede slaba, ker navajajo, da je za podoben primer neki igralec odsedel šest mesecev v zaporu.

Spored SP v alpskih disciplinah

SANTIAGO, 18. nov. Izvršni komite svetovnega prvenstva v alpskih disciplinah, ki bo od 4. do 14. avgusta prihodnjega leta v Čilu (Portillo), je objavil uradni spored prvenstva.

4. avgusta: slovesna otvoritev v Portillu, 5. avg.: slalom za ženske, 7. avg.: smuk za moške, 8. avg.: veleslalom za ženske, 10. avg.: veleslalom za moške, 12. avg.: smuk za ženske, 13. avg.: slalom za moške (izločilno tekmovanje), 14. avg.: slalom za moške in slovesnost ob koncu prvenstva.

Pojasnilo

V članku »Veliko zanimanje za Planico 66«, objavljenem 18. nov., je prišlo do neljube pomote. Zadnji stavek bi se moral pravilno glasiti: »Smučarski poleti v Planici 1969 bodo torej že na novi velikanki,« kakor je tudi iz konteksta razvidno.

Dvanajst uradnih prijav

S seje organizacijskega komiteja »Hokej 66«

LJUBLJANA, 18. nov. — Organizacijskemu komiteju »Hokej 66« so se doslej prijavile naslednje države: Avstrija, Južna Afrika, Danska, Švedska, Finska, Francija, Anglija, Norveška, NDR, Kanada, Bolgarija in SZ. Pričakujejo še prijavo desetih držav. Novinarjev pa je doslej prijavljenih 179, medtem ko je SZ prijavila kar 51 uredništev.

Organizator je včeraj prejel še eno pismo iz Kanade, kjer tamkajšnja federacija sporoča, da bo njihova odprava za Jugoslavijo štela 22 ljudi. Imena igralcev bodo znana šele tik pred začetkom prvenstva, medtem ko so doslej organizatorji prvenstev že dolgo poprej vedeli tudi za imena.

Pred dnevi je bil v Ljubljani poseben odposlanec amaterske hokejske federacije ZDA, ki ga je njen predsednik Tutt, ki je obenem tudi član direktorija LIGH, poslal semkaj po informacije. Bil je nadvse presenečen in seveda zadovoljen nad vsem, kar je videl. Predsednik Tutt pa je obenem sporočil, da bo prišel v Ljubljano že več dni pred začetkom prvenstva in da bo skupaj z družino ostal pri nas še kakih deset dni po končanem šampionatu.

Vodja priprav naše reprezentance Albert Kerkoš in zvezni trener Waclav Bubnik sta novinarje ob zaključku sestanka seznanila še z nekaterimi zanimivostmi oziroma podrobnostmi v zvezi s ponovnimi pripravami naše ekipe v Ljubljani. V glavnem sta zadovoljna, medtem ko bo treba določene pomanjkljivosti (športna disciplina, vigravanje, večja trdota med igro itd.) še odpraviti. Upata, da se jima bo to posrečilo do začetka prvenstva.

IVER DNEVA

Jalova usluga hokeju

Jugoslavija organizira svetovno prvenstvo v hokeju na ledu. V času obširnih priprav številnih reprezentantov pa so nekateri najboljši jugoslovanski klubi ostali brez sredstev, s katerimi bi omogočili svojim igralcem, ki ne sodijo v vrsto najboljših, redno vadbo. Med te ekipe sodijo tudi trije zvezni ligaši iz Beograda (Partizan, OHK Beograd in Crvena zvezda). Uprava drsališča na Tašmajdanu je od prizadetih zahtevala za zimski trening 5,5 milijona dinarjev. Klubi tega denarja niso zbrali in so se odločili za trening v tujini. Ekipe so odšle na potovanja maloštevilne in brez prave volje za delo. Gostitelji so seveda zahtevali tudi nastope, ki pa so se končali s katastrofalnimi porazi (Partizan je v Bolgariji izgubil z 9:0 in 7:0).

Slaba reklama za naš hokej, ki kandidira za visoko mesto v »B« skupini, in slaba ocena za hokejske delavce!

Jugoslavija : Avstrija na Jesenicah

ZAGREB, 18. nov. Tu je bil danes sestanek organizacijskih odborov A in B skupine svetovnega prvenstva v hokeju na ledu. Sklenili so, da se bo svetovno prvenstvo začelo v Ljubljani, 3. marca z dvobojem B skupine Jugoslavija : Anglija, tega dne pa bo v Zagrebu tekma Kanada : ZDA. Sklenili so tudi, da bo tekma Jugoslavija : Avstrija 12. marca na Jesenicah, tekmi A skupine ZDA : DRN in Finska : Poljska pa tega dne v Zagrebu.

Ta predlog mora potrditi še mednarodna hokejska zveza.

S. P.

Villard : Olimpija 5:3

LJUBLJANA, 18. nov. V prijateljski hokejski tekmi je francoska ekipa Villard premagala Olimpijo 5 : 3 (3:0, 1:2, 1:1). Strelci: Vuillermet 3 ter Bonnard za goste, za domače pa Zupančič 2 in Aljančič I 1. Pred kakimi 500 gledalci sta sodila Pavletič in Križ iz Ljubljane.

Francoska hokejska ekipa Villard je bila precej boljša kakor pred dnevi St. Gervais, saj je navsezadnje le na tretjem mestu I. francoske lige. Drži pa tudi, da je Olimpija tokrat s redkimi izjemami med igro prikazala slabši hokej kakor zadnjič. To velja zlasti za prvo tretjino, ko je bila Olimpija očitno v podrejeni vlogi. Šele dva lepa zadetka, ki ju je dosegel po samostojnem prodoru Zupančič, sta vlila drugim igralcem malo več volje. Najlepši gol pa je bil tretji, po lepi kombinaciji med Zupančičem in Aljančičem I, ki je spretno podano ploščico prisebno in v paletu spravil v francosko mrežo.

Dolenjska planinska transverzala

Priprave za dolenjsko turistično planinsko transverzalo so v zaključni fazi. Pot je že skoraj markirana, v pripravi pa je tudi vodnik po transverzali. Zanimanje za to prvo planinsko pot po osrednji Dolenjski je že sedaj veliko.

Dolenjska turistična planinska pot bo imela izhodišče in cilj v Novem mestu, otvoritev bo 1. maja 1966. Pot bo šla iz Novema mesta na Frato, od tam na Rog na bazo 20, dalje na Mirno goro in po robu nad Semičem do Badovinca na Jugorju, od tam k Gospodični na Gorjancih, dalje na Trdinov vrh in po grebenu Gorjancev na Opatovo goro, Kostanjevico, v Pleterje, Otočec, na Trško Goro in Hmeljnik, od tam pa v Novo mesto. Celotna pot bo dolga približno 200 km. Ob poti bo 15 do 20 postojank, kjer bodo izletnikom na voljo tudi posebni žigi. V »Vodniku« bodo osnovni zgodovinski in drugi podatki vseh točk, postojank in krajev, koder bo šla pot. Transverzalo pripravlja novomeško Planinsko društvo v sodelovanju z Turističnim društvom Novo mesto.

P. ROMANIČ

Na štiri oči

Prvi nastop v reprezentanci

Marko Zupančič o boksarskem dvoboju z NDR

V Ljubljano se je včeraj vrnil član boksarskega kluba »Odred« Marko Zupančič (21), ki je pred dnevi nastopil na dveh meddržavnih dvobojih jugoslovanske državne reprezentance proti NDR v Berlinu in Dassauu. O svojih vtisih nam je pripovedoval takole:

»Za gostovanje v NDR smo se pripravljali 19 dni v zveznem centru na Košutnjaku (Bgd.), in sicer pod vodstvom zveznega trenerja Duška Bogdanovića in trenerja N. Popovića. Spričo premajhne prizadevnosti nekaterih boksarjev skupne priprave niso uspele najbolje, precej pa nam je škodovala tudi dolga in utrudljiva pot z vlakom do Berlina (narobe svet: nazaj smo potovali z letalom!). Naše priprave ne moremo primerjati s treningom nemških boksarjev: za srečanje z nami so bili tri mesece v skupnem taboru.«

— Prvi dvoboj z reprezentanco NDR je bil v Berlinu. To je bil vaš prvi nastop v državni vrsti?

»Da. Moj partner je bil znani nemški boksar Bruno Gusse, ki je uspešno tekmoval že na evropskih ter na olimpijskih igrah. Za seboj ima že 300 nastopov. Berlinski tisk je pred njegovo borbo z menoj obširno poročal o njem; njegov nastop — z njim je prišel tudi njegov kondicijski trener — je bil sredi pozornosti. V prvi rundi sva samo »tipala« drug drugega; šele pred koncem sem ga prvič napadel, tako da mu je pod silovitimi udarci nekoliko počila arkada. V drugi rundi je zato boksal na vse ali nič. Ničesar mu nisem ostal dolžan; borba pa je dvignila na noge več ko 3000 gledalcev. Z desnico sem ga trikrat silovito zadel, tako da se je zmaga že nagibala na mojo stran. Tedaj je zdravnik prekinil srečanje (zaradi arkade). V naši ekipi je razen mene zmagal samo še Petrič, tako da smo dvoboj izgubili 4:16.«

— Tudi v drugem nastopu je naše izbrano moštvo izgubilo (6:14)?

»Da, pomerili smo se s pomlajenimi ekipami. Našo je spremljala neverjetna smola; trem naším — Copiću, meni in Premužu — je počila arkada, oškodovali pa so nas tudi sodniki. Zmago v polwelterski kategoriji sem imel že v žepu, saj je bil moj tekmec olimpijski kandidat Ziebert v tretji rundi po knock downu že popolnoma brez moči. Naš sodnik (Kostić) pa je minuto pred koncem prekinil srečanje; namesto z učinkovito zmago sem se zaradi točkovnih sodnikov moral zadovoljiti s porazom.«

— Kako so vaša nastopa v NDR ocenili naši boksarski strokovnjaki?

»Upam, da dobro. Kaže, da sem si kljub hudi konkurenci končno le zagotovil mesto v državni reprezentanci (skupaj s Stankovićem), razen tega pa sem tudi na seznamu olimpijskih kandidatov. Žal v domačem klubu nimam dobrih pogojev za vadbo; tako na primer sam plačujem rekvizite, skupaj z drugimi boksarji Odreda treniram v neustreznih prostorih itd. Edino, kar imamo, je dober trener, neumorni Janez Gale.«

Slovenski boksarji v Švici

LJUBLJANA, 18. nov. — Slovenska boksarska reprezentanca bo 24. t. m. odpotovala v Švico, kjer se bo v Zürichu in Schaffhausenu dvakrat pomerila z mestno reprezentanco Züricha.

Sedma partija remi

TBILISI, 18. nov. Sedma partija kandidatov za naslov svetovnega prvaka v šahu med Spaskim in Taljem se je na predlog Spaskega v 53. potezi končala z remijem. Po tej partiji je rezultat 3,5:3,5.

Nadaljevanje sedme partije

Partija je bila prekinjena po 41. potezi črnega v naslednjem položaju:

Beli (Talj): Kel, Tc7, Sd8, b4, d4, g3 (6)

Črni (Spaski): Kb5, Tg2, Le4, d5, h7, (5)

Talj je kuvertiral 42. Sf7, naprej pa je partija tekla takole: 42. . . ., K:b4, 43. Sg5, Ld3, 44. S:h7, Lc4, 45. Sf6, Te2+ 46. Kd1, Te6 47. Sd7, Kc3 48. Se5, Th6 49. S:c4, dc 50. Ke2, Te6+ 51. Kf3, Kd3 52. Kf4 Td6 53. g4 in remi

Razprodaja panike

V skladišču trgovine z obutvijo so se kopičili čevlji. Čevlji, ki so že prišli iz mode, stari čevlji, ki so že spet v modi — skratka, grmada čevljev. Po reformi občani nekako niso bili navdušeni za kupovanje čevljev. Tedaj je trgovina razobesila v izložbah velikanske plakate: ZNIŽANO — ZNIŽANO — ZNIŽANO. Ni užgalo. Občani so takoj ugotovili, da je trgovina malenkostno znižala cene, ki jih je prej občutno zvišala. Trgovina je bila prisiljena poiskati nov »prijem«. V izložbe so obesili napise: RAZPRODAJA — POPUST — RAZPRODAJA — POPUST. Skladišča pa se vseeno niso izpraznila. Tovarne čevljev so pritiskale na trgovino . . .

Zdaj je vodstvo podjetja staknilo svoje vodstvene glave in začelo iskati izhod.

»Predlagam, da končno zares znižamo cene čevljev,« je predlagal poslovodja prve prodajalne.

»Raziskati je treba trg in razviti ustrezno reklamo. Razglasimo po televiziji in v tisku, da naši čevlji ne puščajo vode,« je modroval poslovodja druge prodajalne.

»Ampak puščajo,« se je plašno oglasil poslovodja sedme prodajalne.

»Tovariši,« je posegel vmes direktor,« podrobnosti nas ne bodo nikamor pripeljale. Nekaj temeljitega bo treba ukreniti . . . Nemara bi res znižali cene in začeli z reklamo. Kaj praviš, komercialni?«

Komercialni direktor je bil star maček v svoji stroki, ki je prebrodil že vrsto naših gospodarskih prelomnic; gospodarstvo je menjalo svoje obličje, menjala so se vodstva in delavski sveti — on pa je ostal. V hudih kašah je namreč vedno znal zabrenkati na pravo struno. Zdaj je zamišljeno sedel, se muzal ter užival, ker so vsi gledali vanj kot na rešilno bilko.

»Zničanje cen, razprodaja, reklama — same neumnosti,« je končno spregovoril. »Tovariši, to so tuji prijemi, ki pri nas ne užgejo. Treba je imeti pred očmi konkretni trg in se poglobiti v dušo konkretnega kupca.«

»In kaj predlagaš?« je bil nestrpen direktor.

»Nič posebnega,« je znižal glas komercialni in nato skoraj šepetaje nadaljeval, »res nič posebnega. Napraviti moramo le vtis, da se bo to blago podražilo in to bo v konkretnem položaju in spričo že konkretnih preplašenih kupcev užgalo«. Vodstveni zbor se je oddahnil. »Ne potrebujemo nobenih izdatkov za reklamo. Dovolj je, da vsak poslovodja zaupno pove prodajalcem, da se je nekje zgoraj zvedelo, da se bodo čevlji podražili in da naj za božjo voljo ne begajo kupcev. Nato naj vsak poslovodja obvezno kupi vsaj dva para čevljev — ti tovariš direktor pa pet. Zgled višjih bo namreč najbolje potrdilo, da gre zares. Predlagam, da nakup teh čevljev prenesemo v stroške za reklamo. To je vse, ostalo prepustimo delovanju trga.«

Zbor se je zarotniško nasmehnil.

»Čevlje bom sicer javno kupil,« je rekel direktor, »nič drugega pa nisem slišal. Nič ne vem, da smo se kaj dogovarjali. Dogovorjeno?«

Vodstvene glave so prikimale in se razšle.

Čez nekaj dni je izbruhnila kupovalna panika kot gripa. V prodajalne čevljev so pridrli kupci in se začeli puliti za čevlje. Kupovali so vsevprek. Skladišča so se izpraznila. Panika je kot bacil preskočila tudi v druge prodajalne in kmalu je potovala širom po deželi. Vse vrste trgovine so pristavljale lončke. Blagajne so brnele in konkretno zbegani kupci so kupovali obutev, obleko, sladkor, riž . . Ko je prišla na vrsto še krema za čevlje, je bilo uradno oznanjeno, da ne bo nobene podražitve.

Tedaj je komercialni ugotovil, da zares potrebuje zimske čevlje. Obredel je vse trgovine, celo konkurenčne, vendar nikjer ni našel poštenih zimskih čevljev. In kupil je, kar je mogel.

Doma je žena pregledala nakup in zavpila: »Neroda, ne vidiš, da si kupil izbirek?« In ker je nekaj ugovarjal, so mu prileteli čevlji v glavo. Panika je tako udarila tja, od koder je izšla.

M. R.

PLJUNEK »V IMENU LJUDSTVA« — Ko je v torek ameriški zunanji minister Dean Rusk v Montevideu, kjer je bil med svojo turnejo po latinskoameriških deželah pred konferenco OAD, polagal venec na spomenik narodnega junaka generala Artigasa, se mu je približal mlad moški in mu pljunil v obraz, rekoč: »Na, v imenu mojega ljudstva...« Foto: AP

PO BITKI — V nedeljo in ponedeljek se je razvnela huda bitka, delno na nož, med enotami prve konjeniške ameriške divizije in polkom južnovietnamskih partizanov. Na sliki: s šotorskimi krili pokrita trupla ameriških vojakov po bitki v dolini Ia Drang. Foto: AP

PO ZASLIŠANJU — Bivši podpolkovnik Untung, vodja ponesrečenega udara v Indoneziji, je bil takle na pogled minulo sredo po zaslišanju na sedežu garnizije v Džakarti... Foto: AP

OBISK V KRESIJI — Predsednik IS SRS Janko Smole, član IS Edo Brajnik in republiški sekretar Riko Kolenc so včeraj obiskali nove prostore skupnih služb UNZ v Kresiji. Navzoč je bil tudi predsednik mestnega sveta M. Tepina Foto: Šelhaus

Nadaljevanje s prve strani

Stališča

posvetih, v strokovnih in drugih družbenih organizacijah, v nadaljnjih predkongresnih pripravah pa bodo še bolj in širše obravnavana na bližnjih konferencah občinskih organizacijah SZDL ter v številnih drugih pogovorih in na posvetovanjih. Da bi prispeval k nadaljnjemu vzpodbujanju in organiziranju teh razprav, je izvršni odbor danes imenoval tudi vodstva 11 delovnih grup, ki bodo spremljale vse razprave, v katerih naj bi se že začela kreirati stališča, ki bodo osnova kongresnim dokumentom in odločitvam.

Izvršni odbor je imenoval v vodstvo grupe za pripravo poročila o delu socialistične zveze v obdobju med V. in VI. kongresom Janeza Zemljarica in Gustava Guzeja, v vodstvo grupe za organizacijsko-politična vprašanja SZDL glede na njeno vlogo v krepitvi samoupravljanja Janeza Zemljarica in Jožeta Sagra, v vodstvo grupe za aktualna idejno-politična vprašanja našega gospodarstva in gospodarskega sistema ter grupe za aktualna vprašanja kmetijske politike Zorana Polača in Martina Berkopca, v vodstvo grupe za kulturno politiko Marjana Javornika in Savina Jogana, v vodstvo grupe za delovne organizacije v šolstvu, zdravstvu in drugih področjih družbenih služb Živo Beltram, Francko Strmole in Nika Lukeža, v vodstvo grupe za družbeni položaj in aktivnost mladine Francko Strmole in Nika Lukeža, v vodstvo grupe »Komuna in občan« dr. Jožo Vilfana in Jožeta Ciglarja, v vodstvo grupe za probleme urbanizacije in stanovanjskega gospodarstva dr. Jožo Vilfana in Mino Ribariča, v vodstvo grupe za vprašanja narodnih manjšin, odprtih meja in zaposlovanja v tujini Bojana Lubeja in Branka Copa ter v vodstvo grupe za mednacionalne odnose dr. Jožo Vilfana, Zorana Polača, Marjana Javornika in Bojana Lubeja. V obravnavanje aktualnih idejno-političnih vprašanj pa bodo te delovne grupe vključevale najširši krog javnih, družbenih in strokovnih delavcev, zainteresiranih činiteljev kakor tudi pobude, mnenja in predloge posameznih občanov.

O predkongresnem gradivu, ki ga je zbral širši krog sodelujočih, bo razpravljal tudi glavni odbor na svoji decembrski seji. M. Z.

●●

Konferenca v DSZZ

doslej sporazumeli za ukinitev vseh vrst vizumov z Marokom, Poljsko, Tanzanijo, Dansko, Svedsko, Norveško, Finsko, Islandom, Romunijo, CSSR, Bolgarijo, Alžirijo, Tunizijo in Kubo. Pravkar so se končala pogajanja z Madžarsko, tečejo pa še pogovori z Avstrijo, Italijanski vladi smo predlagali, naj bi se začela pogajanja 2. decembra t. l. in nadejamo se, da bodo ta datum sprejeli, zlasti, ker je bilo vprašanje omenjeno tudi v končnem sporočilu o obisku Alda Mora.

Novinar »Politike« se je začudil nad tem, da zahodnonemška obtožnica za atentat na našega konzula v Münchenu Klarica, bremeni samo neposrednega krivca Karduma; želel je zvedeti, kako gleda na to naša vlada. Dušan Blagojević je poudaril, da to, da so postavili pred sodišče samo Karduma, ne da bi upoštevali tudi odgovornost ljudi, ki stoje za takšno protijugoslovansko dejavnostjo, res ni znamenje pripravljenosti pristojnih državnih organov, da bi to dejavnost preprečili. Vlada ZR Nemčije je v svojih prejšnjih notah izjavila, da protijugoslovanska dejavnost ni v skladu z zakoni, veljavnimi v ZR Nemčiji in da ovira razvoj odnosov s SFRJ. »Zato pričakujemo, da bodo razširili obtožnico proti atentatorju Kardumu tudi na tiste, ki so pravzaprav poglavitni organizatorji protijugoslovanske gonje. Oblasti v ZR Nemčiji te ljudi namreč prav dobro poznajo,« je dejal Blagojević.

VIDA HREŠČAK

●●●

Vietnam

nam. Predstavnik State Departamenta je sicer potrdil, da je Pariz seznanil Washington s to ponudbo, a šele potem, ko se je že nadaljevalo bombardiranje, ponudba pa je vsebovala »znane štiri nesprejemljive« pogoje za pogajanja.

Pozornost opazovalcev je danes pritegnil tudi članek znanega komentatorja Drewa Pearsona, ki pravi, da se je na predsednikovem posestvu v Teksasu nedavno razvila ostra debata med »golobi« in jastrebi« o vietnamski vojni. »Jastrebi« — predstavniki generalnega štaba — so zahtevali od predsednika Johnsona, naj dovoli bombardirati industrijske objekte okrog Hanoia in Haifonga. »Golobje« pa so zahtevali, da je treba dognati, kakšne so možnosti za pogajanja, in za nekaj časa ustaviti bombardiranje. Predsednik Johnson očitno ni bil ne za eno ne za drugo. Pearson poudarja, da bi zahteve generalnega štaba prav lahko pripeljale do tretje svetovne vojne.

Novice o hudih izgubah ameriških čet v Vietnamu, zlasti v dolini Ja Drang, so precej ohladile optimizem glede izida vietnamske vojne.

●●●●

Lekić

treba uničiti prej, preden bo orožje uničilo nas«. »Tveganje, ki ga prinaša razorožitev, je majhno v primerjavi s tveganjem, ki ga prinaša neomejeno oboroževalno tekmovanje,« je rekel predsednik Kennedy.

Danilo Lekić je izrazil prepričanje, da bo svetovna konferenca prispevala k splošni in popolni razorožitvi, vsekakor pa bo ustvarila nove možnosti, da bi začeli razreševati poglavitno dilemo sodobnega sveta. Svetovna konferenca naj bi olajšala prizadevanja sedanjih razorožitvenih organov OZN. Jugoslavija je za sklicevanje specifičnih konferenc, kadarkoli se pokaže, da so nekatera vprašanja v zvezi z razorožitvijo zrela za sporazum. Lekić je posebej poudaril, da je treba udeležbo na konferenci omogočiti vsem državam, ne glede na to, ali so zastopane v OZN ali ne.

☆

Zapleti

ustavno načelo, ki je s pravico samoupravljanja temelj naše družbene ureditve.

Trditve pomočnika zveznega sekretarja za delo je zavrnil dr. Černe, ki je med drugim natančno razčlenil ustrezna določila ustave, pravico do dela in pokojnine, uskladenost starega in novega pokojninskega zakona z ustavo.

Ustavno sodišče še ni odločilo v tem sporu. Iz razprave pa se je dalo razumeti, da je v zakonu o pokojninskem zavarovanju še mnogo neskladnosti, ki jih družba ne želi niti ohraniti, niti opravičevati. To mnenje je v bistvu izrazil tudi predsednik zveznega ustavnega sodišča Blaža Jovanović, preden je sporočil prisotnim, da je obravnava končana in da bo sodišče objavilo svojo odločitev v uradnem listu

VIKTOR ŠIREC

Medameriška konferenca v Riu

Latinskoameriške države zahtevajo preučitev gospodarskih odnosov

RIO DE JANEIRO, 18. nov. (Tanjug) — Argentinski zunanji minister Ortiz se je na medameriški konferenci v Riu de Janeiru zavzel za pravice narodov do samoopredelitve in neodvisnosti. Poudaril je, da organizacija ameriških držav ne predstavlja skupnosti odvisnih narodov in je odločno poudaril: »Mi smo proti, da bi naše nacionalne razvoje enostransko presojali?

Minister Ortiz je bil prvi govornik na medameriški konferenci. Njegov govor so ocenili kot znamenje, da latinskoameriške države odločno odklanjajo, da bi sprejele predloge ZDA, ki bi hotele vsiliti načelo enostranske vojaške intervencije v odnosih med državami Latinske Amerike.

Prvi dan medameriške konference je pokazal, da latinskoameriške države odločno zahtevajo ponovno preučitev gospodarskega sodelovanja z ZDA in politike zveze za progres. Brazilski predsednik Castello Branco je na otvoritvi konference 29 držav OAD odkrito izjavil, da je [illegible] ca o trgovini in razvoju še posebno uspela [illegible] stališča, ki zaslužijo, da bi bila sprejeta v medameriškem gospodarskem sodelovanju«.

Vlade Costarice, Paname, Hondurasa, Guatemale, Salvadorja in Nikarague so podpisale dokument, ki zahteva pravično ceno za tropske proizvode. To je močan pritisk na ZDA, da ponovno proučijo svojo gospodarsko politiko v Latinski Ameriki.

Šef Brazilije je govoril o »ideološkem imperializmu« in dejal, da se ameriška politika srečuje z »agresijo in subverzivno infiltracijo«. Menijo, da je ta njegova izjava tesno povezana z težnjami, da bi organizirali medameriške sile za intervencijo.

Pogovori o medberlinskem prometu

BERLIN, 18. nov. (Tanjug). — Predstavniki vlade NDR in zahodnoberlinskega senata so zadnje dni spet navezali stike, z namenom, da bi našli kompromis o medberlinskem prometu. Zadnje srečanje v torek ni bilo plodno, pač pa so se sporazumeli o naslednjem sestanku, ki bo jutri.

Zastoj v trolejbusnem prometu

LJUBLJANA, 18. nov. — Davi je prišlo v mestnem trolejbusnem prometu do večjega zastoja: dež je zledenel in je ves zgornji napajalni vod obdal z ledeno plastjo, tako da so trolejbusi dobivali premalo električne energije in niso imeli vlečne moči. Najhuje je bilo v Šentvidu in na Ježici. Zato pa je ohromel ves trolejbusni promet. Zastoj sta še povečala dva izpada električnega toka, od katerih je bil zlasti občuten drugi, ki je trajal od 7.10 do 7.48 ure. V središču mesta je zastoj prenehal okoli 7.30 ure, ker so preusmerili več avtobusov, ki so pobrali večino potnikov.

Pri avtobusnem podjetju Ljubljana transport računajo letos na velike težave v trolejbusnem prometu zaradi kritičnega stanja električne energije. Gotovo bo prihajalo do večjih zastojev, avtobusov pa je premalo, da bi na domestili vse morebitne izpade.

al

Mitterrand o ustanovitvi sodobne francoske levice

Kandidat levice sodi, da si v Franciji lahko le koalicija strank zagotovi večino v parlamentu

PARIZ, 18. nov. (Tanjug). — Kandidat francoske levice na predsedniških volitvah François Mitterrand je prepričan, da bo »sporazum, ki so ga dosegli o njegovi kandidaturi, pripeljal v prihodnosti do skupnega programa« političnih formacij, ki ga podpirajo.

Na tiskovni konferenci, ki sta se je udeležila voditelja dveh najmočnejših strank levice, KP in socialistične stranke, Waldeck Rochet in Guy Mollet, je François Mitterrand razložil svoje koncepcije o tem, »kako določiti izhodišče za ustanovitev sodobne levice« v Franciji. Ti njegovi predlogi so zajeti v 28 točkah, ki konkretno določajo reformo francoskih notranjih institucij za informacije in prosvetnih ustanov do najvišjih predstavniških organov — kar naj bi bila podlaga za razpravo in za določitev programa.

Če bo levica zmagala na predsedniških volitvah, bi v začetku januarja razpustili parlament, sredi februarja pa bi razpisali parlamentarne volitve. Med pripravami na volitve in na ustanovitev vlade »nove večine« bi stranke levice sprejele skupen program, ki bi bil neke vrste sporazum med strankami in skupinami levice.

Mitterrand sicer sodi, da si dandanes v Franciji nobena politična stranka ne more sama zagotoviti večine v parlamentu. To lahko store samo koalicije strank, kar je po njegovem mnenju zelo važno za prihodnost političnih formacij levice, ki naj razvijejo zdaj doseženo sodelovanje.

Francija odpoklicala veleposlanika iz Gvineje

PARIZ, 18. nov. (Tanjug) — Francoska vlada je odpoklicala svojega veleposlanika v Conakryju, nato pa je tudi gvinejskemu veleposlaniku velela, naj v najkrajšem času zapusti Pariz.

Francoska vlada je odpoklicala svojega veleposlanika iz Gvineje in odpovedala gostoljubje gvinejskemu veleposlaniku, ker je predsednik gvinejske skupščine Leon Maka ondan obtožil dva francoska ministra, da sta sodelovala pri organiziranju atentata na gvinejskega predsednika Sékouja Touréja in da sta hujskala na upor v Gvineji.

Tomo Martelanc predaval v Domu JLA

LJUBLJANA, 18. nov. — Danes je imel republiški sekretar za prosveto in kulturo Tomo Martelanc v Domu JLA v Ljubljani predavanje. Oficirjem in podoficirjem ljubljanske garnizije je govoril o družbeno ekonomskih odnosih in o kulturni politiki.

Pogajanja o sovjetsko-japonski mirovni pogodbi?

TOKIO, 18. nov. (AP) — Japonsko zunanje ministrstvo je sporočilo, da je pripravljeno zboljšati odnose s Sovjetsko zvezo in vnovič začeti pogajanja o sovjetsko-japonski mirovni pogodbi. Kakor je rekel predstavnik ministrstva, pa bi mirovno pogodbo lahko sklenili samo, če bodo izpolnjeni »nekateri pogoji«.

Sovjetska zveza in Japonska sta po vojni navezali diplomatske stike in sprejeli pogodbo, ki pa je še zdaj nista podpisali. Od leta 1956 teko pogajanja, ki se predvsem nanašajo na nekatera ozemlja.

Zasliševanje prič iz Kaknja

Kako je bilo z ventilatorji ob nesreči

SARAJEVO, 18. nov. (Tanjug). — Senat okrožnega sodišča v Sarajevu, ki sodi skupini nekdanjih tehničnih voditeljev rudnika Kakanj, je danes zasliševal priče, ki jih je predlagala obtožnica. Najprej so zaslišali Ahmeda Bašića, paznika ventilatorja »Stupe«, in Sukrija Šahinbegovića, paznika pri ventilatorju »Lozančić«.

Bašić je izjavil, da je takoj po eksploziji vključil svoj ventilator, nato pa po telefonu poklical predstojnika, vendar se mu ni na prvi klic nihče odzval. Nekaj pozneje je priklical tehničnega direktorja rudnika, obtoženega inženirja Salčića, ki je hotel vedeti, koliko rudarjev iz rova je šlo mimo ventilatorja »Stupe«.

Sukrija Šahinbegović pa je izjavil, da se je zaradi eksplozije v rovu pokvaril ventilator, ki je bil v »mrtvem teku«, in da se je iz njega precej dolgo kadilo.

Prvi obtoženec ing. Salčić je pri soočenju s pričo izjavil, da to ni res in da paznik ventilatorja v tistem trenutku ni bil na svojem delovnem mestu. Salčić je povedal, da je 25 minut klical ventilator »Lozančić« in da se mu ni nihče oglasil.

Priča je povedala, da je popravljala ventilator in ni mogla slišati telefona. Šahinbegović je še pristavil, da ima priče, ki lahko potrdijo, da je bil na delovnem mestu.

Nato je javni tožilec vprašal ing. Salčića, ali bi bilo mogoče rešiti več ljudi, ko bi bil ventilator »Lozančić« deloval. Salčić je odgovoril pritrdilno.

Razprava se nadaljuje.

OBVEŠČAMO
NAŠE BRALCE NA GORIŠKEM,
DA JE ZAČELA POSLOVATI
v Novi Gorici
PODRUŽNICA ČP »DELO«
V UPRAVNEM POSLOPJU SKUPŠČINE OBČINE NOVA GORICA
V PRITLIČJU — LEVO, SOBA 6, IN SICER VSAK DAN OD 8. DO 10. URE
TELEFON 21-029.

Zadnje vesti

Diskusije o predlogu za svetovno konferenco o razorožitvi

NEW YORK, 18. novembra (TASS). Politični komite generalne skupščine je danes nadaljeval z diskusijo o predlogu resolucije 39 držav, ki zahteva, naj bi bila svetovna konferenca o razorožitvi koncem 1967. leta. Predstavniki, ki so doslej govorili v političnem komiteju o tem predlogu so opozorili, da je nujno potrebno istati nove poti, metode in sredstva, da bi našli rešitev za sedanji zastoj v naporih za razorožitev v svetu.

Na današnjem zasedanju je prvi govoril sovjetski predstavnik Federenko, ki je opozoril, da je potrebno izdelati učinkovite in sporazumne ukrepe na področju razorožitve. V tem smislu je nadalje poudaril, da je treba napraviti vse za uspeh svetovne konference o razorožitvi in predlagal, naj bi na to konferenco povabili tudi tiste države, ki niso članice svetovne organizacije, kot je na primer LR Kitajska.

Predstavnik Čangkajška je nasprotoval predlogu, da bi na svetovni konferenci za razorožitev sodelovala tudi LR Kitajska. Libanonski veleposlanik je podprl predlog 39 držav članic. Predstavnik Madžarske je podprl predlog neuvrščenih držav o sklicanju svetovne konference za razorožitev. Dejal je, da bi morala biti taka konferenca čim prej, sodelovati pa bi morale vse države sveta.

Italijanski predstavnik je bil v načelu za sklicanje svetovne konference o razorožitvi, dodal pa je, da je ne bi sklicali vse dotlej, dokler ne bi vse države izrazile željo, da bodo sodelovale in ne bi zagotovili določene možnosti za uspeh konference.

Februarja volitve na sudanskem Jugu

SANU zahteva, da je treba zagotoviti, da ne bodo ponaredili rezultatov

KARTUM, 18. nov. (AFP.) Sudanski premier Mohamed Ahmed Mahdžub je danes v ustavodajni skupščini izjavil, da se mora sudanska vlada zdaj bojevati na dveh frontah: proti uporu v južnih pokrajinah dežele in proti lakoti, ki grozi tem pokrajinam. Potrdil je, da bodo kmalu začeli obravnavati zahtevo, naj bi ustanovili posebno ministrstvo, ki bi imelo na skrbi tudi probleme južnih pokrajin.

Južnjaški voditelji so danes sprožili novo pobudo. Predsednik sudanske afriške nacionalne unije (SANU) William Deng je sporočil, da se strinja z odločitvijo sudanske vlade, po kateri naj bi februarja organizirali volitve v južnih pokrajinah. — SANU meni, da bi bilo treba izpolnit najprej nekatere pogoje, tako da bi odpadla bojazen prebivalstva južnih pokrajin, da bodo ponaredili volilne rezultate.

Slovesnosti v armadi za dan republike

BEOGRAD, 18. nov. (Tanjug). — Vojaki in starešine se v vseh vojaških enotah in ustanovah, na ladjah, letališčih in v karavlah pripravljajo, da bodo z raznimi slovesnostmi praznovali dan republike.

Avstrijski parlament razpuščen

DUNAJ, 18. nov. (Tanjug). Po dvodnevni diskusiji, v kateri so sodelovali poslanci vseh treh vladnih koalicijskih strank, so nocoj razpustili avstrijski parlament. Najvišje avstrijsko predstavniško telo so razpustili zaradi sedanje vladne krize in začasnega razpisa volitev, ki bodo 6. marca prihodnje leto. Na včerajšnjem zasedanju parlamenta so soglasno sprejeli tudi zakon o vodnih mejah med Jugoslavijo in Avstrijo in sporazum z Jugoslavijo o skupnih državnih mejah

Wilson: odstavitev Gibbsa akt izdaje

LONDON, 18. nov. Britanski premier Wilson je danes ocenil kot akt izdaje odločitev južnorodezijskega režima, da odstavi dosedanjega britanskega guvernerja Južne Rodezije Gibbsa in na njegovo mesto postavi namestnika premiera Smitha Clifforda Duponta. Po poročilu agencije Reuter je Wilson izjavil v parlamentu, da je Gibbsa imenovala kraljica in ga lahko samo ona odstavi.

Britanski premier je govoril v spodnjem domu. Pred tem se je vse jutro posvetoval s člani kabineta, kakšne ukrepa bo Britanija sprejela proti Smithovemu režimu.

Akt izdaje lahko po britanskih zakonih kaznujejo tudi s smrtjo. Iz New Yorka se je v London vrnil britanski zunanji minister Michael Stewart, ki se je na sedežu OZN udeležil diskusije o rodezijski krizi v varnostnem svetu. Po prihodu je izjavil, da ne verjame, da bi bila sprejeta resolucija afriških držav, ki so zahtevale uporabo sile v Južni Rodeziji. Stewart je še izjavil, da bodo vsi ukrepi proti Smithovemu režimu v znamenju ekonomskega bojkota.

Uboji in aretacije v Južni Rodeziji

LONDON, 18. nov. (Reuter) Predstavniki prepovedane afriške narodne unije Zimbabve so sporočili danes v Londonu, da so policijske oblasti v Južni Rodeziji ubile štiri Afričane, več je bilo ranjenih, nekaj pa aretiranih v nedavnih demontracijah proti Ianu Smithu. V sporočilu je nadalje rečeno, da je prišlo do teh ubojev in aretacij med demonstracijami v Salisburyju in Bulavaju.

Kongres zgodovinarjev končan

SARAJEVO, 18. nov. (Tanjug) Kongres zgodovinarjev Jugoslavije je nocoj končal z delom. Zahteval je, da je treba začeti bolj pogumno znanstveno obdelovati sodobna zgodovinska gibanja, ki bi sedanje bogastvo zgodovinskih dokumentov preraslo v sistem znanstvenih resnic, ki osvetljujejo nastanek in razvoj sodobne Jugoslavije. Kongres je poslal pozdravno pismo predsedniku Titu in predsedniku zvezne skupščine Kardelju.

Telegrami

ŽIVKOV V ZGORNJEM EGIPTU — KAIRO. Bolgarski premier in prvi sekretar BKP Todor Živkov, ki je na uradnem obisku v ZAR, si je včeraj ogledal gradbišče velikega jezu v Asuanu in antične spomenike v Luksoru. Bolgarija in ZAR sta te dni sklenili dva nova sporazuma o medsebojnem gospodarskem in turističnem sodelovanju.

STEWARTOV SESTANEK S SCHRÖDERJEM — LONDON. Britanski zunanji minister Michael Stewart se je vrnil iz New Yorka v London in se bo danes tu sestal z zahodnonemškim zunanjim ministrom Gerhardom Schröderjem.

SESTRELJENA AMERIŠKA LETALA — HANOI. V zadnjih 14 dneh so sile laoškega gibanja Patet Lao sestrelile nad laoškim ozemljem 12 in poškodovale 13 ameriških letal.

STAVKA V LIBANONU? — BEJRUT. Generalna konfederacija libanonskih delavcev je zagrozila s stavko, če vlada ne bo zvišala mezd in plač za 10 odstotkov.

932.000 TURISTOV V BOLGARIJI — SOFIJA. Do konca oktobra je obiskalo Bolgarijo skoraj 932.000 tujih turistov. Pričakujejo, da bo njih število do konca leta preseglo milijon.

MAZUROV ODPOTOVAL V MOSKVO — KABUL. Iz Kabula je odpotovala v Moskvo sovjetska vladna delegacija pod vodstvom člana prezidija CK KPSZ in prvega namestnika premiera Kirila Mazurova. Delegacija se je udeležila slovesnosti ob otvoritvi avtomobilske ceste Kuška—Gerat—Kandagar v Afganistanu.

CARLOS MADRAZO ODSTOPIL — MEXICO. Predsednik mehiške revolucionarne institucionalne stranke Carlos Madrazo je odstopil. Do decembra lani je bil guverner države Tabasco, potem pa je postal predsednik te stranke, ki je na oblasti že več let.

OBISK ČILSKIH PARLAMENTARCEV — BUDIMPEŠTA. Na povabilo madžarskega parlamenta je prispela v Budimpešto delegacija čilskega parlamenta, v kateri je 11 poslancev in senatorjev, vodi pa jo predsednik predstavniškega doma Balesteros.

TRGOVINSKI SPORAZUM — MOSKVA. Ministra za zunanjo trgovino ZSSR in Poljske Patoličev in Trampczynski sta tu podpisala dolgoročni sporazum o trgovinski izmenjavi, ki predvideva, da bo vrednost medsebojne trgovine od 1966. do 1970. leta dosegla nad 8 milijard rubljev.

STAVKA V BRITANSKIH OPORIŠČIH — KUALA LUMPUR. Okrog 5000 članov malezijskih sindikatov, ki so zaposleni v vojaških taboriščih in skladiščih v britanskih oporiščih na Malajskem polotoku, je organiziralo stavko, ker so Britanci odpustili 155 delavcev.

IZJAVA JANOSA BRUTYA — BUKARESTA. Ob koncu osemdnevnega obiska v Romuniji je predsednik deželnega sveta sindikatov Madžarske Janos Brutyo izjavil za romunski sindikalni list »Munca«, da je obisk madžarske sindikalne delegacije prispeval k okrepitvi bratskih stikov med sindikalnima organizacijama Madžarske in Romunije.

Pa še to:

JESEN — Dvanajstih štirinajstletnih učencev iz osnovne šole v Kobiśnici pri Negotinu že dalj časa ni bilo v šolo. Učitelji so sklenili, da bodo raziskali ta nenavadni pojav in jih vse obiskali. Šest deklic je izjavilo: »Mož me ne pusti!« Šest dečkov: »Žena me ne pusti!« Kaj bo čez leto dni, ko morda pridejo otroci...

Vreme 18. NOVEMBRA 1965

Temperature

Ob	17	13
Ljubljana	—1	1
Planica	—3	1
Brnik	—2	0
Maribor	—2	0
Slov. Gradec	—2	0
Novo mesto	—2	0
Koper	8	10
Kredarica	—4	—5
Reka	10	12
Pulj	11	10
Split	13	12
Dubrovnik	11	14
Zagreb	—1	1
Beograd	4	9
Sarajevo	5	9
Titograd	12	7
Skopje	—2	4
Celovec	—1	1
Gradec	—3	—
Dunaj	—4	—2
Milano	2	8
Genova	7	11
München	1	5
Zürich	2	3
Benetke	2	—

Prognoza

VREMENSKA SLIKA:

Obsežno področje nizkega zračnega pritiska zajema celotno jugozahodno Evropo. Padavinsko področje se je umaknilo nad Karpate, vendar nad naše kraje še doteka ob jugozahodnih vetrovih vlažen zrak

NAPOVED:

SLOVENIJA:

Oblačno in zamegleno bo, predvsem ponoči se nekaj dežja. Najnižje nočne temperature bodo nekoliko pod 0, v Primorju 5, najvišje dnevne nekoliko nad 0, v Primorju 10 stopinj C.

JUGOSLAVIJA:

Pretežno oblačno bo, v notranjosti še neznatne padavine in topleje.